

DE VOORT

Logboek van een wijk in Nieuwenhagen-Landgraaf
Ken Landgraaf 5

De Voort

Logboek van een wijk in Nieuwenhagen, Landgraaf.

Ken Landgraaf deel 5

Bijeengezocht en opgeschreven door:

Gerda en Evert Glezer

Met medewerking van de redactiecommissie

Van het O.C.G.L.

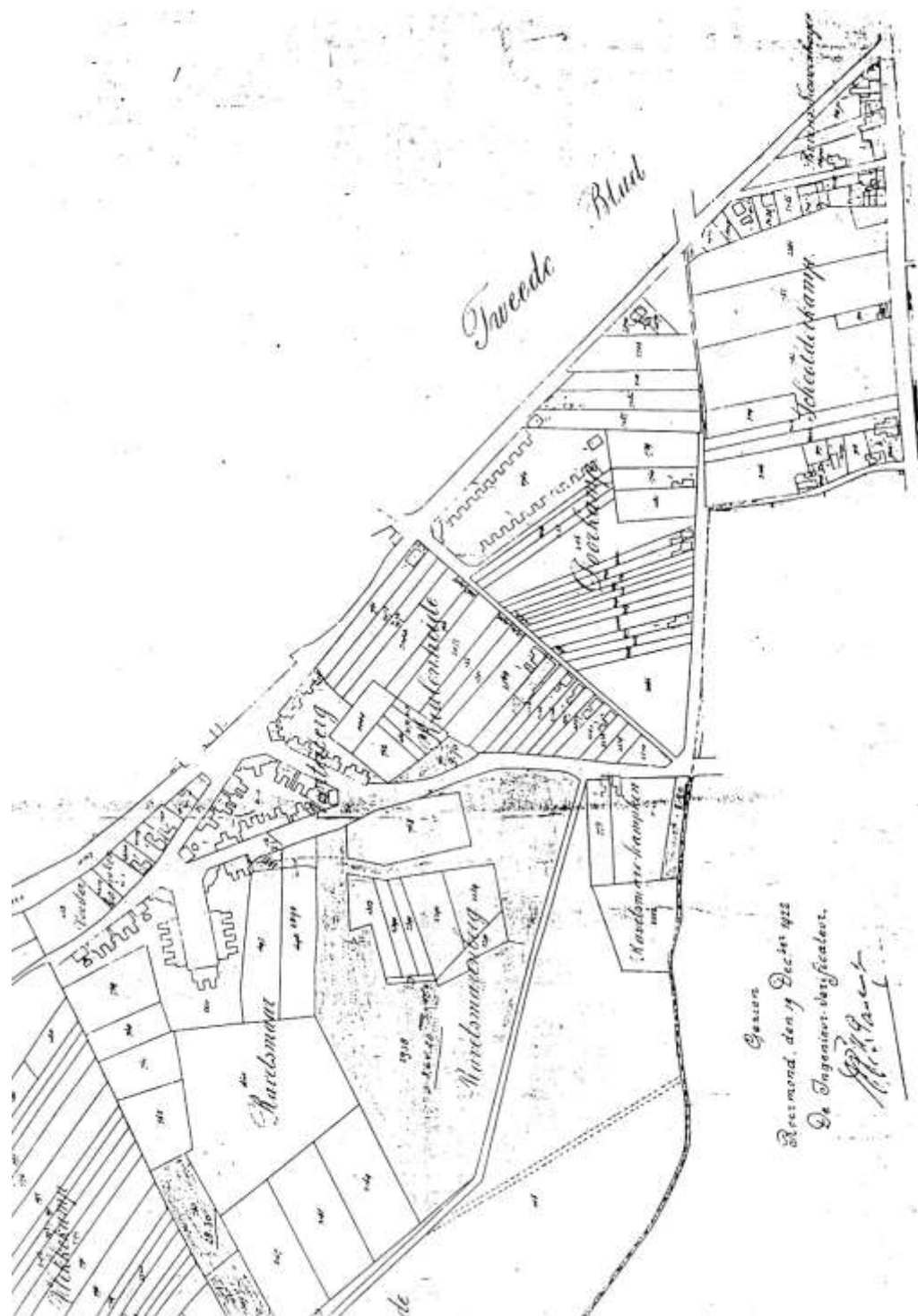
**“Die plaats was voor mij een thuis en dat verval deed pijn.
En wanneer ik denk, dat vroeger daar hoge dennen stonden die
ruisten in de stilte , dan valt er een droefheid over mij heen.
Doch is het niet goed dat de schoonheid van vroegere jaren verwelkt
en teloor gaat, want anders zouden wij daar steeds naar terug
verlangen?
Nu bevrijdt de vernietiging de ziel bij onherroepelijk verlies.**

Frans Erens

Uit: Vervlogen jaren.

Inhoudsopave

Voorwoord	6
Hoofdstuk 1, 1917 – 1920	8
De woningnood en het ontstaan van de Woningvereniging Het Goede Huis	
Hoofdstuk 2 1921 – 1927	29
De bouw van de Voort	
Hoofdstuk 3 1928 – 1933	74
De eerste moeilijkheden	
Hoofdstuk 4 1934 – 1940	109
De crisisjaren	
Hoofdstuk 5 1941 – 1945	132
De oorlogsjaren	
Hoofdstuk 6 1946 – 1967	137
Een hechte en gesloten gemeenschap	
Hoofdstuk 7 1968 – 1978	172
Sanering en afbraak	
Bewonerslijsten	196

Gelesen
Rechenmond, den 19 Decbr 1922
Der Ingenieur-Verificator,
H. H. Hant

Voorwoord.

Met veel plezier hebben wij aan dit boek gewerkt. Vooral toen bleek dat er over de Voort heel wat te vinden is in oudere vergaderverslagen, rapporten, wijkkrantjes en dagbladen. De vele mensen die ons geholpen hebben in de archieven en gemeente. Buitengewoon stimulerend was de hartelijke belangstelling en hulp van de oude “Voortenaren. Zij leverden foto’s en informatie over de gemeenschap en boeiende verhalen over mensen en de toestanden waarin men geleefd had. Zij prikkelden ons ook om dit werk af te maken door hun voortdurend vragen: “Wanneer komt dat boek nou?” “Is het nog niet af?”

Wij zijn blij dat de klus geklaard is. Uren zijn we onderweg geweest naar archieven op zoek naar bronnen, we hebben veel mensen bezocht (en zijn daar uitstekend ontvangen) om foto’s te halen en te luisteren naar hun herinneringen, we moesten selecteren en tenslotte moesten we schrijven en kiezen voor een opzet. Tijd heft het wel gekost en veel inspanning, maar alles bij elkaar heeft het ons ook gebracht wat we eigenlijk zochten: een beeld van onze geboortewijk, van haar ontstaan en van de mensen die er woonden, een beeld van een boeiende en heel warmmenselijke gemeenschap, een beeld ook van het verdriet om dit alles te moeten opgeven.

In dit boek hebben we onze bevindingen vastgelegd. We hebben hierbij gekozen voor een chronologische opbouw in de vorm van een logboek. Van dag tot dag als het ware zie je de wijk ontstaan, groeien, volwassen worden en verouderen. In het begin valt vooral de nadruk op de bouwgeschiedenis, aankoop van de grond, bouwvergunningen, vormgeving van woningen en straten. Al doende verschuift de aandacht naar mensen en de gemeenschap, die naar het einde toe, als de wijk tot bloei komt en later als ze wordt gesaneerd en afgebroken, volop in het middelpunt staan. We geven voor feiten, belangrijke en minder belangrijke, die zich aaneenrijgen tot geschiedenis. Wij denken dat dit alles voor zichzelf spreekt en hebben ons dan ook onthouden van aanvullende eigen meningen en uitspraken.

Tot ons genoegen hebben we ontdekt dat al die mensen die riepen “De Voort, wat is daar nou over te schrijven?”, ongelijk hebben. Ook een gewone wijk blijkt de moeite waard om zich erin te verdiepen.

Wij zijn dankbaar voor de hulp die we hebben gekregen. We noemen op de oude Voortenaren met hun herinneringen, foto’s en liefdevolle belangstelling op de wijkavonden die we hebben belegd, de archivariissen van de gemeente Landgraaf, het Sociaal Historisch Centrum te Maastricht en de woningvereniging, de redactiecommissie van het Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf.

Mede dankzij deze hulp kunnen wij nu met trots dit logboek van een arbeiderswijk laten verschijnen.

Wij hopen, dat het boek vaak ter hand genomen wordt, alleen of in het bijzijn van vrienden of kennissen en een aanzet zal zijn tot vele herinneringen van uw eigen belevingen in deze wijk.

Gerda en Evert Glezer.

Hoofdstuk 1.

De woningnood en het ontstaan van de woningvereniging “Het Goede huis”.

De industriële revolutie.

Door de industriële opmars (1870) was er toen een grote behoefte ontstaan aan steenkool voor een nieuwe industrietak: de staal- en ijzerindustrie. Mede door de komst van de spoorwegen was het nu mogelijk om steenkool te leveren uit de meest afgelegen plaatsen binnen Europa. Het Ruhrgebied in Duitsland en de Borinage in België hadden behoefte aan steeds meer steenkool voor de groeiende grootindustrieën. Het delven naar steenkool diep in moeder aarde leverde voor deze industrie de gewenste grondstoffen. Zuid-Limburg dat voor de door waterkracht aangedreven industrieën vooralsnog van weinig belang was, werd door haar samenstelling van de aardlagen nu een interessant investeringsgebied.

De toestroom van vreemdelingen naar de Limburgse mijnen.

Vanaf 1899 werd de eerste mijn in het zuidelijk Limburg met enig succes geëxploiteerd. Op kleine schaal werd er door de paters van Rolduc en in de concessie van Neu Prick naar steenkool gezocht, maar nooit eerder was steenkool een lucratieve handel. Dit had tot gevolg dat, voornamelijk door buitenlandse investeerders, er een ware jacht naar concessies ontstond. Steenkolenmijnen rezen als paddenstoelen uit de grond. De komende twintig jaar veranderde de voor het zuiden voornamelijk agrarische in een industriële samenleving. Er ontstond een koortsachtige zoektocht naar het zwarte goud. De Zuid-Limburgse cultuur en haar landschap zouden dermate veranderen door de komst van steenkoolindustrie dat men ze tientallen jaren later nog nauwelijks meer zou herkennen.

De Limburger had geen eeuwenoude mijnwerkertraditie waarin hele families generatie op generatie afdaalden in de diepte der aarde om hier een zwaar verdiende boterham te verdienen.

Begin vorige eeuw was het beroep van mijnwerker een armzalig en hard bestaan. De plaatselijke bevolking verachtte die enkeling dan ook die afdaalde naar het binnenste der aarde om hier in vochtige duisternis diep onder de aarde met behulp van kunstlicht het zo felbegeerde antraciet te bemachtigen.

Als men vergelijkt met Duitsland en Engeland waar al enkele eeuwen de steenkool op verschillende plaatsen in het land gewonnen werd, was het vak voor de Limburger iets nieuws. Reeds tal van jaren bestonden de Knapschaften in het aangrenzende Duitsland. De Engelse kompels hadden hun faam over de hele wereld. Het was dan ook niet verwonderlijk dat de mijndirecteuren in het buitenland, met name Duitsland, voor ervaren arbeiders gingen ronselen. De Zuid-Limburger werkte van oorsprong op het land als dagloner of had een

ambacht. Enkelen waren gedreven handelaren en trokken tot ver over de grenzen om in onze buurlanden hun waren aan de man te brengen. De komst van de Steenkolenmijnen naar deze streek werd dan ook met argusogen waargenomen.

Kampstraat.

Honderden arbeiders van de meest verschillende nationaliteiten stroomden in onze gesloten leefgemeenschappen binnen. Zo ontstond er een smeltkroes van culturen en nationaliteiten met hun eigen normen en waarden. Het was zeker geen gemakkelijke tijd voor deze vreemdelingen. De meesten echter waren harde werkers en zeer vindingrijk. Zo ontstond er naast de opkomende industrie een grote vraag naar levensmiddelen en koloniale waren. De winkeliers en kroegbazen profiteerden van de bevolkingsgroei en speelden gretig in op de behoefte van de nieuwe Nederlanders.

Echter niet alleen in Heerlen, Kerkrade, Hoensbroek en Brunssum groeide de bevolking, ook in de vele kleine dorpen ging men op zoek naar woongelegenheid.

Woontoestanden in Zuid-Limburg

De snelle en omvangrijke groei van de kleine Limburgse dorpen kwam vaak niet ten goede aan de kwaliteit van het leefgenot. De grote aantallen vreemdelingen zochten allen woonruimte. Al snel ontstond er een gebrek aan deze woonruimte. Van oudsher bleven de kinderen een tijdlang inwonen bij de ouders. Men was gewend om een zolderkamertje of een aantal slaapvertrekken hiervoor vrij te maken. Velen verhuurden nu een kamer aan de jonge

mijnwerkers om zo toch iets extra te verdienen. Hierdoor ontstond een nieuw probleem, het kostgangerschap. Het aantal nieuwkomers in onze streek was echter zo groot dat het enorme problemen veroorzaakte. De toestand liep al snel uit de hand en het kostgangersprobleem nam een ongekennde vorm aan. Niet alle arbeiders die aangetrokken werden door de belofte van vast werk en een hoog loon waren echter voor het mijnwerkersbestaan geschikt. Velen verlieten dan ook na enige tijd werken in de mijnen de mijnstreek weer. Ook trokken vele arbeiders van mijn naar mijn. Zij waren constant op zoek naar nieuwe woonruimte en bleven nooit voor lang op dezelfde plaats wonen. Deze volksverhuizingen noemde men mobiliteit en was kenmerkend voor de eerste jaren van de mijnindustrie. Het fenomeen kwam pas veel later tot een halt.

Dhr. Th. Vianen, hoofdredacteur van “De Nieuwe Limburger Koerier”, deed in 1908 een onderzoek naar de “Bevolkingstoestanden in het Zuid-Limburgse kolenrevier”. Hierin hekelde hij de wantoestanden en de onzedelijkheid die er heerste in de nieuwe mijn gemeenten. Ook de omliggende gemeenten werden niet gespaard. De toeloop was enorm er heerste volgens zijn schrijven dan ook een grote woningnood. De bevolkingsaantallen verdubbelden nu in enkele maanden en men diende het geheel in de hand te houden daar de kans groot was dat de Limburger hierdoor werd bedorven. Dhr. Vianen stelde dan ook de vraag wat de “maatschappij” kon doen om een gezeten stabiele bevolking te krijgen.

Hij was voorstander om gezonde, gerieflijke, vriendelijke arbeiderswoningen te bouwen voor de nieuwe mijnstreekbewoners. (Bron: Bevolkingstoestanden in het Zuid-Limburgse kolenrevier, Th. Vianen, Heerlen 1908).

Er was nauwelijks nog een kamer vrij rond de mijnzetels met het gevolg dat vele mijnwerkers zich buiten de gemeenten vestigden waar geen mijnzetel gevestigd was. Nieuwenhagen was zo’n gemeente. Al had Nieuwenhagen geen eigen mijnzetel, toch was haar ligging tussen de mijnzetels in Eygelshoven (de Laura en Julia), Brunssum (de staatsmijn Hendrik), Schaesberg (de Oranje-Nassau II en staatsmijn Wilhelmina) en Heksenberg (de Oranje Nassau III), uiterst geschikt voor de mijnwerker, die vaak te voet dagelijks de weg naar de mijn moest trotseren.

Door de grote toeloop van het proletariaat werd nu ook dit kleine van oorsprong agrarische dorp geconfronteerd met de bevolkingsexplosie in de mijnstreek. Het werd ontruikt aan zijn schoonheidsslaap en zou veranderen in een multiculturele samenleving. Het zou veranderen in een moderne gemeente.

Woontoestanden in Nieuwenhagen.

De woningnood in Nieuwenhagen dreef haar bewoners naar een onmenselijke toestand. Vele gezinnen deelden dezelfde woning. De situatie dwong verschillende gezinnen in één huis te wonen.

In de gemeenteraad van Nieuwenhagen wilde men aan deze toestand een einde maken door middel van de nieuwe Woningwet 1901. Men vroeg de Minister van Arbeid toestemming voor het oprichten van een woningvereniging met als doel de huidige woningnood te verhelpen. De Woningwet voorzag in subsidiegelden voor het aanschaffen van bouwgrond en het bouwen van woningen voor de verbetering van huisvesting. Hiervoor moest echter wel aangetoond worden dat er een noodzaak bestond voor deze huisvesting. Om het college te overtuigen zocht men de steun bij het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. De inspectie stuurde een Gezondheidscommissie, officieel gezeteld te Heerlen. Het geheel resulteerde in een inventaris van de schrijnende toestand onder de bevolking binnen de gemeente Nieuwenhagen. De commissie bezocht enkele panden die verhuurd werden aan arbeidersgezinnen en was van de toestand diep onder de indruk.

Het bezochte pand aan de Hoogstraat 34 en 36, beide nummers vormden één gebouw, werd verhuurd aan de caféhouder, de heer T. voor f. 80,00 per maand, zonder water en licht. De heer T. had voor zichzelf op de benedenverdieping in gebruik het café met zaal en een woonkeuken. Op de bovenverdieping woonde de heer T. met zijn vrouw, een zoon en twee dochters. De caféhouder verhuurde de overige ruimtes aan vier families. Aan de heer J. met vrouw en twee kinderen twee kamers voor f. 12,00 per maand. Aan de heer P. met vrouw en twee kinderen een woonkeuken en een slaapkamer, maandhuur f. 15,00, vrij van water en

licht. Aan de heer Johan S. en vrouw met drie kinderen twee kamers en een keuken. De keuken was echter te laag en onvoldoende verlicht. De maandhuur bedroeg f. 16,00 en licht en water werden extra berekend. Aan de heer R. en zijn vrouw met twee kinderen werd een woonkeuken en een zolderkamer verhuurd. De maandhuur bedroeg f. 12,00 en het water was inbegrepen. De trap was slecht verlicht. Voor deze vijf gezinnen was er slechts één privaat beschikbaar, hetgeen in strijd was met de bouwverordening. *“Wij geven U dringend in overweging maatregelen ter verbetering te nemen (aan de panden red.) daar de kamers van onvoldoende grootte zijn. Het zal wenschelijk zijn tevens aandacht aan de trappen te schenken”*, aldus dhr. W.G. de Wever, voorzitter van de Gezondheidscommissie te Heerlen.

Aan de Emmastraat 18 woonden op de benedenverdieping de wed. A.S. met drie kinderen. Zij bewoonde twee kamers en een waskeuken. Haar maandhuur bedroeg f. 15,50 met gebruik van water, maar zonder vrij licht. De heer Mathias S. met vrouw en een kind had twee kamers in gebruik. Deze werden verder nog gedeeld met een kostganger die bij de familie S. inwoonde. De huur bedroeg f. 15,50 met vrij gebruik van water maar geen licht. Op de bovenverdieping woonde de heer P.K. met zijn vrouw en twee jonge kinderen in twee kamers. Men had geen elektrisch licht. De maandhuur was f. 14,00 met vrij water. Verder woonde er nog de heer Herman N. met vrouw en drie jonge kinderen en bovendien een kostganger. Het gezin bewoonde drie kamers waarvan één met te weinig licht. De maandhuur bedroeg f. 16,00 met gebruik van vrij water. Deze vier families hadden een gezamenlijk privaat en één waterkraan hetgeen weer in strijd was met de bouwverordening van de gemeente.

Aan de Emmastraat 28 huurde de heer Albert H. met zijn vrouw en kind op de benedenverdieping een woonkamer en slaapkamer. Op de bovenverdieping huurde de moeder van de vrouw een slaapkamer. De maandhuur bedroeg f. 14,00 per maand, zonder water en licht. De heer Polle M. met vrouw en vier kleine kinderen, bewoonde een woonkamer en een slaapkamer. Huur f. 13,00 per maand zonder water en licht. De heer J.D. met vrouw en drie jonge kinderen bewoonde een woonkeuken en een slaapkamer. Huur f. 13,00 per maand zonder en licht. In het gebouw bevonden zich twee privaten en een waterkraan voor de hiervoor genoemde vier gezinnen. Bovendien werd er van deze voorzieningen gebruik gemaakt door twee gezinnen uit een naburig huis. *“De bewoning van dit perceel, dat niet ingericht is voor de huisvesting van meerdere gezinnen, is in strijd met art. 84 van de woningwet der gemeente Nieuwenhagen”*, zo stelde dhr. De Wever in zijn verslag aan het gemeentebestuur.

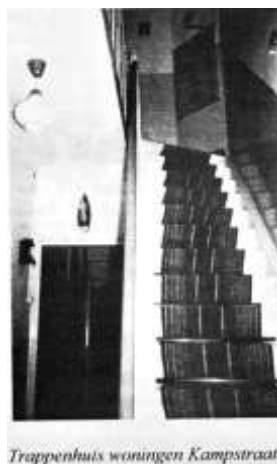
Aan de Emmastraat 27 was de situatie niet veel anders. Het pand was van dezelfde eigenaar als nr. 28 en verkeerde vrijwel in dezelfde condities. Het werd verhuurd aan de wed. S. die hier woonde met een kostganger. De huur bedroeg f. 15,00 per maand zonder water en licht en hiervoor kreeg men de beschikking over een woonkamer en keuken op de begane grond

en twee slaapkamers op de bovenverdieping. De heer M. met vrouw en acht kinderen bewoonde een benedenkamer en keuken waarin zich een waterkraan bevond. Op de bovenverdieping had men de beschikking over twee slaapkamers. Ook zij betaalden de huurprijs van f. 15,00 per maand zonder water en licht. Deze beide families waren aangewezen op de privaten bij de woning aan de Emmastraat 28.

De commissie stelde ook een onderzoek in naar de bewoning van het perceel Kerkstraat 19. Van het hele pand had de eigenaar, de heer H. zelf een winkelruimte en vier kamers in gebruik. Zijn gezin bestond uit de heer H., zijn vrouw, een dochter en drie zonen. Het gezin, zo tekende de commissie aan, was voldoende gehuisvest. De overige vertrekken waren door de heer H. onderverhuurd. Op de verdieping woonden de twee gebroeders K. die een gemeubileerde kamer bewoonden. De familie Kl., man, vrouw en vier kinderen op een kamer. Verder woonden er nog de N. met zijn vrouw, zonder kinderen op een gemeubileerde kamer en de heer G. samen met zijn vrouw, zonder kinderen op een gemeubileerde kamer. Boven woonde de heer L. met vrouw op drie ongemeubileerde kamers. Het gebouw, had voor haar bewoners vier privaten. *“Waar in dit pand dus een sterke overbevolking heerst achten wij ingrijpen van uw college zeer noodzakelijk”*, aldus dhr. de Wever in een bericht aan het college van burgemeester en wethouders van Nieuwenhagen.

De huisvesting in de gemeente liet dus ernstig te wensen over. Veel huizen waren verpauperd en onderkomen of te klein voor de kinderrijke bevolking. De meeste mensen hadden geen keuze om een lange tijd in te wonen bij de ouders of schoonouders voordat men zich een eigen huisje kon permitteren of de huurprijzen konden opbrengen. In 1920 werd er een inventaris van het woningbestand van de gemeente gemaakt waaruit blijkt dat verschillende woningen in de gemeente onbewoonbaar worden geacht.

Er was volgens de plaatselijke geestelijkheid en de voorstander maar één oplossing, er moesten georganiseerd en op grote schaal meer woningen gebouwd worden. Alleen hierdoor creëerde men een strengere controle op de zedelijke leefwijze.

Trappenhuis woningen Kampstraat

De Woningwet/bouwverordening van Nieuwenhagen

Op 1 augustus 1901 trad de Woningwet 1901 in Nederland in werking. Deze wet bevatte 10 paragrafen met bepalingen die allerlei zaken vastlegde. Iedere gemeente had een op nationaal geschoeide leest aangepaste woningwet/bouwverordening.

Voor de gemeente Nieuwenhagen werd in 1905 in artikel 49 van de regeling de volgende bepaling van kracht: *“alle bouwwerken en onderdelen daarvan, niet tot bewoning bestemd, welke de openbare veiligheid in gevaar brengen of voor de gezondheid van nadelige invloed zijn, zullen door den eigenaar worden gewijzigd, hersteld of afgebroken op schriftelijke lastgeving van Burgemeester en Wethouders en wel binnen den tijd, welke door hen schriftelijk wordt medegedeeld.”* Verder was het verboden iemand een woning te laten bewonen indien men niet voldeed aan de voorschriften gesteld in de Woningwet. Men was nu verplicht op elke twee bewoners, kinderen onder de leeftijd van 10 jaar werden geteld als een halve persoon, minstens een bed, bedstede of andere vaste slaapplek te hebben. De woningen mochten niet besmet zijn met ongedierte en in de slaapvertrekken mochten verder geen levensmiddelen, stank verspreidende of onreine stoffen worden opgeborgen. Het aantal bewoners van de woning mocht niet groter zijn dan een tiende gedeelte van het aantal kubieke meters inhoud van de tot de woning behorende woonvertrekken. Het geheel diende ordelijk en proper te worden onderhouden.

Een striktere naleving van de regels zorgde voor enige verbetering in de leefomstandigheden van de Nieuwenhagenaren. De woningnood binnen de gemeente gaf de verhuurders echter een zeer machtige positie en als er niet meer woningen ter beschikking zouden komen, zou het nog lang duren

Ons Limburg en de oprichting van woningverenigingen.

Tussen 1912 en 1920 werden er via Ons Limburg in Heerlen 14 woningbouwverenigingen opgericht. Dit gebeurde mede op initiatief van dr. Poels, stichter van de Vereniging Ons Limburg. Nog voordat dr. Poels met zijn initiatief kwam waren reeds enkele woningverenigingen in Limburg opgericht zoals de bouwvereniging St. Servatius in Maastricht (1904), Venlo (1907), Heerlen (1908) en Roermond (1909). De Vereniging Ons Limburg speelde een opmerkelijk belangrijke rol binnen de huisvesting van arbeiders in oostelijk Zuid-Limburg. De structuur en het organisatievermogen van de katholieke kerk zorgde ervoor dat dit plan groots kon worden aangepakt.

Woningvereniging “Het Goede Huis.”

Op 27 juni 1918 werd de woningvereniging in Nieuwenhagen opgericht. De statuten werden goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 oktober 1918. De vereniging “Het Goede Huis” werd toegelaten als vereniging die uitsluitend werkzaam mocht zijn “in het belang van de

verbetering van de volkshuisvesting. Het Koninklijk Besluit van 21 februari 1919 bezegelde de officiële oprichting van deze woningvereniging.

1919

Het toenmalige bestuur bestond uit een aantal vooraanstaande Nieuwenhagenaren. Toen men op 23 januari 1919 om 7 uur, bij elkaar was gekomen en de voorzitter pastoor Kreutzer in tegenwoordigheid van pastoor Kallen en de heren Konsten, Silvertand, Haan, Sporken, Boymans, Dreesen, Van Haeren, secretaris Förster en notaris mr. Vogels, de eerste algemene ledenvergadering van de woningvereniging geopend had, deelde de voorzitter mede, dat de bestuursfuncties als volgt waren verdeeld: pastoor Kreutzer, voorzitter, dhr. Förster, secretaris en dhr. Silvertand, penningmeester. Verder legde Pastoor Kreutzer een verklaring af waarin hij mededeelde dat hij het voorzitterschap *“voorlopig en tijdelijk had aangenomen”*. De aan het voorzitterschap verbonden werkzaamheden zouden hem misschien later onaangenaamheden baren in de uitvoering van zijn geestelijk ambt als pastoor der parochie Nieuwenhagen. Pastoor Kreutzer zou het voorzitterschap neerleggen zodra de vereniging gestructureerd was.

Men ging vervolgens over tot het vaststellen van een huishoudelijk reglement voor de vereniging. Men maakte gebruik van een conceptreglement, een model dat gebruikt werd door de onderafdelingen van de Vereniging Ons Limburg te Heerlen. Dit concept werd nu voorgelezen en zonder belangrijke wijzigingen aangenomen en vastgesteld. Een van de meest belangrijke zaken die besproken werden was het inventariseren van de mogelijke bouwterreinen die geschikt waren. (Bron: Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering 23 januari 1919)

Enkele leden van de Woningvereniging gingen nu binnen de gemeente Nieuwenhagen op zoek naar geschikte bouwterreinen om hier eventueel geschikte huizen te bouwen. Men vormde hiervoor al snel een commissie. Deze commissie meldde enige tijd later dat er in De Voort, links van de weg enkele terreinen te koop waren. De terreinen waren eigendom van de heren Vaessen, Vreuls en Konsten uit Nieuwenhagen. Men had informatie gezocht over de hoogte van een eventuele grondprijs. Deze zou vermoedelijke 9 à 10 gulden per kleine roede gaan bedragen.

De commissie informeerde tijdens de Algemene ledenvergadering van de vereniging op 21 maart 1919 de leden. Men besloot de terreinen in De Voort, alhoewel men de prijzen hoog vond, in optie te nemen. Na goedkeuring van de terreinen en de bouwplannen door de gemeenteraad zou men de percelen onmiddellijk aankopen.

Op 7 april 1919 vergaderde het Bestuur van de Woningstichting hoofdzakelijk om een lezing te horen over “De werkzaamheden der bouwverenigingen in het Zuiden van dit land” door de architect J. Kuijpers uit Heerlen.

De heer Kuijpers deed interessante mededelingen, vooral omtrent werkzaamheden en plannen welke in de toekomst aan plaatselijke bouwverenigingen konden worden opgedragen door de onlangs van uit rijkswege ingestelde Sociaal Hygiënische Commissie

voor Zuid-Limburg. Nieuwenhagen zou dan misschien de mogelijkheid krijgen om in 1920, 200 woningen te bouwen binnen het door haar geplande programma. Dhr. Kuijpers raadde aan de reeds gemaakte plannen te verruimen. Bij beschouwing der terreinen in de Voort kwam men tot de conclusie dat men er ongunstig op bouwen zou wegens de hoekige vormen. Architect Kuijpers berekende dat men bij aankoop der percelen van de heren Konsten en Stormen, de bouw gunstiger zou uitvallen. Men zou dan aan De Voort 20 huizen langs de noordzijde, 4 aan de westzijde en west- zuidelijk ook nog eens 20 huizen kunnen bouwen. Van het terrein van de heer Stormen kon men een parallelweg maken. Zodoende ontstond er een flinke blok huizen. Hierop besloot het bestuur de terreinen van de heren Konsten en Stormen zo spoedig mogelijk aan te kopen.

*Woonkamer woningen Kampstraat.
De goede kamer werd veelal alleen voor bezoek gebruikt.*

Op 15 mei werden de aanvragen voor eventuele voorschotten bij de gemeente Nieuwenhagen ingediend. Deze voorschotten, elf duizend gulden, zouden gebruik worden voor de aankoop van terreinen en het aanleggen van wegen in de Voort. Deze terreinen waren geschikt voor het bouwen van 40 arbeiderswoningen. Het maken van de grondtekeningen en de bouwplannen werd nu opgedragen aan de Vereniging Ons Limburg te Heerlen. Pastoor Kreutzer stelde voor meer terreinen aan te kopen, nu gelegen langs de Kouweg. Deze zou men misschien goedkoop kunnen krijgen. De meerderheid van de leden

van de woningvereniging echter waren tegen het kopen van meer terreinen, men vond dat de prijzen te hoog waren gestegen en dat men de volgende jaren moest afwachten.

Tijdens de algemene ledenvergadering van der Woningvereniging van 20 juni gaf notaris Vogels te kennen de in optie genomen terreinen alvast te kopen onder voorwaarde dat de aanvaarding op zijn laatst per 1 oktober plaats moest hebben en dat dan ook de koopsom werd betaald. Nu werd er een globale exploitatiebegroting opgemaakt voor de 40 arbeiderswoningen aan De Voort, Dorpstraat en Achter de Hoven, gelegen aan de percelen sectie A. Nr. 2101, 2100, 2099, 2098, 2097, 726, 727, 723, 2102. Een bedrag van f243.600, - was hiervoor nodig. In de voorgelegde woningtypen die ontworpen waren door de architect van Ons Limburg, Ir. Stuyt, wenste de meerderheid der aanwezige leden echter nog enkele wijzigingen te zien aangebracht. Deze woningtypen zoals ze reeds gebouwd waren op de Molenberg, waren variabele zodat ze als het ware op verschillende manieren in en aan elkaar gebouwd konden worden en afgestemd op de bestaande percelensituatie

*Woonkamer woningen Kampstraat.
De goede kamer werd veelal alleen voor bezoek gebruikt.*

De vergadering op 4 juli werd opgeroepen om de verschillende woningtypen voor de te bouwen woningen definitief te kiezen. Na enige bespreking besloot men om op woensdag 9 juli de kolonie Molenberg te bezoeken en de meest praktische woningtypen nader in te zien.

Opbouw van een arbeiderswijk te Nieuwenhagen.

Op 3 september besloot men de 40 woningen in de Voort en aan de Dorpstraat te laten bouwen volgens de woningtypen 2a, 4, 18b en 32b. Op 30 september, tijdens de algemene ledenvergadering van de woningvereniging, gaf architect Bartels enige toelichting van de aangepaste woningtypen van de woningen aan de Voort.

Op 24 november waren de gemaakte plannen door de inspecteur van de Volksgezondheid Dhr. Moubis te Maastricht nog niet goed gekeurd. De woningen zouden indien men ze bouwde naar het ontwerp veel te duur worden. De inspecteur wilde daarom de plannen van de huizen in de Voort en aan de Dorpstraat vereenvoudigd zien. Om de plannen goedgekeurd te krijgen gaf het bestuur der Woningvereniging opdracht aan architect Bartels deze te wijzigen. Voorts besloot men de terreinen te onderzoeken om te zien of men hier de stenen die nodig waren voor de bouw van de woningen in grote veldbrandovens bakken kon. De heer Silvertand werd verzocht zich met dat onderzoek te belasten. Na onderzoek kon men dan vergaderen om te beraadslagen over het bakken van stenen op de bouwterreinen ter plaatse.

Al snel bracht de heer Silvertand rapport uit aan de algemene ledenvergadering der woningvereniging over het resultaat van zijn terrein onderzoek. De terreinen in de Voort en de Dorpstraat leenden zich uitstekend voor het bakken van stenen. Verschillende andere leden die de terreinen ook onderzocht hadden waren het met de heer Silvertand eens. Men besloot stenen te laten bakken en een prijsopgave te vragen aan de aannemer voor het bakken van de stenen. In de Voort had men 230.000 stenen en in de Dorpstraat 500.000 stenen, maat 14 x 6 x 22 nodig. De aannemer zou deze moeten leveren, kant en klaar, gesteld in de oven, op een door het bestuur aangewezen plaats. De betaling geschiedde na oplevering. Het benodigde materiaal zou door de aannemer zelf te leveren zijn. Men ging er van uit dat 500.000 stenen nodig waren voor de bouw van de huizen in de Voort. Voor de huizen aan de Dorpstraat wilde men 300.000 stuks reserveren. De stenen zouden afgeleverd moeten worden tegen half juli 1920.

1920.

De woningvereniging wilde voortmaken met de bouwplannen en liet verschillende aannemers uit de regio inschrijven voor het bakken van de stenen. Men besloot dat indien er stenen gebakken moesten worden het beter zou zijn meer stenen te bakken dan nodig voor de bouw van de woningen. Hierdoor kon enige winst gemaakt worden voor de woningvereniging. Tijdens de ledenvergadering van de Woningvereniging op 9 januari 1920 berichtte het bestuur dat een tiental inschrijvingsbiljetten voor het bakken van 3 miljoen stenen waren ingekomen waarvan er echter slechts twee aan de gestelde voorwaarden

voldeden. De heer Op de Camp, aannemer te Sittard, wilde de stenen leveren, kant en klaar voor de prijs van f23,45 per duizend stenen indien de kolenprijs, om de stenen op het veld te bakken, f333,- per 10 ton bedroeg. Dhr. Johan Vreuls, aannemer te Nieuwenhagen wilde de stenen leveren voor f24,25 per duizend stenen tegen een kolenprijs van f360,- per 10 ton. Zo stelde het Bestuur; *“Neemt men dus den kolenprijs van Op de Camp, welke prijs de tegenwoordige is en de vermindering, welke Vreuls toegeeft bij de vermindering van de kolenprijs, dan is de door Vreuls bedongen prijs reeds f0,20 onder dien van Op de Camp.”* Daarom besloot men met algemene stemmen het bakken van 3 miljoen stenen te gunnen aan Dhr. Vreuls. Dhr. Handels werd aangewezen voor het toezicht houden bij het bakken van stenen.

Johan Vreuls, aannemer te Nieuwenhagen.

In 1915 had de heer P.J. Vreuls (1878 – 1927) samen met zijn echtgenote M.S. Vreuls – Boymans (1883 – 1953) zijn aannemersbedrijf aan de Kerkstraat in Nieuwenhagen. Het bouwbedrijf groeide in de loop van de jaren en de aannemersfamilie Vreuls werd een belangrijke en invloedrijke familie binnen de gemeente. Tientallen bouwwerken waaronder de kerk van Nieuwenhagerheide werden door Johan Vreuls gebouwd. Na de dood van de aannemer werden de zaken verder waargenomen door zijn vrouw. De wed. Vreuls verhuisde het bedrijf naar Schaesberg aan het Stationsplein. De firma fungeerde nu meer als onderaannemer en verrichte o.a. werkzaamheden voor de Oranje-Nassaumijn te Schaesberg.

Op 6 februari werd het Raadsbesluit tot toekenning van een bouwvoorschot van f401.940, - goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 30 januari 1920. Daar de koninklijke goedkeuring nu eerstdaags te verwachten was, besloot men aan het Technisch Bureau van Ons Limburg te Heerlen opdracht te geven tot het maken van de bestekken van de aanbesteding.

Tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging van 31 maart gaf de voorzitter pastoor Kreutzer te kennen het voorzitterschap van de Woningvereniging Het Goede Huis neer te leggen daar hij meende het voorzitterschap niet meer te kunnen combineren met zijn geestelijk ambt.

De zandgroeve aan de Voortenberg

Op 1 april 1920 werd een overeenkomst gesloten tussen het gemeentebestuur van Nieuwenhagen en aannemer Johan Vreuls betreffende de verhuring van de zandgroeve Voortenberg. Hierin gaf het gemeentebestuur de exploitatie van de zandberg Voortenberg over aan Johan Vreuls onder de volgende voorwaarden:

- *De aannemer zou het recht hebben zand van de Voortenberg te delven en daarover naar goedbevinden te beschikken;*

- *Het gedeelte van de Voorterborg dat hij in exploitatie mocht nemen, zou hem door burgemeester Loyson en de wethouders van de gemeente Nieuwenhagen ter plaatse worden aangewezen.*
- *De aannemer verplichtte zich ook al het grind, hetwelk van de zandexploitatie gedolven werd, kosteloos aan het gemeentebestuur van Nieuwenhagen over te dragen, zonder daar enige aanspraak op te kunnen maken.*
- *Verder verplichtte de aannemer zich de groeve van een afrastering te voorzien.*
- *Het gemeentebestuur garandeerde de aannemer het volle en onverdeelde exploitatierecht van het aan hem aangewezen gedeelte van de Voorterborg.*
- *De jaarlijkse huurprijs werd vastgesteld op tweehonderd gulden door de aannemer te voldoen in de maand januari van ieder jaar.*
- *De overeenkomst werd aangegaan voor de tijd van zes achtereenvolgende jaren, aanvangende op 1 april 1920 en eindigen op 31 maart 1926.*

Tijdens een extra bestuursvergadering van de Woningvereniging op 9 april werd de verkiezing van een nieuwe voorzitter besproken. De heren Silvertand en Förster delen mede dat zij de edelachtbare burgemeester W.J. Loyson indirect gevraagd hadden of deze het voorzitterschap van de vereniging wilde aannemen. Het antwoord van burgemeester Loyson was niet ongunstig zodat men besloot hem voor het voorzitterschap voor te stellen aan de algemene ledenvergadering. Deze vergadering zou gehouden worden op donderdag 15 april 1920.

Tijdens deze algemene vergadering werd de heer Loyson met algemene stemmen tot nieuwe voorzitter gekozen.

Voetpad tussen Kampstraat en Voortstraat

Op 16 juli deelde de nieuwe voorzitter, dhr. Loyson, mede, dat de gehouden aanbesteding van de woningen zonder succes was geweest, omdat het inschrijvingscijfer de begroting overschreed. Het bestuur had inmiddels de plannen laten wijzigen en stelde voor nu weer spoedig tot aanbesteding over te gaan. In De Voort zouden nu 6 woningen meer gebouwd kunnen worden dan oorspronkelijk geraamd. De leden bepaalden verder dat de stenen aan de aannemer werden geleverd voor f28,- per 1.000 stuks. De nodige stenen zouden hem in de oven gesteld worden. De overblijvende stenen kon men aanhouden en zoals reeds eerder besproken volgend jaar op nieuwe terreinen gebruikt worden.

Men liet er geen gras over groeien. Nieuwe bouwplannen waren reeds in zicht. Zo wilde men het huizen aantal van de vereniging verder uitbreiden en opnieuw een aantal huizen bouwen binnen de gemeente. Interesse ging nu uit naar een groot perceel heidegrond aan de voet van de Voorterberg.

Op 17 september werd er tijdens de raadsvergadering van de gemeente Nieuwenhagen het raadsbesluit aangenomen tot een onderhandse verkoop van bouwgrond, gelegen aan de Voorterberg, aan de woningvereniging Het Goede Huis, het betrof hier de percelen kadastraal bekend als A, no. 752,753,754,758 en 1356. Burgemeester en wethouders adviseerden de raad de terreinen te verkopen voor f5,- per kleine roede en motiveerden dit als volgt: technisch advies anders heel geschikt voor bebouwing. *“De terreinen welke bestaan uit heidegrond, brengen thans niets op. Zij zijn volgens ingewonnen Volgens deskundige schatting zijn de terreinen goed betaald met f5,- per kleine roede.”* De heer Zenden stelt hierop; *“Ik vind dat een hogere prijs moet bedongen worden zodat vroeg of laat deze terreinen als bouwplaatsen voor particulieren kunnen verkocht worden.”* De heer Kremers sprak zich uit voor verkoop *“Mits de terreinen uitsluitend voor de bouw van arbeiderswoningen gebruikt worden, dat het daarop staande bosch door de gemeente verkocht worde en dat de exploitatie der daarvan deel uitmakende zandgroeve gedurende den overeengekomen tijd blijve doorlopen.”* De heer Zenden meende, *“Men moet wachten totdat de thans reeds gekochte terreinen door de Woningvereniging bebouwd zijn.”* Daarop gaf de voorzitter de volgende toelichting *“De woningvereniging is van plan twee jaar stenen te bakken op de terreinen aan den Koulweg. Met de eerste stenen zal men in 1921 de terreinen aan den Voorterberg bebouwen. In 1922 zal dan eindelijk aan den Koulweg worden gebouwd. Gelet op de samenstelling van de terreinen is een prijs van f5,- per kleine roede wel voldoende, temeer wij na 50 jaar de terreinen met de woningen in eigendom aan de gemeente terug keren.”* De heer Zenden *“Ik zou gaarne zien dat gestemd wordt over al dan niet verkopen.”* Hierop bracht de voorzitter het voorstel van Burgemeester en Wethouders in stemming. Vóór stemmen de heren Frösch, Kremers, Cools, Silvertand, Sporken en de Voorzitter, Burgemeester Loyson. Tegen de heer Zenden. Nu zou men aan gedeputeerde staten toestemming vragen de terreinen, aan de Voorterberg aan de woningvereniging te verkopen voor f5,- per kleine roede, onder voorwaarde, dat de aankoop uitsluitend wordt gebruikt voor het bouwen van arbeiderswoningen; het daarop

staande hout zou voor rekening der gemeente verkocht worden en de daarbij behorende zandgroeve gedurende de overeengekomen tijd geëxploiteerd door aannemer Vreuls.

Op 20 september opende de voorzitter van de Woningvereniging met christelijke groet de vergadering Tijdens deze vergadering sprak men over de bouwterreinen gelegen aan Voortberg. De voorzitter deelde mede, dat de gemeenteraad had besloten deze terreinen, groot 2 hectare te verkopen voor f5,- per kleine roede. Men zou nu in 1921 aan de Voorterberg nieuwe woningen kunnen bouwen met de restanten van de reeds eerder gebakken stenen uit de ovens aan de Koulweg. Verder deelde de voorzitter mede, dat het Bestuur het wenselijk vond iemand te belasten met het toezicht op de bouwplannen in de Voort en de Dorpstraat. *“De directie zelf heeft geen tijd genoeg om scherpe controle uit te oefenen en het zou toch nodig zijn, vandaar dit voorstel.”*, Aldus de voorzitter. Met algemene stemmen besloot men een opzichter te benoemen tegen een maandelijks salaris van f50,-. De werkzaamheden van de opzichter werden als volgt omschreven: *dagelijks moest de opzichter een halve dag op het werk zijn, hij moest het bestuur in kennis stellen van alles, wat hem bij de uitvoering, strijdig met bestek of plannen zou voorkomen en aan de leden der vereniging de gevraagde opheldering geven over de uitvoering van het werk.* Er waren verschillende leden die in aanmerking konden komen, zo werden voorgesteld de heren Sporken, Van Haeren, Haan en Handels. Met algemene stemming werd de heer Sporken benoemd en werd deze met onmiddellijke ingang in dienst gesteld. De heer Handels bracht rapport uit over de drie ovens aan de Voortstraat en twee ovens aan de Dorpstraat. Men besloot een 2e oven in de Voortstraat te reserveren voor het volgende jaar. Het bestuur werd gemachtigd om met aannemer Vreuls af te rekenen en de stenen aan de aannemers Sanders en Janssen uit Valkenburg over te dragen als ze voor de uitvoering der bouwplannen aan de Voortstraat, Kampstraat, Dorpstraat en Achter de Hoven nodig zouden blijken. De firma Sanders en Janssen uit Valkenburg zou dan de huizen gelegen aan de Voortstraat en Dorpstraat bouwen.

De bouw van de woningen aan de Voortstraat en Kampstraat was nu begonnen en men besloot op 20 oktober dat de eerste twee termijnen van het bouwvoorschot aan de aannemers Sanders en Janssen uitgekeerd konden worden zodra de oplevering zou plaats hebben. Verder zouden in elke te bouwen woning 3 lichtpunten worden aanbracht, het plan en de beschrijving van de werkzaamheden zou door architect Van der Berk opgemaakt worden. Voor het verhuren van de eerst gereedgekomen huizen werden besloten intekenlijsten aan te leggen.

Op 25 november kwam het geld voor het bouwvoorschot van de Voort, f75.560,- voor de 1e en 2e termijn beschikbaar. Volgens het rapport van architect v.d. Berk was de waarde van het opgeleverde werk en van het op het terrein aanwezige materiaal slechts ruim Fl. 40000,-. Men besloot dus slechts een bedrag van Fl. 37000,- aan te betalen als 1e termijn. De door de

woningvereniging aan de aannemers geleverde stenen zouden bij betaling van de 2e termijn worden verrekend. Indien men de goedkeuring van de algemene vergadering van de woningvereniging zou krijgen werd het elektrisch licht in de huizen in de Voort aangelegd volgens plan en beschrijving van dhr. v.d. Berk. De gunning van het werk zou plaats hebben bij inschrijving.

Men wilde nu de plannen voor de huizen aan de Voorterberg laten uitwerken door Ons Limburg te Heerlen en vervolgens met de voorgestelde ontwerpen zo spoedig mogelijk tot aanbesteding over gaan zodat ook aan de Onderste Voort een begin kon worden gemaakt, met of zonder levering van stenen.

*Voetpad tussen de Voortstraat en Kampstraat.
Maandag wasdag in de Voort.*

Het doel der algemene vergadering van de woningvereniging op 29 november was de goedkeuring van de bouwplannen aan de Voorterberg en Koulweg. Men zou het besluit aannemen tot het aanvragen van de nodige Rijksvoorschotten om zo tot uitvoering der plannen te komen. *“Immers aanvragen om bouwvoorschotten, welke nog vóór december 1920 door Burgemeester en wethouders zijn behandeld, worden nog door het Rijk verleend tegen 5% rente. Na dien datum zal 6% gevraagd worden. Het is dus van groot financieel belang een spoedige behandeling der plannen.”* Aldus Dhr. Förster. Voor het terrein Voorterberg waren 97 woningen gepland, voor de Koulweg waren dit er 65.

Door pastoor Kallen werd echter het bezwaar geopperd dat misschien te vlug gebouwd wordt, welk echter door de voorzitter ongegrond verklaard werd.

Na inzage van de plannen en exploitatierekeningen besloot de vergadering met algemene stemmen de plannen goed te keuren. Voor de aankoop van bouwterrein Voortenberg, waarin de bouw van 97 woningen en het aanleggen van wegen en riolering was voorzien werd een bedrag van f619.000, - voorzien

Onder voorzitterschap van dhr. Loyson werden op 17 december 1920 de ingekomen inschrijvingsbiljetten voor het aanbrengen van de lichtpunten in de woningen aan de Voort bekeken. Er waren acht inschrijvingen n.l. Gebr. Sleijpen te Eijgelshoven, f3.450,-, Gebr. Beckers te Eijgelshoven, f3.400, -, Gebr. Heijndendonk te Waubach, f2.989,25, dhr. Benden te Schaesberg, f2.877, -, dhr. Engelen te Nieuwenhagen, f2.900, -, dhr. Eijssen te Heerlen, f3.920, -, dhr. Hendriks te Spekholzerheide f3.100, -, dhr. H. Van Kan te Nieuwenhagen, f1.736,50. Naar aanleiding van deze inschrijvingen besloot men het werk te gunnen aan de heer Van Kan te Nieuwenhagen, mits hij zich nog bij contract tot stipte uitvoering van het werk, volgens bestek, zou verbinden en een goede borg zou stellen.

Op 22 oktober werd de onderhandse verkoop van grond aan de Woningvereniging Het Goede Huis goedgekeurd door de gemeenteraad. De percelen Sectie A, Nr. 752, 753, 754, 758 en 1356, gelegen aan de Voortenberg, waarvan de gezamenlijke grootte van twee hectare, vijf aren en dertig centiaren betrof tegen de prijs van f24,15 per are.

Hoek Kampstraat/Kleikoelenweg

In een uittreksel uit de notulen van de vergadering van Burgemeester en Wethouders van Nieuwenhagen van 30 november bleek dan ook het volgende: *“Uit de aanvraag d.d. 29 november jl. van de Woningvereniging Het Goede Huis om haar overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 7 der Woningwet een voorschot te willen verlenen: een gevraagd voorschot van f415.000, - voor de bouw van nieuwe woningen aan de Voorterberg aan genoemde vereniging te verlenen”*.

Door het Rijk werd op 7 december aan de gemeente een voorschot verleend ten behoeve van de woningvereniging Het Goede Huis voor de aankoop van het bouwterrein en het bouwen van 97 arbeiderswoningen aan de Voorterberg. Het voorschot voor de aankoop van de grond bedroeg aanvankelijk f30.000, -. Het voorschot voor de aanvankelijke bouw der huizen bedroeg f589.000, -.

Op 9 december verschenen bij de notaris in Nieuwenhagen, dhr. A. Vogels, de heren J. Loyson, burgemeester van Nieuwenhagen en dhr. L. Förster, gemeentesecretaris. Zij vertegenwoordigden het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nieuwenhagen om het besluit ten uitvoer te brengen dat de raad van de gemeente had genomen in de vergadering van 17 september 1920 en goedgekeurd bij het besluit van de Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg op 20 oktober 1920. Men verklaarde te hebben verkocht en mitsdien te zullen overdragen aan de Woningvereniging Het Goede Huis, gevestigd te Nieuwenhagen, Voorterberg sectie A. nummers 752, 753, 754, 758 en 1356, samen groot twee hectare, vijf aren en dertig centiaren.

Deze koop en verkoop geschiedde voor de som van f-4957,99½, op kosten van de Woningbouwvereniging aan de gemeente Nieuwenhagen. In deze akte werden nog enkele clausules ingelast zoals: dat de goederen dadelijk waren te aanvaarden zonder waarborg voor de juistheid van de uitgedrukte maat, zou alle meerdere maat, hoe groot het verschil ook mocht worden bevonden, ten voor- of nadelen van de Woningvereniging komen. Doch perceel sectie A. nummer 752 eerst vijf jaar na heden of zoveel eerder als het zich daarop bevindende metselzand door of vanwege de gemeente Nieuwenhagen zal afgegraven en vervoerd zijn. Dat de grondbelasting voor rekening van de Woningvereniging vanaf een januari aanstaande (januari 1921) gold. Dat deze overdracht plaats had in het belang van de volkshuisvesting.

Dit laatste waarschijnlijk om misvattingen te voorkomen daar de heren Loyson en Förster, die tevens ook het bestuur van de Woningvereniging Het Goede Huis vertegenwoordigde, waarschijnlijk bang waren dat men hier later een belangenverstrengeling veronderstelde.

Op 28 december ontving de directie van het Technisch Bureau Ons Limburg een schrijven van de Inspectie Volkshuisvesting Limburg. Hierin schreef de toenmalige inspecteur Moubis het volgende; *“Mij werden om bericht en advies toegezonden de stukken betreffende de aanvraag van een bouwvoorschot door de woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen om te bouwen woningcomplexen van 97 en 65 woningen. De bij de stukken behorende plannen zijn geen van beide in overeenstemming met de bijbehorende*

situatietekeningen, terwijl de situatie van het complex van 65 woningen zeer onduidelijk is en van drie typen de plannen ontbreken. Ik verzoek U mij voor a.s. donderdag van beide complexen drie stel nieuwe tekeningen te zenden, waaronder drie nieuwe situatieplannen der te bouwen 65 woningen.”, aldus inspecteur Moubis.

1921.

Op 4 januari deelde de voorzitter mede, dat in 14 van de in aanbouw zijnde huizen aan de Voortstraat en Dorpstraat de hoekhuizen en de vooruitspringende huizen, in iedere rij tamelijk grote zolders aanwezig waren. Men had echter verzuimd hier de zoldertrappen en vloeren aan te besteden. Ons Limburg was vergeten dit te beschrijven. Het zou dan ook jammer zijn deze zolders niet toegankelijk te maken. Men besloot om alsnog dit werk aan te besteden bij inschrijving. Voorzitter en secretaris werden gemachtigd aan de laagste inschrijver te gunnen.

Dwarsstraat

Bronnen

GAL = Gemeente Archief Landgraaf.

AWN = Archief Woningstichting Nieuwenhagen.

SHC = Sociaal Historisch Centrum Maastricht.

VROMM = Min. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu te Maastricht.

- Mr. Frans Erens; vervlogen Jaren.
- Bevolkingstoestanden in het Zuid-Limburgse kolenrevier, Th. Vianen, Heerlen 1908.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering 23 januari 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering 23 januari 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 15 mei 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 20 juni 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 4 juli 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 4 juli 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 3 september 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 30 september 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 24 november 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 15 december 1919.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 9 januari 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 6 februari 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 31 maart 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 9 april 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 15 april 1920. AWN.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 16 juli 1920. AWN.
- Verslag openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen van 17 september 1920, GAL.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 22 september 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering, 22 oktober 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 25 november 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering, 29 november 1920.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 17 december 1920.

- Uittreksel der notulen der vergadering van B. en W. van Nieuwenhagen, 30 november 1920.
- Gemeente Nieuwenhagen; overzicht verleend voorschot 97 arbeiderswoningen aan de Voortenberg, Oud-archief No.2133, 7 December 1920, Archief Gemeente Landgraaf.
- Gemeente Nieuwenhagen; afschrift eener akte van koop bouwgrond Voortenberg, OA No. GAL.
- Brief Staatstoezicht op de Volksgezondheid voor Noord –Brabant, Gelderland en Limburg, Nr. 5207B, Maastricht 28 December 1920.VROMM.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 4 januari 1921.

Hoofdstuk 2.

De bouw van de wijk.

Inleiding

In de jaren 1921 – 1927 bouwt de woningvereniging Het Goede Huis al haar woningen in de Voort. De aankoop van grond wordt voor een groot gedeelte gefinancierd door de subsidies die verstrekt worden door de overheid. De woningvereniging koopt verschillende bouwkvavels aan de rand van Nieuwenhagen omdat die veelal goedkoop worden aangeboden. Het eerste bouwproject zijn 65 woningen aan de Voortstraat, Kampstraat, Achter de Hoven en Dorpstraat. Door deze woningen te bouwen neemt Het Goede Huis actief deel aan de huisvesting binnen de gemeente.

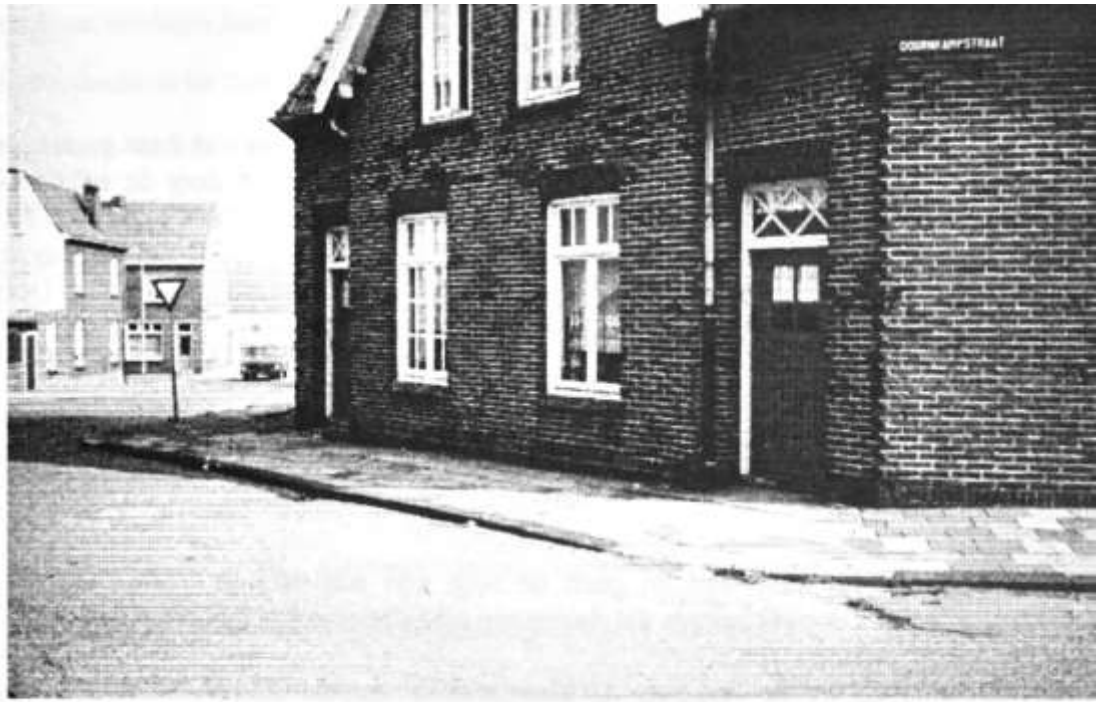
De expansiedrang van de woningvereniging verloopt niet vlekkeloos. De kerkelijke macht waarschuwt voor een te snelle groei van het proletariaat en de problemen tijdens de aanbesteding van een nieuw project aan de Voorterberg bezorgt het bestuur van de woningvereniging veel kopzorgen.

De infrastructuur wordt aangelegd en geeft de wijk zijn uiteindelijke vorm. Elektriciteit en waterleidingen moeten ervoor zorgen dat de nieuwe arbeider comfortabel woont.

Het oude lijkenhuisje wordt verplaatst en huurgarantie van de steenkolen mijnen geven de woningvereniging de garantie dat huur direct aan haar wordt afgedragen.

Er is veel werk in en rond de wijk. Er ontstaan winkels en cafés. Kiezelgroeves worden vlak aan de rand van de wijk geëxploiteerd hetgeen niet geheel ongevaarlijk blijkt te zijn.

De oplevering van de 74 woningen aan de voet van de Voorterberg vormen de kern van de wijk. De laatste 27 woningen worden aan de wijk toegevoegd in het jaar 1927. Dit was de totale omvang van de wijk.

Hoek Kampstraat/Kleikoelenweg.

1921.

Aankoop grond en eerste ontwerp.

In een schrijven d.d. 5 januari 1921 van de Staatstoezicht op de Volksgezondheid voor Noord-Brabant, Gelderland en Limburg bericht de heer Moubis, inspecteur te Maastricht in een apostille gericht aan zijne Excellentie de Minister van Arbeid het volgende:

“Bij nevens aangehaalde apostille werd om bericht en raad in mijne handen gesteld een verzoekschrift d.d. 8 december 1920 van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Nieuwenhagen, gericht tot hare majesteit de Koningin, strekkende tot het verkrijgen van voorschot uit de Rijkskas ten behoeve van woningbouw door de toegelaten Woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen. *Onder terugzending der stukken heb ik de eer Uwe Excellentie hieromtrent het volgende te berichten.*

Genoemde vereniging is voornemens over te gaan tot den bouw van 97 arbeiderswoningen op een door haar van de gemeente aangekocht terrein, aan de Voortenberg groot 1.05.30. Hectare.

De kosten van den aankoop van het bouwterrein bedragen f5.000, -, aanleg wegen en riolering f25.000, -, samen f30.000, - waarop het maximum van het grondvoorschot te stellen ware.

Alle woningen zijn op de gebruikelijke wijze ingedeeld, met het plan kan ik mij verenigen. De grote der woningen is de volgende:

14 woningen type 105 van 256M³

41 woningen type 15 van 274M³

4 woningen type 104 van 274M³

22 woningen type 104 A - G 274M³

10 woningen type 103 van 298M³

6 woningen type 109 van 298M³

Totaal 97 woningen van 26710M³

De totale prijs van de woningen bedraagt:

Typen van 256M³ 14 woningen Fl. 81.000, -

Typen van 274M³ 67 woningen Fl. 406.000, -

Typen van 298M³ 16 woningen Fl. 102.000, -

Totaal 97 woningen voor f589.000, -.

In plaats van de winkels van type 109 B zullen worden gemaakt de hoekwoningen van type 103. De gemiddelde huur per woning per week zal bedragen ruim f5.10”.

Voortstraat.

De eerste 65 woningen.

Op 10 februari ontvingen zij van Burgemeester en Wethouders van Nieuwenhagen een bericht op hun schrijven van 8 december 1920 aan het Ministerie van Arbeid. De inhoud van

dit schrijven betrof het voorschot voor de 65 arbeiderswoningen aan de Voortstraat – Kampstraat en de Dorpstraat – Achter de Hoven. Hierin schreef Dhr. Scholtens *dat naar aanleiding van het verzoek ten behoeve van de uitvoering van het bouwplan van de Woningvereniging Het Goede Huis een voorschot uit de Rijkskas was toegekend, ten behoeve van de bouw van 65 arbeiderswoningen. “Bij de exploitatie opzet is uitgegaan van een gemiddelde huur van f5,30 per week De inkomensgrens wordt bepaald op f42,- per week. Huurders met een hoger inkomen moeten een evenredig hogere huur betalen. Bij overschrijding van de aanbesteding van de raming mag zonder mijn toestemming niet tot gunning worden overgegaan. Wordt die toestemming verleend dan zullen de hogere kosten door huurverhoging gedekt moeten worden. Op een verhoging der bijdragen zal derhalve niet mogen worden gerekend.” Verder werd de Woningvereniging verplicht 7 woningen beschikbaar te stellen aan ambtenaren, aan te wijzen door het Departement van Financiën. In verband daarmee moest de vereniging het gereedkomen der woningen minstens 3 maanden van tevoren aan het Minister van Financiën kenbaar maken. Aldus het schrijven van dhr. Scholtens.*

Tijdens de Bestuursvergadering van 16 maart van de woningvereniging verscheen dhr. Zoetmulder, directeur van het Technisch Bureau van Ons Limburg. Men ging samen met het bestuur de nieuwe woningen aan de Voorterberg na en bracht er de nodige veranderingen aan.

Het proefbestek van de 74 woningen aan de Voorterberg werd op 24 maart nogmaals nagegaan en na enkele wijzigingen definitief vastgesteld. De datum van de aanbesteding werd bepaald op 24 april te houden in het lokaal van J. Reumkens. De huizen aan de Voortstraat waren nu bijna klaar. Men was echter tot de conclusie gekomen dat er voor de erfafscheiding enkele scheidingsmuurtjes noodzakelijk werden geacht. Het plaatsen van scheidingsmuurtjes tussen de 65 huizen in de Voortstraat – Dorpstraat werd gegund aan de aannemer Sanders en Janssen voor f3.200, -. Per ingaande van 15 april verwachtte men de eerste oplevering der huizen aan de Voortstraat. Men zou deze dan kunnen verhuren per 1 mei en de eerste huurders aan de Voortstraat- Kampstraat konden dan intrekken.

Op 6 april, tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging werd een huurcontract voor de te verhuren woningen ontworpen en vastgesteld, waarna men aan de hand van ingekomen aanvragen de eerste 19 opgeleverde woningen verhuurde. Het bedrag van de borg werd vastgesteld op f20,- het bedrag der huur was door de Minister vastgesteld. Het tarief voor het geleverde elektrisch licht werd op f2,50 per maand vastgesteld. Het innen van de huren van de woningen van de vereniging was opgedragen aan dhr. J.G. Sporken, die dit gratis wilde doen. Ook zou dhr. Sporken benoemd worden tot opzichter van de te bouwen 74 woningen aan de Voorterberg tegen een maandelijks salaris van f50,-. Verder besloot men

om een waterleiding aan te leggen bij de twee woongroepen in de Voort en de Dorpsstraat. Op beide plaatsen wilde men twee pompjes laten aanbrengen.

Problemen bij de aanbesteding bouwgroep III.

In april van dat jaar kreeg de Woningvereniging Het Goede Huis de toezegging over de nodige voorschotten en zonder uitstel werd onmiddellijk werk gemaakt van de aanbesteding van de bouw van 74 arbeiderswoningen aan de Voorterberg. Deze zou plaats vinden op 21 april, in het gemeentehuis te Nieuwenhagen.

De gehouden inschrijving voor de aanbesteding van de bouwgroep III, aan de Voorterberg was helaas zonder resultaat. De twee laagste inschrijvers bleken niet in staat te zijn om een werk van die omvang naar behoren te kunnen uitvoeren zodat men een nieuwe aanbesteding moest uitschrijven, deze zou plaats vinden op 5 mei in hetzelfde gemeentehuis.

Bij de op 21 april gehouden aanbesteding van de 74 woningen aan de Voorterberg was aannemer W.J. Schols uit Kerkrade de laagste inschrijver geweest met een bedrag van f405.520, -. De tweede was een zekere W.J. Palmen met een bedrag van f409.000, -. Het derde bedrag bedroeg f427.925, -. Het verschil in de aanbestedingsbedragen verbaasde het bestuur van de Woningvereniging. Men rechercheerde en kwam tot de conclusie dat: *"De laagste inschrijver, aannemer M. Schols, nooit enig bouwwerk van belang had uitgevoerd en terwijl de tweede aannemer W.J. Palmen, volgens verklaring van de architect nooit voor deze 74 woningen in aanmerking kon komen wegens verschillende feiten"*, aldus een schrijven aan de Minister van Arbeid in Den Haag. De gevolgen lieten niet op zich wachten. De dag na de aanbesteding kwam aannemer M. Schols bij het bestuur van de Woningvereniging al verzoeken van zijn verplichtingen ontslagen te worden daar hij zich totaal verrekend had. Aanvankelijk geloofde men hem niet, doch nadat de aannemer het in zijn opgestelde begroting uitlegde aan het bestuur, ging men hierover nadenken. Zo concludeerde men dat het bouwen in zulke omstandigheden voortdurend tot onaangenaamheden zou kunnen leiden en met vele moeilijkheden gepaard zou gaan. Zo achtte het Bestuur het dan ook "onbillijk de heer Schols financieel ongelukkig te maken wegens zijn onkunde".

Aangezien de tweede inschrijver, Dhr. Palmen, volgens verklaringen van de architect en volgens verkregen inlichtingen van een niet nader omschreven bron niet voor het werk in aanmerking kon komen, besloot het bestuur van de Woningvereniging Het Goede Huis om voortaan dergelijke zaken te voorkomen. Men stelde alleen heel solide aannemers aan te schrijven voor een nieuwe aanbesteding.

Op 2 mei stelde de voorzitter van de woningvereniging de leden in kennis van de uitslag van de gehouden aanbesteding, waarbij *aannemer Schols uit Kerkrade de laagste inschrijver was voor f405.510, -*. *"Drie daags na de aanbesteding is hij echter reeds de voorzitter komen verzoeken van zijn verplichtingen ontslagen te worden, omdat hij zich in de berekening vergist had. Hij toonde dit duidelijk aan met zijn begroting. Daarna heeft hij dit verzoek schriftelijk gedaan."* Aldus de voorzitter. Er volgde een discussie waarvan het slot was, dat

men aannemer Schols ontsloeg om verdere onaangenaamheden te voorkomen. Men besloot de vier volgende inschrijvers, allen solide aannemers, Dhr. A Reumkens te Nieuwenhagen, Dhr. Vreuls te Nieuwenhagen, Dhr. Beckers te Heerlen en Dhr. Leunissen te Schaesberg aan te schrijven voor een tweede inschrijving.

Opa en dochter De Schepper, op de achtergrond het Reumkenshuis.

De woningvereniging meende met deze tweede aanbesteding geheel niet buiten haar bevoegdheid te zijn gegaan en zag haar geenszins als onderhands. Immers volgens het bestek van de 74 woningen was het bestuur niet gebonden het werk aan de laagste inschrijver te gunnen. Men achtte zich zelfs niet verplicht de keuze openbaar te verantwoorden.

De verwarring rond de aanbesteding trok de aandacht van dhr. Moubis, inspecteur van de Volkshuisvesting in Limburg. De voorzitter en secretaris van de woningvereniging Het Goede Huis zochten dan ook enkele dagen na de nieuwe aanbesteding contact met dhr. Moubis. De hele gang van zaken werd hem duidelijk voorgelegd, men

was ervan overtuigd goed gehandeld te hebben.

Dhr. Moubis keurde de handelwijze volkomen goed, hij maakte enkel bezwaar tegen de gunning van de aanbesteding aan dhr. J Vreuls, gezien het verloop van inschrijvingen op andere plaatsen binnen de provincie.

Het bestuur was niet verwonderd te horen dat de handelingen door inspecteur Moubis werden goed gekeurd.

Men was ervan overtuigd dat de nieuwe aanbesteding, de bouwsom niet ten nadele van het Rijk had opgedreven: de reeds eerder aangevraagde f589.000, -. Men beriep zich nogmaals op deskundigheid. Volgens dit advies konden de 74 woningen zoals zij in het bestek waren omschreven en op tekening geprojecteerd niet voor een bedrag van f405.520 worden opgeleverd. Aannemer Schols zou hiervoor getracht hebben minderwaardig materiaal te gebruiken of, erger nog, hij zou in gebreke blijven tijdens de bouw van de woningen. Het bestuur had inmiddels vernomen dat hij bij verschillende firma's prijsopgaven van 2de en 3de kwaliteit had opgevraagd. Zo stelde het Bestuur van de woningvereniging; *"had men het werk gegund aan aannemer J. Vreuls uit Nieuwenhagen voor de som van f 430.200. Indien het bestuur aannemer Schols dan toch verplichtte de woningen voor de som van f405.520, -*

te maken, dan zou men hoogstwaarschijnlijk slechte gebouwen hebben gekregen of, men zou tenslotte bij eventueel faillissement van den aannemer nog tot een hogere bouwsom dan f 430.200, - gekomen zijn."

Tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging op 18 mei begon de voorzitter met de uitslag van de 2e inschrijving op de 74 woningen bekend te maken. Dhr. Reumkens, f431.000, -, dhr. Vreuls, f430.200, -, dhr. Beckers, f433.000, -, dhr. Leunissen, f445.900, -. Hij deelde mee dat de heer Moubis, om problemen te voorkomen, had voorgesteld na 3 á 4 maanden een nieuwe aanbesteding te houden. Het bestuur was echter niet van die mening en wilde onmiddellijk met bouwen beginnen om zo de huizen voor de winter klaar te hebben. Verder steunde men op het ministerieel schrijven aan de Gemeente, d.d. 10 februari jl., waarbij het voorschot alreeds was toegekend. *Daarin schreef de minister van Arbeid dat: "indien de aanbesteding de begroting niet overschrijdt, zonder mijn toestemming mag gebouwd worden."* Het Bestuur besloot dan ook met algemene stemmen de 74 woningen te gunnen aan aannemer J. Vreuls te Nieuwenhagen voor het bedrag van f430.200, -, een contract met hem te maken en daarna de Minister, de heer Moubis en Ons Limburg hiervan in kennis te stellen.

De uitvoering van deze werken zou geschieden volgens ontwerpen door de architecten J. Stuyt en F. de Rooy te Heerlen. Het geheel zou volgens de gemaakte en voorgelegde tekeningen en detailtekeningen en verder volgens de mondelinge instructies door het bestuur van de woningvereniging of door of namens de architecten te geven aanwijzingen plaatsvinden. De bouw van de 74 woningen geschiedde volgens het desbetreffende bestek van 15 april 1921. Het aanvankelijke plan van 96 woningen bleek achteraf niet haalbaar in één bouwproject zodat men het resterende aantal woningen op een later tijdstip zou toevoegen aan de bestaande woonwijk. De partijen verklaarden de volledige inhoud van dat bestek goed te kennen en zich in alles dien overeenkomstig te zullen gedragen.

Midden juni waren de eerste woningen van complex I, aan de Voortstraat als ook in de Dorpstraat gereed en kon men tot verhuring overgaan. Aanvragen waren er dan ook meer als voldoende om de woningen te mogen huren. In de algemene vergadering van 30 juni werden de eerste 26 woningen toegewezen en werd het bestuur gemachtigd de overige woningen na de oplevering geleidelijk te verhuren, ook werden de 16 woningen aan de Kampstraat aan verschillende huurders toegewezen.

In augustus waren alle woningen van complex I, aan de Voortstraat en Kampstraat, na de oplevering voor bewoning beschikbaar. De inning van de huur werd voorlopig opgedragen aan de Heer J.G. Sporken, lid van de Woningvereniging. Dhr. Sporken wilde dit zonder enige vergoeding doen "Zoolang de daaraan verbonden werkzaamheden van niet grooten omvang zouden worden."

Na de bestuursvergadering van 25 augustus werd aan de aannemers Sanders en Janssen de 8e en 9e termijn voor de 65 woningen betaald na aftrek van hetgeen de aannemer aan de vereniging verschuldigd was voor geleverde veldovenstenen. Men besloot de stoepen en goten aan te leggen onder eigen beheer. Verder stelde men voor dhr. Sporken als opzichter aan te stellen voor het toezicht op de bouw van de 74 woningen aan de voet van de Voorterberg tegen een maandelijks vergoeding van f125,-.

Opa De Schepper bij het schoonmaken van het voer voor het kleinvee.

De Minister van Financiën berichtte, dat voor de 74 woningen aan de Voorterberg uit de Rijkskas slechts f405.300, - zou worden verleend en niet f430.200, - waartegen bij de tweede aanbesteding was gegund. Naar aanleiding van deze mededeling besloot men de Minister de hele gang van zaken bij die besteding uit te leggen en dan af te wachten alvorens verdere stappen te ondernemen.

Op 15 september stuurde de heer Moubis een schrijven aan de Minister. Deze was het duidelijk niet eens met de gang van zaken rond de aanbesteding. De inspecteur vond dan ook dat door de nieuwe aanbesteding aan de aannemer Vreuls de subsidie overschreden werd.

“Bij terzijde aangehaalde apostille werd bericht en raad in mijne handen gesteld een schrijven van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Nieuwenhagen d.d. 24 augustus jl. inzake de gunning van de onderhandse aanbesteding voor den bouw van 74 woningen door de Woningvereniging Het Goede Huis aldaar.

Onder terugzending der bijlage heb ik de eer Uwe Excellentie te berichten, dat de mededeling van heren Burgemeester en Wethouders, dat ik deze herbesteding zou hebben goedgekeurd, niet juist is.

Blijkens hunne mededeling heeft de herbesteding plaats gehad op 9 mei. Nu is door mij op 4 mei, toen ik ten kantore van Ons Limburg was, aan de directeur van het Technisch Bureau van Ons Limburg, welke directeur op het punt stond naar het bestuur der Woningvereniging voornoemd te gaan, een briefkaart geschreven van den volgende inhoud:

Naar aanleiding van de mij ter inzage verstrekte stukken van de Woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen verzoek ik U het bestuur dier vereniging te willen mededelen, dat ik niet voornemens ben gunstig te adviseren omtrent de gunning van het plan voor den bouw van 74 arbeiderswoningen tot een bedrag hoger dan de laagste inschrijving zijnde f405.520, -.

Ofschoon dezerzijds geen verantwoordelijkheid kan worden genomen omtrent de keuze van een aannemer, had dit schrijven ten doel een zachte drang uit te oefenen om het werk aan den laagste inschrijver op te dragen.

Deze mededeling had, naar het mij wil voorkomen, voor de vereniging tevens ene waarschuwing moeten zijn, ook al had Uwe Excellentie de goedkeuring der gunning, wanneer het aannemerscijfer de raming niet overtrof, niet voorbehouden, de gunning niet zonder nader overleg met mij te doen plaats hebben.

Mijn oordeel is ook nu nog, dat de laagste inschrijfsom niet onaannemelijk was te achten en dat tegen die onderonsjes niet te krachtig kan worden opgetreden.

Ik meen Uwe Excellentie daarom in overweging te moeten geven Uwe beslissing van den 17 augustus jl. No. 7401 J afd. V. te handhaven en tevens te bepalen, dat in de toekomst gene gunningen door de Woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen moge plaats hebben zonder Uwe goedkeuring” Inspecteur der Volkshuisvesting te Maastricht, de heer Moubis in een brief aan de Minister van Arbeid.

Verkoop overtollige stenen en aanbesteding elektriciteit.

De eerste woningen waren nu reeds enkele maanden verhuurd en de woningvereniging het Goede Huis was nu niet enkel meer een op papier bestaande vereniging.

De toestand van de eerste woningen was volgens de woningvereniging aan het eind van het eerste jaar bevredigend, buiten enkele uitzonderingen mocht de bewoning als goed beschouwd worden. Ook constateerde de woningvereniging dat *"ter bevordering eener geregelde huuradministratie en eener blyvende deugdelyke bewoning meer toezicht nodig was zoodat het bestuur de algemene vergadering voorstelde een wooningopzichter te benoemen."*

Tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging van 14 oktober besloot men achter de huizen in de Kampstraat een goot voor de afvoer van regenwater en vuilnis aan te legen. De oven voor de veldstenen die nog in het Heiveldje stond en de eerste oven aan de Koulweg wilde men nu verkopen aan aannemer Johan Vreuls. De prijs voor deze stenen zou men op een later tijdstip bepalen mits de stenen voor de bouw aan de huizen aan de Voorterberg verwerkt zouden worden. De woningen aan de Voorterberg zouden dan met veldovenstenen in plaats van met ringovensteen gebouwd worden.

Verder was men van plan een aanbesteding voor de aanleg van de lichtinstallatie in de 74 woningen aan de Voorterberg te houden.

Toen men de inschrijfbiljetten opende van de aanbesteding hadden zich de volgende personen hiervoor ingeschreven: dhr. M. Engelen te Nieuwenhagen voor de som van f1.550,-, dhr. H. Van Kan te Nieuwenhagen, f1.220,-, dhr. G. Meulenberg te Nieuwenhagen, f1.659,-. Het werk werd gegend aan dhr. H. Van Kan voor de som van f1.220,-.

Benoeming woningopzichter.

Tijdens de algemene vergadering wilde men voorstellen een woningopzichter te benoemen, belast met werkelijke inning der huren, controle over de bewoning in het algemeen en het doen van kleine reparaties. De voorgestelde jaarwedde f1.000, - met genot van vrije woning.

Op 8 december kwam het bestuur van de woningvereniging weer bij elkaar. De voorzitter deelde mede, dat Burgemeester en Wethouders bezwaar hadden tegen het leggen van een riolering aan de Voorterberg. Zij waren ook tegen de aansluiting van elke woning afzonderlijk op het gemeentelijke waterleidingnet. Tegen het eerste om praktische redenen, tegen het tweede om de bewoners geen voorrecht te geven op anderen. In overleg met het Technisch Bureau van Ons Limburg, vertegenwoordigd door dhr. de Rooij, besloot men de riolering te doen vervallen en de huizen niet aan de waterleiding aan te sluiten. Wel zou men de nodige buizen in metselen doch voorlopig alleen fontein plaatsen op de hoofdpunten tussen de groepen. Verder droeg men dhr. de Rooij op de aannemers Sanders en Janssen te verzoeken om spoedige afwerking van de 65 woningen en de aanleg van de tuintjes.

Nadat de voorzitter de Bestuursvergadering van de woningvereniging op 27 december had geopend ging men over tot het opmaken van een voordracht van personen voor de benoeming van woningopzichter. Circa 125 sollicitanten boden zich aan. De diverse stukken werden ingezien en na rijp beraad kwam men tot de volgende voordracht; dhr. L. van Haeren, dhr. M. Mosmuller, dhr. W. Dreesen, dhr. H. Nölgen, dhr. A. Lommen, dhr. Velmij en dhr. J. Balter.

Tijdens de vergadering op 29 december deelde de voorzitter aan het algemeen bestuur mede waarom het bestuur een woningopzichter aan wilde stellen. Bij de inning van de huren kwamen veelvuldig andere werkzaamheden voor welke nodig waren voor een goede woningexploitatie. Deze werkzaamheden waren van dien omvang dat de heer Sporken die, gezien zijn gevorderde leeftijd niet verrichten kon. Men ging over tot stemming met gesloten briefjes, en benoemde met 8 van de 13 stemmen, dhr. Mosmuller.

Vervolgens werden de instructies voor de woningopzichter in hoofdlijnen voorgelegd. Definitief zou deze in de eerstvolgende vergadering worden vastgesteld. De opzichter werd belast met de hurenboekhouding, de geïnde gelden werden binnen de eerste 24 uren na inning afgedragen aan de penningmeester. Hij moest de huur aan de woningen innen, eens per week of per veertien dagen, zoals het de praktijk het meest doelmatig zou aantonen. Betaalde de huurder niet bij de eerste rondgang dan kon de opzichter zich het geld aan zijn huis of kantoor doen laten brengen. Om in aanmerking te komen voor deze functie moest de nieuwe opzichter ten behoeve van de vereniging een borg van f2.000, - stellen. Verder was hij verplicht inlichtingen in te winnen omtrent aanvragers voor woningen. Hij was verplicht aan het bestuur alle gevraagde inlichtingen te geven over de huurders en aangaande de manier van bewoning. De achterstallige huren moest hij zoveel mogelijk trachten te innen. Hij werd benoemd en ontslagen door de algemene vergadering. Indien hij gehuwd was had

hij het genot van vrije woning. Wenste hij echter de woning niet met zijn gezin te bewonen dan moet hij deze woning ten bate van de vereniging verhuren. Hij moest een inventaris bijhouden van alle goederen en bezittingen der vereniging en was voor deze persoonlijk verantwoordelijk. Het restmateriaal en gereedschappen, eigendom der vereniging, welke op bewoning betrekking hadden moest hij op een door het bestuur aangewezen plaats opbergen en bewaren.

1922.

In de jaren na de Eerste Wereldoorlog daalde het inwonersaantal. Op 1 januari 1922 telde men binnen de gemeente Nieuwenhagen 3342 zielen.

Desalniettemin leed men al het eerste jaar van verhuring een verlies van f3.764 op de exploitatie van de arbeiderswoningen aan de Voortstraat en Kampstraat. Omdat de exploitatie slechts een half jaar geduurd had en de door het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid opgezette exploitatierekening het verlies over een heel jaar op f8.087,66 berekende, stelde de Woningvereniging dat de uitkomsten over het eerste half jaar bevredigend waren.

Voor de exploitatietekorten van subsidie woningen zou volgens het bestuur het Departement borg staan.

Voortstraat.

Op woensdag 11 januari melde het Limburgs Dagblad onder de rubriek Nieuws uit Kerkrade en Omsteken, dat de woningvereniging Het Goede Huis opnieuw iemand zocht voor de betrekking van woningopzichter van de Woningvereniging. Er hadden zich 125 sollicitanten aangemeld. De gelukkige die op een salaris van 1000 gulden benoemd was, was een inwoner van de gemeente Nieuwenhagen.

Huurprijzen en kostgangers.

In de vergadering van 21 maart de voorzitter bracht ter tafel enige aanvragen van huurders om kostgangers te mogen houden. Zulks werd toegestaan aan dhr. S. aan de Voortstraat voor zijn zwager dhr. H. E. Alle andere verzoeken voor kostgangers werden afgewezen. De ramen op de hoekhuizen in de Voortstraat, welke herhaaldelijk veel van storm hadden geleden, werden degelijk met krammen vastgelegd, desnoods met cementspecie. Verder wilde het bestuur aan de algemene vergadering het voorstel doen om een magazijn met kantoor voor de nieuwe woningopzichter te bouwen in de groep Voorterberg.

In de zaterdag editie van het Limburgs Dagblad van 2 april verscheen de aanbesteding voor het bouwen van 74 arbeiderswoningen onder aan de Voorterberg.

Op 3 mei werd tijdens de algemene ledenvergadering de huurprijs van de in aanbouw zijnde huizen aan de Voorterberg besproken. Aan de hand van de exploitatierekening werd de huur voorlopig bepaald op f22,- per maand. Eveneens werd besloten de huurprijs van de thans reeds verhuurde huizen in de Voortstraat en Dorpstraat, die f20,- bedroeg, met ingang van 1 januari 1923 te verhogen op f22,-, behoudens onvoorziene omstandigheden. Verder werd op voorstel van de opzichter aan C. de Rechter, Voortstraat 2 de strook grond in leen gegeven, die schuin achter de woning was lag waar eerder een van de steenovens had gestaan.

Op 21 juni stuurde het Technisch Bureau van "Ons Limburg een nota voor de berekeningen voor de bouw van de 74 arbeiderswoningen aan de Voortstraat, Parkstraat, Ravetsmaarsstraat en Dwarsstraat. Het Technische Bureau, destijds onder leiding van architect Jan Stuyt, verzorgde zowel de advertentiekosten, het drukken van het bestek, de zegelkosten voor de gemaakte tekeningen als ook de bestektekeningen. Voor het toezicht op het bouwen bedroeg het honorarium f5.950, - extra. De berekening van de totale kosten bedroeg f15.795, -. De bouwkosten verminderd met de kosten aan arbeidslonen en elektrische installatie bedroegen f415.143, -.

Beroving op klaarlichte dag

Terwijl de kantoorbediende juf D. zaterdagmiddag zich naar een in aanbouw zijnde werk van aannemer V begaf om het weekloon van de werklieden te brengen, werd zij plotseling door een tweetal individuen overvallen met een revolver bedreigd en van haar geld, circa fl. 3000,-- beroofd. De daders vluchtten in de richting van de Duitse grens.

(Limburgs Dagblad 17 juli 1922)

De dieven gepakt

Vorige week is gelijk men weet, aan het meisje D, in dienst van aannemer V. fl. 3000,-- ontruikt. De politie heeft thans de daders kunnen arresteren. Het waren twee Duitsers, die bij de aannemer in dienst waren geweest. Zij zijn in Meiderich (Duitsland) gepakt. Zij hadden het geld nog bij zich.

(Limburgs Dagblad 25 juli 1922)

Wegenaanleg en waterleiding.

Tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging van 4 oktober werd duidelijk dat er problemen gingen komen rond de oplevering van de woningen van woongroep 1 aan de Voortstraat, Kampstraat als gevolg van het faillissement van Sanders en Janssen uit Valkenburg, de aannemers van de eerste 64 woningen van de vereniging. Door verschillende schuldeisers werd beslag gelegd op de opleveringstermijn, zodat het bestuur niet wist of de betaling rechtsgeldig aan de aannemers kon plaats hebben. Het bestuur besloot Mr. Poulussen, advocaat te Maastricht, in deze te raadplegen alvorens tot enige betaling over te gaan. De voorzitter en Dhr. J. v.d. Berk, opzichter bij het bouwen werden belast met de afwikkeling van de zaak. Voor de aanleg van wegen, goten, stoepen, enz. in de groep van 74 woningen in de Voorterberg werd door de regering geld beschikbaar gesteld. Hiervoor werd een bedrag van f15.052, -, ter beschikking gesteld, hetgeen ver beneden het door de architect benodigde bedrag bleef. Aangezien er echter niet meer geld beschikbaar was trachtte men met de noodzakelijke bezuinigingen toch om het wegenplan zo goed mogelijk uit te voeren. De ontworpen klinkerbestrating zou vervangen worden door een eenvoudigere grindverharding. Het werk werd opgedragen aan de aannemer des huizes, de heer J. Vreuls te Nieuwenhagen.

Verder besloot het bestuur in de eerste groep van 65 woningen in de Voort en de Dorpstraat een waterleiding te laten aanleggen, zulks naar aanleiding van de onlangs vastgestelde gemeentelijke verordeningen waarbij de aansluitingen van alle huizen op de gemeentelijke waterleiding binnen de bebouwde kom van de gemeente verplicht werd gesteld. De heer J. v.d. Berk ontving opdracht de nodige plannen te maken, waarna het werk bij inschrijving gegund kon worden. Het bestuur zou nogmaals bij de directie van de Oranje Nassau Mijnen in Heerlen aandringen op een beslissing over het al dan niet in huur nemen van woningen aan de Voorterberg. Tevens wilde men bij de 74 woningen aan de Voorterberg, bij de aansluiting op de gemeentelijke waterleiding, ook een watermeter van de gemeente plaatsen om huurdersklachten te voorkomen.

1923.

De vordering Vreuls.

Op 2 maart deed de voorzitter van de woningvereniging mededeling van de sommatie, per deurwaarder, van aannemer J. Vreuls tot betaling van het hem nog verschuldigde op de negen eerste termijnen voor het bouwen van 74 woningen in de Voorterberg of het verschil tussen de aannemingssom en het bedrag dat door het Rijk slechts voor die woningen verstrekt werd, f25.679,97. De voorzitter deelde mede, dat hij de Inspecteur van de volksgezondheid te Maastricht nogmaals over die zaak gesproken had. Er zou misschien nog een kans bestaan dat het Rijk het verschil bijgaf. Na overleg besloot het bestuur de voorzitter naar Den Haag te deputeren om Z.E. de heer Minister van Arbeid, over de zaak te horen. Zou het Rijk tenslotte die som niet willen bijgeven dan zou men een hypotheek op de woningen moeten nemen of op andere wijze het geld trachten te verkrijgen, omdat de vordering van de aannemer uit hoofde van de overeenkomst rechtmatig was.

Het rijden met fietsen over de stoepen in de Voorterberg wilde men verbieden, omdat de dorpels en trappen van de woningen telkens beschadigd werden. Men zou bij timmerman P. Geelen enige bordjes laten maken met verbodsopschrift en deze op geschikte plaatsen op hangen.

Oplevering van de woningen aan de Parkstraat 1924,

Dat de huizen niet allemaal verhuurd werden blijkt uit de aantekeningen in de notulen van de vereniging. Hierin werd vermeld dat men het gezin van E., wonende in de laatste woning van

de Voortstraat had gesommeerd hun kinderen eens streng onderhanden te nemen. De woningopzichter waarschuwde van E., wiens kinderen veel ruiten van leegstaande woningen vernielden, dat zij de woning zouden moeten ontruimen als er niet beter op de kinderen gepast werd.

Op 4 mei stelde de voorzitter het bestuur in kennis van het verloop van de audiëntie die hij bij Minister van Arbeid had. Het verschil tussen de aannemingssom van 74 woningen en de aanvankelijk door het Rijk beschikbaar gestelde som werd echter niet van rijkswege bijgepast. Alle argumenten die burgemeester Loyson aandroeg hadden geen baat gehad. De minister week niet af van zijn standpunt. Het bestuur had zich bij de gunning laten leiden door de bepaling opgenomen in het ministerieel schrijven. Hierin stond *“dat de woningen gegund mochten worden indien de inschrijvingscijfers de begroting niet overtreden”*. Men bleef van hun goede recht overtuigd. Men besloot de aannemer uit te keren, wat hem volgens overeenkomst verschuldigd was. Het bedrag te verrekenen met aannemer Vreuls bedroeg f25.678,95, met aftrek van de geleverde stenen f21.359,31, nog te betalen f4.320,66. Dan stelde de voorzitter het bestuur in kennis van het verloop der onderhandelingen met de O.N. Mijn te Heerlen omtrent verhuring van de woningen aan de Voorterberg. “Er bestaat thans een goede kans van slagen onder tamelijk voordelige voorwaarden” aldus de heer Loyson.

Kan de huur niet lager?

De balans per 13 juni gaf inzicht in de verlies en winstrekening over het jaar 1922. Het verlies op de exploitatie was groter dan voorzien. Oorzaak volgens het bestuur was de algemene malaise. Er was ook voorlopig geen verbetering te verwachten. De voorzitter had zich nu reeds 2 maal tot de minister van Arbeid gewend om huurverlaging, gesteund door de inspecteur in Maastricht die op 15 juni een onderzoek zou komen instellen naar de woontoestanden in deze gemeente over het algemeen. Men had dus enige hoop, dat de huren verlaagd zouden kunnen worden hetgeen de verhuring zou bevorderen. Veel mensen schrokken terug voor de hoge huren en gingen liever op een kamer wonen. Naar aanleiding hiervan merkt Dhr. van Haeren op *“dat wel een paar personen in onze woningen gelaten werden, die elders per deurwaarder op straat waren gezet en waarvan dus niets te verwachten was”*. Hij zou de woningopzichter daarop alert willen maken en hem in overweging geven degelijke informatie in te winnen over de personen alvorens te verhuren.

Onderhoud van de wijk.

Op 31 juli besluit men aannemer Johan Vreuls nogmaals te wijzen op verschillende kleine werkzaamheden die nog te verricht moesten worden in de door hem gebouwde groep van 74 woningen in de Voorterberg. De woningen aan de voet van de Voorterberg waren nu vrijwel klaar en men kon dan ook spoedig tot verhuur overgaan.

Verder wilde men verschillende werkzaamheden voor het onderhoud van wegen en terreinen en beide groepen woningen laten uitvoeren door Antoon Keijbeck te Nieuwenhagen tegen een dagloon van f4,50.

In de groep woningen aan de Voortstraat en de Kampstraat moesten alle buitendeuren, daklijsten, kozijnen en ramen geleverd worden. Hiervoor werd een bestek gemaakt door J. v.d. Berk, de huisarchitect van de woningvereniging. Het werk was te gunnen bij inschrijving zo mogelijk gedeeltelijk aan ieder van de schilders uit de gemeente. Speciale aandacht werd gevraagd voor het werk in de Kampstraat, waar het houtwerk meer geleden had van de weersgesteldheid.

De armoede onder de arbeidersbevolking maakte van menig goed mens een gelegenheidsdief. Zo werd in de nacht van 28 december bij v.d. L. aan de Voortstraat ingebroken en een tweetal stukken spek ontvreemd. De dader(s) hadden zich toegang verschaft door "het indrukken van een ruit". De politie begon direct met een grondig onderzoek.

(Limburgs Dagblad 28 december 1923)

Smokkelaars

De unieke ligging van de gemeente gaf aanleiding aan een aantal werkloos geworden arbeiders smokkelroutes op te zetten naar het nabijgelegen Duitsland. Alhoewel de commiezen, de grenzen streng controleren was het toch mogelijk om sterke drank vanuit Nederlands grondgebied Duitsland in te smokkelen. Dit was echter niet zonder risico, daar de grenspolitie vaak niet schuwde om het vuurwapen te gebruiken. De Voort werd hiervoor dan ook strikt gecontroleerd en in samenwerking met de woningvereniging en de Mijnpolitie werden verschillende invallen gedaan in de woningen van de Voort.

Voor de smokkelaars was de Voort een unieke uitvalsbasis. De geruchten bleven aanhouden dat er de laatste tijd veel gesmokkeld werd met gedistilleerde drank. Op een viertal plaatsen in de kolonie Voortstraat werd een onderzoek ingesteld door de commiezen. Echter zonder resultaat. Wel werden er op verschillende plaatsen een groot aantal lege flessen gevonden. Op 31 december hadden de commiezen eindelijk succes. Na nachtenlang op de uitkijk gelegen te hebben was het hen mogelijk geweest aanhoudingen te verrichten.

Wegens het fraudeleus vervoeren van 12 liter gedistilleerd, werd aangehouden en geverbaliseerd zekere J.G. uit de Voort.

Ook in het nieuwe jaar werd de smokkelaar J.G. door de commiezen aangehouden en geverbaliseerd wegens verboden vervoer van 17 flessen cognac.

De man bleek onverbeterlijk. Op 15 januari werd J.G. opnieuw aangehouden. De vorige week werd J.G. verbaliseerd wegens smokkelarij van cognac. Nu werd hij betrapt met ongedekt vervoer van 30 liter gedistilleerde drank, samen met zijn kompaan G.W. uit de Voort.

De smokkelhandel was een doorn in het oog van de plaatselijke overheden hetgeen tot gevolg had dat er op 23 januari 1924 huiszoekingen plaats vonden in de huizen in de Voort.

Er werd in plaatsen langs de grens veel gesmokkeld in gedistilleerde drank. Vooral voor enige werkelozen scheen dit een lucratieve handel te zijn. In de kolonie Voort werd op verschillende plaatsen onderzoek gedaan, welk echter geen resultaat opleverde. (Limburgs Dagblad december 1923 en januari 1924)

Samenwerking met Ons Limburg.

Op 23 november deed de minister van Arbeid in een rondschrijven aan de woningverenigingen in Limburg het verzoek om zich per 1 januari 1924 aan te sluiten bij de Vereniging Ons Limburg te Heerlen. Deze zou dan de controle op huur en andere administratie overnemen. De voorwaarden die aan die aansluiting verbonden waren, werden in de circulaire vermeld. Na enig debat besloot het bestuur aan de ministeriële uitnodiging gevolg te geven en zich bij Ons Limburg aan te sluiten.

Men sprak ook al geruime tijd over de huurovereenkomst met de O.N. Mijnen te Heerlen betreffende de 74 woningen in de Voorterberg. De overeenkomst, welke reeds in vorige vergaderingen behandeld werd, werd nu aangegaan voor de duur van één jaar, ingaande 1 december.

1924.

In het jaar 1924 constateerde men onder de bevolking van de gemeente Nieuwenhagen evenals die van alle andere gemeenten in de Mijnstreek, dat er veel "woonplaatsverandering" voorkwam. Dit bevorderde niet de goede bewoning van de arbeiderswoningen. De geregelde huurbetalingen liet door de voortdurende mobiliteit van de bewoners te wensen over. *"De bewoners van dat soort hechten zich niet aan hunne woning en trachten ook niet het verblijf daarin zoo aangenaam mogelyk te maken" aldus het jaarverslag van de woningvereniging "de geestesgesteldheid by vele bewoners eischt dan ook van het bestuur een heel streng toezicht op den toestand der woningen en op de huur inning."*

Huizen aan de Voortstraat vlak voor de afbraak 1969.

Tijdens de bestuursvergadering van 25 januari deelde de voorzitter mede dat hij op 7 november de vergadering van Ons Limburg te Heerlen had bijgewoond, waarbij de aansluiting van alle bouwverenigingen besproken werd. Een regeling voor controle en beheer der woningverenigingen werd op die vergadering in gemeenschappelijk overleg getroffen. Vanaf 1 januari 1924 ging men nu gebruik maken van de woninginspectiedienst van Ons Limburg.

Aan dhr. S. de Vries, wonende Voortstraat, werd door de Woningvereniging Het Goede Huis ene vergoeding van f20,- toegekend wegens geleden waterschade ten gevolge van een stortregen in mei 1923, waardoor de kelder van de woning volledig onder water liep en een partij levensmiddelen bedorven werd.

Pastoor Kallen; de Voort een ongeluk voor de parochie.

De plaatselijke geestelijkheid binnen de gemeente had een uitgesproken mening over de "koloniebouw". Zo waarschuwde de pastoor voor het volgende:

"Door de eerste voorstanders voor het bouwen van arbeiderswoningen o.a. de burgemeester, de notaris, de twee heren pastoors, was aanvankelijk als principe aangenomen een z.g. kolonie te bouwen, omdat men het verkeerde daarvan inzag. Men sprak zijn oordeel en besluit uit om te zorgen dat in kleine groepen van hoogstens tien tot twaalf huizen op verschillende punten der gemeente gebouwd werd. Helaas! Die goede voornemens

verdwenen afkeuring onzerzijds hielp niet. Eerst werd een kleine kolonie gebouwd in de Voort. Toen er sprake was nog meer te bouwen, heb ik er op aangedrongen dit aan de andere zijde der gemeente te doen. Maar neen, doorgedreven werd een grotere kolonie te bouwen in de z.g. Voortenberg, eigendom van de gemeente, de onmogelijkste allerongeschikte plaats, midden in 't bosch, ver af van alles, doodsch en afgelegen. Geen waarschuwing dat op die wijze én parochie én gemeente verdorven werd kon helpen. Ook niet dat nu in de allerduurste tijd zoiets waar geen noodzakelijkheid bestond minstens moest uitgesteld worden, daar het toch zonder twijfel een strop voor altijd zou blijven, 't hielp allemaal niets: er zou gebouwd worden. Welke was de drijfveer? Geen godsdienstige beweegredenen, daar scheen men niets voor te voelen. Geen politieke beweegredenen, ieder die nadacht moest begrijpen, dat die woningen eenmaal bewoond, de politiek links zou omslaan. Geen economische beweegredenen, de ligging wees meer naar Schaesberg, dat dan ook 't voordeel daarvan zal hebben. Waarom dan juist dáár bouwen? Eigenbelang? Groote gemeente? Persoonlijk voordeel? Ik weet het niet, wat men vermoedt kan niet opgetekend worden, het zal wellicht nooit aan het daglicht komen, maar wat wij helaas nu reeds zien en ondervinden: op godsdienstig gebied is het een ongeluk voor de parochie, en op gemeentepolitiek gebied, zijn de voorstanders reeds in hun zelf gegraven graf ondergegaan”.

*Bijna elke dag vermiste de heer Stürtz, jachtopziener op het kasteel Heihof alhier enige kippen. De vermoedelijke dief, een vos, kon hij echter niet te pakken krijgen. Woensdag echter had hij 't geluk om hem te verschalken door middel van een gedode kip welke sterk vergiftigd was. Enige meters van het lokaas verwijderd werd de vos gevonden. Het was een prachtig dier aldus het Limburgs Dagblad
(Limburgs Dagblad 22 februari 1924)*

Op 29 februari besloten de O.N. Mijnen om met de woningvereniging Het Goede Huis definitief een overeenkomst te sluiten betreffende de huurgaranties van 74 woningen aan de Voortenberg. Deze huizen werden dan ook veelal door arbeiders van de O.N. Mijnen bewoond.

*Door de gemeentepolitie werd op 8 april proces-verbaal opgemaakt tegen zekere J.v.H. en H.H. beide uit de gemeente Nieuwenhagen, wegens baldadigheid. Genoemde personen hadden er plezier aan om de pannen van 't lijkenhuisje in de Voortstraat te vernielen.
(Limburgs Dagblad 8 april 1924)*

Op 29 april doet J. de Jonge, Voortstraat 65, het verzoek om toestemming voor de oprichting van een schoenwinkel met schoenmakerij met elektrische bedrijf, in genoemde woning. Dit verzoek wordt afgewezen, omdat het algemene standpunt van de vereniging geen winkelbedrijf in de woningen duldt.

Grootse plannen.

Men had grootse plannen met de Voort. Zo werd er tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeenteraad van Nieuwenhagen op 30 april een opmerkelijk verzoek gedaan.

Aan de orde was het verzoek van A. Eichner te Schaesberg. Deze wilde enkele gemeentelijke gronden in de heide aankopen. Bedoeld wordt de berg met omgeving in de “Ravetsmare” waar de schietbaan van de burgerwacht lag. Verzoeker zou daarop een uitzichttoren willen bouwen en daar omheen een tuin voor volksvermakelijkheden willen aanleggen. B. & W. stellen voor het verzoek niet in te willigen, omdat het raadsstandpunt is om geen grond in de heide te verkopen.

Paulus; “geeft verzoeker geen prijs op”. Voorzitter; “Neen”. Silvertand; “Zou hij niet genegen zijn het terrein voor 15 à 20 jaar te huren met contract, die inrichtingen kunnen misschien een bron van inkomsten voor de gemeente worden”. Konsten; “Ik heb dezelfde mening als de heer Silvertand”. Schunken; Dan zou die man wel zijn toren op rolletjes moeten bouwen om hem na 20 jaar te verplaatsen”. Silvertand; “Ik maak een voorstel van mijn gezegde. Men kan verzoeker vragen of hij op dat voorstel ingaat en hoeveel huur hij geven wil. Later kan de Raad dan beslissen”. Dit voorstel, gesteund door de heer Konsten, wordt dan in stemming gebracht, te beginnen met No. 10 van de presentatielijst en wordt met algemene stemmen aangenomen.

Diefstal

Op dinsdagmorgen, 1 mei werd de lade van winkelier B. aan de Voortstraat gelicht, door een Duitser, T.F. uit Scherpenseel. ‘s Morgens was deze Duitser, toen hij uit de nachtdienst van de mijn kwam in voornoemde winkel gegaan om inkopen te doen. Alvorens hij echter bediend werd, moest hij enige tijd wachten. Intussen had hij de kans schoon gezien om in de lade te komen en onvreemde een bedrag van circa f25, -. De winkelier deed aangifte van het geval en sprak het vermoeden uit dat T.F. de diefstal gepleegd zou kunnen hebben. De gemeenteveldwachter N. en de onbezoldigde dienaar van politie V. controleerden daarom alle Duitsers die op nachtdienst gingen naar de nieuwe mijn, de Oranje Nassau III aan de Heksenberg. T.F. werd reeds spoedig gevonden en naar het politiebureau overgebracht waar hij echter ontkende. Naderhand heeft hij echter bekend de diefstal gepleegd te hebben. Hij is vandaag naar Maastricht overgebracht in afwachting van zijn vonnis.

Brand.

Doordat veel huizen slechts voorzien waren van een gering aantal lichtpunten werd er veelal bijgelicht met petroleumlampen. Het bleef dan ook niet uit dat hierdoor een gevaarlijke situatie ontstond. Op 5 mei brak er een brandje uit in een van de huizen van de woningvereniging, hetgeen bewoond werd door H.S. De brand was ontstaan door het omvallen van een petroleumlamp. Door het inslaan van een ruit moest men zich toegang verschaffen tot de kamer waarin de brand was. Met enige emmers water werd het vuur geblust. De vloer was echter grotendeels verbrand.

Het lijkenhuisje aan de Voortenberg.

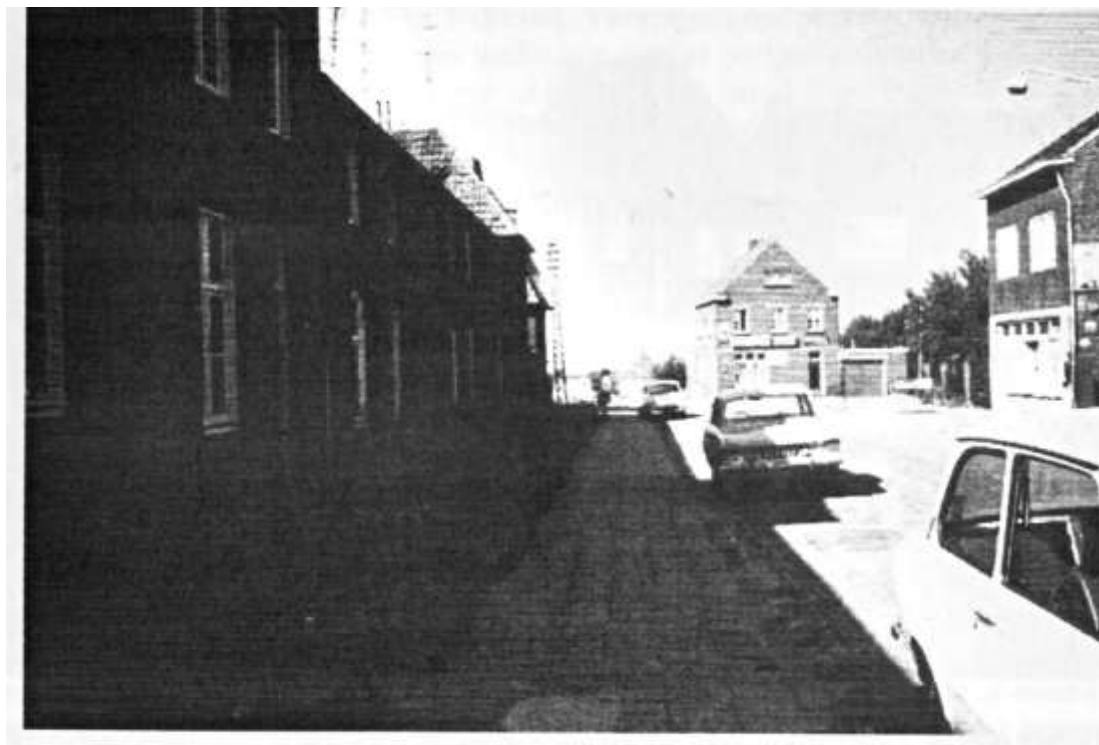
Tijdens de raadsvergadering van 6 juni komt er een voorstel van burgemeester en wethouders om het bestaande lijkenhuisje te verplaatsen. De voorzitter deelde mede dat burgemeester en wethouders de verplaatsing nodig achten omdat het lijkenhuisje in verre staat van verval verkeerde en dringend vernieuwd moest worden en omdat het wegens bebouwing van de Voortstraat aldaar verdwijnen moet. Men stelde voor het lijkenhuisje te slopen en een nieuwe te bouwen op de algemene begraafplaats aan de Voortenberg. Raadslid Konsten had hierover enkele vragen; “hoe denken B en W dat werk uit te voeren, bij aanbesteding of anders, en wat zal het ongeveer kosten.” De voorzitter antwoordt hierop dat indien de raad met het besluit tot verplaatsing van het lijkenhuisje instemt eerst een begroting gemaakt dient te worden. Het voorstel van burgemeester en wethouders werd in stemming gebracht en algemeen aangenomen, onder voorbehoud dat de raad een begroting van de kosten krijgt alvorens tot aanbesteding van dit werk kan worden overgegaan.

Begraafnisstoet naar de begraafplaats aan de Voortenberg.

Inning van de huren.

Bij een door de mijnpolitie ingesteld onderzoek op 25 juli in de huizen welke door middel van overeenkomst aan de mijn verhuurd zijn, constateerde men enige misstanden waaraan de mijninspectie graag een eind gebracht zag. Zo werd de vereniging verzocht de huur op te zeggen aan verschillende bewoners wegens ongeoorloofde samenwoning. Vanuit de woningvereniging besloot men aan dit verzoek gevolg te geven en aan die genoemde huurders de huur op te zeggen ingaande 1 september. Ook had de directie van de Oranje-Nassau mijnen laten weten, dat zij niet ongenegen was het toezicht over de haar in huur gegeven woningen en ook de andere door haar opzichter te laten uitvoeren tegen geringe vergoeding. Men besloot dit voorstel nader te overwegen en indien met tot een goed resultaat kon komen, de inspectie bij Ons Limburg op te zeggen en aan de O.N. Mijnen over te dragen.

Kruising Voortstraat/Kleikoelenweg. Het café Hartman en de winkel Bruls.

Vervolg lijkenhuisje.

Op 25 juli komt de verplaatsing van het lijkenhuisje opnieuw aan de orde tijdens de openbare raadvergadering. In het raadsbesluit van 6 juni hadden burgemeester en wethouders een plan met bestek en begroting laten opmaken voor het bouwen van het nieuw lijkenhuisje. De voorzitter gaf tijdens de raadvergadering de stukken ter inzage aan de raadsleden. De sloop prijs en de prijs van de nieuwbouw waren begroot op ruim f200,-. Tijdens de raad ontstond de volgende discussie. Raadslid Janssen “We moeten het maar aanbesteden in het openbaar.” De Voorzitter vroeg “Waar zullen we het bouwen? De algemene begraafplaats is nu reeds klein. Het daarnaast gelegen terrein is ook eigendom van de gemeente. Ik stel voor het daarop te bouwen.” Raadslid Zenden “We zouden het dan wel moeten afrasteren.” Raadslid Janssen sloot zich aan “Ik ben ook voor dit voorstel, mits de gunningen aan de raad blijven.” De Voorzitter “Mijne Heere, we zullen voor een werkje van f200,-, eene openbare aanbesteding gaan houden met alle daaraan verbonden kosten van advertenties enz. Dat is bezuinigen.” Raadslid Konsten “Ik steun het voorstel Janssen.” Het voorstel werd door de voorzitter in stemming gebracht. Het voorstel Janssen werd eenstemmig aangenomen.

Inspectie.

Bij de ingekomen stukken tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging op 29 juli zat een ministerieel schrijven d.d. 13 augustus 1923 waarbij de huur van alle woningen

van de vereniging per ingaande 1 september 1923 verlaagd werd op f18,- per maand, inclusief de gemeentelijke tarieven voor waterleiding. De woningsinspectie van de Oranje-Nassau mijnen hadden zich genegen verklaart de inspectie van de door haar in huur genomen woningen bij haar politie onder te brengen tegen een geringe vergoeding. Dat deze inspectie iets bereikt had, zo stelt het bestuur, had men gezien. Het bestuur stelde daarom voor van de inspectie van Ons Limburg, welke niet verplichtend was, af te zien en deze aan de Oranje-Nassau mijnen over te dragen tegen een vergoeding, die niet hoger was dan bij Ons Limburg, namelijk f2,10 per woning.

Aanbesteding lijkenhuisje.

Op 5 augustus, na verschillende bekendmakingen in de dagbladen werd om vier uur 's middags op het gemeentehuis van Nieuwenhagen, in het bijzijn van de gegadigden de bus geopend en bleek dat er twee inschrijvingen waren ingeleverd voor het bouwen van een nieuw lijkenhuisje aan de Voorterborg. De twee geldige inschrijvingsbiljetten behoorden toe aan dhr. P.J. Geelen, timmerman te Nieuwenhagen, die bereid was het werk aan te nemen voor een bedrag van f570,- en W. Erkens, aannemer te Brunssum welke voor de som van f583,- het lijkenhuisje wilde bouwen. Na enige beraadslaging besloot de raad met algemene stemmen het bouwen van het lijkenhuisje volgens bestek en tekening te gunnen aan P.J. Geelen voor de som van f570,-.

Uit de algemene omschrijving van het bestek en de voorwaarden blijkt dat de werkzaamheden bestonden uit het slopen van het oude lijkenhuisje op de oude openbare

begraafplaats, bekend onder Sectie A. no. 2548 en 1581. Het opruimen van een bestaande afrastering en het ter plaatse aanbrengen van een nieuwe afrastering.

De aannemer diende het bestaande lijkenhuisje af te breken, de afkomende stenen welke nog bruikbaar waren goed schoon te maken en naar de plaats waar het nieuwe huisje zou komen vervoeren. Dit om ze daar opnieuw volgens de aanwijzing te verwerken. Overige afkomende materialen bleven eigendom van de aannemer. Na verwijdering van het gebouwtje diende de grond op behoorlijke wijze geëgaliseerd te worden.

De aannemer werd verplicht gesteld de nodige ontgravingen te verrichten t.b.v. de fundering en volgens tekening te garanderen. Alle funderingen en muren diende men op te trekken ter zwaarte en hoogte volgens tekening, met de nodige openingen voor deur en roosters. Voor de funderingen moest gebruik worden gemaakt van de afkomende oude stenen. Voor het opgaande werk 1e soort veldbrandstenen voor de voorwerkers, voor de achterwerkers oude afkomende stenen of veld-brandstenen.

Het dak bestond uit een betonen kap met een geprofileerde rand aan de onderzijde. De onderkant van de betonen kap werd aan de binnenkant van het gebouwtje bestreken met cementspecie. De bovenzijde werd bestreken met warme teer, waarin scherp zand werd gestrooid.

De deur werd afgehangen aan twee smeedijzeren duimen en hengen inclusief een goed slot met sleutelplaat in de muur gemetseld en 4 sleutels. Vervolgens het plaatsen van een viertal roosters van plaatijzer met de nodige openingen welke met stevige oortjes in de muur bevestigd diende te worden.

In het gebouwtje moesten twee ijzeren stoelen van T-ijzer in de vloer gebetonneerd worden. Verder diende er rond de begraafplaats een hekwerk te verrijzen met een totale lengte van 71 meter.

Het gebouwtje diende door de aannemer opgeleverd te worden binnen 21 werkdagen te rekenen na de dag van de gunning. Indien de aannemer in gebreke bleef werd er een korting van f5,- per dag toegepast. Betaling geschiedde dan ook in één termijn, na de oplevering en goedkeuring van het werk. De directie bestond uit burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwenhagen en de architect dhr. A. v.d Berk, welke alleen was belast met het constructieve en de uitvoering.

De huurgarantie van de steenkolenmijnen.

Om eventueel in aanmerking te komen voor huurgarantie voor meerdere woningen van de woningvereniging werd er contact gezocht met de omliggende mijnbedrijven. Mede door de goede ervaringen met de huurgarantie in de overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen te Heerlen ten aanzien van de woningen in groep II, gelegen aan de Koulweg, verzocht de vereniging in de zomer 1924 de overeenkomst te willen uitbreiden met de 65 woningen van groep I. Op 9 september knoopte

het bestuur daaromtrent de onderhandelingen aan met de Maatschappij met het gevolg dat eenzelfde overeenkomst van huurgarantie voor de 65 woningen van groep I tot stand kwam. Deze werd op 1 november 1924 van kracht. De overeenkomst gaf veel voordeel zowel aan de huurders als aan de woningvereniging, hierdoor was huurinning en bewoning gewaarborgd.

Tijdens deze onderhandelingen gaf de Maatschappij te kennen dat zij het toezicht op de woningen nog strenger en uitgebreider wenste.

Verder zag men liever een opzichter te werk gesteld die van het toezicht een dagtaak zou maken en in een der woningen van de woongroep zou gaan wonen. De vereniging deelde de zienswijze volkomen en vond deze uitbreiding dan ook wenselijk maar kon dit helaas niet alleen verwezenlijken omdat dit nogal extra kosten met zich meebracht. Meer dan de vereniging voor toezicht mocht besteden. De mijnmaatschappij verklaarde zich dan ook bereid "alle meerdere kosten, welke uit de verwezenlijking van haar voorstel zouden voortvloeien, voor hare rekening te willen nemen."

Na de toezegging bestond natuurlijk voor de woningvereniging Het Goede Huis geen bezwaar meer tegen het voorstel; het gaf haar integendeel alle reden tot tevredenheid. Men verkreeg immers, zonder meerdere uitgaven, een heel uitgebreid woningtoezicht. "Hetgeen de bewoning slechts ten goede komen kan" aldus het jaarverslag van de Woningvereniging. Voorts werd vastgelegd in de overeenkomst met de mijnmaatschappij, dat de huur van de arbeiders, die bij de maatschappij in dienst waren, door de mijn zelf geïnd zou worden. Dus was van deze groep huurders geen huurverlies meer te vrezen. De overeenkomst tussen de mijnmaatschappij en de woningvereniging werd per 1 januari 1925 van kracht.

Duiven.

Het houden van duiven in de woningen van de vereniging was niet zondermeer toegestaan. Aangezien door het houden van duiven de daken wel enigszins beschadigd konden worden besloot men op voorstel van het bestuur van de woningvereniging vanaf 1 januari 1925 aan ieder duivenhouder Fl.1,- per maand in rekening te brengen buiten de huur. "Wie zich niet aan deze regeling onderwerpt zal geen duiven mogen houden", aldus de voorzitter.

Op 17 oktober vond er de beëdiging plaats tot onbezoldigd dienaar van politie in buitengewone dienst van de gemeente. Door de burgemeester werd beëdigd dhr. J. Stürtz, in dienst van de familie Menten, huize Heihof.

Een tragisch voorval.

Een tragisch voorval geschiedde op 13 november. N.A.P te Nieuwenhagen had zich te verantwoorden voor een overtreding van art. 307 W. v. strafrecht, het veroorzaken van een anders dood door schuld. Op 22 juni was hij met enige vrienden in een tuin, terwijl zij zich vermaakten met flobert schieten op een schijf. P. de H. en Nicolaas T. gingen naar de schijf om het resultaat op te nemen, ondertussen was beklagde bezig de flobertbuks te laden. De grendel ging niet vlot dicht, eensklaps ging het schot af en het kogeltje trof de 21-jarige Nicolaas T. in de rechterborst, zoo ongelukkig, dat hij enige dagen daarna in het hospitaal overleed. Mr. Kneepkens, de ambtenaar van het O.M. was van oordeel dat hier grove, verregaande onvoorzichtigheid in het spel was geweest. Een oppassende jongen heeft daardoor het leven moeten laten. De eis luidde twee maanden hechtenis. Uitspraak 25 november.

De oude Stürtz overleden.

Woensdagmorgen 21 november had op het kerkhof te Nieuwenhagerheide de begrafenis plaats van wijlen Dhr. W.J. Stürtz, in leven boswachter en onbezoldigd dienaar van politie in dienst bij de familie Menten, Heihof. De overledene vervulde 40 jaren lang getrouw zijn plicht, waarvan hij enige jaren in Nederlands-Indië doorbracht. Dat hij aller hoogachting genoot bewijst dat een grote stoet het stoffelijk overschot naar de begraafplaats volgde.

Een nieuwe opzichter.

De in functie zijnde opzichter H. Mosmuller wenste "wegens drukke bezigheden van particulieren aard" de verplichtingen van de nieuwe regelingen niet op zich te nemen en vroeg hiervoor ontslag, hetgeen hem per 1 januari 1925 eervol werd verleend.

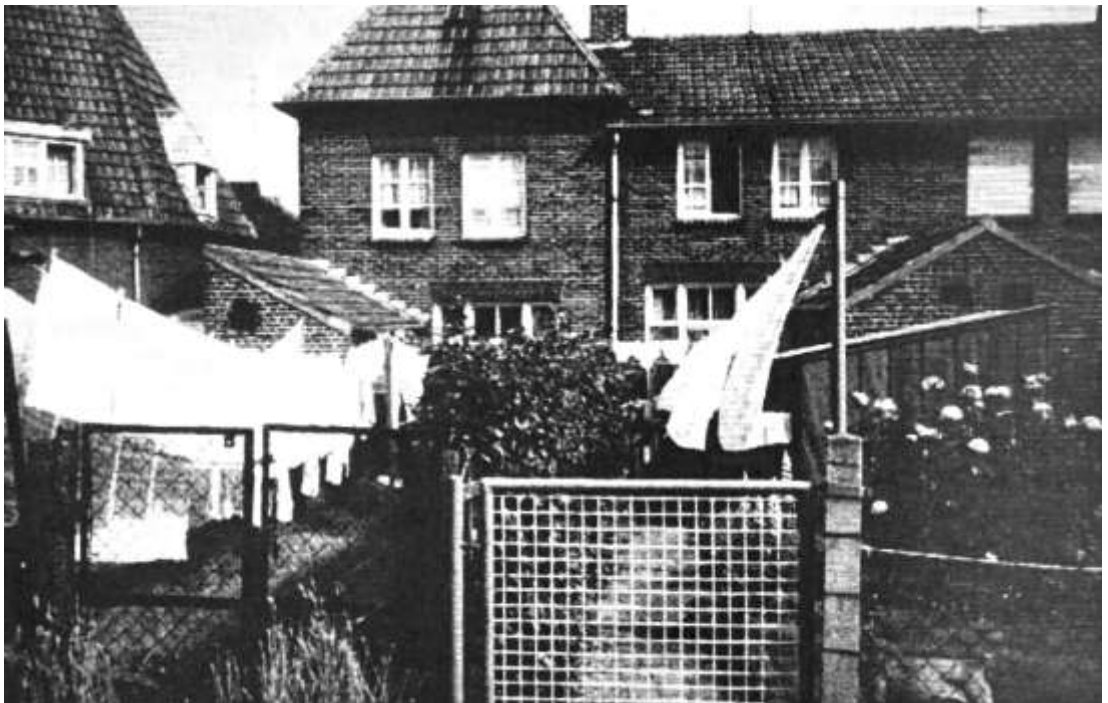
Vele sollicitanten meldden zich voor de vacante betrekking, na zorgvuldig onderzoek vanuit de woningvereniging werd in de vergadering van 17 december 1924 een nieuwe opzichter benoemd. De voordracht was gemaakt door de Oranje-Nassau Mijnen in overleg met het bestuur. Het was dhr. J.H. Gijsen, afkomstig uit Born, thans in dienst bij de politietroepen te Oirsbeek. De inlichtingen welke men had ingewonnen waren heel gunstig, vooral die van de

pastoor uit Born. Men ging over tot de stemming met gesloten briefjes en dhr. J.H. Gijzen werd met algemene stemmen benoemd. De jaarwedde werd door de woningvereniging bepaald op f834,- per jaar. In overleg met de Oranje-Nassau mijnen waren er instructies ontworpen voor de nieuwe opzichter. Deze zou met ingang 1 januari 1925 in functie treden. Hem werd door de vereniging vrije woning verstrekt in de groep van 74 woningen Voorts besloot het bestuur de Oranje-Nassau mijnen toe te zeggen, dat het jaarlijks voor f1.000,- in diens jaarwedde zou bijdragen en hem tegen ongevallen verzekeren. Tevens besloot het bestuur aan de tegenwoordige opzichter, de heer H. Mosmuller, eervol ontslag als dusdanig te verlenen ingaande 1 januari 1925. Het bedrag, dat volgens door het Rijk vastgestelde regeling, te veel besteed werd aan kosten van toezicht zou men vinden uit de opbrengst van vergunningen tot het houden van duiven.

De bewoning was volgens de woningvereniging over het jaar 1924 algemeen bevredigend. Leegstand van woningen kwam enkel voor gedurende wisseling van huurders en huurverlies was dus hoofdzakelijk veroorzaakt door wanbetaling. Het onderhoud beperkte zich tot dagelijkse zaken, buitengewone werken kwamen niet voor.

1925.

In het nieuwe jaar steeg het inwonersaantal van de gemeente weer zeer snel men telt op 1 januari 1925, 4220 inwoners.

Brandschade.

Tijdens de bestuursvergadering van de Woningvereniging op 10 maart deed de voorzitter mededelingen omtrent branden die plaatsgevonden hadden in twee woningen van groep 1 aan de Voortstraat. De heer Silvertand, die als deskundige de geleden schaden had geschat, verteld hoe de schatting was verlopen en verklaarde dat de hoofdagent-inspecteur van de Nederlanden van 1845 heel coulant was geweest zodat men tevreden kon zijn. Het bestuur besloot aan J. v.d. Berk opdracht te geven tot het maken van tekeningen en bestek voor de reparatiewerkzaamheden en hem tevens te belasten met toezicht op de uitvoering. De overeenkomst met de nieuwe opzichter en de Oranje-Nassau mijnen werd getekend. De voorzitter sprak zijn tevredenheid uit over diens optreden bij de branden. Hij had zich uitstekend getoond zodat het bestuur besloot hem een beloning van f16,- toe te kennen, ook gedeeltelijk tot vergoeding van geleden schade aan kleding.

Herstel afgebrande woningen.

De bestuursvergadering van 6 april was dan ook weer geheel in het thema van de door de brand verwoeste huizen aan de Voortstraat. De vergadering moest gehouden worden wegens de aanbesteding van het afbouwen van de afgebrande huizen. In de door de voorzitter geopende bus bleken 4 inschrijvingsbiljetten te zitten.

Jos Beckers te Waubach met f2.950, -, W. Leunissen te Schaesberg met f3.089, -, L. Desmet uit Heerlen met f3.200, - en W. Offermans te Waubach met f3.350, -. Aangezien het biljet van de laagste inschrijver in orde was en deze te goeder naam en faam bekend stond besloten voorzitter en secretaris het werk te gunnen aan Jos Beckers voor f2.950, -. De architect werd belast met het maken van een overeenkomst en met de verdere uitvoering van het werk.

Beplanting.

De woningvereniging besloot op 12 februari enige beplanting aan te brengen op het plein aan de Parkstraat en de gestorven boompjes in de Dorpstraat en in groep II door nieuwe te vervangen. De opzichter wordt belast met het maken van een begroting voor deze beplanting.

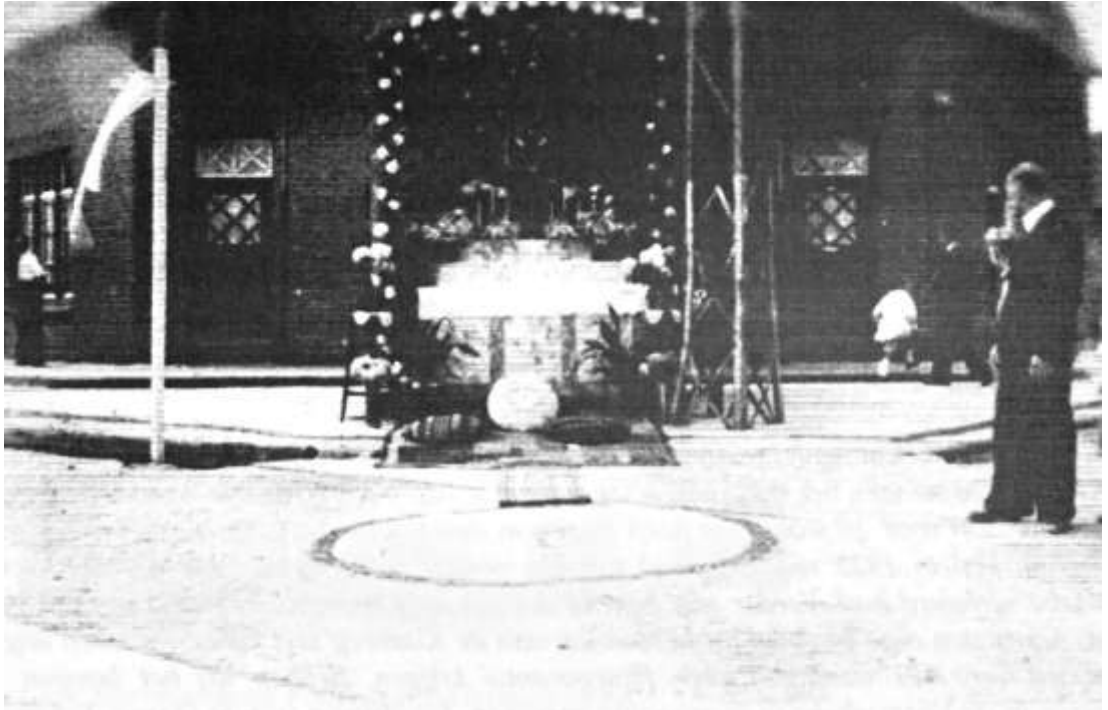
Het geheel werd verwezenlijkt met behulp van Johan Stürtz, boswachter van de familie Menten in de Heihof te Nieuwenhagen. Voor verleende hulp bij beplanting der Parkstraat in groep II ontving deze een gratificatie van f5,-.

Kiezelgroeven.

Op 10 juli verzoekt de heer J. Ritzen de gemeente om een vergunning voor het plaatsen van een motor van 10 Pk. De motor was nodig voor de ophaalinrichting aan zijn kiezelgroeve aan de Voortstraat. Men wil hier machinaal de kiezel gaan transporteren vanuit de groeve zodat deze geladen kan worden via een laadplaats aan de Voortstraat.

Op 16 juli 1926 wordt aan de heer L. Jacob de vergunning verlengd, voor telkens 3 jaren, volgens art. 73 der woningwet te Nieuwenhagen voor een houten gebouw welke voor bewoning bestemd is. Het gebouw stond op kadastrale sectie No. A. 2732 – 1019. Bekend als Helseviersweg 4-6. De datum waarop bewoning moest worden gestaakt was 16 juli 1929.

De verschillende kiezelgroeven die rond om de Voort lagen werden steeds meer gemechaniseerd. Ook de groeve van de heer Cees Rombouts aan de Ravetsmaarstraat bleef hier niet achter. De heer Rombouts uit Schaesberg werd een vergunning verleend voor het plaatsen van een elektromotor van 5 PK ten behoeve van de kiezelexploitatie.

*Het kruis hoek Voortstraat/Kleikoelenweg tijdens de processie.
Hiervoor werden de straten versierd met gekleurd zand en bloemen.*

1927.

20 nieuwe woningen.

Tijdens de Bestuursvergadering van de Woningvereniging van 4 maart 1927 deelde de voorzitter dhr. Vogels mede dat Ons Limburg erop heeft gewezen dat in de Voorterberg, bij groep III nog een terrein lag voor 23 woningen, hetwelk vroeger onbebouwd was gebleven omdat er een kiezelgroeve van de gemeente in werd uitgevoerd. Ons Limburg adviseerde dit terrein nu te bebouwen en had hiervoor een voorlopige toezegging gekregen van de Oranje-Nassau mijnen voor de eventuele huurgarantie van de te bouwen woningen. Het nodige

bouwkapitaal was nog bij het Rijk beschikbaar. Het bestuur besloot onderhandelingen daaromtrent met de gemeente aan te knopen.

*Kruis Voortstraat/Kleikoelenweg.
Op de achtergrond het huis van Fam. Knippelaar en Fam. Gerards.*

In een brief van de woningvereniging Het Goede Huis aan de raad van de gemeente Nieuwenhagen van 7 maart schreef men het volgende *“Het is u misschien bekend, dat de Woningvereniging nog een bouwterrein voor 20 woningen heeft liggen in den Voortenberg tegenover de Dwarsstraat. Dat terrein kon in 1922 niet bebouwd worden, omdat de Gemeente het als zand- en kiezel exploitatie verhuurd had. Verder is u bekend dat ook nog grote woningnood in deze gemeente heerst. Aangezien onze plannen tot bebouwing aan de Koulweg niet kunnen worden uitgevoerd, omdat wij voor die woningen geen huurgarantie krijgen, hebben wij het bouwen van 20 woningen in de Voortenberg in overweging genomen. De directie van de Oranje-Nassau mijnen te Heerlen heeft ons toegezegd die woningen in huurgarantie te nemen onder dezelfde voorwaarden als ze bij de reeds bestaande heeft. Het benodigde bouwkapitaal is nog beschikbaar bij het Rijk. De rente, welke door het Rijk wordt gevorderd (5 à 6%) is echter te hoog om de woningen zonder verlies te kunnen exploiteren. In de eerste plaats zou dus moeten gezorgd worden voor bouwkapitaal tegen ten hoogste 4.5%. Wij nemen daarom de vrijheid ons tot U te wenden met verzoek ons te willen berichten, of U in het beginsel bereid is het bouwkapitaal (20x f2.600, - a 4.5%) te verstrekken. Omtrent verdere voorwaarden kan dan nader overleg worden gepleegd. Indien*

U in beginsel tegen de bouwplannen is behoeven wij geen verdere stappen te doen”, Aldus het bestuur van de Woningvereniging Het Goede Huis.

Vergunning van de gemeente voor 20 woningen.

Op 18 maart 1927 besprak de gemeenteraad van Nieuwenhagen het verzoek van 7 maart van de woningvereniging Het Goede Huis om van de gemeente het nodige bouwkapitaal voor 23 arbeiderswoningen verstrekt te krijgen. De woningvereniging had nog terrein liggen bij de woninggroep in de Voortenberg zodat er voor de gemeente geen risico aan verbonden was. Het bouwkapitaal was ook nog bespreekbaar bij het Rijk, doch tegen een rente van 5.5%., de rente zou niet hoger mogen zijn dan 4 3/4%. De woningvereniging, zou dan ook graag willen weten of de Raad in beginsel bereid was het verzoek in te willigen. De voorzitter deelde mede, dat burgemeester en wethouders het verzoek gaarne zouden zien ingewilligd, omdat er werkelijk woningnood in deze gemeente bestond maar er wel voorwaarde aan verbonden wilde zien. De gemeente of het burgerlijk armenbestuur zou over een paar van die woningen moeten kunnen beschikken voor huisvesting van armlastigen of andere gezinnen, welke zonder woning zijn. Raadslid Janssen stelde *“Er heerscht zeker woningnood alhier, doch wij kunnen dat verzoek zoo maar niet inwilligen, wij zouden gaarne iets naders weten omtrent de huurgarantie over de exploitatie, enz. ik stel daarom voor het verzoek te verwijzen naar de commissie van Openbare Werken om met den opzichter en den secretaris de noodige gegevens te verkrijgen.”* Raadslid Silvertand *“De secretaris weet er misschien meer vanaf, in zijne hoedanigheid van secretaris der woningvereniging, dat hij ons meedeelt wat hij ervan weet.”* De secretaris krijgt dan het woord en deelt mede *“Dat de onderhandelingen met de O.N. Mijnen gevoerd worden door den directeur van Ons Limburg te Heerlen en nog maar in een beginstadium verkeren. De directeur is bereid hier met de commissie te komen vergaderen en de nodige inlichtingen te verstrekken.”* Het voorstel Janssen werd daarna in stemming gebracht en met algemene stemmen aangenomen.

Café Hartman hoek Voortstraat Kleikoelenweg.

Hoe hou je alles betaalbaar?

Ten gevolge van het raadsbesluit van 18 maart had de commissie van Openbare Werken op 30 maart een bespreking gehouden met de directeur van de vereniging Ons Limburg te Heerlen, den heer Zoetmulder, over het verzoek van de woningvereniging Het Goede Huis om van de gemeente het nodige kapitaal verstrekt te krijgen voor het bouwen van de 23 arbeiderswoningen op het terrein aan de Dwarsstraat. De heer Zoetmulder, die namens het bestuur van de woningvereniging met de directie van Oranje-Nassau mijnen te Heerlen onderhandelde om huurgarantie voor de te bouwen woningen te verkrijgen, verklaarde, dat de directie bereid was die woningen gedurende de eerste 10 jaren in vaste huurgarantie te nemen. Alhoewel hij het nemen van huurgarantie ook geen ideale toestand achtte, meende hij toch wel in dit geval hiertoe te moeten overgaan, omdat anders de exploitatie een tekort zou opleveren en Gedeputeerde Staten geen toestemming tot verstrekking van het bouwkapitaal zouden verlenen. Van de andere kant bleek dat de woningvereniging veel medezeggenschap in het verhuren van de woningen behield en niet aan de willekeur van de mijnen was overgeleverd, zoals wel eens beweerd werd. Met de huurgarantie en bij de veronderstelling dat het bouwkapitaal aan 4.5% verstrekt zou worden, moest de huur op *f*18,40 per maand bepaald worden wilde men de exploitatie lonend maken. Aangezien de huur van de bestaande woningen al op *f*18, - was vastgesteld zou de mijn per maand een tekort van *f*0,40 per woning bij moeten passen. Bouwde men echter zonder garantie dan kon men slechts op 11,5 maand jaarhuur rekenen en werd het tekort groter, zodat de huur *f*19, - per maand ging bedragen. Deze laatste dwong bijna tot het aangaan van een overeenkomst met de mijn tot huurgarantie. Dat de huur van deze nieuwe woningen *f*19, - per maand zou bedragen, zou het Departement van Arbeid wel eens aanleiding kunnen geven de huur van de bestaande woningen op hetzelfde bedrag te verhogen en de gevolgen hiervan waren volgens de woningvereniging niet te overzien.

De commissie had de mogelijkheid besproken om in de aangegane overeenkomst van huurgarantie een bepaling te krijgen opgenomen waarin het Burgerlijk Armenbestuur van de gemeente de beschikking kreeg over 4 à 5 woningen, om in voorkomende gevallen onderdak aan armlastigen te verschaffen. De heer Zoetmulder had toegezegd stappen in dien zin te doen bij de directie van de mijn. Hij zou proberen dat het Burgerlijk Armenbestuur in voorkomende geval over enkele woningen kon beschikken, doch dan ook de huurgarantie op zich nam zolang het over deze woningen beschikt. Uit mededelingen van de secretaris van de woningvereniging bleek echter ook weer, dat de mijn in deze in de praktijk zeer voorkomend was, “en steeds op aanvraag van het bestuur een woning heeft afgestaan ook aan andere dan haar arbeiders”.

Het resultaat van deze bespreking was dat de commissie tot het inzicht kwam dat de taak van verbetering van de volkshuisvesting in handen van de woningvereniging moest blijven. De vereniging moest hiervoor als zelfstandig lichaam onder controle van Ons Limburg te Heerlen kunnen opereren. De commissie adviseert Burgemeester en Wethouders de raad

voor te stellen het gevraagde voorschot aan de woningvereniging Het Goede Huis te verstrekken.

Ongeluk.

Op 9 april kwam in de Voortstraat een kind onder een vrachtauto. Het liep een tamelijk ernstige hoofdwonde op. Dr. Snijders verleende geneeskundige hulp en bracht het kind naar het hospitaal te Heerlen.

Café Dera.

Op 13 april 1927 diende Dhr Jozef Dera een verzoek in bij de gemeente Nieuwenhagen om hem een vergunning te verlenen tot het bouwen van een woon- en winkelhuis met café. Aan de Voortstraat in de onderste Voort. De begrotingssom was toentertijd de aanzienlijke som van f13.000, -. Het gebouw zou bestemd zijn als woonhuis waarin twee winkels en een café ondergebracht waren. Het pand zou verrijzen op de hoek Helseviersweg-Voortstraat, sectie A, Nr. 2501 en 2502, en zou beschikken over 1 café met kamer, gelegen aan de voorkant van het pand, 2 winkels gelegen aan de linkerkant van het pand, 9 kamers, 4 portalen en gangen en 6 kelders. Het geheel werd opgetrokken met ringovenstenen en voorzien van een plat dak. Burgemeester en Wethouders verleenden Dhr. Jozef Dera op 29 april 1927 de vergunning om tot bouw over te gaan.

Droevig ongeluk.

Vader van vijf kinderen onder instortend zand bedolven.

Te Nieuwenhagerheide is gisteren, woensdagavond 8 juni, een ernstig ongeluk gebeurd. In de zandgroeve, gelegen in nabijheid van de Voortstraat te Nieuwenhagerheide, waren een 6-tal mannen bezig met het afgraven van zand. Onder hen was de 36-jarige W.J. Vreuls, wonende in de Dorpstraat, Nieuwenhagerheide. Te ongeveer 6 uur had een vrij omvangrijke zandafschuiving plaats, waaronder genoemde Vreuls bedolven werd. De vijf mannen die in de groeve werkzaam waren begonnen direct met reddingspogingen, op hun geroep, weldra bijgestaan door een vijftal andere personen uit de Voorterkolonie en andere buurten van Nieuwenhagerheide.

Er werd met grote voortvarendheid gewerkt. Het mocht niet gelukken Vreuls er levend onder de zandmassa vandaan te krijgen. Dr. Snijders, die inmiddels was ontboden kon slechts den dood constateren. Het lijk werd naar de woning in de Dorpstraat overgebracht. Het ongeval dat deze vader van 5 kinderen overkwam, wekte algemene verslagenheid in het dorp.

Het droevige ongeluk in de zandgroeve.

Zoals we reeds in het kort vermeldde werd de 36-jarige W.J. Vreuls woensdag namiddag onder neerstortend zand bedolven en gedood. Nader vernamen we nog dat de verongelukte met enige familieleden de zand- grindgroeve exploiteerde in de Voortstraat te Nieuwenhagerheide. Woensdagmiddag tegen zes uur stortte plotseling een gedeelte der groeve in. Op dit ogenblik werd er met vier man gewerkt. De verongelukte arbeidde in een lager gedeelte van de groeve zodat niemand het ongeluk zag aankomen. Door het

losgeschoten zand werd hij geheel bedolven zodat men niet dadelijk de plaats wist vast te stellen waar de ongelukkige verbleef. Dadelijk begon men met een groot aantal bereidwillige te zoeken. Helaas, het mocht niet meer baten. Na ruim een uur gezocht te hebben vond men de verongelukte. Alle levensgeesten waren geweken.

Café van Veenendaal.

23 nieuwe woningen.

De voorzitter van de woningvereniging deelde tijdens de algemene vergadering van 20 juli mede dat zich tussen de ingekomen stukken het verzoek bevond van J. Dera te Schaesberg om van de woningvereniging een gedeelte, groot 192m² van perceel A 754 aan de Voorterberg te mogen kopen. J. Dera bouwde reeds op een daar aangrenzend perceel en zou het gevraagde gedeelte goed kunnen gebruiken. Aangezien dat perceel een driehoek vormde, die voor de vereniging van generlei waarde was, besluit men met algemene stemmen dat gedeelte aan J. Dera te verkopen tegen dezelfde prijs als hij voor zijn perceel heeft betaald. Notaris Vogels werd belast met het maken van de akte van verkoop.

Een verzoek van de woningopzichter J. Gijsen om een bergplaats met klein kantoorje gebouwd te krijgen. De meningen hieromtrent liepen uiteen, men besloot geen kantoor te bouwen, omdat huurinning aan de huizen beter was voor de controle. Indien op later tijdstip financiële middelen het zouden toelaten een bergplaats te bouwen dan zou men zulks doen bij het bouwen van de 23 woningen aan groep IV.

Tijdens deze vergadering kwam ook aan de orde het bouwen van 23 woningen aan de Dwarsstraat op een terrein dat al lang eigendom van de vereniging was. De ontwerpplannen, die door Ons Limburg opgemaakt waren werden ingezien en men besloot met algemene stemmen de huizen te bouwen.

In het schrijven van de gemeente Nieuwenhagen van 29 juni aan de minister van Arbeid, Handel en Nijverheid over het bouwen van arbeiderswoningen met rijksvoorschot door de Woningvereniging Het Goede Huis, schreef men het volgende:
“Wij hebben de eer Uwe Excellentie hierbij de goede ontvangst te berichten van Uw schrijven van 13 juni jl., No. 4323/M.afd.V.B.610, waarbij ons in beginsel toezegging wordt gedaan van een voorschot ingevolge de Woningwet voor het bouwen van 23 arbeiderswoningen

door de Woningvereniging Het Goede Huis alhier. Aan die toezegging is evenwel de voorwaarde verbonden, dat bij het bouwen dier woningen geheel wordt voldaan aan de voorschriften der circulaire van Uw departement van 17 maart 1926: die woningen zouden dus niet meer dan f2.400, - mogen kosten.

Wij nemen echter de vrijheid Uwe Excellentie beleefd op te merken, dat woningen van f2.400, - in deze gemeente niet in het belang van verbetering der volkshuisvesting te achten zijn. Deze nieuwe woningen zijn bestemd voor arbeidersgezinnen, meestal mijnwerkersgezinnen, welke bijna alle 6 à 7 leden tellen. Bij een onlangs gehouden gedeeltelijke woning controle is ons gebleken, dat het samenwonen in vele particuliere woningen dusdanige proporties heeft aangenomen, dat een onmiddellijk ingrijpen absoluut noodzakelijk is. In één perceel werden vier arbeidersgezinnen aangetroffen, samen tellende 20 leden, welke over slechts 8 kamers beschikken; dus 2 kamers voor elk gezin van gemiddeld 5 leden.”

Dit is een voorbeeld uit vele. De gevolgen van deze opeenhoping van mensen zijn aller treurigst zowel op hygiënische als op zedelijk gebied.

Deze overwegingen hebben er dan ook den Raad dezer gemeente toe geleid te besluiten het voorschot voor deze 23 woningen te vragen. Zodra deze tot stand zullen gekomen zijn kunnen wij een einde aan die samenwoningen maken.

Wij moeten echter ruime en gezonde woningen hebben met twee flinke beneden vertrekken en drie slaapkamers, en deze zijn hier niet voor f2.400, - te bouwen. De Woningvereniging Het Goede Huis moet daarvoor minstens over f2.600, - per woning beschikken. Wij verzoeken

Uwe Excellentie dan ook met aandrang het daarheen te willen leiden, dat het toegezegde voorschot worde verhoogd tot f2.600, - per woning. ”, aldus het schrijven van de gemeentesecretaris Förster.

Hein Veenendaal en zoon Hugo in het café.

Onderhoud 127 woningen.

Tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging op 25 augustus werd de aanbesteding van het onderhoud, verf- en timmerwerk, aan 139 woningen uitbesteed. Er waren veel inschrijvingen op de werkzaamheden. De aanbesteding werd als volgt uitbesteed: Voor het verfwerk waren de volgende biljetten ingeleverd.

- U. Frins uit Nieuwenhagen, voor f598, -
- W. Schormans uit Nieuwenhagen, voor f698, -
- J. Deessen uit Nieuwenhagen voor f700, -
- P. Lommen uit Nieuwenhagen voor f1.560, -

Aangezien de laagste inschrijver, U Frins, goed werd geacht gunde de algemene vergadering hem het werk.

Voor het timmerwerk waren de volgende biljetten ingeleverd:

- W. Vaessen uit Nieuwenhagen voor f892, -
- J. Geelen uit Nieuwenhagen voor f925, -

Aangezien ook hier de laagste inschrijver, W. Vaessen, goed werd bevonden, werd aan hem het werk gegund.

Daarna ging men over tot de aanbesteding der 23 huizen aan de Dwarsstraat. Onder bijzijn van de heer de Rooij, directeur van het Technisch Bureau van Ons Limburg te Heerlen werden de inschrijfbiljetten geopend:

- J. Vreuls uit Nieuwenhagen, met kelder f57.865, -, zonder kelder f55.960, -, het aantal benodigde stenen voor de bouw der huizen bedroeg 500.000 stuks.
- H. Reumkens uit Nieuwenhagen, met kelder f58.674, -, zonder kelder f56.774, -, met gebruik van 500.000 stenen.
- W. Ritman uit Waubach, met kelder f65.800, -, zonder kelder f65.000, - en 500.000 stenen.
- L. Schreurs uit Elsloo, met kelder f58.000, - zonder kelder f57.000 met gebruik van 450.000 stenen.
- H. Leunissen uit Schaesberg, met kelder f62.250,-, zonder kelder f59.500,-, de aannemer gaf geen vermelding over de voor de bouw benodigde aantal stenen.
- H. Pörtner uit Born wilde de huizen bouwen voor een bedrag van f59.870,-, zonder kelders f58.270, - met gebruik van 500.000 stenen.

De aanbesteding van de laatste woningen in de Voort.

Nadat de inschrijvers het lokaal hadden verlaten wisselde men van gedachte over de cijfers. De heer de Rooij twijfelt of mocht worden gegund. Hij vond de cijfers te hoog. Aan kelders viel in ieder geval niet te denken ofschoon de algemene ledenvergadering liever kelders in de woningen had. De heer de Rooij verklaarde, dat de regering door de Inspecteur Moubis te Maastricht van deze aanbesteding zou worden in kennis gesteld. Mochten de cijfers te hoog blijken dan zou met de laagste inschrijver worden onderhandeld over wijzigingen in de plannen. De heer de Rooij verklaarde de laagste inschrijver goed voor het werk. Bij stemming besloot de algemene vergadering met algemene stemmen de woningen onder die voorwaarden aan J. Vreuls te gunnen, mits goedkeuring van de minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

In een schrijven van het bestuur der woningvereniging Het Goede Huis aan Burgemeester en Wethouders van Nieuwenhagen op 28 augustus berichtte men van het verloop van de aanbesteding van de nieuwbouw aan de Dwarsstraat.

“Wij geven U hierbij de uitslag van de op heden gehouden openbare aanbesteding voor het bouwen van 23 arbeiderswoningen aan de Voortterberg voor rekening onzer vereniging:

1. J. Vreuls, Nieuwenhagen	f57.865,-
2. L.P. Schreurs, Elsloo	f58.000,-
3. A.J.H Reumkens, Nieuwenhagen	f58.674,-
4. H. Pörtner, Born	f59.870,-
5. H. Leunissen, Schaesberg	f62.250,-

op advies van de heer directeur van het Technisch Bureau van Ons Limburg te Heerlen heeft de Woningvereniging in hare vergadering van heden het bouwen der woningen aan de laagste inschrijver gegund, behoudens nadere goedkeuring van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid. Ingevolge het bepaalde bij art. 4 van het raadsbesluit van 24 mei jl., waarbij de Raad het voorschot heeft verleend, bieden wij hierbij de bouwplannen met aanbesteding ter goedkeuring aan.”, aldus de heer Vogels, voorzitter van de woningvereniging.

Hierop volgde op 15 september 1927 een brief van de gemeente Nieuwenhagen aan de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid i.v.m. het Rijksvoorschot Woningwet.

“Ter voldoening aan Uw schrijven van 2 september jl. No. 6297/M.B.610 afd. V, hebben wij de eer Uwe Excellentie beleefd het volgende te berichten.

Er bestaat grote woningbehoefte in deze gemeente welke zoo te zeggen door 5 Mijnzetels wordt begrensd: de Laura en Julia te Eygelshoven, de Hendrik te Brunssum, de Oranje Nassau IV te Heerlerheide en de Oranje-Nassau II te Schaesberg. Nu is het een bekend feit, dat de meeste mijnwerkers liever op enige afstand van de Mijnen wonen dan dicht erbij. Velen dan ook komen huisvesting binnen deze gemeente zoeken. Onder de woningzoekenden zijn ook vele buitenlanders, die gewoonlijk gedwongen zijn de eerste de beste woongelegenheden te huren. De woningverhuurders binnen deze gemeente profiteren van deze omstandigheden om zoveel mensen als maar enigszins mogelijk is in hunne huizen onder te brengen, zonder erop te tellen of die huizen wel daarvoor zijn ingericht.

Wij doen wel controle op die samenwoningen doch kunnen ook niet alle overbevolkte woningen doen ontruimen, omdat geen andere meer geschikte arbeiderswoningen ter beschikking zijn. Alleen in de ergste gevallen kunnen wij gebiedend optreden.

Als bewijsstukken hebben wij afschriften hierbij gevoegd van adviezen der Gezondheidscommissie te Heerlen omtrent enkele van de vele gevallen van overbevolking. Door particulieren woningbouw wordt niet in de woningbehoefte voorzien. De bouwgrond is over het algemeen veel te duur alhier. Ook hebben wij geen kapitaalcrachtige middenstanders of andere personen, die arbeiderswoningen op uitgebreide schaal zouden kunnen bouwen. De laatste jaren werden dan ook niet meer dan 10 à 15 woningen per jaar gebouwd en dan nog meestal door arbeiders, die zelf een stukje grond in eigendom hadden. Er bestaat ook absoluut geen verband tussen de bevolking- en de woningvermeerdering in deze gemeente gedurende de laatste jaren. Dit moge Excellentie uit de volgende gegevens blijken. Het aantal inwoners dezer gemeente bedroeg:

Op 1 januari 1924	3844 inwoners
Op 1 januari 1925	4220 inwoners
Op 1 januari 1926	4389 inwoners

Gedurende hetzelfde tijdvak werden niet meer dan 10 à 15 woningen per jaar gebouwd. Overbevolking van vele bestaande woningen was dus onvermijdelijk een aangezien niet door particulieren woningbouw in de woonbehoefte wordt voorzien, blijft er niets anders over dan dat de Woningvereniging Het Goede Huis weer het bouwen van arbeiderswoningen ter hand neemt.

Ter beantwoording van het 2e gedeelte van Uw bovenvermeld schrijven delen wij Uwe Excellentie het volgende mede:

Met een Rijksvoorschot van f59.800, - kan worden volstaan voor het bouwen van 23 arbeiderswoningen. Bij de reeds gehouden openbare aanbesteding, waarvan alle stukken aan den woningwetinspecteur, de heer Moubis te Maastricht, zijn gezonden, heeft men als laagste cijfer f54.628, - verkregen. In bijgaande berekening, welke door het Technisch Bureau van Ons Limburg te Heerlen werd opgemaakt, is een volledige specificatie van bouwkosten met architectenhonorarium gegeven.

De exploitatierekening is ook veranderd in verband met de annuïteit, welke voor de te gebruiken stenen uit eigen voorraad is vastgesteld.

Tenslotte delen wij Uwe Excellentie mede, dat de in de drie laatste alinea's van Uw schrijven vermelde wijzigingen zullen worden aangebracht in de overeenkomst van huurgarantie met de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen Oranje Nassau te Heerlen. "Aldus het schrijven van het college van burgemeester en wethouders.

Op 28 september 1927 om 17.36 in de namiddag ontving de rijkstelegraaf in het postkantoor te Nieuwenhagen een telegram bestemd voor de Burgemeester van Nieuwenhagen van de secretaris Generaal A. Scholtens waarin hij de machtiging verleende tot gunning van bouw 23 woningen aan de laagste inschrijver voor f54.628, -.

Er werd snel een contract opgezet tussen de aannemer Vreuls en de woningvereniging.

"Op heden den eersten oktober 1927 is overeengekomen tussen de woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 30 oktober 1918, no. 31 en toegelaten als vereniging uitsluitend werkzaam in het

belang van verbetering der volkshuisvesting bij koninklijk besluit van 21 februari 1919 no. 24, contractante enerzijds en Johan, Peter Vreuls wonende te Nieuwenhagen, Provincie Limburg.

Contractant anderzijds het bouwen van 23 arbeiderswoningen met bijbehorende werken op een terrein te Nieuwenhagen.

De uitvoering dezer werken zal geschieden volgens de door het Technisch Bureau van Ons Limburg opgemaakte en voorgelegde tekeningen en detailtekeningen en verder via mondelinge instructies door of namens de Directie voornoemd gegeven of nog te geven. Het betreffende bestek en voorwaarden no.302 waarvan partijen verklaren de volledige inhoud wel te kennen en waarna zij zich in alles zullen gedragen.

Volgens bijbehorende staat van aanwijzing zal aan de contractant anderzijds voor de uitvoering dezer werken worden vergoed de som van f54.628, -. Aldus een in duplo opgemaakte akte ondertekend te Heerlen, Contractante enerzijds, het bestuur der Woningvereniging Het Goede Huis en de aannemer Johan Vreuls.

In een schrijven van 6 oktober deelt de gemeente Nieuwenhagen aan het bestuur van de Woningvereniging Het Goede Huis mede dat de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid ons heeft gemachtigd de door U aanbestede 23 arbeiderswoningen in den Voorterberg aan den laagste inschrijver te gunnen voor de som van f54.628. Wij verenigen ons met die gunning zodat een aanvang van de bouwwerkzaamheden kan worden gemaakt.

Druk vrachtverkeer.

Tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging op 18 oktober deelde de opzichter van de vereniging mede dat de Dwarsstraat moet vernieuwd worden ten gevolge van het drukke vrachtverkeer. De omliggende zand- en grindgroeves zorgde ervoor dat de Dwarsstraat een drukke straat werd.

De opzichter had rapport gemaakt van de toestand van de woningen Voortstraat 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61. Ravetsmaarstraat 3, hiervan waren gevels gescheurd. De toestand was niet erg, doch herstelling is dringend nodig om erger te voorkomen. Verschillende leden waren terplekke komen kijken en men besloot door de gemeente opzichter een bestek voor de herstelling te laten maken.

De voorzitter bracht de al eerder geopperd idee naar voren om iemand vast aan te stellen voor het doen van alle reparaties aan de woningen. Het zou voordeliger zijn voor de verenigingen en beter voor de woningen. Ook de leden waren het daarmee eens, vooral nu weer 23 woningen gebouwd werden. Men besloot om in 1928 een persoon vast aan te stellen voor het verrichten van alle onderhoudswerken zoals dit al in de meeste verenigingen gebeurde.

Nieuwe huizen.

Op 5 november melde het Limburgs Dagblad in haar regionale rubriek dat er met de bouw der 23 arbeiderswoningen aan de Voorterberg was begonnen.

Aanbesteding.

Door de woningvereniging Het Goede Huis werd op 5 november de aanbesteding voor het verrichten van herstellingswerkzaamheden aan de verschillende woongroepen ingeschreven.

Ingeschreven werd als volgt: gebr. Beckers te Nieuwenhagen voor *f*445,-, W. Hansen te Nieuwenhagen, voor *f*450,- en J. Vreuls te Nieuwenhagen voor *f*301,60. Het werk werd gegund aan de laagste inschrijver.

Familie Bezouwen

Bronnen

- Schrijven van Inspecteur Volksgezondheid de heer Moubis te Maastricht aan de Minister van Arbeid te Den Haag, No. 5287 B, 5 januari 1921.
- Afschrift Nr. 2433 afdeling V, Ministerie van Arbeid, Den Haag 10 Februari 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 16 maart 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 24 maart 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 6 april 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Jaarverslag 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 2 mei 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 18 mei 1921.
- Overeenkomst tot bouwen van 74 woningen, Woningvereniging Het Goede Huis, 20 mei 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 30 juni 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 25 augustus 1921.
- Schrijven van Dhr. Moubis, Volkshuisvesting te Maastricht aan de Minister van Arbeid, No. 7967 B, 15 september 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 14 oktober 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 21 november 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 8 december 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 27 december 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 29 december 1921.

- Limburgs Dagblad, 11 januari 1922.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 21 maart 1922.
- Limburgs Dagblad, 2 april 1921.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene ledenvergadering 3 mei 1922.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 4 oktober 1922.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 2 maart 1923.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 4 mei 1923.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 14 juni 1923.
- Woningvereniging Het Goede Huis, 31 juli 1923.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 23 november 1924.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 15 januari 1924.
- Verslag van Bouwpastoor Kallen in de Parochie kronieken der parochie Heilig hart van Jezus te Nieuwenhagerheide, februari 1924.
- Limburgs Dagblad, 29 februari 1924.
- Notulen Raadsvergaderingen der Gemeente Nieuwenhagen, 30 april 1924.
- Limburgs Dagblad, 1 mei 1924.
- Limburgs Dagblad, 5 mei 1924.
- Verslag openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen, 6 juni 1924, Archief Gemeente Landgraaf.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 25 juli 1924.
- Verslag openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen, 25 juli 1924, Archief Gemeente Landgraaf.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 29 juli 1924.

- Gemeente Landgraaf, OA Nieuwenhagen No. 1666, 5 augustus 1924.
- Limburgs Dagblad, 17 oktober 1924.
- Limburgs Dagblad, 13 november 1924.
- Limburgs Dagblad, 21 november 1924.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 17 december 1924.
- Enkele gegevens uit het verleden van Nieuwenhagen door W. Van Mulken, Het land van Herle, XXIII, 1973. SHC.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 10 maart 1925.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 6 april 1925.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 12 februari 1926
- Woningvereniging Het Goede Huis bestuursvergadering 11 maart 1926
- Limburgs Dagblad, 10 juli 1926.
- Gemeente Landgraaf, Overzicht aanwezige houten gebouwen 1932, No.2099.
- Limburgs Dagblad, 18 september 1926.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 4 maart 1927.
- Brief Woningvereniging Het Goede Huis aan de Raad der Gemeente Nieuwenhagen, 7 maart 1927.
- Verslag openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen van 18 maart 1927, Archief Gemeente Landgraaf.
- Commissie van Openbare Werken der Gemeente Nieuwenhagen, April 1927.
- Limburgs Dagblad, 9 april 1927.
- Gemeente Landgraaf, OA Nieuwenhagen No. 1828, 13 april 1927.

- Limburgs Dagblad, 9 juni 1927.
- Limburgs Dagblad, 10 juni 1927.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 20 juli 1927.
- Schrijven van de Gemeente Nieuwenhagen aan de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, 27 juni 1927.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 25 augustus 1927.
- Schrijven van de Woningvereniging Het Goede Huis aan de Burgemeester en Wethouder der gemeente Nieuwenhagen, 25 augustus 1927.
- Telegram Nr. 23 aan de Burgemeester van Nieuwenhagen, 28 september 1927.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Archief woongroep IV, 1927.
- Schrijven der Gemeente Nieuwenhagen aan het bestuur der Woningvereniging Het Goede Huis, 6 oktober 1927.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 18 oktober 1927.
- Limburgs Dagblad, 5 november 1927.
- Limburgs Dagblad, 5 november 1927.

Hoofdstuk 3.

De eerste moeilijkheden

Inleiding

De jaren 1928 – 1933 waren turbulente jaren voor de wijk. Het was de vooravond van een enorme depressie die zich via Amerika zou uitspreiden over Europa. De mijnen kwamen in onvoorziene moeilijkheden omdat de vraag naar steenkool stagneerde.

De woningvereniging probeert zoveel mogelijk de kosten van onderhoud te beperken door een onderhoudsman in dienst te nemen. De echte tegenslag komt als de mijnen de huurgaranties voor hun woningen opzeggen.

Het sociale aspect binnen de buurtgemeente bloeide op naarmate men verder in een economische crisis zakt. In tijden van ontbering leert men samenspel. Er ontstaan verschillende verenigingen zoals de voetbalvereniging Sylvia. Radio wordt een nieuw fenomeen en een nieuwe luchtschacht voor de Staatsmijn Hendrik werd gebouwd op een steenworp afstand van de Voort.

Burgemeester Loyson sterft en de leegstand dwingt de woningvereniging tot huurverlaging. De leegstaande woningen vormen een trieste aanblik waardoor de woningen verpauperen.

Voortstraat, onderste Voort.

1928.

Begin 1928 werd met de realisatie van 23 woningen in de Dwarsstraat, Voortstraat, de wijk de Voort een feit.

Een weg naar de kiezelgroeve.

Tijdens de algemene ledenvergadering van de woningvereniging, die gehouden werd op 13 januari in het nieuwe jaar, verscheen de heer H. Haenbeukers om de volgende aangelegenheid te bespreken. Op de plaats, waar men thans 23 woningen in de Voorterberg bouwde, liep een weg naar de daarachter gelegen kiezelgroeve van Haenbeukers en de wed. Vreuls. Deze weg kwam door de bouw van de woningen aan de Dwarsstraat te vervallen waarbij het absoluut onmogelijk werd de groeve nog te bereiken. Een andere uitgang maken was wegens de gesteldheid van het terrein niet mogelijk. De enige mogelijkheid was om een nieuwe weg te maken tussen de 2 uiterste huizen blokken langs de Voortstraat met een breedte van 4 meter; hierdoor kwamen de tuinen van 4 woningen gedeeltelijk te vervallen. Door het Technische Bureau van Ons Limburg was deze situatie op tekening gebracht. De heer Haenbeukers verzocht, ook namens de weduwe Vreuls, om deze weg te mogen gebruiken om hun groeve verder te kunnen exploiteren. Hij verklaarde zich bereid de meerdere kosten die de woningvereniging eventueel moest betalen om de huurders van de 4 genoemde woningen jaarlijks schadeloos te stellen voor het gemis van hun tuin, voor zijn rekening te willen nemen. Na beraad besloot men met algemene stemmen het verzoek in te willigen onder de volgende voorwaarden:

- De vergunning, om de weg te gebruiken werd verleend voor drie jaar, 1928, 1929 en 1930, en kon worden hernieuwd,
- Kosten van onderhoud van de weg alsmede alle kosten welke de woningvereniging ten gevolge deze overeenkomst zou hebben bleven ten laste van de exploitanten van de kiezelgroeve.
- De exploitanten waren verplicht de bewoners van de 4 bedoelde woningen jaarlijks schadeloos te stellen voor het gemis van tuin, of door geld of door beschikbaar stellen van evenveel grond in de buurt. Deze schadeloosstelling zou in onderling overleg naar plaatselijke schatting worden bepaald.

Een onderhoudsvakman.

De woningen aan de Ravetsmaarstraat bleken niet bestand tegen de weersomstandigheden. De eensteensmuren van deze woningen waren niet opgewassen tegen het Nederlandse klimaat.

In een rapport vroeg de opzichter of hij de achtergevels van woningen Ravetsmaarstraat 4, 6, 7, 8, 10 gedeeltelijk mocht laten cementeren, omdat het vocht ten gevolge van de slagregen er doorheen drong.

Tijdens de bespreking van dit rapport volgt een bespreking omtrent het uitvoeren van de woningreparaties in 1928 van de woningvereniging. Algemeen is men van mening dat men

efficiënter zou werken met een vakman in vaste dienst. Het onderhoud had in 1927 ruim f3.900,- gekost, waarvan het overgrote deel aan arbeidsloon. Nu men in 1928 ruim 50 woningen meer in bezit had zou één persoon zeker een dagtaak hebben aan het doen van alle voorkomende reparaties. In andere woningverenigingen had men dat systeem reeds lang toegepast met goed resultaat. Men besloot dan ook met algemene stemmen over te gaan tot het in dienst nemen van een vakman-timmerman-verver. Er volgde een discussie over de jaarwede van zulk een persoon. Op voorstel van de heer Dreesen besloot men die als volgt te regelen, f1.500,- aanvangswedde met 3 een jaarlijkse verhogingen van f100,- tot een maximum van f1.800,- met vrije woning of vergoeding van de waarde van vrije woning. De persoon zou moeten werken onder het toezicht van de opzichter. Men besloot tevens een werkplaats te bouwen op het vrije terrein in de Voortstraat. In de eerstvolgende vergadering zou men, alvorens een benoeming te doen, een instructie vaststellen.

De benoeming van een vakman in vaste dienst werd besproken tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging op 9 februari. De sollicitatiestukken van ruim 30 gegadigden werden de leden ter inzage gegeven met bijbehorende getuigschriften of diploma's. Daarna ging men over tot stemming met gesloten briefjes. De uitslag der stemming was als volgt: H. Silvertand te Nieuwenhagen, 7 stemmen. W. Quadvlieg te Nieuwenhagen, 1 stem, zodat eerstgenoemde benoemd zou worden en per 1 maart 1928 in functie trad.

Men stelde aan de orde het bouwen van een werkplaats voor de vakman. Als plaats werd gekozen het onbebouwd terrein tussen Voortstraat en Kampstraat. De afmetingen van de werkplaats met magazijn werd bepaald op 7x10x3 meter. De tekeningen en bestek werden gemaakt door Ons Limburg en het geheel zou onder eigen beheer gebouwd worden daar men nu een eigen vakman in dienst had.

Lichtleidingen.

Voor de elektrische lichtleidingen in de 23 in aanbouw zijnde woningen aan de Dwarsstraat besloot men in elke woning 3 lichtpunten te laten aanbrengen. 2 beneden en 1 boven.

Het Technisch Bureau van Ons Limburg deelde op 24 februari mede dat een post van f690,- voor die aanleg was uitgetrokken. Overeenkomstig het besluit van de algemene vergadering op 9 februari jl. zou de heer M. Engelen te Nieuwenhagen die leidingen aanleggen, onder toezicht van de gemeente opzichter, tegen minimum vergoeding van f7,- per lichtpunt. De heer Silvertand drong aan op spoed omdat de stukadoors al in de woningen aan het werk waren.

Het magazijn aan de Voortstraat.

Het bouwen van een werkplaats met magazijn begon serieuze vormen aan te nemen. Door het Technisch Bureau van Ons Limburg was een bestek, tekeningen en begroting gemaakt. Het werk was begroot op f2.087,80. Men besloot het werk te laten uitvoeren door de Fa. Wed. J. Vreuls, die ook de 23 woningen bouwde, tegen de in het bestek vermelde eenheidsprijzen, metselwerk, plat gevoegd à f4,75 per M³. De stenen zouden hiervoor uit eigen voorraad van de Koulweg worden genomen. Verder besloot men achter de werkplaats een kalkbak te doen metselen met ijzeren deksel.

In de algemene vergadering van de woningvereniging op 3 mei besprak men de oplevering van het magazijn aan de Voortstraat. Door de opzichter van Ons Limburg was een verklaring gegeven dat het magazijn met werkplaats in de Voortstraat volgens bestek was opgeleverd. Men besloot de aannemingssom te betalen. De begroting was f2.087,80, het werk had echter maar f1.944,89 gekost. Men besloot de opzichter van Ons Limburg een bestek met begroting te laten maken voor het grondkerend muurtje langs de straatgoot vóór de woningen in de Dorpstraat en Voortstraat. Verder moest er een goot aangebracht worden in klinkers achter de woningen van het hoekblok in de Voortterberg. Deze was niet voorzien in het bestek van de woningen doch bleek nu absoluut nodig omdat die woningen al het water van de tuinen van de nieuwe 23 woningen zouden krijgen.

Burgemeester Loyson gaat heen.

Na een ziekte van ruim drie jaar zag hij zich genooddaakt zijn ontslag als burgemeester van Nieuwenhagen en Eygelshoven aan te vragen. Dit werd inmiddels reeds verleend. De inwoners zien hun burgervader node heen gaan, want in de tijd van zijn burgemeesterschap heeft zich aller achting en sympathie verworven, door zijn hulpvaardigheid en bekwaam bestuur. Steeds was hij bereid met raad en daad bij te staan in alle aangelegenheden. Niets was hem te veel als het de belangen van de gemeenschap betrof.

Voor de ambtenaren was hij een humaan chef. Veel kwam dan ook onder het bestuur van burgemeester Loyson tot stand. Het mocht helaas niet zijn dat hij zich nog verder aan de belangen van zijn gemeente kon wijden. We willen even in het kort nagaan de levensloop van onze scheidende burgemeester; geboren 1873 te Ubach over Worms werd hij in 1900 benoemd tot raadslid aldaar. Hij bleef tot 1912 raadslid, waaronder 3 jaar wethouder van die gemeente. Eveneens was hij daar lid van de vereniging de H. Familie en secretaris van

het schoolbestuur enz. Ook was hij achtereenvolgens voorzitter van de Limburgse Landbouwbond van de Kring Heerlen en de afdeling Nieuwenhagen. In 1908 richtte hij de Boerenleenbank in Nieuwenhagen op, waarvan hij vanaf 1912 tot heden kassier/directeur is. Ook nog was hij vanaf 1916 tot 1919 gemeenteontvanger in Ubach over Worms. In 1915 werd hij in de gemeente Nieuwenhagen gekozen tot raadslid, waarna zijn benoeming in juni 1917 tot burgemeester van deze gemeente volgde. Tenslotte zij nog vermeld dat hij in 1919 tot burgemeester en secretaris van Eygelshoven werd benoemd. Buiten zijn drukke ambtsbezigheden vond de heer Loyson toch nog tijd om zijn aandacht te wijden aan plaatselijke verenigingen. Hij was onder andere oprichter van de burgerwacht, waarvan hij voorzitter was en wie herinnert zich niet de eertijds zo bloeiende zangvereniging R.K. Zangersbond waarvan de heer Loyson ook voorzitter was. Kortom hij was de ziel van de gemeente, een stoere werker wie het aan beleid en doorzettingsvermogen ontbrak. Het is dan ook jammer dat burgemeester Loyson op deze leeftijd zijn ontslag heeft moeten nemen. Moge onze beminde oud-burgemeester nog lange jaren van zijn rust kunnen genieten en spoedig weer gezond worden, aldus het Limburgs Dagblad van 2 juni 1928.

Onderhoud.

De onderhoudswerkzaamheden nemen veel tijd in beslag. Tijdens de algemene vergadering van de woningvereniging van 3 juli vroeg de woningbeheerder dan ook voor meer hulp bij zijn dagelijkse werkzaamheden. De woningbeheerder verzocht de vereniging tot het te werk stellen van een persoon voor het afrasteren van het terrein rond de werkplaats in de Voortstraat. De vakman in vaste dienst had het te druk met andere dringende werken. Men besloot de gevraagde vergunning te verlenen.

De woningbeheerder deelde mede dat de achtergevels van de woningen Ravetsmaarsstraat 4, 6, 8, 10 erg vochtig waren en water naar binnen doorliet zodat deze woningen hierdoor veel te lijden hadden. Deze toestand zou alleen te verbeteren zijn door het aanbrengen van een cementbepleistering op die gevels. De kosten van dit werk werd op Fl.70,- geraamd. Men besloot het werk te laten uitvoeren in akkoord per M².

Vertrek Gijsen

De heer Gijsen verzocht per ingaande van 1 augustus om eervol ontslag als woningbeheerder wegens zijn benoeming tot woningbeheerder in vaste dienst van de Oranje-Nassau mijnen te Heerlen. De heer Silvertand stelde voor het ontslag op de meest eervolle wijze te verlenen onder dankbetuiging voor de bewezen diensten. Dit voorstel werd tijdens de vergadering dan ook met algemene stemmen aangenomen en alle tegenwoordige leden spraken er hun spijt over uit dat Gijsen de vereniging ging verlaten.

Keermuurtje.

Op 19 juli werden de plannen voor het grondkerende muurtje aan de Voortstraat door de Gemeente Nieuwenhagen aan het bestuur van de woningvereniging teruggestuurd met de

opmerking dat het de gemeente wenselijk was over de hele lengte van de straat deze trapsgewijs uit te voeren dit om de toegang tot de woningen hierdoor gemakkelijker te maken. Men besloot na enige bespreking niet in te gaan op het voorstel van Burgemeester en Wethouders, doch wel op zekere afstanden trappen in het muurtje aan te brengen. Zou men het geheel trapsgewijs uitvoeren dan ontstond er het gevaar dat het een zitplaats werd voor de jeugd. Voorts besloot men het 10 cm. lager te maken om betaling van meerwerk voor het aanbrengen van de trappen te vermijden.

De woningbeheerder deelt mede dat stukadoor H. Vondenhoff het cementpleisterwerk aan woningen in de Ravetsmaarstraat wil uitvoeren voor 60 cent per M². Het materiaal moest door de vereniging worden geleverd. Men besloot het werk tegen die voorwaarde te laten uitvoeren.

Tegenslag.

Op 29 augustus trof de woningvereniging een zware klap. Tijdens de algemene vergadering kwam de opzegging van de huurgarantie door de Oranje-Nassau mijnen ter sprake. De Oranje-Nassau mijnen hadden de overeenkomst van huurgarantie voor 139 woningen van de woningvereniging Het Goede Huis per 1 november opgezegd. Ten gevolge hiervan verviel een maandelijkse bijdrage van f65,- in de jaarwedde van de opzichter en een bijdrage van f2,- per maand voor elke woning die door arbeiders van de Oranje-Nassau mijnen werd bewoond. Van deze bijdrage werd grotendeels de jaarwedde van de opzichter betaald. Volgens de bestaande rijksregeling mocht de vereniging slechts f. 900,- aan kosten van toezicht met huurinning besteden. Het zou dus niet mogelijk zijn een opzichter te benoemen onder dezelfde voorwaarden als tot nu toe het geval was geweest. Na enig debat over deze zaak besloot men vooralsnog geen opzichter te benoemen en de heer H. Silvertand nog tijdelijk te belasten met deze taak.

Luchtschacht.

De raad van de gemeente Nieuwenhagen kwam donderdagmiddag 25 september om 5 uur in openbare vergadering bijeen, onder voorzitterschap van burgemeester a.i. Habets. Alle leden waren aanwezig. Na opening met gebed werden de notulen van de vorige vergadering ongewijzigd goedgekeurd. Bij de ingekomen stukken was o.a. de goedkeuring van de verordening op het gebruik van trottoirs. Alle stukken werden voor kennisgeving aangenomen. Dan komt aan de orde:
Een verzoek van de Staatsmijnen om vergunning tot het leggen van laag- en hoogspanningskabels, van de werken voor de aan te leggen luchtschacht in de heide. B. en W.

stelden voor de gevraagde vergunning te verlenen. Na enig debat wordt dan ook met algemene stemmen besloten de vergunning te verlenen.

De door de Wed. J. Vreuls en de heer H. Haenbeukers te betalen vergoeding voor het gebruik van de 4 tuinen van de vereniging aan de Voorterborg die als toegangsweg voor hun kiezelgroeve gebruikt werd, werd bepaald op f20,- per tuin per jaar. Deze vergoeding moest voor het eerst vóór 1 november worden betaald.

De Oranje-Nassau mijnen en de mijn Laura te Eygelshoven stuurde de woningvereniging op 8 oktober het bericht dat ze bereid waren de huren van hun arbeiders, die in woningen van de woningvereniging wonen, op de lonen in te houden tot wederopzegging. Deze mededeling werd met algemene instemming begroet, omdat ze grote zekerheid verschafte over de inning der huren. Het zou taak van de opzichter aanmerkelijk verlichten.

Afscheid burgemeester Loyson

Gelijk bekend heeft Dhr. Loyson zich wegens gezondheidsredenen genoodzaakt gezien ontslag te nemen als burgemeester van onze gemeente. Zondag 20 oktober kwam, zoals we

reeds vermelde het college van Burgemeester en Wethouders ten woonhuize van Z.E.A. om te bedanken voor al het goede in het belang van de gemeente door hem verricht, alsook om een blijvend geschenk aan te bieden bestaande uit een zeldzaam mooie grote staande klok. Bij deze gelegenheid werd Dhr. Loyson toegesproken door de waarnemende burgemeester, Dhr. Habets, die Z.E.A. schetste als een “modelburgervader” die steeds met zijn gemeentenaren meeleefde, die, waar nodig altijd gaarne eenieder met raad en daad terzijde stond, voor wie nimmer iets te veel was. Door zijn ijver, zijn nauwgezetheid, zijn liefde voor netheid en orde in de gemeenteadministratie heeft burgemeester Loyson steeds de volle tevredenheid van zijn superieuren de Commissaris der Koningin en het College van Gedeputeerde Staten genoten.

Door zijn correctheid, zijn welwillendheid, zijn hulpvaardigheid en zijn eenvoud verwierf Burgemeester Loyson de erkentelijkheid en hoogachting van alle ingezetenen, zonder uitzondering.

De gemeente is burgemeester Loyson grotelijks verplicht omdat Z.E.A. zich vele verdiensten in dienst van de gemeente heeft verworven, meer dan de oningewijde in gemeentezaken vermoedt of vermoeden kan.

Spreker herinnerde nog aan de zeer voorname werkzaamheden welke werden uitgevoerd gedurende de ruim elf jaren dat Dhr. Loyson burgemeester van Nieuwenhagen was en hoe de gemeente die hem zo lief was geworden, zich steeds heeft mogen verheugen op geregelde bloei en vooruitgang.

De Voortstraat, onderste Voort. Onderaan het café Dera, rechts de winkels Klein, Ledoux en groenteboer Balter.

Geheel ervan overtuigd te zijn namens de ingezetenen te spreken, sprak dhr. Habets tenslotte de hoop uit dat burgemeester Loyson spoedig geheel hersteld moge zijn om zo nog vele jaren, te midden van zijn dierbare Nieuwenhagenaren te genieten van de zo welverdiende rust.

Verder schrijft men ons nog:

Burgemeester Loyson was ook een buitengewoon persoon voor verenigingen. Dit heeft hij geopenbaard bij de Boerenbond, Boerenleenbank, Woningvereniging Het Goede Huis en R.K. Zangerbund.

Vergoeding tuinen Voorterberg.

De Wed. Vreuls en dhr. Haenbeukers waren niet erg content met de vergoeding die men moest geven voor het gebruik van de tuinen aan de Voorterberg. Zo verzochten de Wed. J. Vreuls en H. Haenbeukers tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging van 21 november om vermindering van de gevorderde schadevergoeding voor het gebruik van grond aan de Voorterberg die gebruikt werd als toegang tot hun kiezelgroeve. Na enig debat besloot het bestuur de vergoeding op f40,- te handhaven onder de mededeling dat de toegangsweg zou worden versperd indien betaling na 8 dagen niet had plaats gehad.

Nieuwe woningopzichter.

De secretaris deelde op 10 december mede welke redenen het bestuur de aanleiding hadden gegeven toch tot benoeming van een woningopzichter over te gaan. Niet alleen de materiële belangen van gebouwen doch nog meer de zedelijke belangen van de huurders eisten een voortdurend toezicht. De algemene toestand van woningen was uitstekend tijdens het beheer van opzichter Gijsen het zou jammer zijn als men die toestand liet verslechteren. Ook was een vakman in vaste dienst hard nodig. Deze deed nu de tijdelijk huur-inning. Aangezien men slechts f900,- beschikbaar had aan vergoeding voor administratief werk zou het bestuur de opzichter de verplichting willen opleggen om op bepaalde dagen mee aan het onderhoud van de woningen te werken om hem zodoende een gedeeltelijke vergoeding uit gelden voor het onderhoud te kunnen toewijzen.

Animo

Voor de betrekking van woningopzichter bij de woningvereniging Het Goede Huis hebben zich 90 sollicitanten aangemeld.

(Limburgs Dagblad, 27 december 1928)

1929.

Luchtschacht.

In het jaar 1929 werd er in het natuurrijke gebied rond de Voort een aanvang gemaakt met bouwwerkzaamheden ten behoeve van de Mijnindustrie. De bouw van een nieuwe schacht

III van de Staatsmijn Hendrik. Het zou wel geen schacht worden om kolen op te trekken maar, een zogenaamde "Luchtschacht" ten behoeve van de luchtverversing van het ondergrondse gangenstelsel van de Staatsmijn Hendrik te Brunssum.

De 390 meter diepe schacht kwam met het ophaal-machine gebouw in 1931 gereed. In 1932 het ventilatoren gebouw herkenbaar aan de beide hoge betonnen trechters, hierdoor werd de afgewerkte lucht naar buiten geblazen.)

Tenslotte kon er een begin gemaakt worden aan de bouw van een schachtblok, welke vorm logisch voortkwam uit het feit, dat dit bouwwerk eigenlijk een boven het terrein uitstekende verlengstuk van de schacht zelf was. Van buitenaf was dit gedeelte slechts door een luchtsluis toegankelijk. Het bovenste gedeelte was ingericht ter ondersteuning van de kabel-schijven en opstelling van een spanlier. Uiterlijk werd deze tweede functie van het geheel uit gewapend beton opgetrokken gebouw door de zware verticale ribben tot uitdrukking gebracht. Het geheel werd van buiten wit afgewerkt.

Woningopzichter

Met algemene stemmen besloot de woningvereniging Het Goede Huis tijdens haar eerste bestuursvergadering in het nieuwe jaar de instructie voor de nieuwe woningopzichter uit te breiden met bepalingen betreffende de uitkering van salaris bij ziekte en betreffende de controle op het werk van de vakman in dienst.

De stukken van 95 sollicitanten naar de betrekking van woningopzichter werden ingezien. Omdat er verschillende familieleden van het bestuur van de vereniging bij zijn besloot men geen voordracht te maken. Alle sollicitanten werden in alfabetische volgorde op een lijst geplaatst met die van Nieuwenhagen op de eerste plaats. dhr. H. Borghans, dhr. A. Brink, dhr. N. van Doorn, dhr. W Frischen, dhr. J. Jongen, dhr. J. Konsten, dhr. W. Quadvlieg, dhr. J. Reumkens, dhr. P. Ritsen en dhr. H. Sporken.

In de algemene vergadering van de woningvereniging op 2 januari 1929 ging men over tot benoeming van een woningopzichter. Onder de voorwaarden die al tijdens de algemene vergadering van 10 december 1928 waren vastgesteld. De sollicitatiestukken met alfabetische lijst van de sollicitanten werd de leden ter inzage gegeven. De secretaris deelde mede dat het bestuur zich had onthouden van het maken van een voordracht, omdat bij de sollicitanten die door hun capaciteiten voor benoeming in aanmerking kwamen verschillende familieleden van leden van de vereniging waren. Het bestuur had de voorkeur uit sollicitanten binnen de gemeente.

Men ging over tot stemming met briefjes. Deze werden geopend en voorgelezen door pastoor Strassen. Het resultaat van de eerste stemming was:

Dhr. J. Konsten, 8 stemmen, dhr. Sporken, 2 stemmen en dhr. J. Reumkens 1 stem, zodat de heer J. Konsten benoemd werd. De indiensttreding werd bepaald op 15 januari 1929.

Benoemd

Tot woningopzichter van de woningvereniging Het Goed Huis alhier werd benoemd Dhr. J. Konsten van hier.

(Limburgs Dagblad, 4 januari 1929)

Riolering.

Inmiddels was er binnen de gemeente een nieuwe burgemeester aangetreden. Op 15 maart werd door burgemeester Gerards een bijdrage gevraagd voor de aanleg van een riolering aan de Voortstraat. De gemeente verzocht de vereniging om een bijdrage wil verlenen in de kosten van het riool, dat door de gemeente aangelegd zou worden. Het zou moeten zorgen voor de goede afvoer van de woningen van de vereniging in de Voortstraat en Kampstraat. Tijdens de vergadering van het bestuur van de woningvereniging behandelde men de borgstelling van de woningopzichter. De ondervoorzitter deelde mede dat de nieuwbenoemde opzichter een zakelijke borg van f1.000, - zal moeten stellen. Hij gaf hiervoor een woning in onderpand. De akte zou eerstdaags bij notaris A. Begheijn te Nieuwenhagen worden gemaakt. De nieuwbenoemde opzichter zou voorlopig in de groep Voorterberg een kamer in een van de woningen als kantoor inrichten. Indien de oud-opzichter Gijsen zijn woning in de Parkstraat 1 zou verlaten hebben kon dhr. Konsten deze betrekken.

Jaarvergadering Burgerwacht.

Donderdag 25 maart werd door onze burgerwacht in de zaal van de heer Bertram de jaarvergadering gehouden de opkomst was tamelijk goed. De burgemeester van onze gemeente, mr. Gerards, was op deze vergadering aanwezig.

Nadat de voorzitter, dhr. H. Vrösch, de vergadering geopend had, kwam de burgemeester aan het woord, die als volgt sprak:

“Mijnheer de voorzitter, leden van de Burgerwacht van Nieuwenhagen. Met zeer veel genoegen heb ik de uitnodiging van uw bestuur aangenomen om op deze algemene vergadering tegenwoordig te zijn. Toen in de sombere dagen van november 1918 Minister Ruys de Berenbrouck een beroep deed op hen, die het wettig gezag wilden steunen, heeft zich een kern gevormd van kranige mannen, welke aan dien oproep gehoor gaven en zich edelmoedig beschikbaar stelde om de hoogste goederen te verdedigen, als het moest, ten koste van hun leven.

Aan deze daad van zelfopoffering, zijt gij thans ook nog trouw gebleven. In de jaren toen ons gewest door ongunstige elementen werd overstroomd, hebt gij u bereid verklaard om koude en vermoeienis te trotseren en zijt gij bij nacht en ontij uitgerukt om onze woonplaats van de rondzwervende onguere elementen vrij te houden, wat u ook inderdaad gelukt is.

In die dagen klonk de roem van Nieuwenhagen's burgerwacht tot ver over de grenzen onzer streek en nog spreekt men in den verren omtrek van uw kranig optreden.

De tijden zijn veranderd en rustiger geworden. Althans het heeft er den schijn van. Wilde men in 1918 zich met geweld van de macht meester maken, nu volgt men een andere tactiek. Streed de vijand toen met open vizier, nu werkt hij in stilte. In Rusland heeft zich de toestand geconsolideerd en heeft in andere landen het communisme zich niet blijvend van de macht meester weten te maken, toch beschikt het over een goed geoutilleerde inlichtingendienst. Geheime agenten trachten overal hun ideeën ingang te doen vinden, om wanneer het ogenblik gunstig is, te grijpen naar de macht. In onze tijd is een scherpe waakzaamheid geboden.

Gelukkig verheugt onze Burgerwacht zich in een bloeiend leven, voortdurend melden zich nieuwe leden aan en wordt het nut van de Burgerwachten meer en meer ingezien. Moge onze Burgerwacht haar traditiegetrouw blijven, steeds de hoge taak beseffen, die haar is weggelegd en immer paraat zijn voor de verdediging van Kerk en maatschappij. Tenslotte spreek ik de wensch uit, dat Nieuwenhagen's Burgerwacht moge groeien en bloeien."

Een hartelijk applaus volgde op deze woorden van de burgemeester.

Hierna werd overgegaan tot de verkiezing van twee bestuursleden. Aftredend was dhr. H. Vrösch en dhr. J. Herberichs. Bij stemming met briefjes werden met overgrote meerderheid van stemmen gekozen H. Vrösch, en Th. Nelissen.

Dan werd besloten om in april a.s. deel te nemen aan het burgerwachtfeest te Nuth. Over het aanschaffen van een nieuw vaandel werd nog geen beslissing genomen. In verband met de financiële toestand werd besloten de beslissing aan het bestuur over te laten.

Tegen 9 uur was deze goed geslaagde vergadering afgelopen.

De tuinen van de woningen aan de Voortstraat. De voetpaden verbinden de Dwarsstraat en Voortstraat.

Toezicht.

De woningvereniging besloot het buitenverfwerk aan 65 woningen van Groep I aan de Voortstraat, Kampstraat, Dorpstraat en Achter de hoven onder eigen beheer te doen in de komende zomermaanden. Men had hiervoor een vakman in vaste dienst en de hulp van een tijdelijke knecht. Men wilde aan de bewoners geen verf meer verstrekken om binnen verfwerk te verrichten maar dit te laten doen door de vakman als het werkelijk nodig was. Veelvuldig werden leegstaande huizen bezocht door kwaadwilligen waardoor men de opzichter de verplichting oplegde te slapen in de leeggekomen woning van oud-opzichter Gijzen.

Men zou nu de nieuwe opzichter, dhr. Konsten, een revolver met toebehoor voor rekening van de vereniging laten aanschaffen. Het wapen zou echter eigendom van de vereniging blijven.

1930.

In de crisis jaren gingen veel mensen naar hun vaderland terug, en een groot gedeelte van de huizen kwam leeg te staan. Het gaf een triest uiterlijk aan de wijk en een verwaarloosde aanblik. Vele panden werden gebruikt als opslagplaats voor hooi en stro.

De dertiger jaren brachten dan ook niet veel goeds over de Mijnstreek. Grote armoede heerste onder de bevolking. Ook in de Voort werd langzaam zichtbaar dat mensen te lijden hadden onder barre omstandigheden.

Dievenbende geknipt.

Zoals we reeds meldden, heeft de politie begin februari de hand kunnen leggen op een 6-tal personen, die er de laatste tijd hun werk van maakten om inbraken in winkels te plegen. De ontdekking geschiedde als volgt:

De opperwachtmeester van de Kon. Marechaussee alhier stelde een onderzoek in naar de verblijfplaats van de minderjarige R., ten huize van de echtgenote S. in de Dwarsstraat. Deze vrouw leeft sedert enige maanden gescheiden van haar echtgenoot. In dit huis verbleef ook een zekere B., een Duitser. Verschillende omstandigheden kwamen de Opperwachtmeester verdacht voor o.a. het aanwezig zijn van diverse goederen. Op verschillende aanwijzingen kon B. gearresteerd worden. Hierna werd door de marechaussee en de gemeentepolitie een grondig onderzoek ingesteld in de woning van S. Hier kwamen o.a. enige zakken kolen tevoorschijn, die dinsdagnacht in deze gemeente bij zekere v.d. O. ontvreemd waren. Het voortgezet onderzoek leidde tot het resultaat dat in het nabije bos uit de grond een zak met allerlei waren tevoorschijn werd gehaald. Onder verdenking deze diefstallen gepleegd te hebben, werden gearresteerd zekere G., B.H., R. en S. Na verhoord te zijn geworden bekenden verschillenden van hen enige inbraken. In de nacht van dinsdag op woensdag werd door hen op 4 plaatsen ingebroken en wel te Heerlen, Eygelshoven, Ubach over Worms en

Nieuwenhagen. Het mag een geluk heten dat de politie de hand heeft weten te leggen op deze inbrekers.

Onderhoud.

Eind 1930 werd aan het onderhoud de gewone zorg besteed. In de Voortstraat werden de woningen voorzien van een nieuw buitenverfwerk. De woningen hadden volgens de woningvereniging Het Goede Huis al langere tijd geen onderhoudsbeurt meer gehad. De algemene toestand van de woningen werd als goed ervaren en men meldde verder dat van leegstand in grote getallen geen spraken was. Alleen bij wisseling van de huurders kon het voorkomen dat een huis enkele dagen leeg stond.

Politiepak voor woningopzichter.

Tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging op 4 februari kwam de vaste aanstelling opzichter J. Konsten ter sprake. Woningopzichter J. Konsten verzocht om een vaste benoeming te krijgen nu een jaar tijdelijke dienst voldaan was. Het bestuur besloot tot het ter beschikbaar stellen door de woningvereniging van een politiepak tot verhoging van zijn prestige. Het verzoek voor in vaste dienststelling kon dan ook door het bestuur bewilligd worden daar men tevreden was over het werk van de opzichter en hem graag een uniform ter beschikbaar wilde stellen.

Groepsfoto van enkele kinderen uit de Voort. Op de foto Fam. Penders, Fam. Houben en Fam. Van Groen.

Pechvogels.

Een los werkmans en een invalide mijnwerker hadden zich maandag 4 maart voor het Kantongerecht te Heerlen te verantwoorden wegens het zich in het veld ophouden met

wildstrikken, terwijl een van hun tevens nog een hond bij zich had, die niet was teruggeroepen toen deze wild opspoorde.

De invalide mijnwerker was al eerder het veld in geweest en had toen op een wildpaadje een strik gesteld. Door de veldwachter U. alhier was de strik evenwel onvangbaar gemaakt. Deze had zich daarna in gezelschap van de veldwachter S. achter struikgewas verdekt opgesteld. Des morgens omstreeks halftien hadden verdachten zich naar de door de mijnwerker opgestelde strik begeven en vonden deze strik onvangbaar gemaakt. Terstond werd de strik hersteld, terwijl zij het bovendien nodig achtten nog twee strikken vangbaar op te stellen.

De veldwachters kwamen thans uit hun schuilplaats tevoorschijn en gaven beide strikzetters een bekeuring.

Voor de Kantonrechter voerde de invalide mijnwerker, die wat hardhorig was, met verheffing van stem het woord en beweerde dat de veldwachters hem onmogelijk hadden kunnen zien, terwijl de losse werkmans, die een spraakgebrek had, slechts met moeite naar voren wist te brengen, dat alles wat de veldwachters vertelden, gelogen was.

De Ambtenaar van het O.M. achtte het ten laste gelegde met uitzondering van het niet terugroepen van de hond bewezen en vroeg voor ieder der verdachten veroordeling tot betaling van f10,- of 8 dagen hechtenis.

De Kantonrechter bepaalde het vonnis op acht dagen.

Aanbesteding.

Door B. en W. van Nieuwenhagen werd op woensdag 19 maart het uitvoeren van binnen verwerk, enz. in het gemeentehuis aanbesteed. Ingeschreven werd als volgt: N. Schormans, alhier f697,95; F. van Laanen, alhier f700,-. Het werk werd gegund aan den laagste inschrijver. Verder werd aanbesteed het aanleggen van goten en trottoirs in de Voortstraat en Dwarsstraat, zonder levering van materialen. Ingeschreven werd als volg: J. Schleger, Hoensbroek, f399,-; J. Beckers, Nieuwenhagen, Fl. 545,-; N. v. Doorn, Nieuwenhagen, Fl.567,-; H. Reumkens, Nieuwenhagen, f715,-; T. Daalmans, Nuth, f990,- en G. Gelissen, Schinveld, f498,-. Dit werk werd ook gegund aan de laagste inschrijver.

Radiodistributie.

Radiodistributeur J. Rozenboom uit Schaesberg verzocht de woningvereniging op 18 april een vergunning om radiodistributie in de woninggroepen van de woningvereniging Het Goede Huis. Hiervoor moest men de nodige leidingen spannen langs de voorgevel van de woningen. Aangezien de heer Rozenboom eenzelfde vergunning had van de gemeente besloot het bestuur hem de gevraagde vergunning te verlenen voor 3 jaren, ingaande 1 mei

1930 tegen betaling van een jaarlijkse vergoeding van f5,- en onder voorwaarde dat alle schade veroorzaakt aan eigendommen van de vereniging voor rekening van de vergunninghouder moest hersteld worden en dat de aanwijzingen van de woningopzichter bij het spannen van de leidingen moesten worden opgevolgd.

Het bestuur besloot verder het water achter de woningen in Kampstraat en Voortstraat af te leiden naar de Kleikoeleweg door een open goot. Van gemeentewege was de grond in de Voortstraat hoger gelegd zodat de bestaande afwatering door middel van een riool onder de woningen door niet meer functioneerde. De heer L. Silvertand zou zich belasten met het toezicht op deze verlegging.

Kiezelgroeve.

In het Raadsbesluit van 24 april, met bijbehorende stukken, werd de heer Cees Rombouts toestemming gegeven nu ook een kiezelgroeve aan de Ravetsmaar in gebruik te nemen. Het perceel grond, sectie A no 2552 was ongeveer 62a. groot.

Een bende dieven.

Ze waren met hun vieren, een drietal mijnwerkers en losse arbeiders, n.l. W.G., A.R., P.G, W.B en een vrouw, Helena H., die achtereenvolgens begin mei terecht stonden, omdat zij in januari en februari op tal van plaatsen in den omtrek van Nieuwenhagen allerhande diefstallen hadden gepleegd, het meest van levensmiddelen, kleren, steenkool, enz. Het motief was aanvankelijk niet slecht. Helena H. was door haar echtgenoot verlaten, en daar de vrouw het zeer armoedig had, besloten zij met hun drieën, wat steun aan te brengen. Voor het gemak gingen zij toen maar alle drie bij de vrouw als kostgangers inwonen, en daar zij niet geregeld werk hadden, trachtten zij op een oneerlijke manier in hun aller onderhoud te voorzien. Op 5 Februari had W.G. alleen nog op de late avond een ruit ingedrukt bij de winkelier St., en door de ontstane opening had hij doosjes sigaretten en pakjes chocolade ontvreemdt. Op een andere avond hadden zij met hun drieën een grote mand met allerlei levensmiddelen en lekkernijen naar de heide gebracht en daar begraven uit vrees dat de politie die in beslag zou nemen. Een ander kwam op een avond met 12 broden thuis, die hij uit een bakkerskar had weggenomen.

Het O.M. zegt, dat allen hebben meegedaan, misschien de een wat meer dan de ander, en de vrouw heeft alles in ontvangst genomen, wetende dat het van diefstal afkomstig was. Zij zijn dus evenveel debet aan het gehele gedoe. De vrouw heeft zich uit de voeten gemaakt over de grenzen. Spreker eist ter zake van diefstal en voor de vrouw ter zake van heling, voor ieder der verdachten 8 maanden gevangenisstraf. Uitspraak 26 Mei.

Inbraak.

In de nacht van zaterdag op zondag 25 mei werd ingebroken bij de winkelier B. in de Voortstraat. Door het uitsnijden van een ruit verschaften men zich toegang tot het winkellokaal, alwaar voor plm. Fl. 200,- aan manufacturen, sigaren, sigaretten, enz. werd gestolen. De gemeentepolitie heeft het onderzoek in handen.

Vergadering burgerwacht.

Woensdag 28 mei a.s. des avonds te 8 uur, houdt de burgerwacht in lokaal Bertram een algemene vergadering. Besproken zal o.a. worden de regeling van de feestelijkheden voor het Zondag a.s. te houden Vaandelwijdingsfeest van de burgerwacht.

Inbrekers gesnapt.

Zoals we vermeldden werd in de nacht van Zaterdag op Zondag bij den winkelier B. in de Voortstraat alhier ingebroken en voor een bedrag van plm. f 200,- aan winkelwaar ontvreemd. Het door de gemeentepolitie ingestelde onderzoek had tot resultaat dat Woensdagmorgen 28 mei een 3-tal personen te Aken konden worden gearresteerd. Ze bekenden de inbraak te hebben gepleegd.

Vaandelwijdingsfeest burgerwacht.

Zondag 4 juni had hier het vaandelwijdingsfeest van de plaatselijke burgerwacht plaats. Tegen 3 uur werd vanuit het lokaal Bertram in optocht naar de kerk te Nieuwenhagen getrokken, alwaar een plechtig lof plaats had. Hierna werd door de Z. Eerw. Heer Pastoor de wijding van het nieuwe vaandel verricht, en een toespraak gehouden over de grote betekenis van de woorden "Voor God en Vaderland", welke op het vaandel voorkomen. Na afloop van deze plechtigheden trok de optocht, waaraan de meeste verenigingen van het dorp deelnamen, naar de feestweide op Nieuwenhagerheide. De burgemeester Mr. J. Gerards, hield de openingsrede en onthulde het vaandel. Achtereenvolgens werd nu gesproken door Majoor de Quaai, Majoor van Nijnatten en door dhr. Habets, burgemeester van Kerkrade. Op de feestweide waren verschillende vermakelijkheden aanwezig, terwijl voor de burgerwachters gelegenheid was tot prijsschieten. Door de beide fanfares en door de mandolineclub Erika werd geconcentreerd,

terwijl door de gymnastiekvereniging van de beide patronaten verschillende gymnastiekoefeningen werden gegeven.

Nieuw vaandel burgerwacht.

In aansluiting op het verslag over het vaandelwijdingsfeest van onze burgerwacht kunnen we over het vaandel zelf het volgende mededelen, aldus het Limburgs Dagblad van 16 juni. De lijvige letters “Vrijwillige Burgerwacht Nieuwenhagen” zijn blauw. De kleur van de trouw, die allen moet bezielen. Trouw aan de vereniging. De indeling is van rode biezen. Rood de kleur van de liefde, nodig om de beginselen hoog te houden en te verdedigen. Het wit symboliseert de eenheid, de onverdeeldheid. Het wordt met het rood en blauw de Nederlandse driekleur. Het hoofdmotief is een uitbeelding van “Trouw aan God en Vaderland”. Boven de wapens van Limburg en Nieuwenhagen schittert de Oranjezon, die haar stralen zendt over Kruis en Kroon. Tussen Kruis en Kroon een hand, voorstellende de eedaflegging. Boven op de stok prijkt de Nederlandse Leeuw, een eerste klas verguldt beeldhouwwerk. De verdere ornamentatie bestaat uit oranjeappels. De tekening van het vaandel is correct, de uitvoering transparant geschilderd op zijde. Het geheel zegt duidelijk “Wees trouw aan Altaar en Troon”. Het zal de leden aansporen om trouw, met liefde en eensgezindheid het instituut “De Burgerwacht” hoog te houden.

Een van de sprekers op de feestweide, Majoor van Nijnatten, gaf een duidelijke uiteenzetting van dit zinrijke vaandel wiens gelijke in Limburg moeilijk zal zijn te vinden. Hij was zeker de tolk van de aanwezigen, getuige de luide instemming, toen hij de ontwerper en vervaardiger van het vaandel, de kunstschilder M. Lommen uit Schaesberg, met een stevige handdruk feliciteerde.

*Defilé in de Voortstraat van het Fluit- en Tamboerkorps Wilhelmina.
Rechts het café Sport en de friture van de Fam. Strooke.*

Woningnood.

Ongeacht de vele woningen die gebouwd waren in de gemeente loste dit niet voor iedereen de woningnood op. Nog steeds waren mensen gedwongen te leven in houten huisjes. Tijdens de bestuursvergadering van de woningvereniging van 1 september verzocht Johan H. wonende in een plaggenhut in de Ravetsmareheide, om een woning van de vereniging. De oudste zoon van de Johan, werkzaam op de mijn Julia te Eygelshoven, zou borg staan voor de huurbetaling. Het bestuur besloot een woning aan Johan H. te verpachten, omdat hij een groot gezin had en de plaggenhut verlaten moest, echter onder voorwaarde, dat de zoon ook borg wilde blijven voor de huurbetaling.

Insluiping.

Bij S. in de Parkstraat werden eind september verschillende kleinigheden gestolen. Men vermoedt dat de dader(s) zich hebben laten insluiten. De politie stelt een onderzoek in.

Geslaagd.

Het diploma van de Nederlandse R.K. Politiebond “St. Michaël” behaalde in oktober te ‘s-Hertogenbosch, Dhr. J. Sturtz, jachttopziener alhier.

Sociale Zondag.

Zondag 9 november werd in onze parochie een Sociale Zondag gehouden. Onder de eerste H. mis was er generale H. Communie voor de leden van de R.K. Werkliedenbond en R.K. Mijnwerkersbond. In de beide missen werd geprekeerd door de Zeer Eerw. Pater Wilhelmus De Leeuw O.F.M. uit Heerlen. s 'Avonds had er een grote vergadering plaats in het patronaat. De opkomst was goed. In de openingsrede wees Kapelaan Muller erop dat deze bijeenkomst hoofdzakelijk diende om de geest van het organisatieleven te hernieuwen. Hierna kwam later pater De Leeuw van het woord. Spreker ging na wat door de organisatie van de arbeiders reeds bereikt en vergeleek de arbeidstoestanden van vroeger en nu. Hij drong aan op organisatie en meer ontwikkeling van alle arbeiders waardoor er nog veel meer te bereiken is dan al is bereikt. Vooral voor de jongeren acht de spreker de ontwikkeling noodzakelijk omdat deze soms antwoord moeten geven op hen gestelde vragen door vijanden van het Christendom

Hierna kwam de bondsvoorzitter dhr. Jos Maenen aan het woord. Deze ging in het kort na welke nuttige instellingen ten dienste van de arbeider zijn opgericht. Verder sprak hij over de malaise en werkeloosheid welke bijna overal heerst en ging de oorzaken hiervan na.

Hervorming moet er komen aldus spreker en we staan pas aan het begin hiervan. Wij moeten onze Christelijke beginselen behartigen en daarom is standsorganisatie nodig. Beide sprekers oogsten veel bijval met hun leerrijke en duidelijke redevoering. De voorzitter van de R.K. Werkliedenbond, dhr. J. Janssen, wees hierna nog eens op de woorden van beide sprekers en spoorde allen aan tot organisatie. Nadat nog enige gestelde vragen werden beantwoord werd

deze goed geslaagde vergadering gesloten. Deze week zal er een propagandatocht langs de huizen worden ondernomen.

Lezing.

Zondagavond 10 november werd in de zaal Storms in de Dorpstraat een lezing gehouden door Prof. Dr. Berg over Sovjet-Rusland, uitgaande van de Kettlerbund. De opkomst was tamelijk goed. De voorzitter, dhr. Corten, opende, waarna prof. Berg aan de hand van lichtbeelden de verschrikkelikheden en wreedheden van het communisme in Rusland aantoonde. Uit eigen ervaring kon hij hierover veel vertellen.

De zangvereniging "Zanglust" voerde enige stukken uit. Eveneens werden enige stukjes ten gehore gebracht door een duo, leden van de Kettlerbund.

Nieuwe huisnummers.

Men is bezig alle huizen van de gemeente van een nieuw huisnummer te voorzien. Tevens zullen verschillende straatnamen veranderingen ondergaan.

Zo zal de Schaesbergweg, Heerweg, Belvauer en Putstraat in het vervolg Heerweg heten. De Eurtenerbergerweg, Hoogstraat en Waubacherweg zal voortaan Hoogstraat worden genoemd, en de Beuteweg, Raadhuisstraat.

Alle straten worden voorzien van nieuwe straatnaamborden.

1931.

In januari 1931 steeg het inwonertal binnen de gemeente zelfs boven de 5000, nl. 5217 inwoners, 2727 mannen en 2490 vrouwen.

Op 2 februari deelde het bestuur van de woningvereniging Het Goede Huis aan het college van Burgemeester en wethouders van Nieuwenhagen in een schrijven mede, dat de vereniging in haar algemene vergadering van 30 januari inging op het voorstel van de gemeente Nieuwenhagen om alle grond, in gebruik voor wegen en trottoirs in alle woongroepen, in eigendom aan de gemeente over te dragen:

- a. De grond in de nieuwe groep van 60 woningen, zijnde 3297 centiare. Geheel kosteloos ingevolge vroegere overeenkomst;
- b. De grond in de overige groepen, zijnde 3942 centiare tegen de prijs van 1 cent per centiare.

De kosten van de overdracht zouden dan geheel ten laste zijn van de gemeente Nieuwenhagen. Ook vroeg men in dit schrijven om vergunning tot overdracht van deze grond, omdat volgens de statuten de Woningvereniging "Het goede huis" geen grond mocht vervreemden (verkopen) zonder vergunning van het college van burgemeester en wethouders van Nieuwenhagen.

Meteropnemer.

Voor het lezen van de meters van de gemeentebedrijven en het ophalen van het geld was de heer G.J. Konsten belast door de gemeente Nieuwenhagen.

De gemeente exploiteerde een elektriciteit- en een waterleidingbedrijf, hier was de heer Konsten in dienst als geldophaler en meterlezer. Elektriciteit en gas was afkomstig van de steenkolenmijn Laura en verenigingen met wie de gemeente een contract had over de aanvoer van elektriciteit en gas aan de woningen binnen haar grenzen.

Kegelconcours.

De uitslag van het in februari kegelconcours gehouden op de mooie baan van de heer Ubachs, Voortstraat was als volgt: 1e prijs een vet varken: A. Horsch, Schaesberg; 2de prijs, f 25,-, J. Jongen Schaesberg; 3de prijs f10,- J. Smeets, Schaesberg.

Vermeldingswaard is dat 5 x 27 geworpen is.

Verkiezingen in Nieuwenhagen.

R.K. Dissidenten	58 Stemmen.
R.K. Staatspartij	1057 Stemmen.
Vrijheidsbond	42 Stemmen.
S.D.A.P.	168 Stemmen.
Ver. Onafh. Dem.	27 Stemmen.
C.H en A.R.	18 Stemmen.
Communisten	17 Stemmen.
Verkiezingsuitslag april 1931.	

Poging tot zelfmoord.

Naar aanleiding van een liefdesdrama. Zaterdagmorgen 13 juni verbleef de 25-jarige P.R. uit Geleen ten huize van F. in de Parkstraat te Nieuwenhagerheide. Hier kreeg hij ruzie met de echtgenote van F. waarmee hij sinds enige jaren op zeer goede voet leefde. Naderhand ging R. naar de woning van S. in de Voortstraat. S. is een zwager van der echtgenote F. hier vroeg hij om een onderhoud met de echtgenote F. wat hem echter geweigerd werd. Direct hierna ging A. naar een van de slaapkamers van S. en schoot zich met een revolver een kogel onder het hart. De direct gewaarschuwde woningopzichter, de gemeentepolitie en de marechaussees waren spoedig ter plaatse en stelden een onderzoek in. Dr. Snijders die eveneens direct ter plaatse was, oordeelde onmiddellijke overbrenging naar het hospitaal te Heerlen noodzakelijk, hetgeen geschiedde.

Grond voor Sylvia.

Op 29 juni vergaderde de gemeenteraad van Nieuwenhagen. Op punt 8 van de vergadering stond het voorstel van Burgemeester en Wethouders om een stuk grond, gelegen aan de

Ravetsmaarstraat te verkopen aan J. Puts te Schaesberg. Onder agendapunt 9 een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot verpachting van grond bij de O.L.-school aan de Wilhelminastraat, in de Bousberg, en in de Voortberg aan voetbalvereniging “Sylvia” uit Nieuwenhagen.

Voetbalvereniging Sylvia in haar beginjaren.

V.l.n.r.: St. Dera, M. Weijnand, F. Smeets, G. Scholtes, P. Leichtfusz, J. Liszka, J. Dera, H. Nelissen, P. Dera, H. Smink en W. Nelissen.

Op 2 juli werd met algemene stemmen in de raadsvergadering besloten tot verkoop van de strook grond aan de Ravetsmaarstraat aan J. Puts te Schaesberg en tot verpachting van grond bij de O.L.-school aan de Wilhelminastraat, en in de Bousberg en in de Voortberg aan de voetbalvereniging Sylvia.

Seriewedstrijd Sylvia.

Door de R.K. Voetbalvereniging “Sylvia” werd begin juli een goedgeslaagde seriewedstrijd gehouden. De optocht werd opgeluisterd door de mandolineclub “Erica”.

De uitslag van den wedstrijd is als volg:

1e ronde:

Stormvogels – Haanrade	1-2
Geurtenberg I – Geurtenberg II	4-2
Geitenberg I – Geitenberg II	4-2

Minor – O.N. IV	3-0
2de Ronde:	
Minor	vrijgeloot
Gurteenberg I – Haanrade	3-0
Verliezersronde:	
Stormvogels – Geurtenberg II	2-1
Finale:	
Minor – Geurtenberg I	3-0

Totale uitslag: Minor ereprijs, beker; Geurtenberg eerste prijs, beker; Haanrade 2de prijs lauwerkrans, 3de prijs Stormvogels, plaque.

1ste prijs optocht Geurtenberg en Mandolineclub Erica.

Voor het doeltrappen waren 3 prijzen beschikbaar, welke gewonnen werden door de leden van Sylvia.

Mooi succes.

Zondag 16 augustus jl. behaalde de R.K.V.V. Sylvia alhier op de seriewedstrijden gehouden door de voetbalvereniging Minor te Nuth de ereprijs bestaande uit een prachtige hoorn, welke onder zware concurrentie werd behaald.

Uitslagen:

1ste ronde Sylvia – Beersdalia, gewonnen door Sylvia; 2de ronde Sylvia – Arensgenhout 2-0; 3de ronde Sylvia vrijgeloot; finale Sylvia – Comb. Grijsse Grubbe-Minor, gewonnen door Sylvia.

De luchtschacht van de Staatsmijn Hendrik.

Naar wij vernemen nadert de luchtschacht van de staatsmijn Hendrik te Nieuwenhagen zijn voltooiing. De schacht zelf, waaromtrent wij bereids bijzonderheden publiceerd, is reeds gereedgekomen, thans eind september is men bezig met ondergronds de verbindingen tot stand te brengen. Ook moet de ventilator nog geplaatst worden hetgeen binnenkort geschieden zal.

De werkverschaffingsprojecten.

Oktober 1931 werd een begroting opgezet door de gemeente Nieuwenhagen ten behoeve van de vele werklozen binnen de gemeente Nieuwenhagen. De begroting bevatte de kosten tot verbetering van de Helseviersweg en de Delleweg bij wijze van werkverschaffingsproject. Het werk omvatte grondwerkzaamheden betreffende de ontgraving en aanvullen van 1080 M3 grond aan de Helseviersweg. Werklozen die hier tewerkgesteld werden kregen een

vergoeding in de vorm van een eenheidsprijs voor het ontgraven, aanvullen en vervoeren per kruiwagen à f1,- per M³.

Nogmaals richtte het gemeentebestuur een schrijven aan de Minister van, Binnenlandse zaken en Landbouw om de nijpende situatie te schetsen.

"De stijgende werkeloosheid bij bouwvakarbeiders, grondwerkers en mijnwerkers dwingt ons andermaal eenzelfde verzoek tot Uwe Excellentie te richten. Het totaal aantal werklozen in de genoemde categorieën van arbeiders in deze gemeente bedraagt thans 56 en wordt steeds groter. Het is geen seizoenwerkloosheid, want wij hebben het gehele jaar door werklozen gehad; de oorzaak ligt in de algemene malaise. Dit blijkt ook uit het feit, dat we werkloze mijnwerkers hebben, hetgeen zich voor de eerste maal voor doet" aldus de brief aan de Minister.

Verder werd in deze brief duidelijk de noodzaak naar voren gebracht dat de werkverschaffing noodzakelijk was voor de komende wintermaanden. Het verbeteren van de Helseviersweg en van de Delleweg kwamen daarvoor in aanmerking. De kosten voor deze werkzaamheden werden beraamd op f1900,-, hetgeen ten gunste kwam aan de werkloze arbeiders binnen de werkverschaffing.

De werkzaamheden zouden in normale omstandigheden de eerste jaren niet zijn uitgevoerd, doch moesten nu worden aangepakt om de ondersteuning zoveel mogelijk productief te maken. Het dagloon van een werkloze was in de gemeente Nieuwenhagen bepaald op f 3,50. Het gemiddelde dagloon dat tijdens de wintermaanden aan bouwvakarbeiders en grondwerkers werd uitbetaald bedroeg f3,80 en f4,50.

Drankwet.

Bij de burgemeester van deze gemeente is in oktober een verzoek binnengekomen voor de verkoop van alcoholhoudende dranken, andere dan sterke drank voor gebruik ter plaatse in het perceel Voortstraat 42.

Door de trein overreden.

Lijk gevonden. Maandagmorgen 26 oktober om zeven uur in de ochtend werd er langs de spoorlijn Schaesberg-Eygelshoven in de nabijheid van de nieuwe brug in Nieuwenhagen, het lijk gevonden van een naar schatting 28-jarige man, die door de trein overreden werd. Beide benen waren van het lichaam gereden. Nadere bijzonderheden ontbreken nog. De persoon is vermoedelijk van Nieuwenhagen afkomstig.

Het gevonden lijk.

In aansluiting op ons bericht van gisteren over het vinden van het lijk langs de spoorweglijn alhier, kunnen wij nog mededelen, dat het onderzoek door de marechaussees van Nieuwenhagen ingesteld aan het licht heeft gebracht dat de overledene ene zekere C.V. van hier (Nieuwenhagen) is. Hij was 24 jaar oud en ongehuwd. Het lijk werd naar het lijkenhuisje alhier overgebracht.

Achterzijde van de huizen aan de Voortstraat.

Einde vergunning grindgroeve.

Tijdens de raadsvergadering van 30 december besloot de gemeenteraad de vergunning voor de kiezel en zandexploitatie in het gebruik gegeven grondstuk, sectie A No. 2552, gelegen aan de voet van de Ravetsmaarberg aan de Ravetsmaarstraat, in te trekken. De groeve werd gepacht door Cees Rombouts, wonende aan de Brunsummerweg te Nieuwenhagen,

Veldwachterswoning.

Tijdens dit raadsbesluit kwam het voorstel van burgemeester en wethouders tot het bouwen van een politiewoning op een verkaveld terrein aan de Ravetsmaarstraat aan de orde. De voorzitter "Het komt B en W wenselijk voor een derde veldwachter niet in de bebouwde kom te laten wonen doch bij voorkeur in een ander deel van de gemeente teneinde een meer voortdurend toezicht te verkrijgen. Dan zou een nieuwe woning gebouwd moeten worden. De kosten van rente en aflossing kunnen gedeeltelijk worden gedekt uit de opbrengst van de huur van de politiewoning in de Gatestraat. B en W achten het terrein van de gemeente langs de Ravetsmaarstraat heel geschikt als bouwterrein voor een nieuwe woning. Daar heeft een veldwachter het oog op een groot gedeelte van de bebouwde kom en op landerijen en bossen. Mocht de raad zich met het beginsel van B en W kunnen verenigen dan zou men de woning in de Gatestraat voor een vaste termijn kunnen verhuren, men behoeft dan niet onmiddellijk met bouwen te beginnen, daarmede kan gewacht worden totdat zekerheid bestaat omtrent de benoeming van een derde veldwachter". Raadslid W. Vreuls, "Ik zou wachten totdat de

woning in de Gatestraat ook voor een zeker aantal jaren vast is verhuurd, kan die niet vast verhuurd worden, dan is de zaak niet rendabel. Met de keuze van de plaats voor een nieuwe woning kan ik me verenigen". Voorzitter; "De huurder van de woning dekt toch zeker de rente van de nieuwe, de gemeente moet zich dan een klein offer getroosten voor de aflossing, daarvoor krijgt ze ook de dienst van een derde veldwachter". Raadslid H Vrösch, "Ik ben het eens met Vreuls om niet te vlug te zijn. De plaats vind ik echter minder geschikt, ze ligt te dicht bij de grens van de gemeente en er is ook reeds politie in die buurt in de huizen van de bouwvereniging Voorzitter; "De opzichter van de bouwvereniging heeft nu zijn kantoor in een van de 60 woningen bij het raadhuis en is ook niet altijd te bereiken. De bedoeling is niet nu direct te bouwen doch eerst wanneer men zekerheid heeft. Men zou echter nu reeds alles kunnen voorbereiden". Raadslid Janssen; "Voor hoeveel jaren denkt U de woning te verhuren, ik ben het eens met den heer Vreuls om ze voor een aantal vaste jaren te verhuren, anders krijgt u misschien meerdere huurders per jaar. De oude woning is ook nog niet vrij van schuld, zodat de hele huuropbrengst niet voor de nieuwe kan gebruikt worden. Ik zou niet anders dan voor een aantal jaren vast verhuren." De voorzitter, "Als B en W zekerheid hebben, dat een nieuwe woning wordt gebouwd kunnen we de oude vast verhuren voor een aantal jaren". Raadslid J. Janssen; "Laten wij b.v. een termijn van drie jaar nemen". Raadslid H. Smeets; "Ik kan me daarmee verenigen en laten we B. En W. machtigen de woning voor drie jaar te verhuren". Raadslid W. Vreuls, "Als de huurder b.v. niet betaalt, dan krijgt de gemeente ook last. Het is beter de zaak nog eens aan te houden, en goed uit te kijken." De voorzitter; "Dit euvel is te verhelpen door een ontbindende voorwaarde in het huurcontract op te nemen." Raadslid T. Bertram; "Ik vind een jaar te kort. We moeten de woning toch in orde laten maken of het voor één of voor drie jaar is. Wordt ze voor een jaar verpacht en er komt dan een nieuwe huurder in, dan hebben we na een jaar dezelfde onkosten. Wat kosten de plannen voor een nieuwe woning." De voorzitter; "Die kosten alleen de tijd van de opzichter. Ik stel voor dat de raad B. En W. machtigt tot het maken van plannen, de raad kan ze goedkeuren als er moet worden gebouwd." Raadslid G. Konsten, "Er zijn bezwaren tegen het terrein gemaakt. B. en W. hebben het ook gekozen, omdat het eigendom van de gemeente is, dat is ook een voordeel." Raadslid J. Janssen, "Ligt het terrein niet te ver van het raadhuis, zodat veel tijd verloren gaat voor de veldwachter met over en weer te lopen." Raadslid J. Haan, "Te Schaesberg liggen de politiewoningen ook verspreid, dat is goed voor het toezicht." Raadslid H. Smeets; "Wat zal die woning ongeveer kosten." De voorzitter, "Dat is niet juist te zeggen, doch zeker circa f 5000,-. Kan de raad B. en W. machtigen de woning voor drie jaar vast te verhuren onder door B. en W. te bepalen voorwaarden?"

Op 31 december 1931 bereikte Nieuwenhagen het hoogste inwonertal van voor de tweede wereldoorlog: 5594. Zo snel als dit cijfer echter sinds 1922 was gestegen, zo snel daalde het in de komende crisis jaren.

1932.

Men hoopte tijdens het crisisjaar 1932 dat een spoedige herleving van de mijnindustrie de exploitatie van de woningen zou verbeteren.

Het was een feit dat de exploitatie van de arbeiderswoningen in de Mijnstreek in heel nauw verband stond met de toestand in de mijnindustrie.

Steeds vaker werden mijnwerkers ontslagen op de mijnen. De toestand bracht een algehele malaise over de mijnstreek.

Oud- burgemeester J. Loyson overleden.

In de ouderdom van 58 jaren is eind januari te Nieuwenhagen na langdurige ziekte overleden dhr. J.W.M. Loyson, oud-burgemeester van Nieuwenhagen en Eygelshoven. Van eerstgenoemde gemeente was hij van 1914 tot 1928 burgemeester, van de tweede van 1919 tot 1928. Gedurende zijn ambtstijd is de betekenis van deze gemeenten toegenomen. Voor die tijd was hij gemeenteontvanger van Ubach over Worms.

De overledene is oprichter en kassier geweest van de Boerenleenbank, voorzitter van den Boerenbond, erevoorzitter van de Sängerbund. In 1925 is hij gaan lijden aan de slepende ziekte, die hem nu in het graf heeft gebracht.

Begrafenis Oud-burgemeester Loyson.

Vrijdagmorgen, 29 januari had te Nieuwenhagen de begrafenis plaats van oud-burgemeester J.W.M. Loyson.

In het begin van 1925 overviel hem een slepende ziekte. Zijn toestand verergerde langzamerhand en vrijdag was de dag, dat de gehele gemeente en velen van daar buiten de geliefde oud- burgemeester de laatste eer bewezen. Tegen half elf 's morgens verzamelde zich aan het sterfhuys in de Kerkstraat een enorme menigte van familie, vrienden en andere belangstellenden. In de begrafenisstoet merkten we o.a. op: B. en W. van Nieuwenhagen en Eygelshoven, bijna alle raadsleden en het gemeentepersoneel van beide gemeenten, de burgemeester van Waubach. De lijkstoet werd voorafgegaan door de kerkmeesters, het onderwijzend personeel van de bijzondere scholen met de kinderen van de hogere klassen, de fanfare Eendracht van Nieuwenhagerheide, het kerkelijk zangkoor St. Caecilia, de zangvereniging Zanglust en een 25-tal Eerw. Heren Geestelijken. Het stoffelijk overschot werd gedragen door leden van het gemeentelijke politiekorps van Nieuwenhagen en Eygelshoven.

Achter de lijkbaar volgden de familie en een zeer grote schare ander belangstellenden. Gedurende de gang naar het kerkhof zong het kerkelijk zangkoor en speelde de fanfare Eendracht treurmuziek.

Op het kerkhof werden de begrafenisplechtigheden verricht door de Zeer Eerw. Pastoor Stassen.

Talrijke prachtige kransen dekten de lijkst. Aan de geopende groeve sprak het eerst de burgemeester van de gemeente Nieuwenhagen, Mr. J. Gerards. In een treffende rede bedankte hij burgemeester Loyson in naam van alle gemeentenaren voor wat hij voor de gemeente Nieuwenhagen heeft gedaan gedurende de jaren van zijn burgemeesterschap.

Burgemeester Martin van Eygelshoven sprak treffende woorden in naam van de gemeente Eygelshoven. Burgemeester Beckers van Ubach over Worms dankte namens de familie.

Hierna werd de plechtige lijkdienst en de Mis va Requiem opgedragen in de parochiekerk. Tijdens deze Dienst zong het kerkkoor een mooie Mis van Zuijlen-Zeijen.

De overledene werd geboren op 11 juni 1873 te Ubach over Worms. Terwijl hij gemeenteontvanger van die gemeente was, werd hij gekozen tot lid van de gemeenteraad van Nieuwenhagen en in 1917 tot burgemeester van Nieuwenhagen. In 1919 werd hij tevens benoemd tot burgemeester van Eygelshoven en tot gemeentesecretaris van die gemeente. Verder was hij lid van het R.K. Kerkbestuur, voorzitter van de Woningvereniging Het Goede Huis, voorzitter van de Boerenbond, een van de medeoprichters van de Boerenleenbank waarvan hij achtereenvolgens directeur en kassier was gedurende ruim 25 jaren, enz. kortom, toen was hij nog de ziel en de stuwkracht van alle genoemde instellingen en van verschillende van buiten Nieuwenhagen, welke door zijn energiek bestuur tot grote bloei gebracht werden. Zijn nagedachtenis zal dan ook bij zeer vele in dankbare herinnering blijven want, burgemeester Loyson heeft gedurende de tijd van zijn burgemeesterschap zeer veel goeds tot stand gebracht, op velerlei gebied.

Moge de goede God hem nu reeds het loon hiervoor hebben gegeven.
Hij rust in vrede!

Verbreding en verharding Kleikoeleweg.

De gemeente is begonnen de Kleikoeleweg te verbeteren. Deze weg wordt aanmerkelijk verbreed en ook voldoende verhard. Aan dit werk zijn eind maart verschillende werkelozen dezer gemeente te werk gesteld.

Drankwet.

Door B. en W. van de gemeente Nieuwenhagen werd in april aan de heren J. Bruls, L. Bruderman en J. Veenstra en Co., alhier verlof verleend voor de verkoop van alcoholhoudende drank, andere dan sterke drank voor gebruik ter plaatse van verkoop voor de onderscheidenlijke percelen Voortstraat 42, Hoogstraat 169 en Emmastraat 3.

Padvindersfeest.

Vandaag, 30 april zal er in deze gemeente aan de kruising Ravetsmaarsstraat – Dwarsstraat een avondfeest voor padvindersverenigingen gehouden worden. Vanavond zal o.a. een houtvuur ontstoken worden.

Houten huisje.

Op 16 juli 1932 werd op grond van artikel 37 van de woningwet van de gemeente Nieuwenhagen vergunning verleend aan de Fam. L. Jacob om een tweetal houten gebouwtjes, welke voor bewoning bestemd waren, op te richten aan de Helseviersweg 4-6. De bewoning

van deze houten huisjes werd verlengd voor weer 3 jaar. Men dient zodoende per 16 juli 1935 opnieuw een vergunning aan te vragen.

Rijwiel ontvreemdt.

In de Ravetsmaarstraat alhier werden ten nadele van R. op 18 juli een tweetal rijwielen ontvreemd en ten nadele van K. een rijwiel. In beide gevallen werd de staldeur geforceerd. De gemeentepolitie stelt een onderzoek in.

Inbraak.

Bij de winkelier T. in de Voortstraat werd in de nacht van donderdag op vrijdag 9 september ingebroken. Er werd voor een bedrag van circa f 150,- aan chocolade, sigaretten en andere winkelwaar ontvreemd. De gemeentepolitie stelt een onderzoek in.

Een buitenkansje van korte duur.

Een winkelier in de Voortstraat was in november bijna de dupe geworden van een onoplettendheid. Een viertal jongens waren in het bezit van een reclamebiljet ener firma met een keurig nagmaakte Hollandse Maagd er op in blauwe druk. Ze dachten dat dit biljet gemakkelijk voor een tientje kon doorgaan en zonden een kind naar den winkelier om sigaretten te kopen en werkelijk de winkelier wisselde dit waardeloze papiertje tegen een doosje sigaretten en gaf nog negen gulden en zeventig centen terug. Het kind werd natuurlijk flink beloond door de jongens. Naderhand echter kwam de winkelier tot de ontdekking dat men hem misleid had. Aangifte bij de gemeentepolitie volgde. Deze stelde onmiddellijk een onderzoek in en na lang zoeken vond men het viertal in de bioscoop alhier. Drie van hen kozen echter bij het binnenkomen van den veldwachter het hazenpad door een zijuitgang en vluchtten verder over heggen en velden. Een kon in de zaal gegrepen worden. Naderhand werden ook de anderen aangehouden. Een gedeelte van het geld kwam nog terecht. Proces-verbaal werd opgemaakt.

*Een gezellige kaartmiddag voor café Sport.
Geheel links Max Michalski*

1933.

Ook in het jaar 1933 was de toestand van de mijnen somber en was er nog steeds geen verbetering van de situatie.

De crisis bracht dan ook armoede onder de mijnwerkers in de Voort.

Leegstand.

In de woningen waar het exploitatietekort gedragen werd door regering of de steenkolenmijnen nam de leegstand snel toe. De oorzaak hiervan moest gezocht worden in het vertrekken van vele werkloos geworden buitenlandse mijnwerkers en in het dalen van de inkomsten van de nog werkende mijnwerkers ten gevolge van de vele ingeleigde verzuimdiensten. Deze konden de huur van f16,- à f17,- gulden per maand niet meer betalen en zochten goedkopere particuliere woningen op.

Op 7 april verkocht de gemeente Nieuwenhagen een perceel bos en heide, Sectie A. No.2552, gelegen aan de Ravetsmaarberg aan Dhr. Cees Rombouts, deze kon hier zijn kiezel- en grindgroeve verder exploreren.

Huurverlaging.

Het gegeven dat bewoners de arbeiderswoningen gingen verlaten was algemeen binnen de mijnstreek en trok hierdoor dan ook de aandacht van de overheid. In juni ontving de gemeente bericht dat de regering bereid was de huren van de door haar gegarandeerde woningen, voorlopig tot en met 1 april 1934 met f1,50 te verlagen. Het bestuur van de woningvereniging stelde zich dan ook gelijk in verbinding met de directie van beide steenkolenmijnen Laura & Verenigingen te Eygelshoven en Oranje-Nassau mijnen te Heerlen om ook huurverlaging van de door beide mijnen gegarandeerde woningen te bevorderen. De steenkolenmijn Laura & Vereniging te Eygelshoven ging hierop in en verlaagde de huren van de woningen aan de Voortstraat - Doornkampstraat van f18,05 op f16,55 per maand. De steenkolenmijn Oranje-Nassau te Heerlen echter gaf geen gevolg aan het verzoek de 23 woningen van groep IV, Voortstraat - Dwarsstraat, hierdoor bleven de huren ongewijzigd.

De verlaging had over het algemeen niet de resultaten welke de woningvereniging verwacht had, wel bracht het enige verlichting van de lasten bij de bewoners doch was het niet vergaand genoeg om een verder verlaten van de woningen te voorkomen en een herbewoning te bevorderen.

De mijnwerkers van onze gemeente verarmden zienderogen als gevolg van de twee geregeld ingeleigde verzuimdiensten op de particuliere mijnen. Gevolg was dat men steeds vaker naar de goedkopere particuliere woningen verhuisden.

Het bestuur van de woningvereniging Het Goede Huis drong dan ook in juni 1933 erop aan dat de inspecteur voor de Volkshuisvesting in Limburg verdere huurverlaging bij de overheid moest bevorderen. De inspecteur antwoordde, dat een verdere huurverlaging niet mogelijk was maar dat er een mogelijke oplossing gevonden kon worden in het verlenen van een tijdelijke huurtoelage door de gemeente.

Onderhoud.

Bij het onderhoud van de woningen werd in deze crisistijd naar de grootste zuinigheid gestreefd. Toch werden enkele onderhoudswerkzaamheden aan de woningen verricht. In groep I, Voortstraat - Doornkampstraat, en III, Voortstraat, Ravetsmaarstraat, Parkstraat, Dwarsstraat, werd enig buitenverfwerk aanbesteed hetgeen inhield dat raamkozijnen, onderdorpels en deuren van de 103 woningen werden bijgeleverd. Het werk werd uitbesteed aan de Firma P. Lommen die hiervoor de totale som van f198,- zou krijgen.

De algemene toestand van de bewoning der woningen was redelijk goed, men hield dan wel sterk rekening met de toestand van verarming, waarin inmiddels vooral de grote gezinnen waren geraakt.

De woningvereniging hoopte dan ook nog steeds dat er een wending in de arbeidsvoorwaarden binnen mijnindustrie zou plaats hebben waardoor de exploitatie van de woningen wederom langzaam normaal zou worden.

Tijdens de crisisjaren werd er in de gemeente een Crisis Comité opgericht. Het afgelopen jaar bracht veel armoede onder de Nieuwenhaagse bevolking.

De winkel van de Fam. Klein

Bronnen hoofdstuk 3

- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 13 januari 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 13 januari 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 14 februari 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 3 mei 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, 3 mei 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 19 juli 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, 29 augustus 1928.
- Limburgs Dagblad, 25 september 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 8 oktober 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering, 8 oktober 1928.
- Limburgs Dagblad, 20 oktober 1928.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 21 november 1928
- Woningvereniging Het Goede Huis, 10 december 1928.
- Ir. Chr. W.J Groothof; Een nieuwe schachtblok in Limburg, Heerlen mijn en industriestad, blz.133.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering, 2 januari 1929.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Algemene vergadering 2 januari 1929.
- Woningvereniging Het Goede Huis, 15 maart 1929.
- Limburgs Dagblad, 25 maart 1929.

- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 15 mei 1929.
- Limburgs Dagblad, 7 februari 1930.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 4 februari 1930.
- Limburgs Dagblad, 20 maart 1930.
- Woningvereniging Het Goede Huis, 18 april 1930.
- Limburgs Dagblad, 13 mei 1930.
- Limburgs Dagblad, 27 mei 1930.
- Limburgs Dagblad, 27 mei 1930.
- Limburgs Dagblad, 30 mei 1930.
- Limburgs Dagblad, 4 juni 1930.
- Limburgs Dagblad, 16 Juni 1930.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Bestuursvergadering 1 september 1930.
- Limburgs Dagblad, 30 September 1930.
- Limburgs Dagblad, 17 oktober 1930.
- Limburgs Dagblad, 11 November 1930.
- Limburgs Dagblad, 11 November 1930.
- Limburgs Dagblad, 17 December 1930.
- Oud Archief gemeente Nieuwenhagen, Nr. OA 2284. Archief gemeente Landgraaf.
- Limburgs Dagblad, 13 Februari 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 16 April 1931. SHC Maastricht.

- Limburgs Dagblad, 15 juni 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 29 juni 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 2 juli 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 8 juli 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 19 augustus 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 7 september 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 9 oktober 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 26 oktober 1931. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 27 oktober 1931. SHC Maastricht.
- Openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen, 30 dec. 1931. Archief gemeente Landgraaf.
- Enkele gegevens uit het verleden van Nieuwenhagen door W. Van Mulken, Het land van Herle, XXIII, 1973. SHC.
- Limburgs Dagblad, 27 januari 1932. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 30 januari 1932. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 30 maart 1933. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 5 april 1932. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 30 april 1932. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 19 juli 1932. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 9 september 1933. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 21 november 1932. SHC Maastricht.

Hoofdstuk 4

De crisisjaren

Inleiding

Tussen 1934 en 1940 komt de crisis tot zijn hoogtepunt. Het crisiscomité zet zich in voor de armlastigen onder de bewoners van de Voort. Men probeert de bewoners te ondersteunen door het verstrekken van deken en kinderkleding. De verslechterde situatie neemt razendsnel de overhand in de mijnstreek. De huurverlagingen voorkomen niet dat mensen verarmen. De gemeente Nieuwenhagen probeert door middel van werkverschaffingsprojecten de vele werkelozen van inkomsten te voorzien.

Het werkverschaffingsproject dat tot stand komt in de Voort geeft niet de mensen uit de Voort de mogelijkheid een extra rijksdaalder te verdienen maar het de hele gemeente stromen de arbeiders toe.

De jaarverslagen van de gemeente liegen er niet om. Veel mensen vertrekken uit de mijnstreek en proberen hun geluk elders te beproeven.

Door de opbloei van de Duitse industrie aan het einde van de dertiger jaren kiezen veel grensbewoners ervoor om in Duitsland te gaan werken. Men ziet de dreiging van het Nazi-Duitsland niet omdat Nederland in de eerste wereldoorlog neutraal is gebleven. Toch wordt het steeds grilliger en door de overheid wordt aangezet tot het zich beschermen door middel van schuilloopgraven.

Uitverkoop bij de Fam. Klein
Veel deden hun hoodschannen bij de verschillende winkeltjes in de Voort

Ook in 1934 zette het crisiscomité haar werkzaamheden onvermoeibaar voort. De economische toestand in de Mijnstreek verslechterde in een razend tempo. De ontslagen in de mijnen hielden aan en op de particuliere mijnen werd bijna het gehele jaar door slechts vier dagen per week gewerkt. De bouwvak kende ook geen opleving zodat het aantal werkelozen binnen de gemeente snel steeg. De wanhoop en nood binnen in de gezinnen van vele niet werkelozen bleef stijgen aldus het jaarverslag van het crisiscomité Nieuwenhagen.

Ook kwam er geen herbewoning van de arbeiderswoningen tot stand. De verlaging van de huur was niet genoeg van betekenis om de mijnwerkers die maar steeds hun inkomsten zagen teruglopen ten gevolge van de nieuwe loonsverlagingen en veel verzuimdiensten, naar de leegstaande woningen te trekken.

In het jaarverslag van 1934 stelde de woningvereniging dat *"De funeste gevolgen van de verzuimdiensten doen zich in onze gemeente veel sterker gevoelen als in andere gemeenten van de Mijnstreek, omdat onze arbeidersbevolking voor 95% op Particuliere Mijnen is tewerkgesteld, waar de laatste jaren geregeld twee verzuimdiensten per week zijn ingelegd. In de nabijheid van de Staatsmijnen en in gemeenten, waar andere industrieën gevestigd zijn, doen zich deze gevolgen niet zo sterk gevoelen."*

Schietoefening Burgerwacht

Morgen, zondag 29 april, des namiddags te twee uur, zal er weder een begin worden gemaakt met het houden van schietoefeningen door ons burgerwacht op de schietbaan in de Voort. Verschillende nieuwe schutters hebben zich reeds aangemeld. De schietbaan is terdege opgeknapt.

Aanzichtkaart van de Dwarsstraat begin 30- jaren.

Huurverlaging

In mei 1934 nam de regering initiatief tot het verlagen van de huren door een verlaging van de rente van de woningwetvoorschotten. Het gemeentebestuur verzocht de woningvereniging om een uitvoerig voorstel ter zake. Dit werd dan ook in de eerste dagen van de maand juni 1934 verstrekt en beoogde een algemene verlaging van de huren met Fl. 2,- per maand. Het gemeentebestuur nam het voorstel ongewijzigd over en op 30 juli 1934 deelde de minister van Sociale Zaken mede, dat hij zich met een huurverlaging van Fl. 2,- per maand kon verenigen. Dienstgevolg werd de huur voor de verschillende groepen met ingang van 1 augustus 1934 als volgt bepaald:

- Groep I, Voortstraat - Doornkampstraat, Fl. 14,65 met water.
- Groep III, Voortstraat, Ravetsmaarsstraat, Parkstraat, Dwarsstraat, Fl. 14,65 per maand met water.
- Groep IV, Dwarsstraat- Voortstraat, Fl. 15,- per maand met water.

De verlaging van de huren was door de bewoners al lang tegemoet gezien, want de meeste konden van hun herhaaldelijk verlaagd inkomen niet anders dan met grote moeite een huur van ruim Fl. 16,- per maand betalen.

Maar ook deze verlaging mocht geen herbewoning van de leegstaande woningen bevorderen, mede omdat particuliere huiseigenaren de huren van een fatsoenlijke arbeiderswoning reeds verlaagden tot Fl. 13,- en Fl. 12,- per maand.

Ergerlijke baldadigheid.

De laatste tijd werden in de Voortkolonie niet minder dan 70 ruiten ingegooid. Van enige kon achterhaald worden wie de daders waren. Het waren schoolgaande jongens. Thans mocht het de gemeentepolitie gelukken een dader op heterdaad te betrappen. Proces-verbaal werd opgemaakt. Er zal streng toezicht worden gehouden.

Steun

Nadat in augustus 1934 de gemeente Nieuwenhagen opnieuw een rijksbijdrage in de kosten van werkverschaffing projecten had gekregen, wendde het crisiscomité zich direct tot het Nationaal Crisis Comité om ook in aanmerking te komen voor extra steun voor de werkelozen. Men kreeg toen over het 2de halfjaar van 1934 de beschikking over een bedrag van Fl. 348,60 voor extra steun aan de werkelozen arbeiders binnen de gemeente Nieuwenhagen. Voor dit bedrag kon men bonnen verstrekken aan de 71 personen welke voor kleding en schoeisel in aanmerking kwamen. Van de 346 aanvragen tijdens het crisisjaar 1934 werden 89 afgewezen. In 179 gevallen werd bedeed met goederen die meestal bestonden uit, schoenen, klompen, werkpakken, kinderpakjes, lakens, dekens, hemdenkatoen en ondergoed.

Eind 1934 was de algemene toestand van de bewoning nog redelijk te noemen, gelet op de algemene verarming van een grootdeel van de bevolking. Het uiterlijk aanzien van

verschillende woninggroepen maakte al snel geen goede indruk meer, dit werd geweten aan de grote leegstand en verpaupering van de woningen en was volgens de vereniging niet te vermijden.

1935

Het feit dat de particuliere huiseigenaren in de gemeente langzamerhand ertoe overgingen hun woningen tegen alle prijzen te verhuren en zelfs bij de bewoners van de arbeiderswoningen aanklopten om met allerlei beloften zoals vrij vervoer, de huurders van de Woningvereniging uit hun huizen weg te lokken, gaf het bestuur de aanleiding zich met het dagelijks bestuur, burgemeester en wethouders, van de gemeente in verbinding te stellen om verdere verlaging van de huren te bevorderen.

Burgemeester en Wethouders wendden zich dan ook in februari 1935 met uitvoerige gegevens omtrent de woninghuren in de Mijnstreek en omtrent de financiële positie van de arbeidersbevolking van de gemeente Nieuwenhagen tot de minister van Sociale zaken, om verdere verlaging van de huren te verkrijgen. Deze nieuwe poging werd met volledig succes bekroond. Bij het besluit van 19 juli 1935 bepaalde de minister van Sociale Zaken dat de huren van de woningwetwoningen in de Voort per 1 augustus op gemiddeld Fl. 11,50 per maand incl. water zou worden verlaagd.

Weer terecht.

Woensdag 9 april werden twee kinderen vermist, een 4-jarig kind van de familie G. en een 2-jarig kind van de familie H. beiden wonende aan de Helseviersweg. Nadat er de gehele dag naar hen gezocht was, kwam er 's avonds het bericht uit Marienberg, Duitsland, dat de kinderen aldaar door de politie waren opgepikt.

Door bemiddeling van de militaire politie werden ze naar hun ouders teruggebracht.

Voor de jeugdige werkelozen.

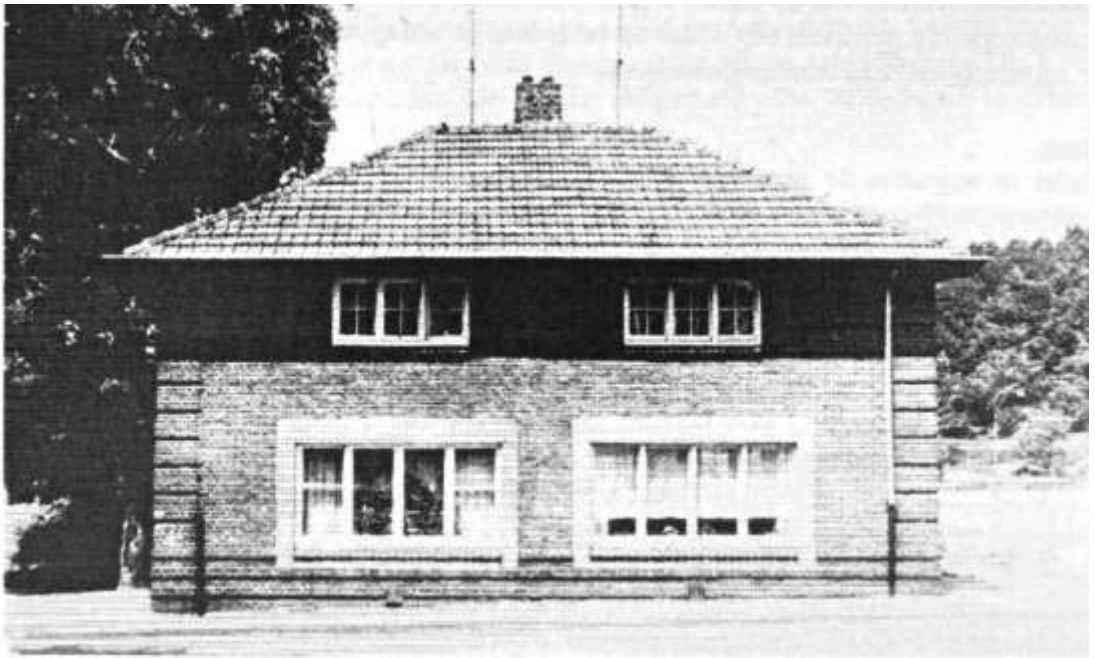
Met genoegen melden wij, dat er onderhandelingen gaande zijn om te komen tot de oprichting van een clubhuis voor jeugdige werkelozen. Dit clubhuis zal zeer waarschijnlijk in de buurt der nieuwe woninggroepen in De Voort worden gesticht.

Twee gratis woningen voor het jeugdwerk

In een schrijven van de minister van Sociale Zaken van 3 juni werd het bestuur van de woningvereniging toestemming verleend twee woningen gratis in gebruik af te staan aan de R.K. Kerkbesturen van Nieuwenhagen voor het Jeugdwerk.

De kosten van onderhoud en beschadiging tijdens het gebruik van de beide woningen kwam voor rekening van het Kerkbestuur. De woningen dienden later te worden opgeleverd zoals zij bij ingebruikneming waren verkregen. Het Kerkbestuur van Nieuwenhagerheide nam

vervolgens twee woningen onder haar hoede, een van groep I, in de Voortstraat en een van groep III, op de hoek van de Ravetsmaarsstraat, Dwarsstraat.

De beide woningen op de hoek Ravetsmaarsstraat/Dwarsstraat werd door het R.K. Kerkbestuur in 1935 gebruikt als clubhuis voor het jeugdwerk.

Tekorten en huurverlaging

De verlaging van de huren, op 1 augustus 1934, veroorzaakte grote tekorten op de exploitatie van de woongroepen. De exploitatietekorten van de woningen aan de Voortstraat - Kampstraat, groep I en III, zouden geheel voor rekening komen van de overheid. Voor groep IV, Voortstraat - Dwarsstraat, zou het tekort gedeeltelijk voor 1/3 gegarandeerd worden door de Oranje-Nassau mijnen en 2/3 voor rekening van het rijk.

Voor de woongroep IV, Dwarsstraat - Voortstraat aanvaardden de Oranje-Nassau mijnen niet de kosten zodat de huren voor deze woningen op het oude peil bleven gehandhaafd. De nieuwe huurverlaging was werkelijk van betekenis, men koesterde weer grote verwachtingen ten aanzien van de leegstand. Deze werd in zoverre bewaarheid dat het vertrek uit de woningen van de woningvereniging naar particuliere verhuurders zelden meer voorkwam. Ook melde zich enkele nieuwe bewoners aan om intrek te nemen in De Voort. De meeste arbeiders van vreemde nationaliteit hadden nu de Mijnstreek verlaten, zonder dat er nieuwe voor in de plaats gekomen waren. Hierdoor werd dan ook een verdere uitbreiding van de wijk niet nodig geacht. De mijnbedrijven hadden in de loop van de laatste jaren de bedrijven zodanig gemechaniseerd, dat de productie van vroeger met circa de helft van het aantal arbeiders werd bereikt.

Jaarverslag 1935

Omtrent de huurbetaling melde de woningvereniging in haar verslag over 1935 dat; "*deze sterk door de tijdsomstandigheden beïnvloed werd. Bij plotseling optredende werkeloosheid en bij vertrek naar het buitenland van bewoners werd in vele gevallen huurschuld gemaakt*". In de eerste gevallen bleef de kans de gemaakte schuld later in kleine bedragen nog te innen; hiervoor werd meestal de hulp van het gemeentebestuur ingeroepen en verkregen zodat nog steeds kon worden teruggevorderd indien de bewoners van overheidswegen werden ondersteund. Bij vertrek naar het buitenland echter kwam meestal niet veel meer van terugvordering terecht. Alhoewel het bestuur van de woningvereniging zich herhaaldelijk tot de autoriteiten in het buitenland wendde was dit meestal zonder resultaat.

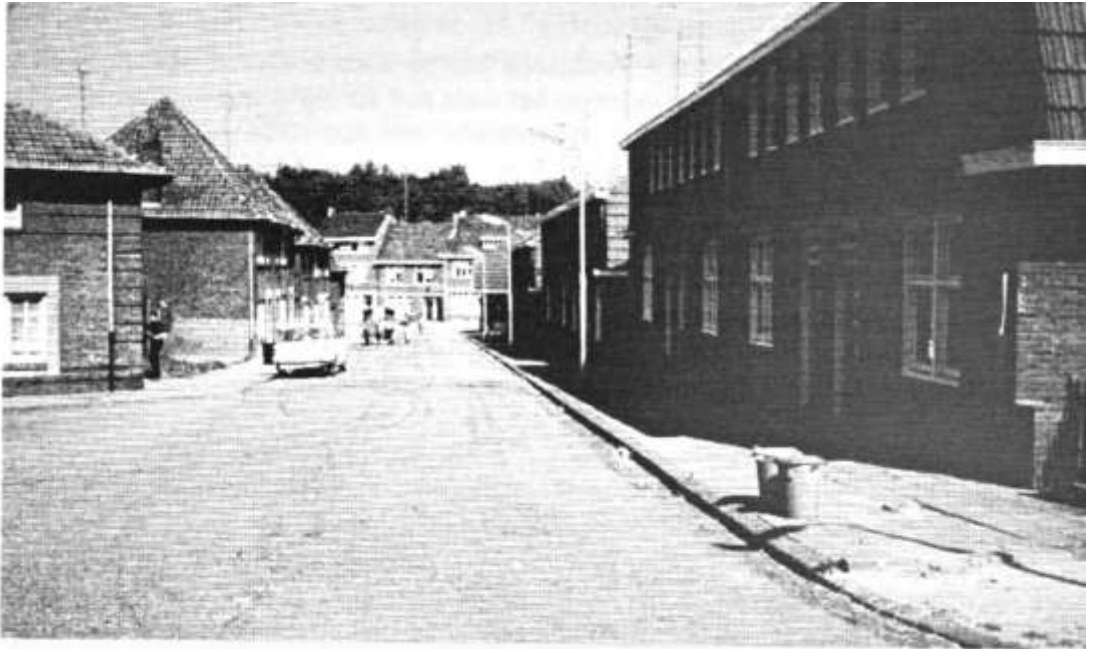

In het onderhoud werd evenals de vorige jaren op een laag pitje gesteld. Men noemde de toestand van bewoning over het algemeen nog redelijk, ofschoon zich bij verschillende bewoners de tekenen van teruggang en armoede begon te vertonen. De leegstand van vele woningen verfraaide het aanzien van De Voort zeer zeker niet.

Het toezicht op de vreemdelingen was opgedragen aan de vreemdelingendienst. Een van de gemeenteveldwachters was speciaal belast met de uitvoering hiervan. Alle vreemdelingen werden dan ook afzonderlijk geregistreerd. Geen vreemdeling werd in- of uit het

bevolkingsregister geschreven voordat alle formaliteiten bij de vreemdelingendienst waren vervuld en de nodige inlichtingen waren ingewonnen.

Gedurende het jaar werden 95 vreemdelingen ingeschreven en 298 afgeschreven. Tot deze laatste behoorden veel mijnwerkers, die werkeloos geworden waren en naar hun vaderland teruggekeerden.

Dwarstraat Ravetsmaarstraat. Onderaan de winkels van Ledoux, Balter en Klein

De bewoning van veel arbeiderswoningen onderging echter een verslechtering; veel arbeiders immers, getroffen door geheel of gedeeltelijke werkloosheid, zagen hun inkomen zo sterk teruglopen, dat zij de uitgaven voor noodzakelijk onderhoud van hun woningen en van hun meubelen en huisraad sterk moesten besnoeien. De toestand van de bewoning wordt hierdoor natuurlijk beïnvloed.

Speciale voorzieningen in het belang van de volkshuisvesting werden in 1935 niet getroffen. De woningvereniging Het Goede Huis exploiteerde 248 arbeiderswoningen in de gemeente Nieuwenhagen. Van deze woningen werden 188 met een rijks voorschot ingevolge de woningwet gebouwd en 60 met een gemeentelijk voorschot.

Het rijk had voor 139 van die woningen volledige huurgarantie verleend, de steenkolenmijn Laura & Verenigingen te Eygelshoven en Oranje-Nassau mijnen te Heerlen verleenden eenzelfde garantie voor 60 en 23 woningen, zodat de gemeente enkel het risico van de exploitatie van 26 woningen voor haar rekening had. De gemeente verkeerde dus in dat opzicht in een heel gunstige positie.

Het aantal vertrokken personen overschreed het aantal van de gevestigde personen, omdat in 1935 veel vreemdelingen, die werkeloos waren geworden, naar hun vaderland terugkeerden. Veel mensen waren te werk gesteld bij openbare werken van de gemeente Nieuwenhagen. Deze verzorgde werkverschaffingsprojecten voor werkelozen. De mensen ingeschreven in het werkverschaffingsproject werken aan wegen en aan andere gemeente-eigendommen. Het was geen werk dat door speciale vaklieden moest worden verricht maar door de werkelozen bij wijze van werkverschaffing uitgevoerd.

De hoofdwerken, buiten het onderhoud van wegen, waren: verbreden en verbeteren van de Raadhuisstraat, het aanleggen van riolering in een gedeelte van de Raadhuisstraat en de hele Dorpstraat, het aanleggen van een geheel nieuwe verkeersweg van Brunssum en Schinveld naar Nieuwenhagen en een verbreding en verbetering van de Oude Kerkstraat.

Op het eind van het verslagjaar waren bij het agentschap voor de arbeidsbemiddeling van de gemeente Nieuwenhagen ingeschreven als werkzoekende: 248 mannen, waaronder 126 mijnwerkers.

De bemiddeling door het gemeentebestuur van maatschappelijke steun en voorzorg werd in 1935 nog ruimer dan in het voorafgaande jaar. De algemene crisis in handel en industrie en in het mijnbedrijf nam nog scherpere vormen aan, zodat wederom een groot aantal mijnwerkers werkeloos werd en vele anderen ten gevolge van de vele verzuimdagen aan de rand van de armoede geraakten.

De crisiswerkelozen werden gesteund volgens rijkssteunregeling.

De armlastige ontvingen ondersteuning van het Burgerlijk Armbestuur en van het crisiscomité.

Armenzorg in 1935

De armenzorg was toevertrouwd aan het Burgerlijk Armbestuur, aan een parochieel R.K.-armbestuur en het plaatselijk crisiscomité. Deze drie lichamen hadden heel wat steungevallen te verwerken en hebben zich met toewijding en ijver van hun taak gekweten. Het grootste aandeel in de werkzaamheden was natuurlijk voor het Burgerlijk Armbestuur, dat het aangewezen orgaan was voor de verzorging van de openbare armenzorg en uit dien hoofde over de meeste middelen kon beschikken. Het R.K. parochieel armbestuur en het plaatselijk crisiscomité belaste zich meer met de bedeling van de zogenaamde stille armen. De uitgaven van het Burgerlijk Armenbestuur in verband met bedeling en verpleging van armlastige bereikten gedurende het verslagjaar (1935) het hoge cijfer van FL. 18970. Aan ondersteuning ingevolge de rijkssteunregeling werd uitbetaald FL. 51.902,25. Aan lonen voor werkverschaffing met rijksbijdrage werden uitbetaald FL.16.247,19. Aan kerstgave werd aan de crisiswerkelozen een bedrag van FL. 302,80 uitgegeven.

Het R.K. parochieel armbestuur bedeelde uitsluitend met levensmiddelen en kleding en dekking; het plaatselijk crisiscomité bedeelde hoofdzakelijk schoeisel, dekking en onderkleding.

Geneeskundige armenzorg in deze gemeente was opgedragen aan Dr. Snijders. De werklozen alsmede de armlastige waren tegen ziekte verzekerd bij het A.Z.M. Deze premie werden betaald voor de crisiswerklozen door de gemeente en voor de armlastige door het Burgerlijk Armbestuur. Van deze premie werd door de steuntrekkers een bedrag van 10 cent per week bijgedragen.

De verloskundige armenzorg werd uitgeoefend door de vroedvrouw M. Haan tegen een vaste jaarlijkse beloning van Fl. 200. Op aanwijzing van het Burgerlijk Armbestuur moet deze de verloskundige hulp aan armlastige verlenen.

De tuberculosebestrijding met wijkverpleging en zuigelingenverzorging was aan de plaatselijke afdeling van het Limburgse Groene Kruis opgedragen. Deze afdeling beschikte over een ruim gebouw. Het gemeentebestuur verleende in 1935 een bijdrage van Fl. 750 aan deze afdeling, welke de voor haar uitgaven nodige kredieten overigens met contributie van de leden trachtte aan te vullen.

Fam. van Groen.

Op de achtergrond de kiezelgroeve van de Wed. Vreuls en de woningen aan de Kleikoelenweg.

Huldiging Kapelaan Lanckohr.

Dinsdag 17 september herdacht Kapelaan Lanckohr de dag, waarop hij voor 12½ jaar tot priester werd gewijd. Daar de jubilaris tegen alle huldebetoen was en deze dag ongemerkt wilde laten voorbijgaan, was er buiten de parochie hieraan geen bekendheid gegeven. De parochianen meenden echter dat zij aan hun plicht tekortdeden indien ze deze gelegenheid hun kapelaan niet hun dankbaarheid toonden voor het zeer vele dat kapelaan Lanckohr in de tien jaren dat hij te Nieuwenhagerheide werkzaam was, tot stand bracht. Vooral het jeugdwerk had zijn bijzondere belangstelling. Door hem werden o.a. opgericht de Jonge Werkman, Jonge Wacht, KJV, KJM, mandolineclub, Voetbalclub, Turnclub, Credo Pungo, enz. in de stichting van het Parochiehuis, zowel als van het Werklozentehuis heeft hij het grootste aandeel gehad.

Krekelplaag, wat te doen?

In verschillende huizen in de Voortstraat, gelegen tegenover de vuilnisopslagplaats van de gemeente, heerst sedert enige weken een ware krekelplaag. Het is zelfs zo erg geworden, dat vanwege de gemeentemaatregelen moesten genomen worden om deze dieren te verdelgen. Getracht werd dit te doen met petroleum en creoline. Door de grote omvang van de verzamelplaats van de dieren, nl. de vuilnisopslagplaats, hebben deze middelen weinig of niets geholpen en doordat de krekels in de grond kruipen, zijn ze bijna niet te bereiken. Men heeft zich thans gewend tot de landbouwhogeschool te Wageningen om een afdoend verdelgingsmiddel.

Het eigenaardige is, dat de krekels alleen s 'avonds, als de lichten ontstoken worden, uit hun schuilplaats komen om de huizen binnen te dringen en dan de bewoners te vergasten op hun concert, hetgeen de gehele nacht voortduurt.

De bewoners zijn echter op deze concerten niet gesteld, zodat elke avond voor men slapen gaat een klopjacht op krekels moet gehouden worden om althans het merendeels van deze nachtrustverstoorders kwijt te worden. Ofschoon het niet van lange duur is, want tegen de volgende avond komt weder een nieuwe troep aanmarcheren om het lieve leventje voort te zetten.

Alle soep was op, heren met hongerige magen bij de opening van de Soepkokerij.

Verleden week werd er in deze parochie de Soepkokerij geopend waar gelegenheid wordt gegeven aan de schoolgaande kinderen van de werklozen en armlastigen om een warm middagmaal te gebruiken. Bij deze opening werd het woord gevoerd door de burgemeester van de gemeente alsmede door de voorzitter en een lid van de R.K. Middenstandsvereniging. Bij deze gelegenheid waren de Eerw. Geestelijken en het schoolbestuur uitgenodigd om ook een proefje te nemen van de eerste soep. Toen deze heren uitgenodigd werden om aan de tafel aan te zitten en een bordje soep te verorberen, bleek dat de kinderen, een kleine 100 in getal, van deze soep zo geprofiteerd hadden, dat niets meer voorradig was en de

uitgenodigde heren met hun hongerige magen weer onverricht ter zake naar huis konden terugkeren.

1936

De laatste jaren werden er door de woningvereniging voortdurend pogingen ondernomen om de huren van de arbeiderswoningen te verlagen om oude huurders te behouden en nieuwe huurders aan te trekken om de leegstand van de huizen op te vullen. Maar ook andere woningverenigingen in de Mijnstreek vochten met hetzelfde probleem met als gevolg dat er steeds meer verscheidenheid ontstond in het huurpeil binnen de verschillende aangrenzende gemeenten.

Het ontstaan van deze verscheidenheid was logisch gevolg van de sociale situatie in de Mijnstreek. Zo kon het voorkomen dat de huur van woningwetwoningen aan de aan rand van twee gemeentes aanmerkelijk verschilde zodat er een grote mobiliteit ontstond onder de arbeidersbevolking. Om dit tegen te gaan normaliseerde de regering in juni 1936 de huren van de woningwetwoningen in geheel de Mijnstreek zodat er een halt werd geroepen aan de grote verhuisbaarheid van de bewoners.

De "normalisering" van de huren van de woningwetwoningen had tot gevolg dat de huren werden verhoogd, zo werden de huren per 1 juni 1936 vastgesteld op:

Groep I, Voortstraat - Doornkampstraat, van Fl. 10,50 naar Fl. 13,- zonder water.

Groep III, Voortstraat, Parkstraat, Ravetsmaarstraat, Dwarsstraat, van Fl. 10,50 naar Fl. 13,- zonder water.

Groep IV, Voorstraat - Dwarsstraat, van Fl. 14,- naar Fl. 13,- zonder water.

Dwarsstraat nr. 27, woning van de Fam. Knuit.

Dit betekende dus voor de woningen van Groep I en II, welke inmiddels zonder mijngarantie werden geëxploiteerd, een beduidende verhoging. De regeling echter gold alleen voor de nieuwe bewoners van de arbeiderswoningen, de oude bewoners behielden de oude huurprijs. Men was zich dan ook bewust dat het aanwerven van nieuwe bewoners hierdoor bemoeilijkt zou worden. Men vreesde echter niet dat de oude bewoners hun huizen zouden verlaten. Daar de huur van de particuliere huizenbezitters, met gelijke ruimte, vaak gelijk of zelfs hoger zouden liggen.

Het aantal leegstaande woningen bleef in het jaar 1936 nog betrekkelijk hoog. De opleving van de mijnindustrie, ten gevolge van de devaluatie van de gulden, deed de hoop op verdere afname van de leegstand in de Voort herleven. Langzamerhand trokken opnieuw nieuwe bewoners in de verschillende woongroepen.

Het onderhoud van de woningen baarde de woningvereniging nu echter meer zorgen als de voorafgaande jaren. Men had zich zoveel mogelijk beperkt tot het hoognodige ter wille van de bezuinigingen, dat men onvermijdelijk nu tot grotere uitgaven genoodzaakt was. Zo moest de buitenverfwerkzaamheden en andere onderhoudswerkzaamheden aan een groot aantal woningen uitgevoerd worden. Omdat er mijnschade was ontstaan aan enkele woningen aan de Koelweg volgde er in december 1936 een algehele en grondige controle van alle woningen van de woningvereniging. Dit zou geschieden door de directeur van het Technisch Bureau van Ons Limburg te Heerlen en de voorzitter en secretaris van de Het Goede Huis, Dhr. Silvertant en Dhr. Förster. Bij deze inspectie bleek dat voor het komende jaar meerdere onderhoudswerkzaamheden dringend moesten worden uitgevoerd. Van Ons Limburg ontving het bestuur dan ook het verzoek om het onderhoud van de woningen onder het beheer van het Technisch Bureau te plaatsen. Hier ging de woningvereniging echter niet op in, daar zij de jaarlijkse bijdrage van ruim Fl.600,- erg hoog vonden.

De werkverschaffing

Tijdens de raadsvergadering op vrijdag 3 april besprak men het voorstel van burgemeester en wethouders van de ontginning en beplanting van heidegrond bij wijze van werkverschaffing. Hiervoor zou een rijksbijdrage ter beschikking zijn waarmee men dit jaar nog tot het aanleggen van een sportterrein bij wijze van werkverschaffing voor jeugdige werklozen kon overgaan.

Nieuwe werkverschaffing.

Doordat de verbreding en verbetering van de weg Brunssum en Schinveld naar Nieuwenhagen, welk werk in werkverschaffing werd uitgevoerd, thans voltooid is, werd diensgevolge de werkverschaffing stopgezet. Sedert langere tijd echter zijn door gemeente nieuwe plannen ontworpen om weer een werk in werkverschaffing met Rijksbijdrage te kunnen beginnen. Zodra de hiervoor vereiste goedkeuring is verkregen, zal begonnen worden met het omspitten van veertig hectaren heidegrond. Na het omspitten zal het terrein geëgaliseerd worden en beplant met diverse soorten naalddhout. Een gedeelte van het terrein

zal als sportterrein kunnen worden ingericht en een gedeelte als weiland en verder zullen er nieuwe wandelwegen door het geheel worden aangelegd.

Dhr. Knuit werkzaam in zijn moestuintje aan de Dwarsstraat 27.

Aantal werkelozen.

Bij de plaatselijke arbeidsbemiddeling staan als werkeloos ingeschreven 250 personen, waarvan 119 opgenomen in de steunverlening en 29 geplaatst in de werkverschaffing

Plotselinge dood.

Zaterdagavond 7 november om tien uur zag een zoon van Dhr. Z. dat er aan de kant van de Landgraafsweg een manspersoon lag. De gemeentepolitie werd onmiddellijk gewaarschuwd, alsmede de burgemeester en de marechaussee. Bij onderzoek bleek dat de man dood was en hij de verstikkingsdood was gestorven in de goot die langs de weg liep. Vermoed wordt, dat de man, die hartlijder was, een beroerte heeft gekregen terwijl hij op zijn rijwiel over de Landgraafsweg naar huis reed en op zijn gezicht in de goot terecht is gekomen. Daar ter plaatse weinig mensen komen is het ongeluk niet opgemerkt. Het ongeluk heeft vermoedelijk plaats gehad omstreeks negen uur des avonds.

De zo tragisch om het leven gekomen man, was de 46-jarige J. uit Waubach.

Soepkokerij.

Met de Soepkokerij, uitgaande van onze Middenstandsvereniging, zal a.s. donderdag 10 december weer worden begonnen; door diverse landbouwers ter plaatse werden aardappels

beschikbaar gesteld. Door de vereniging van Jonge Boeren uit Noord-Limburg werd een partij van 2000 kg. aardappelen geheel gratis geschonken. Aan allen die de soepkokerij steunden namens de Middenstandvereniging een hartelijk woord van dank. Binnenkort zal er in de gemeente een collecte worden gehouden die in de weldadigheid van alle bewoners worden aanbevolen. Tenslotte dient nog vermeld, dat thans ook de jongelieden in de werkverschaffing voor jeugdige werkelozen geplaatst, van de Soepkokerij zullen profiteren, buiten de honderden schoolkinderen.

Op 31 december 1936 daalde het inwonertal der gemeente Nieuwenhagen naar 4674 inwoners.

1937

De leegloop in de arbeiderswoningen liep steeds verder op. Op 1 januari 1937 stonden 121 woningen van de woningvereniging Het Goede Huis in Nieuwenhagen leeg.

Op 15 september 1937 waren het 111 woningen die leegstonden in de verschillende woongroepen van de vereniging. In het jaarverslag schreef de voorzitter Silvertant van de woningvereniging Het Goede Huis; *"Als de tekenen niet bedriegen zal de opleving in de Mijnindustrie zich de komende wintermaanden verder gunstig ontwikkelen, zodat de herbewoning van onze woningen zich dan ook in sneller tempo zal voortzetten."*

Aan het einde van 1937 was de toestand van de bewoning, ondanks de minder goede financiële positie van vele huurders, vrij goed. Men hoopte echter dat er betere tijden zouden aanbreken. Dagelijks werden er nieuwe arbeiders op de mijnen aangenomen. Men hoopte dat de vraag naar woningen onder de mijnwerkers in de Mijnstreek dan ook zou toenemen. Deze verwachting werd dan ook bewaarheid en de leegstand van de woningen verbeterde zich een klein beetje. Deze verbetering kwam echter enkel tot stand in de woningen die door de mijn werden gegarandeerd, n.l. de woningen van groep IV, Voortstraat - Dwarsstraat. Deze groep telde op 1 januari 1937 11 leegstaande huizen hetgeen terugliep tot 3 woningen op 1 juli 1938.

In de huren was verder geen wijzigingen gekomen. Deze waren door de normalisatie in 1936 over het algemeen niet meer verhoogd, hierdoor staken zij ongunstig af tegen de huren van de particuliere woningen in de gemeente. Het verschil hield dan ook in diverse gevallen de terugkeer naar niet gegarandeerde woningen tegen.

De algemene bewonerstoestand was over het algemeen vrij goed. Doordat meerdere bewoners door het vervallen van de geregelde verzuimdiensten op de mijnen of door hogere lonen zich in het bezit van meer inkomsten konden verheugen, ging men ook meer zorg aan het inwendig onderhoud van de woningen besteden.

De woningen eisten echter nog steeds grondig onderhoud van de Woningvereniging. Het feit dat veel woningen geruime tijd hadden leeggestaan zorgde voor een verpaupering van de

woonhuizen. De leegstaande woningen werden immers niet geregeld geïnspecteerd en vooral niet geregeld geventileerd, zodat ze er na enkele jaren vaak slechter uitzagen als de woningen, die geregeld bewoond waren geweest.

De woningvereniging vroeg aan het gemeentebestuur toestemming om eventueel gebruik te mogen maken van de gemeentearchitect. Dit verzoek werd in het begin van het jaar door het college van burgemeester en wethouders positief beantwoord met de toezegging dat de gemeentearchitect de woningbeheerder, dhr. Konsten, behulpzaam zou zijn bij het opnemen en uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de arbeiderswoningen.

Politienieuws.

In deze gemeente werden in december uit een auto van een onbekende in de Voortstraat, enige paren pantoffels onttrokken die thans door de gemeentepolitie in beslag zijn genomen. De burgemeester dezer gemeente verzoekt de eigenaar van de auto zich spoedig te melden op het politiebureau.

Vuurwapen in beslag genomen.

Door de marechaussee werd bij een huiszoeking in de Voortstraat een revolver van zwaar kaliber in beslag genomen, almede enige patronen. Proces-verbaal werd opgemaakt.

Aantal werklozen.

Bij de plaatselijke arbeidsbemiddeling zijn eind februari als werkeloos ingeschreven 254 personen, waarvan 119 zijn opgenomen in een steunregeling en 29 geplaatst in de werkverschaffing verder zijn 35 jongens geplaatst in de werkverschaffing voor jeugdige werklozen.

Smokkelaar aangehouden.

Door de commiezen werd op 23 maart in de Voortstraat aangehouden zekere B., die een partij van 56 kg. Belgische margarine per rijwiel vervoerde. Fiets en margarine werden in beslag genomen en proces-verbaal opgemaakt. Verder kreeg B. nog een bekeuring, omdat hij geen licht aan zijn fiets had, geen bel en geen rijwielbelastingmerk.

Hoek Rijwielmerk Dwaarsstraat

Op heterdaad betrapt.

In de nacht van Vrijdag op Zaterdag 17 juli werd in de Ravetsmaarsstraat een tweetal personen op heterdaad betrapt bij het stelen van daklood.

In het begin van de maand mei werd door den woningopzichter van de kolonie De Voort ontdekt, dat van verschillende leegstaande huizen het daklood was verdwenen. Sindsdien werd door de woningopzichter elke nacht nachtdienst gedaan om de daders te ontdekken en eindelijk na twee maanden is hun moeite beloond geworden. Vrijdagnacht ontdekten veldwachter Mols en de woningopzichter Konsten vanuit een leegstaand huis waar ze op wacht stonden, dat er op het dak van een naburig huis in de Ravetsmaarsstraat iets gaande was. Bij onderzoek bleek, dat twee mannen op het dak zaten, waarvan een bezig was met het verwijderen van het lood rondom de schoorsteen en de andere blijkbaar de wacht hield. Bij ontdekking sprong de laatste van het dak af en werd gearresteerd. Het bleek de 46-jarige werkloze P.S. uit Schaesberg. De andere hield zich intussen op het dak verscholen. Nadat hij met behulp van een zaklantaren gevonden was, werd hij gesommeerd naar beneden te komen aan welke sommatie hij voldeed. Het was de eveneens 46-jarige werkeloze H.D. uit Schaesberg, die reeds meerdere malen voor dergelijke feiten is veroordeeld. Er bleek dat met behulp van een tuinschaar circa 15 Kg. Lood was losgesneden. Beide mannen werden in het politiebureau ingesloten en zaterdagmorgen voorgeleid bij de burgemeester. Naar we vernemen werden ze heden naar Maastricht overgebracht.

De grote Ronde van Nieuwenhagen.

Uitvoerig hebben wij in ons blad reeds een en ander medegedeeld over de morgen, zaterdag 21 te houden belangrijke wielervedstrijden. Alle nodige voorbereidingen zijn thans getroffen. De organisatoren van de wedstrijden hebben niets nagelaten om hun eerste grote ronde te doen slagen, hetgeen we vooral kunnen zien aan het contracteren met de beste wielrenners. Het wachten is nu nog op goed weer en veel publiek. Er wordt niet aan getwijfeld of de sportliefhebbers van Nieuwenhagen en uit de verre omtrek zullen van dit sportfestijn in massa komen genieten, want het staat vast dat er door de renners geweldig strijd zal worden geleverd, waar nog bijkomt dat het traject vanaf alle wegen geheel is te overzien, hetgeen men zelden of nooit bij een wielervedstrijd aantreft. De entree voor de Brunssummerweg, (Start en Finish) is aan de Pleistraat - hoek Hoogstraat en voor de Voortstraat aan de Kruisstraat – hoek Voortstraat.

Kiezelgroeve wordt stortplaats

Op 2 december 1937 kocht de gemeente Nieuwenhagen het perceel sectie A No. 2900 van de heer Cees Rombouts. De voormalige kiezelgroeve moest dienen als stortplaats voor de plaatselijke vuilophaaldienst van de gemeente.

Jeugdwerkverschaffing

Op 8 juni 1938 werd door de gemeentearchitect een jeugdwerklozenplan opgesteld om jeugdige werklozen aan het werk te stellen voor het bebossen en het aanleggen van speelvelden, wegen en voetpaden op een terrein bos en heidegrond aan de Kleikoelenberg. De werkzaamheden hielden onder andere in het opruimen van ½ hectare houtgewas, het diep omspitten van 2 hectare heidegrond, het egaliseren van 1200 m² oude kiezelgroeve van Dhr. Johan Vreuls. Het egaliseren van 200 meter talud van de oude kiezelgroeve. Het aanleggen van 1850 M. wegen respectievelijk 5- en 3 M. breed. Het graven van een sloot en het aanplanten van een plantsoen en Amerikaanse eiken. De begroting bedroeg een totaal van Fl. 5500,- incl. arbeidsloon. Deze begroting was gebaseerd op een loonbasis van resp. Fl.150,-, Fl.175,- en Fl.200,- per week.

In een brief van het gemeentebestuur van Nieuwenhagen, d.d. 24 juni, aan de minister van Sociale Zaken in Den Haag werd het plan ingediend incl. begroting voor het bebossen en de aanleg van speelvelden voor de voetbalvereniging Sylvia gelegen aan de Voorterberg incl. wegen bij wijze van werkverschaffing aan te bieden aan de jeugdige werklozen binnen de gemeente.

Men was al reeds begonnen aan de werkzaamheden en hoopte in de loop van het jaar het werkobject te kunnen voltooien.

Het getal van de jeugdige werklozen, die voor plaatsing bij deze werkverschaffing in aanmerking zouden komen bedroeg toentertijd 23 jonge mannen. Men verzocht om in aanmerking te komen voor een Rijksbijdrage in de kosten. Het nodige credit zou in de gemeentebegrotingen 1939 en 1940 worden opgenomen.

Aan de Ravetsmaarberg gelegen tussen de Exdellerweg en de Ravetsmaarstraat, ter hoogte van de schietbaan en de oude kiezelgroeve van Dhr. Cees Rombouts, werden door de werkloze jongeren grove dennen aangeplant. Hetzelfde zou gebeuren op een perceel gemeentegrond aan de Wagenstootseweg binnen de gemeente Nieuwenhagen.

1938

Op 1 juli 1938 stonden er in 't geheel nog 108 woningen leeg van de woningvereniging Het Goede Huis, waarvan slechts 2 in groep IV, Voortstraat- Dwarsstraat. Hierdoor was duidelijk te constateren dat de opleving van de mijnindustrie directe gevolgen had op de algemene herbewoning van de arbeiderswoningen in De Voort. Men hoopte dan ook dat alle woningen die gegarandeerd werden door de mijnen vol zouden geraken waardoor ook gebruik gemaakt zou worden van de overige woningen in De Voort. Men was zich er terdege van bewust dat men geheel afhankelijk was van de vrijwel enige industrie in deze regio, de mijnbouw.

De garantie overeenkomst tussen de Oranje-Nassau mijn en de woningvereniging werd in een schrijven van 6 december 1937, per 1 januari 1939 opgezegd. De overeenkomst had meer dan 10 jaar geduurd. Het bestuur van de woningvereniging, de vereniging Ons Limburg

en de burgemeester en wethouders van Nieuwenhagen stelden dan ook alles in het werk om deze garantie te behouden, dit echter zonder resultaat. Wel bestond er een redelijke kans dat de overeenkomst vanaf 1 januari 1939 telkens voor de duur van een jaar verlengd zou worden. De Oranje-Nassau mijnen wilde zich niet meer voor langere tijd binden aan de garantieovereenkomst uit vrees voor een terugslag in haar bedrijven, waardoor veel arbeiders opnieuw ontslagen zouden moeten worden.

*Achterzijde Ravetsmaarstraat 1956.
Jan en Mientje Drijver*

Visdistributie.

In deze gemeente is in juli een aanvang gemaakt met de distributie van gebakken vis. Hiervoor komen in aanmerking alle steuntrekkers. De vis kost 30 cent per kg. Bestelling dient te geschieden des dinsdag middags op het gemeentehuis.

1939

Rond 1939 stroomde alles weer vol met werklozen uit het hele land, die in Duitsland opzoek gingen naar werk. Aan selectie deed men niet, het aantal sociaal zwakkere was groot, de isolatie werkte het afgaand proces in de hand.

De leegstand nam geleidelijk aan af. Het aantal leegstaande woningen liep terug van 111 op 1 januari 1938 tot 107 op 1 januari 1939.

Tot grote tevredenheid van de woningvereniging liep de leegstand op 1 juli 1939 verder terug tot 82 woningen.

De verhuring van de woningen van de woningvereniging werd gunstig beïnvloed door de tewerkstelling van veel Nederlandse werklozen uit alle plaatsen van Zuid-Limburg op de steenkolenmijnen en andere industrieën in het nabij gelegen Duitse grensgebied. Dit had tot gevolg dat veel gezinnen zich opnieuw vestigden in De Voort omdat men zo dicht mogelijk bij de werkplek wilde wonen. Reeds 24 woningen werden aan de tewerkgestelden per 1 juli verhuurd, zodat het aantal niet verhuurde woningen nog slechts 58 bedroeg. Zo uitte de voorzitter zich bezorgt in het jaarverslag van 1939: *"Of deze factor blijvend gunstig zal werken is thans niet te zeggen. De situatie zal afhangen van verdere ontwikkelingen van den economische toestand in dit gedeelte van Europa en het is moeilijk daar een oordeel over uit te spreken."*

De snelle verhuring van zulk een groot aantal woningen gaf het bestuur, na raadpleging van de directie van Ons Limburg, het plan tot het verhuurbaar maken van een 20 woningen van groep I en III, in de bovenste en onderste Voort. Na enkele jaren te hebben leeg gestaan werd het binnen verwerk en behangwerk volledig gerenoveerd.

Omdat men verder voorzag dat in de eerstvolgende weken nog meer woningen door de tewerkgestelden in Duitsland zouden worden gehuurd, besloot men voorlopig steeds een tiental woningen voor onmiddellijke verhuring te moeten gereedhouden.

Verder werden in het jaar 1939 diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Zo werd het binnenverwerk aan de Voortstraat - Doornkampstraat alsook in verschillende woningen in groep III uitgevoerd. In de groepen I en III was hieraan niets meer gedaan sinds de bouw in 1920 en 1923.

Verder werden er nieuwe tuinafsteringen geplaatst in de groepen I, III en IV. Deze afsteringen waren niet meer hernieuwd sedert de stichting van deze woningen en waren totaal versleten. Ze gaven aan de woningen een zeer slordig uiterlijk. De kosten bedroegen toentertijd Fl. 1314,-.

Het huurprijzen niveau van particuliere arbeiderswoningen was als gevolg van de nieuwe omstandigheden gelijk geworden aan die van de woningvereniging. Er was dan ook in de gemeente Nieuwenhagen geen enkele leegstaande particuliere arbeiderswoning te vinden, zodat dit ook gunstig zou uitwerken op de verhuring van de woningen in De Voort.

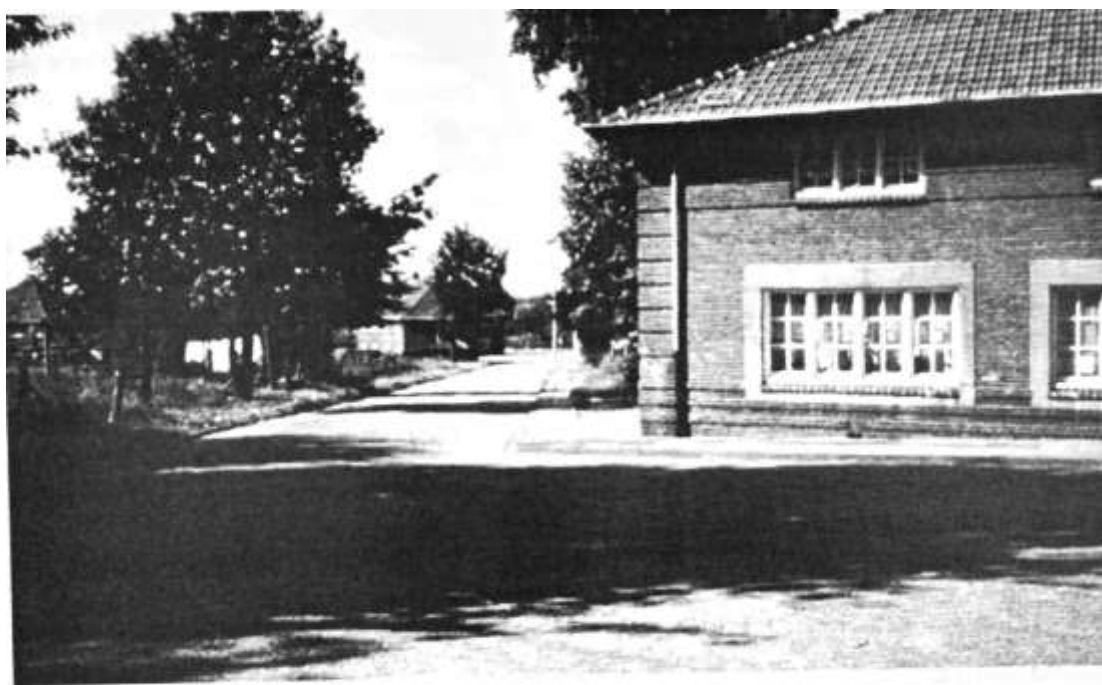
Omtrent de algemene toestand van de bewoning was niet bijzonder veel te melden, op enkele uitzonderingen na was deze goed.

Werkverschaffing.

Het gemeentelijk object van werkverschaffing, dat gedurende ruim 2,5 jaar arbeid verschaft aan een groep werklozen, zal binnen twee weken geheel klaar zijn. Er werd circa 50 hectaren woeste gemeentegrond ontgonnen. Gedeeltelijk werd deze grond beplant met dennen, eiken en ander loofhout. Intussen heeft men weer een nieuw object op het oog en wel de verbetering van de Exdellerweg. De ministeriele goedkeuring is hiervoor reeds verkregen. Aan dit object zullen 30 man gedurende een half jaar werken. Deze werkzaamheden zullen worden aanbesteed.

Luchtbescherming.

Reeds eerder melden wij dat dinsdag 2 maart a.s. de eerste cursus begint over de luchtbescherming. Abusievelijk werd gemeld dat ook niet-leden tot deze lessen toegang hebben. Dit is niet juist. Wel kan men zich bij deelname aan de cursus nog als lid opgeven tegen betaling van de contributie, welke 25 cent bedraagt. De lessen beginnen om half acht in het patronaat te Nieuwenhagen en Nieuwenhagerheide.

Ravetsmaarsstraat 27, liks onder de woningen aan de Parkstraat

Werkverschaffing.

Heden 6 mei is men gereedgekomen met het gemeentelijke werkverschaffingsobject, waaraan gedurende bijna drie jaren gemiddeld 20 werkeloze arbeiders hebben kunnen werken.

In totaal werden niet minder dan 55 hectaren woeste grond en heide ontgonnen en wederom beplant. Het geheel is thans voorzien van wandelwegen. Ruim 10 km. wegen werden aangelegd. Verder werden de terreinen verdeeld in grote vierkante stukken, gescheiden door brandsingels ter breedte van 6 meter en langs de wegen zijn greppels gegraven die 2 meter breed zijn.

De aangebrachte beplanting bestaat uit 1300 bomen, zoals eiken, kastanjes en ander loofhout, 5600 sierheesters en struiken, 365000 fijnsparren, 86500 Japanse lariksen, 10600 grove dennen en een grote partij eikels werden gepoot. In totaal werden 40 hectaren bos aangelegd en bijna 1,5 hectare weiland. Aan lonen en toeslagen werd ruim Fl. 40.000, - uitbetaald.

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat er in de gemeentelijke heide een en ander tot stand is gekomen, waarvan veel gemeentenaren het bestaan misschien nog niet vermoeden.

Nu reed loont het de moeite een wandeling te maken door de gemeentelijke bossen, terwijl binnen enkele jaren de vroegere heide herschapen zal zijn in een ware lusthof, rijk aan natuurschoon.

Ouderwets Volksfeest.

De voetbalvereniging S.V.N te Nieuwenhagerheide organiseert in samenwerking met haar supportersclub, KJV en Jonge werkmans een ouderwets Volksfeest op zaterdag 19 en zondag 20 augustus. Diverse plaatselijke verenigingen verlenen hun medewerking. Van de vermakelijkheden noemen wij o.a. de ouderwetse spelen als "Kwakkede Sjurrije" (kikvors rijden), kegelballenrijden, ringsteken per koets, tonlopen, eierlopen, zaklopen en verder de meer moderne vermakelijkheden.

Verder wordt er nog een wisselbeker verspeeld in doeltrappen; hier wordt gespeeld met vijftallen, en wel van R.K. Waubach, V.V.N, Sylvia en S.V.N als iets geheel nieuws zij nog vermeld het tontrappen.

Schuilloopgraven.

Van gemeentewege bestaan er plannen om op een viertal plaatsen binnen de gemeente schuilloopgraven voor de bevolking te laten aanleggen. De hiervoor nodige plannen zijn reeds ter goedkeuring ingezonden.

Stand werkloosheid.

Gedurende de laatste weken is het aantal der werklozen dezer gemeente enigszins weer gestegen. Momenteel staan 121 personen als werkloos ingeschreven waarvan er 60 zijn geplaatst in de werkverschaffing en 14 zijn opgenomen in de steunregeling

Bronnen hoofdstuk 4

- Gemeente Landgraaf, OA Nieuwenhagen No. 2413, juli 1935.
- Gemeente Landgraaf, OA Nieuwenhagen No. 2413, juli 1935.
- Limburgs Dagblad, 28 april 1934. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 12 mei 1934. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 16 augustus 1934. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 12 april 1935. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 21 mei 1935. SHC Maastricht.
- Gemeente Nieuwenhagen; Verslag van den toestand der gemeente Nieuwenhagen over het jaar 1935,
- Limburgs Dagblad, 18 september 1935. SHC Maastricht
- Limburgs Dagblad, 19 september 1935. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 27 september 1935. SHC Maastricht.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Jaarverslag 1936.
- Limburgs Dagblad, 3 april 1936. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 23 mei 1936. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 12 september 1936. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 11 november 1936. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 9 december 1936. SHC Maastricht.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Jaarverslag 1937

- Limburgs Dagblad, 5 januari 1937. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 26 februari 1937. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 26 februari 1937. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 24 maart 1937. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 19 juli 1937. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 20 augustus 1937. SHC Maastricht.
- Gemeente Landgraaf, OA Nieuwenhagen No. 2099, 8 juni 1938.
- Limburgs Dagblad, 22 juli 1938. SHC Maastricht.
- Woningvereniging Het Goede Huis, Jaarverslag 1939.
- Limburgs Dagblad, 9 februari 1939. SHC Maastricht.
- Limburgs dagblad, 1 maart 1939. SHC Maastricht
- Limburgs Dagblad, 6 mei 1939. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 17 augustus 1939. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 4 november 1939. SHC Maastricht.
- Limburgs Dagblad, 4 november 1939. SHC Maastricht.

Hoofdstuk 5

De Oorlogsjaren

Inleiding.

De jaren 1940 – 1945 waren woelige jaren waarin de bevolking twee keer te maken kreeg met een nieuw soort vreemdeling, die voor kort, maar uitermate dominant aanwezig was haar kleine gemeenschap. Eerst kwamen de Duitsers. Als bezetters brengen ze de oorlog mee met de erbij horende angsten en spanningen, met gebreken en voedseltekort, met deportaties en aanhoudingen. Het was voor de Voort eens tijd van stilstand. Er bleef leegstand, er werd niet meer gebouwd, er komen weinig nieuwe mensen bij. Hierop volgde de bevrijding met inkwartiering van Amerikaanse en Engelse soldaten. Een chaotische en spannende periode, waarin ook het enige bombardement viel dat de wijk getroffen heeft. Er raakten heel wat woningen beschadigd en uitgewoond. Ieder heinnert zich die tijd, maar er zijn betrekkelijk weinig zaken opgetekend.

*Kinderen uit de Voort opweg naar de Amerikaanse gaarkeuken in het park van kasteel Menten tijdens de winter van 1944.
Bovenste rij, v.l.n.r: Hugo en Marietje Koets
Onderste rij: Annie Koets, Grietje Drijver, Ineke Koets en Jan Koets.*

1940

Kort voor de oorlogsjaren bleven de woningen stabiel bewoond, velen vonden werk in de opbloeiende industrie in Duitsland. De leegstand stabiliseerde zich. Veel huizen die nu leeg stonden werden gebruikt door de burens voor het opslaan van hout of hooi voor het kleinvee.

Tijdens de tweede wereldoorlog werden er door de bewoners, bijna allen mijnwerkers, schuilkelders gebouwd, ter hoogte van de oude kiezelgroeve aan de Kleikoeleweg, Het geheel werd helemaal gestut met dennenhouten palen uit het omringende bosrijke gebied. Aan de voorzijde werd een grote glijbaan gemaakt zodat men glijdend beneden in de schuilkelder terechtkwam. Hierin verscholen tientallen Voortenaren zich tijdens de hevige bombardementen van de Engelse en Amerikaanse luchtmacht in het nabijgelegen vliegbasis Teveren, een grensgemeente van Geilenkirchen en de stad Aken.

Een zwarte bladzijde uit de geschiedenis van de wijk waren de verschillende aanhoudingen en deportaties van mensen. Verschillende gezinnen vertrokken nog voor de situatie een ernstige wending aannam, sommigen geloofden in een neutrale houding van de lokale overheid.

1942

De heer C. Rombouts, exploitant van de kiezelgroeve aan de Ravetsmaar werd op 4 april 1942 gearresteerd wegens het verspreiden van illegale lectuur, hij overleed op 2 december 1942 in het concentratiekamp Buchenwald.

1944

De schade ten gevolge van een bominslag in de periode september - november 1944 aan het woningencomplex van 23 woningen Voortstraat 75 t/m 91 en Dwarsstraat 1t/m 27, groep IV bedroeg Fl. 2156,17.

Schade ten gevolge van deze bominslag aan woningcomplex III van 74 woningen in de kolonie bedroeg FL. 5881,22

Op maandag 18 September 1944 werd Nieuwenhagen bevrijd door het Engels/Amerikaanse leger. Onmiddellijk na de bevrijding keerde Dhr. Coonen als burgemeester van Nieuwenhagen terug, nadat hij in 1942 door de Duitsers was ontslagen en vervangen door een persoon, die de bezetter goed gezind was. Burgemeester Coonen bleef nog tot 1946, toen hij burgemeester van Limbricht werd.

Eind 1944 direct nadat de Duitsers ons land hadden verlaten heerste er een totale chaos. Er werd in spoedberaad een ordedienst ingesteld. Bewoners uit Nieuwenhagen die voor

aanvang van de oorlog in dienst gezeten hadden konden zich melden bij de villa aan de Hereweg. Men kreeg als taak de orde te handhaven, het geallieerde leger te ondersteunen in het bewaken van hun goederen en men ondersteunde de politie-eenheid met het opsporen en in bewaring stellen van de vele Nieuwenhagenaren die gehoopt hadden in het nieuwe Duitse rijk een welvarende toekomst tegemoet te zien. Leden van de N.S.B, Duitsgezinden en Reichs-Duitsers werden opgehaald en bijeengebracht in scholen of in andere grote gebouwen. Kinderen werden naar het Klooster aan de Landgraaf gebracht totdat duidelijk werd wat met hun ouders zou gebeuren. De meisjesschool tegenover het klooster fungeerde als lazaret voor het Amerikaanse leger. Na enkele maanden kwam een einde aan deze toestand en werd het leven weer als vanouds. Mensen hervatten de dagelijkse bezigheden.

Engelse soldaten inkwartiert bij de Fam. Groen aan de Dwarsstraat 13 direct na de bevrijding.

Op 1 oktober werden door het Amerikaanse leger de huizen aan de Kampstraat 13 en 27 in beslag genomen. De woningvereniging Het goede huis had hierin verder geen keuze. De woningen werden tegen vergoeding van Fl. 14,95 per maand tot aan 1 maart 1945 gehuurd. De beide woningen werden gebruikt voor de inkwartiering van soldaten van het Amerikaanse leger.

Op 30 november 1944 eiste Sgt. A. Thompson namens het bevrijdingsleger een woning aan de Voortstraat 107 op ten behoeve van het 648th QM. TrK. Co. APO 339 onder leiding van 1st. Lt., QMC Thomas O. Yeoman. Hierin werden de manschappen ondergebracht van de Amerikaanse transporteenheid welke enkele maanden in de Voort verbleef. Het huis werd voornamelijk gebruikt voor bewoning voor een aantal chauffeurs van het Amerikaanse leger.

De schade die de Amerikaanse soldaten achterlieten was aanzienlijk. Als gevolg van de vordering om woningen te gebruiken voor de geallieerde strijdkrachten werd in de periode oktober 1944 – maart 1945 aan het complex van 74 woningen, Dwarsstraat 2 t/m 20, Ravetsmaarstraat 1 t/m 27, Parkstraat 1 t/m 22, Voortstraat 93 t/m 137 schade toegebracht met een totaalbedrag van FL. 1134,45.

Bronnen hoofdstuk 5

- Vergoedingen Ministerie van Financien, No. 610/19681/1.21/6, Den Haag 12 maart 1954
- Vergoedingen Ministerie van Financien, No. 610/19681/1.21/4, Den Haag 12 maart 1954.
- Kerk Klokje; bevrijding editie, Jaargang 46, Nr.38, september 1994.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No. 9, november 1977, Blz. 23.
- Aangifte t.a.v. gebruik van onroerende goederen door geallieerde strijdkrachten, Regionale vordering commissie, De bevrijding van U.O.W, 1944, OCGL.

Hoofdstuk 6

Een hechte en gesloten gemeenschap.

Inleiding

Na de oorlog is er een tijd van wederopbouw. In de jaren 1946 – 1967 vormde de Voort zich tot een hechte en gesloten gemeenschap. Men is dankbaar dat het buurtschap gespaard bleef van het gruwelijke geweld dat in de jaren hiervoor Europa teisterde.

Het verenigingsleven kreeg een tweede impuls en bloeide op door de inzet van de buurtvereniging. Voetbalvereniging Sylvia herleefde en het Fluit- en tamboerkorps Wilhelmina kreeg eindelijk een vaste structuur. De speeltuin werd door de inzet van de Voortenaren gemaakt met het door de mijnen ter beschikking gestelde oud ijzer.

In de 50'er jaren ontstaat het buurthuiswerk binnen de gemeenschap. Men wil vooral de bewoners van de Voort bewust maken van hun leefsituatie. Met de komst van de Stichting Bijzondere Zorg de Voort zal er een aanzet gemaakt worden om de huizen aan te passen aan de huidige woonnormen. Als blijkt dat het te duur is om de huizen te renoveren komt de saneringsdiscussie op gang.

Men spreekt nu over afbraak van de wijk hetgeen in fases wordt verwezenlijkt.

Buurtvereniging

Direct na de bevrijding waren het de heren J. Starmans, A. Klein en Debets die samen met anderen de buurtvereniging “De Voort, oprichten. Starmans was vele jaren secretaris en voorzitter van de buurtvereniging en was een spil binnen het verenigingsleven.

Aan het einde van de oorlog bracht de woningnood nieuwe spanningen met zich.

*Mevr. van Groen
Door het ontbreken van de nodige voorzieningen moest de was vaak op de hand gedaan worden.*

Op 14 februari 1946 verschenen de heren Förster en Silvertand, secretaris en voorzitter van de woningvereniging in het gemeentehuis om aangifte te doen van schade veroorzaakt door de geallieerde soldaten die in de Voort ingekwartierd waren tijdens de bevrijding van Nieuwenhagen. In de aangifte verklaarden beiden dat er in totaal 8 woningen aan de Kampstraat, Voortstraat en Dwarsstraat in de periode van 1 oktober 1944 tot 31 maart 1945 zwaar waren beschadigd door de ingekwartierde soldaten. Men was er duidelijk van overtuigd dat de schade was veroorzaakt door de G.I.'s en brachten hiervoor tweede getuigen mee namelijk J. Koonen, woningbeheerder wondende aan de Parkstraat 1 en G. Junggeburth wonende Kampstraat 17. De persoonsgegevens en legeronderdeel van de betrokken soldaten waren de woningvereniging niet bekend. Men verklaarde dat

de huizen zonder meer in gebruik waren genomen zonder enig papierwerk. Het bestuur had echter geen aangifte bij de politie gedaan. Wel meldden zij op 16 mei 1945 de schade bij de burgemeester van Nieuwenhagen. Er was reeds een inventaris van de schade gemaakt door het Technisch Bureau van Ons Limburg in Heerlen en werd begroot op f. 2.475,50. Op het tijdstip van de aangifte was het herstelwerk al begonnen.

Wegkruis uit dankbaarheid

Het wegkruis aan de Parkstraat behoort tot de parochie Heilig Hart van Jezus Nieuwenhagerheide. Het kruis werd opgericht in 1946 door de buurtvereniging en was opgemetseld door een van de bewoners van de Voort. Het kruis werd opgericht uit dankbaarheid van de bevolking dat de Voort gespaard was gebleven van ernstig leed.

Dubbele moord op de Ravetsmaarberg

In een naburig korenveld werd een grote partij levensmiddelen aangetroffen.

De Ravetsmaarberg in Nieuwenhagen beheerst het omringend landschap. Van de top van de heuvel af heeft men een onbelemmerd uitzicht over een groot gedeelte van de Mijnstreek. Deze vredige met dicht struikgewas begroeide plek, die een geliefkoosde wandelplaats is. Is thans getuige geweest van een weerzinwekkende dubbele moord waarvan twee jonge mensen van naar schatting 18 tot 20 jaar oud, het slachtoffer zijn geworden.

De moord werd ontdekt op donderdag 13 juni door een soldaat. Aan de voet van de Ravetsmaarberg bevindt zich een militaire schietbaan. Daar vonden donderdagochtend schietoefeningen plaats. De omgeving was, zoals bij dergelijke gelegenheden gebruikelijk is, door wachtposten afgezet om nieuwsgierigen op afstand te houden. Een van deze schildwachten keek toevallig in een smalle hoefijzervormige kuil die halverwege de helling van de heuvel, rechts van de schietbaan lag. Tot zijn ontsteltenis zag hij uit het zand op de bodem van de kuil een hand steken. Zijn eerste gedachte was dat iemand onder een zandinstorting bedolven was. Hij trok aan de hand, met het gevolg dat uit het losse zand een zwaar verminkt mannenhoofd tevoorschijn kwam. De schildwacht sloeg alarm. De omgeving van de kuil werd afgezet. De rijkspolitie in Nieuwenhagen, die zich ijlings met het parket in Maastricht in verbinding stelde, werd gewaarschuwd. Bij de opgraving die korte tijd later volgde kwam nog een tweede lijk tevoorschijn.

Het stoffelijk overschot van beide jonge mannen werd naar het ziekenhuis in Heerlen gebracht waar vrijdag door de doctoren Hollman uit Maastricht en Plette uit Heerlen sectie op de lijken werd verricht.

Het ene slachtoffer werd met messteken afgemaakt, bij het andere was de schedel ingeslagen. De laatste moord heeft vermoedelijk plaats gevonden vlak bij de plek waar de beide jonge mannen zijn gevonden want een 20 meter verder van de kuil verwijderd, hoger op de helling, is de grond doordrenkt met bloed en kleefden vrijdag aan de heidestruiken nog stukjes van de schedel.

Opzienbarende ontdekking

Men stond voor een raadsel. Op beide lijken ontbrak iedere aanwijzing voor het vaststellen van de identiteit. De veronderstelling dat de slachtoffers afkomstig waren uit een van de in de omgeving gelegen koloniën moest weldra worden prijsgegeven. Wel stond van aanvang af aan vrijwel met zekerheid vast dat de dubbele moord door meer dan een persoon moet zijn gepleegd.

Vrijdagochtend deed een landbouwer uit de omgeving echter een opzienbarende ontdekking die een belangrijke bijdrage zou zijn om te komen tot het oplossen van dit weerzinwekkende misdrijf. In een korenveld aan de andere kant van de Ravetsmaarberg, 400 meter van de kuil, trof hij een grote hoeveelheid levensmiddelen aan, die in de haast moeten zijn weggeworpen. Bonen, erwten, haverhout en meel lagen in hoopjes tussen het koren verspreid. Iets verder werden twee gesloten blikken en een pakket met biscuits aangetroffen. Eveneens een rugzak, waarin zich nog slechts een rolletje smal lint bevond. Ook lagen er boterhammen belegd met ham en spek. Deze ontdekking is vooral merkwaardig omdat de speurhond waarmee donderdag een onderzoek werd ingesteld, zich toen reeds van de kuil waarin men de lijken

aantrof, naar de omgeving van het bewuste korenveld had begeven. Hier raakte het dier blijkbaar het spoor kwijt want het bracht de politie niet bij de levensmiddelen.

Met dat al blijft de vraag, wie de slachtoffers en de moordenaars zijn, voorlopig nog onbeantwoord. Er zijn verschillende veronderstellingen doch zij steunen geen van allen op duidelijke aanwijzingen. Zijn de vermoorde jongemannen gevallen als slachtoffer van de twist over het verdelen van gestolen goed? Zijn het wellicht Duitsers die op zoek naar voedsel over de grens zijn geslopen? Bewoners uit de omgeving wisten te vertellen dat de vermoorden padvindsters waren. De laatste veronderstelling berust louter op fantasie.

Onder de voortvarende leiding van hun commandant zetten de mannen van de rijks politie te Nieuwenhagen het onderzoek met kracht voort. Men koestert de hoop spoedig meer licht in deze tragische te kunnen brengen. Vrijdag werd een onderzoek in Heerlen gedaan.

Op 22 juni plaatste de plaatselijke politie een foto in het Limburgs Dagblad met de oproep: "eenieder die inlichtingen kan geven omtrent deze persoon of vermiste personen, wordt verzocht zich ten spoedigste te melden bij de plaatselijke politie en verdere inlichtingen te geven bij de postcommandant van de rijks politie te Nieuwenhagen, tel. K4443, no. 271".

Tweede dader roofmoord te Nieuwenhagen in arrest

"Hij wist destijds naar Duitsland te vluchten" aldus de sub kop van het krantenartikel in het Limburgs Dagblad van 19 september 1946. Men was erin geslaagd de tweede dader van de afschuwelijke moord in Nieuwenhagen, de Duitser Peter Ronkel, te arresteren. Hij was erin geslaagd naar Duitsland te ontkomen, waar hij tenslotte in Koblenz in de val liep. Een van deze dagen werd hij naar een kort verhoor in Nieuwenhagen naar de gevangenis in Maastricht overgebracht. Hij heeft een vrijwel volledige bekentenis afgelegd. Roof was de enige drijfveer tot de dubbele moord.

De lijken van de vermoorden zijn inmiddels geïdentificeerd. Het betrof hier een 26-jarige Utrechenaar, ongehuwd, bakker van beroep, die tijdens de oorlog in Vallendar bij Koblenz verbleef en de 29-jarige Duitser Meijer, gehuwd en wonende te Vallendar. Beiden waren van goeden huize.

Vijftien jaar en levenslang geëist in Nieuwenhaagse moordzaak.

"Een misdaad zo erf als in Limburg slechts zelden is voorgekomen", opende het Limburgs Dagblad op de voorpagina van het ochtendblad van 13 april 1948. In een groot artikel in de krant van dinsdag 13 april 1948 bericht men over het proces van beide verdachten. Tijdens de rechtszaak in Maastricht stonden de 29-jarige Heerlense machinebankwerker Gerrit K. en de uit Duitsland afkomstige, 39-jarige Peter R. van beroep boer, beide terecht voor hun aandeel in de dubbele moord in Nieuwenhagen. De afschuwelijke moordpartij aan de Ravertsmaarberg kwam langzaam tot ontknoping.

Uit getuigenverklaringen en de volledige bekentenis van de in het Duitse Keulen woonachtige Nederlander kwam de volgende gang van zaken vast te staan. Gerrit K. en Peter R. maakten in de trein kennis met Bob Meyer en Antoon Roussou. Ze vernamen dat deze naar Nederland reisden met de bedoeling in Amsterdam koffie en tabak te kopen en deze naar Duitsland te smokkelen. Het viertal passeerde de grens ter hoogte van Heerlen en er werd een afspraak gemaakt omtrent de gezamenlijke terugkeer en grenspassage. De nacht voorafgaande aan de 11^e juni 1946 hadden R. en K. het plan gemaakt om de beide smokkelaars uit de weg te ruimen en zich de smokkelwaar toe te eigenen.

Een dag later ontdekten soldaten de lichamen en binnen acht dagen werd Gerrit K. in Boppard nabij Koblenz gearresteerd. De arrestatie van Peter R. duurde echter nog enkele maanden omdat deze naar de Franse bezettingszone was getrokken.

De eis voor Gerrit K luidde wegens moord op Meyer, vijftien jaar gevangenisstraf.

Vervolgens begon de zaak tegen Peter R.

Deze verdachte volhardde in en ijskoude ontkenning en bewaarde bij alle getuigenverklaringen een merkwaardige onbewogenheid, aldus de verslaggever van de krant. De officier van justitie beschuldigde R. van moord, medeplichtigheid aan moord en van roof. De hardnekkige ontkenning en de cynische houding bracht de officier van justitie, mr. Rijkevorsel tot de hoogste strafeis. De uitspraak van de rechtbank volgde binnen 14 dagen.

Op maandag 26 april 1948 deed de rechtbank in Maastricht uitspraak in de dubbele moordzaak in de Voort. Beide verdachten Gerrit K. en Peter R., die in de nacht van 11 op 12 juni 1946 in het bos nabij de schietbaan Meyer en Roussou vermoorden en beroofden werden veroordeeld tot respectievelijk 15 en 20 jaar gevangenisstraf, beiden met aftrek van het voorarrest.

Hem v. Veenendaal voor zijn cafe hoek Kleikoeleweg Voortstraat

Sylvia herleeft.

De voetbalvereniging Sylvia werd een nieuw leven ingeblazen door onder andere de heren Hein van Veenendaal, Guus van Elteren en Hendrik Peelen. Guus werd aanvoerder van het eerste elftal. De accommodatie waarmee men zich destijds moest behelpen was erg primitief. Zo moest men zich bijvoorbeeld na de wedstrijd wassen met behulp van een kleine kom water in de tuin van café Veenendaal.

1947

“Amor in de pastorie”

Ten bate van het kapelletje op de Kleikoelenberg, ter ere van Onze Lieve Vrouw van de Vrede zal op zondag 16 maart (halfvasten) een toneelavond gegeven worden door de welbekende toneelvereniging “Kunst naar Krachten”. Uitgevoerd zal worden het toneelspel in drie bedrijven “Amor in de pastorie”. Het dubbelkwartet “De Krekels” onder leiding van Pierre van de Wall zal haar medewerking verlenen.

Onze Lieve-Vrouw van de Vrede”.

Zaterdag 27 april, zal de plechtige inwijding plaats hebben van het kapelletje ter ere van O.L. Vrouw Koningin van de Vrede. Op de Kleikoelenberg te Nieuwenhagerheide. In plechtige processie zal geheel de parochie, met alle verenigingen, het beeld van O.L. Vrouw vergezellen dat aldaar op den troon geplaatst zal worden. De processie zal uittrekken vanaf de kerk om half vier.

Kapelletje Onze Lieve Vrouw Koningin van de Vrede.

Op 7 augustus 1946 ontving het gemeentebestuur van Nieuwenhagen een schrijven van de welstandscommissie Zuid-Limburg betreffende het plan voor de bouw van een kapel op de Kleikoelenberg in Nieuwenhagen. Het toegestuurde plan voor de bouw van deze kapel door het R.K. Kerkbestuur van Nieuwenhagerheide werd door de welstandscommissie niet toelaatbaar geacht. Het geheel, zo luidde het schrijven, “*was onrustig van aanzien zonder goede vormen en vertoonde zonder enig verband een geestloos karakter*”. Men raadde dan ook het bestuur aan om een architect in te schakelen voor het maken van een behoorlijk verzorgd plan, dat aan de welstandseisen zou voldoen.

Op 20 september 1946 schreef architect J. Pauwels uit Heerlen aan de heer Brouns van de Limburgse streekplannendienst in Maastricht, dat de plannen voor de te bouwen devotiekapel in overeenstemming waren gebracht met het advies. “*Zoals ik u reeds telefonisch mededeelde ligt het in de bedoeling van de zeereerwaarde heer pastoor J. Janssen, in wiens parochie de hier voren bedoelde kapel wordt gebouwd, om de eerste steenlegging te doen geschieden door de Mgr. Lemmens, bisschop van Roermond op 21 september a.s. Op deze dag zal namelijk aan kinderen te Nieuwenhagen het H. Vormsel*

worden toegediend door de bisschop, bij welke gelegenheid tevens de eerste steen voor de devotiekapel zou kunnen worden gelegd. Ik verzoek u dan ook het verlenen van de gevraagde vergunning wel te willen bespoedigen en ook de nodige pogingen hiertoe aan te wenden bij het bureau voor de wederopbouw. De gewijzigde tekeningen gelieve u in drievoud hierbij aan te treffen, alsmede voornoemd adviesplan”.

Tijdens de raadsvergadering van 31 oktober 1946 besloot men het R.K. Kerkbestuur van de parochie Heilig Hart van Jezus de gevraagde vergunning te verlenen.

De eerste steen werd gelegd door Mgr. Lemmens, bisschop van Roermond, in aanwezigheid van pastoor Jos Janssen, het kerkbestuur van de parochie Nieuwenhagerheide, de heren A. Handels, Jos Mosmüller, Jos Sporken, Jos Peters, Johan Pauwels architect en Jos Beckers, aannemer te Nieuwenhagen.

Het initiatief voor de oprichting werd genomen door mevrouw Sporken uit dankbaarheid dat Nieuwenhagerheide gespaard was gebleven van ernstig oorlogsgeweld. Het geld werd bij elkaar gebracht door mevrouw Sporken en mevrouw Debets die huis-aan-huis “op gen Hei” collecteerden. Mevrouw Mulders en mevrouw Zweipfenning deden datzelfde in de Voort. Op 27 april 1947 was de plechtige opening. Gertie Fuchs die de sleutel droeg werd gevolgd door de kerkmeesters die het beeld droegen, het geheel werd begeleid door de schutterij Wilhelmina.

1949

De enorme ontwikkelingen binnen Europa veranderde gestaagd de levensbehoeften en leefomstandigheden. Binnen de huisvesting voldeden de vooroorlogse huizen nier meer aan de behoeften van de bewoners. Geen wc, douche of opslagruimte en er ontstond behoefte aan “’t stelke” een afstelruimte waarin men kon knutselen of andere hobby’s kon bedrijven. Vanuit deze behoeften ontstond een wirwar van aanbouwsels met verschillende materialen waardoor er een verpauperde indruk ging ontstaan. De mensen die nu in deze woonwijken bleven wonen waren veelal niet kapitaalkrchtig genoeg of verkozen dit om sociale of familiale motieven.

Nieuwbouw en herstel

De woningnood bracht aan het eind van en na de tweede wereldoorlog nieuwe spanningen mee. Na de oorlog werd de oude kern van de Voort door nieuwbouw van Nieuwenhagerheide vast gebouwd. Straatnamen werden veranderd of nieuwe straten werden toegevoegd. Zo veranderde de Kampstraat in Doornkampstraat en werd de landgraaf en de Kleikoeleweg verbonden met een nieuwe straat, de mr. Frans Erensstraat (Mgr. Paredisstraat). Hierdoor werd de geografische isolatie van de oude woningen in de Voort opgeheven.

De werkzaamheden tot verbetering van de straten in de Voort waren noodzakelijk. Door het gemeentebestuur werden aanbestedingen uitgeschreven. Ingeschreven werd als volgt: N.V. Moderne Wegenbouw Heerlen f. 37.578,00, firma Tempelman Geleen f. 37.696,00, aannemers- en wegenbouwbedrijf Limburg te Heerlen f. 38.935,00. Het werk werd gegund aan de laagste inschrijver de N.V. Moderne Wegenbouw.

*Albert en Piet Glezer.
Direct naar de oorlog werden velen Oorlog Vrijwilliger en
gingen voor een aantal jaren naar het voormalig Nederlands-Indië.*

1950

Op 1 april 1950 was het aantal inwoners van de gemeente opgelopen tot 5.863 inwoners.

Aanrijding

In de Ravetsmaarstraat vond op 28 december een aanrijding plaats van een auto met een stilstaande melkwagen die links van de weg geparkeerd stond. Ten gevolge van de gladheid kon de bestuurder van de auto zijn wagen niet meer tot stilstand brengen zonder een aanrijding te voorkomen. De auto liep forse schade op.

1952

Nieuwenhagenaar ging jeugdboeken schrijven.

Talent ontplooidde zich op ziekbed.

“Onder bloedvlag en Tomahawk” is de titel van een boek, dat eind vorig jaar werd uitgegeven door het Nederlands Boekenhuis te Tilburg als nr. 1 van de nieuwe serie keurboeken voor de jeugd. Het is een spannend jeugdboek, dat werd geschreven door Jozef Schillings. Een dezer dagen deden wij de ontdekking dat de schrijver van dit boek woonachtig is in de oude mijnstreek. Het is de heer Schillings uit de Voortstraat te Nieuwenhagen, die reeds vele jaren aan het ziekbed gekluisterd ligt, aldus het Limburgs Dagblad op 5 juni.

1955

Sanering

In een schrijven van het college van B&W van Nieuwenhagen aan de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting in Den Haag van 30 maart 1955 deelde het college het volgende mede:

“Van het bestuur van de woningvereniging Het Goede Huis ontvingen wij het verzoek te willen bevorderen dat haar ter financiering van de kosten van bijzondere onderhouds- en verbeteringswerken aan de in deze gemeente met rijkssteun gebouwde 74 woningen (groep III) een aanvullend bouwvoorschot wordt verleend bij van fl. 240.888,36. Het rijks voorschot tot stichting van deze woningen werd verleend bij Koninklijk Besluit van 14 september 1921, nr. 3237 jl., bij welk besluit tevens is bepaald dat het Rijk een exploitatiebijdrage verleent tot het volle tekort.” Men wilde enkele woningen die in slecht staat verkeerden en ernstige vochtoverlast vertoonden, afbreken. Nu vroeg men aan het ministerie hiervoor haar toestemming.

Op 8 november 1954 was deze aangelegenheid uitvoerig besproken in het gemeentehuis van Nieuwenhagen met vertegenwoordigers van het ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, de inspectie wederopbouw en volkshuisvesting Limburg en de provinciale planologische dienst.

Bij het schrijven van 2 februari deelde men het ministerie mede geen bezwaar te hebben tegen de sloop van 16 woningen in de Ravetsmaarstraat die tot de groep van 74 woningen aan de Voorterberg behoorden.

In een schrijven richtte het college van B&W van Nieuwenhagen zich tot de minister:

“Naar aanleiding van voornoemd schrijven en de boven aangehaalde bespreking doen wij u hierbij in tweevoud toekomen een begroting met omschrijving benevens twee tekeningen betrekking hebbende op de bijzondere onderhouds- en verbeteringswerkzaamheden van respectievelijk 36 en 22 woningen van genoemd complex met het verzoek te willen goedkeuren dat tot uitvoering van de omschreven werken kan worden overgegaan.

Wij willen er nog op wijzen dat Gedeputeerde Staten der Provincie Limburg u onder dagtekening van 7 maart 1955 reeds hebben verzocht een extra bouwvolume toe te wijzen van 35 woningen voor de verwezenlijking van het saneringsplan De Voort en dat de verbetering van de onderhavige woninggroep een onderdeel vormt van dit saneringsplan. Wellicht ten overvloede dringen wij aan op een zeer spoedige beslissing in verband met de urgentie van deze kwestie."

Er werd gesproken over een saneringsplan De Voort. Men wilde de wijk langzaam gaan afbreken maar zocht naar een goed plan. Dat het geheel niet door de gemeente alleen gedaan kon worden, werd al snel duidelijk en men ging op zoek naar een multidisciplinair team dat vanuit verschillende disciplines werkzaam kon zijn binnen de sanering van deze vooroorlogse woonwijk.

Bijzondere sociale zorg

Op 1 april werd er voor de bewoners van de Voort een speciale stichting in het leven geroepen, de Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort. Deze stichting werd als afdeling van de Stichting Bijzondere Sociale Zorg Limburg, bij notariële akte van 1 april 1955 officieel opgericht als sociaal-maatschappelijk hulpstuk binnen het saneringsteam. De stichting stelde zich tot doel de bevordering van een sociale, ethische, culturele en godsdienstige aanpassing door middel van gezinsmaatschappelijk werk, groepswerk, gemeenschapsorganisatie en zielzorg. Het werkterrein van de stichting was de buurtschap De Voort.

In de koets Mgr. Lemmens tijdens de plechtige inzegening van het buurthuis aan de Kleikoelenweg

Door de overkoepelende stichting voor Limburg werden de eerste contacten gelegd met de bewoners van de Voort in een buurthuisproject. De directe aanleiding hiervoor was een rapport over de sociale verhoudingen en achtergronden van de wijk. Het bestuur van de stichting bestond uit de heren H.J. Becvkers, J. Vanderheijden, W. Loyson, A. Gatignon, F. Reumkens en H. van der Horst.

De stichting huurde van mevrouw A. Wetzels de oude limonadefabriek en het woonhuis Kleikoeleweg 18 voor f. 61,66 per maand. De verbouwing en het inrichten kostte f. 16.903,14.

Uit de inventarislijst van het Buurthuis De Voort blijkt, dat heet gebouw beschikte over een toneelzaal inclusief toneelgordijnen en een coloriet vloer, een kaart- en leidsterkamer voorzien van parketlinoleum, een keuken en een woonkamer voorzien van linoleumvloer met houtnerfmotief.

Het Limburgs Dagblad had op 2 april het bericht dat in Nieuwenhagen het modernste buurthuis van Limburg geopend zou worden. Bij de opening werden naast de te vele officiële personen die in Nieuwenhagen of omliggende gemeenten, meenden iets in de melk te mogen brokken ook twee buurtbewoners uitgenodigd. Dat in die tijd de inspraak van de buurt. Op 24 april werd het gebouw ingezegend door Mgr. G. Lemmens, bisschop van Roermond. In een feestelijke optocht werd van de pastorie naar het buurthuis gelopen waar de bisschop de H. Mis celebreerde met in zijn preek een verrassing. Hij gaf aan pastoor J. van de Venne de opdracht iedere zondag in het buurthuis een mis te lezen voor de bewoners van de Voort. Burgemeester Custers typeerde in zijn openingswoord de historie van de Voort in drie woorden: “stiefkind – zorgenkind – troetelkind”.

Adviescommissie

Het bestuur werd geadviseerd door een adviescommissie van bewoners uit de Voort. In mei 1955 werden hiervoor aangezocht de heren P. Debets, J. Starmans, H. Gerards en J. Junggeburth.

Buurtkrant en fancyfair

Al op 14 mei werd er het eerste krantje uitgegeven onder redactie van het Buurthuis en huis aan huis bezorgd.

De exploitatierekening in het jaar 1955 bedroeg f. 16.903,14.

Om financieel gezond te blijven organiseerde men in dit jaar een loterij met als hoofdprijs een bromfiets ter waarde van f. 558,00. Verder was er ieder jaar een Fancyfair in de jongensschool St. Jozef onder de actieve leiding van kapelaan J. Kuipers en zijn zus.

Uit het jaarverslag 1955 van de Stichting Bijzondere Sociale Zorg

In september werd na kennismaking met de leidsters gestart met een kleuterclub voor kleuters tussen 3 en 6 jaar. Op woensdag 22 juni werd voor de kleuters een toverlantarenvoorstelling georganiseerd.

De jongens van de eerste klas bezochten het buurthuis als voorbereiding op hun eerste communie, in mei drie keer het buurthuis. Op het programma stond onder andere tekenen, spelen, acteren enz.

Voor enkele jongens van 10 en 12 jaar werd een clubje voor misdienaars in het leven geroepen.

Op donderdag 10 juni ging de eerste “hobbyclub” voor jongen tussen 9 en 12 jaar van start met een tekenclub.

Op 20 september werd het buurthuis opengesteld voor jongens boven de 12 jaar. Er werd een club geformeerd van jongens tussen de 12 en 14 jaar welke zich bezighielden met gezelschapsspelen zoals kaartspelen, dammen enz.

Een club van jongens boven de 16 jaar hield zich bezig met figuurzagen.

De processie naar het buurthuis aan de Kleikoelenweg

Ook de meisjes van de eerste klas bezochten enkele malen het buurthuis in mei ter voorbereiding van de eerste communie. Evenals de jongens ontvingen zij bij de laatste bijeenkomst een herinnering in de vorm van een klein schilderijtje.

In juni studeerden een aantal meisjes tussen 10 en 12 jaar enkele korte toneelstukjes in, in verband met een te organiseren moederavond.

Er werden in de loop van het jaar drie meisjesclubs georganiseerd.

Een club van meisjes tussen 8 en 10 jaar die wekelijks elke woensdag bij elkaar kwamen.

Een club van meisjes tussen 10 en 12 jaar en een club boven de 14 die elke zaterdag in het buurthuis bij elkaar kwamen.

Enkele gemengde activiteiten vonden plaats op 24 april, de openingsdag van het buurthuis. Hier werd voor alle kinderen tussen 6 en 15 jaar een goochelvoorstelling gegeven door de heer Lamay. Er volgde na afloop een traktatie.

Gedurende de tweede en derde week van augustus werd in het buurthuis het Kindervakantiewerk gehouden. Hieraan namen dat jaar 120 kinderen deel, waaronder 30 uit de Voort.

Er werden ook activiteiten georganiseerd voor de volwassen buurtbewoners van de Voort. In de loop van mei riep het bestuur van het buurthuis De Voort een adviescommissie in het leven bestaande uit 5 heren uit de Voort.

In september werd een filmavond georganiseerd over de Tour de France. Deze avond werd rijkelijk bezocht door de mannelijke bevolking van de Voort.

In juni werden er met het vooruitzicht op de kermis demonstratielessen gegeven over het maken van koude schotels, cakes, drank enz.

Op 5 oktober 1955 begon een cursus met als titel: "Hoe knoop ik de eindjes aan elkaar?"

Deze cursus werd gegeven door de Stichting Huishoudelijke Voorlichting.

Op maandag 10 oktober, verzorgde de firma Schunck uit Heerlen een modeshow welk maar liefst door 250 vrouwen werd bezocht.

Op dinsdag 11 oktober werd een propaganda-avond georganiseerd voor leerkrachten van de scholen en andere genodigden. Sprekers waren toen pater Castorius uit Maastricht en mej. Van Domburg.

Gedurende zes weken werd een kookcursus gegeven in het buurthuis. Voorts een naaicursus en een budgetteringscursus.

Op de openingsdag in april werd er 's avonds een goochelvoorstelling gegeven voor alle buurtbewoners boven de 15 jaar. Tijdens de pauze trakteerde het buurthuis sigaren, sigaretten en chocolade. Er werd die avond tevens een verloting georganiseerd.

Op 17 mei werd gestart met een sociëteit voor ouden van dagen. Aanvankelijk was er één, later twee bijeenkomsten per week.

Ook wordt regelmatig door het buurthuis in de buurt het zogenaamde Voortkrantje verspreid, hierin worden de activiteiten die met en door de leiding van het buurthuis werden georganiseerd in de buurt bekend gemaakt.

Op 11, 1 en 13 oktober werd in het buurthuis een ziekentriduüm georganiseerd voor alle zieken van Nieuwenhagerheide. Iedere zondag werden er in het buurthuis twee Heilige missen gelezen welke goed bezocht werden.

Het programma voor het komende seizoen ag er als volgt uit:

De moederclub, de meisjesclub, timmerclub, toneelclub, sportclub, reisjes voor bejaarden, uitstapjes voor moeders, kook-, naai- en budgetteringscursussen, babyverzorgingscursus, ontspanningsavonden, verdiepingdagen in “Zonnig Zuiden”, flim- en toneelavonden en een bibliotheek.

Eerbetoon aan Jo Wind aan de Parkstraat, oktober 1956

Speeltuín De Voort

Op 4 mei meldde de Nieuwe Limburger dat de R.K. Stichting Speeltuín Voort haar poorten opende. In de voorbije maanden had het bestuur grote activiteit aan de dag gelegd, waardoor enkele toestellen konden worden aangeschaft. Zo stelde het bestuur: *“Ook ouders, die hun kinderen willen vergezellen, kunnen thans in deze bosrijke omgeving genieten.”* Er werden hiervoor een groot aantal zitplaatsen gemaakt. In het kader van de opening werd er een Fancyfair georganiseerd. Het fanfarecorps De Eendracht van Nieuwenhagerheide en het Fluit- en Tamboercorps Wilhelmina uit de eigen Voort hadden hiervoor reeds medewerking toegezegd. Tijdens beide dagen van het openingsfeest was de toegang voor de jeugd gratis.

1957

Het jaarverslag 1957 van de Stichting Bijzondere Sociale Zorg

In het jaarverslag van de stichting beoogde men een overzicht te geven van de verscheidenheid aan activiteiten die door de stichting in 1957 ontplooid waren. Zo stelde men zich het doel de in de buurtschap Voort- Nieuwenhagerheide wonende gezinnen, hun

gezinsleden, hun woonmilieu en naaste omgeving sociaal, cultureel en godsdienstig zorg te verlenen overal waar zulks nodig werd geacht.

In organisatorisch opzicht vond in dit jaar een belangrijke verschuiving plaats van de administratie en het personeelsbeleid die voordien berustten bij de Algemene Dienst van de Limburgse Stichting en nu per 1 juni werden overgedragen aan het plaatselijk bestuur. Het bestuur onder leiding van de heer W. Loyson werd ondersteund door een werkcomité. De taak van dit comité mag praktisch uitvoerend en tevens adviserend genoemd worden. De samenstelling van dit comité was als volgt: de heren Debets, Voortstraat, J. Starmans Voortstraat 95, H. Lamers Doornkampstraat 6 en Junggebuhr Doornkampstraat 2.

Binnen het kader van de Limburgse Stichting was alleen in de afdeling Voort, bij wijze van experiment een dergelijk comité aan het bestuur toegevoegd. De samenwerking tussen beide instanties mag zeer bevredigend worden genoemd, aldus het jaarverslag. Maandelijks vonden er bijeenkomsten plaats tussen het bestuur en het comité

Hoofdleidster mej. Van Neer werd in het buurthuis geassisteerd door verschillende vrijwillige krachten zoals de heren J. Ledoux, F. Wetzels en mej. M. Hendriks. Iedere zondag werden er in de grote zaal van het buurthuis twee heililige missen gelezen ten behoeve van de buurtbewoners. In augustus was er ten bate van het buurthuiswerk een Fancyfair op de speelplaats van de jongensschool aan de Hoogstraat. In oktober ging een lang gekoesterde wens in vervulling, de opening van een uitleenbibliotheek in het buurthuis.

*Grietje Drijver en Alex Bende voor de druk bezochte speeltuin de Voort.
De ingang van de speeltuin was toen nog aan de Helseviersweg.*

Speeltuin de Voort

Op de Engelse schommel.

*Opa Willem Drijver, ?, Griet Drijver, Willem Drijver, Berta Drijver, Oma Dina Drijver
Mientje Drijver, ?*

Kritiek op de woningvereniging

De woningvereniging stond onder zware kritiek van de lokale overheden. Het achterstallig onderhoud en de modernisering van de woningen liet te lang op zich wachten.

Op 17 september 1957 schreef Dr. J. Tans, lid van de Tweede Kamer, een artikel in "Het Vrije Volk".

"Het Goede Huis is de naam van de woningvereniging in Nieuwenhagen. Zij bezit een heel complex van meer dan 100 huizen in die gemeente en die zijn zo goed dat het bestuur van de woningvereniging zelf nog in juli als zijn mening te kennen heeft gegeven, zwart op wit, dat er met de meeste spoed, onder andere -let wel onder andere- de volgende verbeteringen moeten worden aangebracht: het aanbrengen van de waterspoeling op de wc's, het aanbrengen van gootstenen, een en ander met afvoer op een te leggen riolering, het verbeteren van daken, afvoergoten, deuren en ramen, het vernieuwen van de tuinafsteringen en van de elektrische lichtinstallatie en het betegelen van de achterplaatsen.

Wat blijft er eigenlijk nog over, mede gelet op onder andere, dat niet hoeft verbeterd te worden aan deze huizen? En kan het anders, dan dat de bewoners de naam Het Goede Huis slechts met bittere spot in de mond kunnen nemen? En het vanzelfsprekend als een pijnlijke uitdaging voelen, dat zij ook nog 25% huurverhoging mogen gaan betalen? Dat wil zeggen de verhoging is aangezegd".

Nieuwe woningen in aanbouw op de hoek Landgraaf Kampstraat. De straat zal spoedig de naam Doornkampstraat krijgen.

Nieuwe woningen

Op 12 november had de woningvereniging nieuwe plannen laten maken voor de bouw van woningwetwoningen in de Voort. Deze plannen waren uitgewerkt door het architectenbureau P. van der Velde en Zoon uit Helmond. Het ging hier om de bouw van een complex van 11 woningen aan de Landgraaf en aan de Kleikoeleweg. De totale bouwkosten beliepen op respectievelijk f. 175.195,16 en f. 326.963,96.

De splitsing van de woningen in twee complexen vond zijn oorzaak in het feit, dat het complex van elf woningen met een door de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal te verstrekken langlopende lening zou kunnen worden gefinancierd. Voor het andere project hoopte men een grond- en bouwvoorschot van het rijk te ontvangen, dan wel te kunnen putten uit de nationale woningbouwlening. Het eerste complex zou 7 woningen omvatten voor 8 personen en 4 woningen voor 6 personen. Het tweede complex bevatte 4 woningen voor 8 personen en 18 woningen voor 6 personen. De gemiddelde huurprijs was berekend op respectievelijk circa f. 10,50 en f. 11,40 per week. Het college van B&W had dit plan aan de gemeenteraad voorgelegd. In het belang van de noodzakelijke voortzetting van de woningbouw en omdat het bouwplan grote betekenis zou kunnen hebben voor de verdere ontsluiting en ontwikkeling van de Voort, stemde de raad in met het voorstel.

1958

Afbraak

De gemeente Nieuwenhagen richtte op 13 november 1958 een schrijven aan de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid ten behoeve van de afbraak van 16 woningen van complex III aan de Ravetsmaarstraat.

“In antwoord op uw schrijven van 17 juli 1958 delen wij u mede, dat van de 16 woningen en het complex van 74 woningwetwoningen 10 zijn gesloopt en wel:

De panden Ravetsmaarstraat nummers 23 en 25, in januari 1957

Einde huurbetaling nr. 23 per 31 december 1956

nr. 25 per 15 december 1956

De panden Ravetsmaarstraat, nummers 4, 6, 8, 10 in april 1957

Einde huurbetaling nr. 4 per 31 maart 1957

nr. 6 per 15 januari 1957

nr. 8 per 15 februari 1957

nr. 10 per 31 maart 1957

De panden Ravetsmaarstraat nummers 15, 17, 19 en 21 in november 1957

Einde huurbetaling nr. 15 per 31 december 1957

nr. 17 per 31 oktober 1957

nr. 19 per 31 oktober 1957

Achterzijde van de woningen aan de Ravetsmaarstraat

De zes woningen Ravetsmaarstraat nummers 3 tot en met 13 moeten thans nog worden gesloopt.

De ontruiming van deze woningen heeft verscheidene, niet eenvoudig op te lossen moeilijkheden met zich meegebracht. Bij gereedkomen van de ter compensatie van de af te breken panden gebouwde woningen zijn wij erin geslaagd, na zorgvuldige afweging der belangen en met de nodige verschuivingen alle in de te slopen Ravetsmaar-woningen gehuisveste gezinnen, met uitzondering van de in de woningen Ravetsmaarstraat 11 en 13 wonende gezinnen aan passende woonruimte te helpen. Van de zes thans nog te slopen woningen zijn vier woningen na ontruiming door de oorspronkelijke gezinnen betrokken door andere bewoners, die zeer erbarmelijk gehuisvest waren of elders in de gemeente ten gevolge van ernstige wanbetaling of een gerechtelijke uitspraak hun woningen moesten ontruimen en wier gezinnen onmogelijk lang zonder huisvesting konden blijven.

Bovenstaande aangelegenheid heeft de voortdurende aandacht van ons college. Onzerzijds zal al het mogelijke in het werk worden gesteld de resterende gezinnen zo spoedig mogelijk aan een andere woonruimte te helpen om zodoende tevens onze verplichting de woningen af te breken, na te komen."

1960

In het schrijven van de gemeente Nieuwenhagen van 5 maart 1960 aan de centrale directie van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid schreef de toenmalige burgemeester:

“In antwoord op uw bovenvermeld schrijven delen wij u mede, dat inmiddels ook is overgegaan tot afbraak van de resterende zes van de zestien voor afbraak bestemde woningen van het complex van 74 woningwoningen van de Woningvereniging Het Goede Huis te Nieuwenhagen.

De huur dezer zes woningen is beëindigd:

Pand Ravetsmaarstraat 13 op 15 februari 1959;

Pand Ravetsmaarstraat 7 op 15 maart 1959;

Pand Ravetsmaarstraat 9 op 31 maart 1959;

Pand Ravetsmaarstraat 11 op 15 april 1959;

Pand Ravetsmaarstraat 3 op 30 april 1959;

Pand Ravetsmaarstraat 5 op juni 1959.

Thans kan dus worden overgegaan tot gedeeltelijke³ aflossing der schuldrestanten voor het complex van 74 woningen.

De 6 woningen (genummerd Ravetsmaarstraat 4, 6, 8, 10, 23 en 25) waren zo slecht dat er geen opbrengst was. Deze woningen werden in sloop gegeven voor het opruimen en wegvoeren van het puin.

10 woningen (genummerd 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21) werden in sloop gegeven voor f. 151,00 per woningen (opruimen en wegvoeren van hete puin voor rekening van de sloper).”

1962

In 1962 telde het werkgebied dat vanuit het buurthuis bereikt werd 267 woningen waarin 292 gezinnen woonden.

De arbeidersgezinnen waren toen veruit in de meerderheid, ongeveer 77%, waarvan ruim 50% mijnwerkers.

Men was overwegend katholiek, doch minder dan 50% praktiserend. Politiek gezien was het grote aantal CPN-aanhangers opvallend, ongeveer 10% van het aantal uitgebrachte stemmen bij de verkiezing van Provinciale Staten in 1962.

WC en riolering

Er werd in de woningen van de Doornkampstraat en Voortstraat een closet met waterspoeling geïnstalleerd en een riolering en waterafvoer aangelegd. Verder noodvoorzieningen aan daken en afvoer.

Verenigingsleven

Ook het verenigingsleven leefde volledig onder de bevolking van de Voort. Begin augustus 1962 werd er in de Voort de Vinkenvereniging “Slag op Slag”, opgericht. De vereniging werd gesticht door onder andere de heren Sjef Fober, C. van Elteren en G. Herings.

De voetbalvereniging Sylvia verwierf in 1962 haar koninklijke goedkeuring. Inmiddels was de vereniging uitgegroeid tot circa 100 leden. De accommodatie waarop deze leden hun sport beoefenden op het voormalig zandwingsgebied kreeg ten onrechte de benaming speelveld. De kleeaccommodatie ontbrak in zijn geheel.

*Brand Boys Toernooi 1962 op het voetbalveld Sylvia.
Tijdens dit toernooi speelden mee; G. Biter, J. van Elteren, B. Wenekens, J. Roefs,
J. Ledoux, G. van Elteren, J. Kohlen, H. Smeets, J. Iast, M. Panek en G. Heerings.*

Zwarte broek, oranje trui dat zijn onze Sylvia lui.

Bloeiend buurthuiswerk

In het jaarverslag 1963 van de Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort vermeldde men dat het clubgebeuren een waar succes was. Men organiseerde voor de jeugd een bivak. Het bivakkamp dat dit jaar plaatsvond in de tweede, derde en vierde week van augustus werd een groot succes. In de tweede week bestond de groep uit meisjes in de leeftijd van 10 t/m 14 jaar. De laatste bivakweek was opengesteld voor grotere jongens in de leeftijd van 11 – 15 jaar. Het tweede bivak was voor het eerste gemengd. *“Dit was een experiment dat geslaagd genoemd mag worden”*, aldus de leiding. De groep was 32 kinderen groot, waarvan 8 meisjes en 24 jongens waren. De bivakplaats was een leegstaande lagere school in Echt aan de Peyerstraat 29. Het programma bestond dat jaar uit een etalagewedstrijd, zwembad- en speeltuinbezoek, dierentuin, sportmiddag, voetbalwedstrijd, dropping, speurtocht, oriëntatierit en een kampvuur.

Carnavalsfeesten waren er voor de jeugd inclusief jeugdprins met zijn raad van elf. Het feest werd besloten met een grote optocht door de hele buurt.

Voor de groetere opgroeiende jeugd waren er een bonte avond en een dansavond.

In het buurthuis werd een hulp-kerkje gevestigd waar wekelijks een mis werd gehouden.

In het bestuur zaten nog steeds dr. Loyson, voorzitter, dhr. Hanssen, secretaris, dhr. Beckers, penningmeester. Verdere bestuursleden waren in 1963 de heren Gattignon, F. Reumkens, J. Vanderheyde, mr. H. Vrouwenraets, de zeereerwaarde heer pastoor Debets en de eerwaarde heer kapelaan Dols.

De beroepskrachten waren mej. G. Vanderschuren, jeugdleidster in dienst van de stichting sinds 1 maart 1962, dhr. J. van Cruchten, maatschappelijk werker in dienst sinds 1 december 1962. Hij vertrok in 1964 naar Israël.

Het gebouw bestond uit een grote woonkamer, een keuken, een kantoor, een bibliotheek, een knutselkamertje, een zitkamer en een kolenkelder. De achterzijde van het gebouw werd steeds minder geschikt voor gebruik. Het gebouw had veel te lijden van mijnschade.

Met alle verenigingen uit de buurt werd contact gezocht. Met het Fluit- en Tamboerkorps Wilhelmina werd samen een driedaags feest georganiseerd. De voetbalvereniging Sylvia stond desgevraagd het terrein af om wedstrijden te organiseren. Ook werden er contacten onderhouden met het speeltuincomité.

Het buurthuis wilde nog meer erkenning krijgen in en buiten de buurt. Het werd ruimschoots gebruikt door de jeugd maar moest ook tot een hulppost voor volwassenen uitgroeien.

1964

Op initiatief van de burgemeester van Nieuwenhagen kwam een bezinning op gang over de toekomst van de woningen in de Voort die steeds grotere defecten gingen vertonen en steeds minder voldeden aan de eisen die men aan een behoorlijke huisvesting mocht stellen.

Nieuwe projectleider

In 1964 kwam Wim van den Goor als projectleider in dienst bij de stichting. Hij begon zijn werkzaamheden aan de Kleikoeleweg in de oude limonadefabriek samen met het enige teamlid jeugdleidster Ger Vanderschuren en gelukkig een groot aantal vrijwilligers. Zijn opdracht was om maatschappelijk- en jeugdwerk te verrichten ten behoeve van de wijk de Voort.

1965

Besluit tot afbraak van 150 woningen

Op grond van een onderzoek naar de onderhoud- en verbeteringswerken die uitgevoerd zouden moeten worden, werd in 1965 besloten 150 woningwetwoningen in de Voort af te breken. Het werd niet verantwoord geacht vereiste, zeer hoge geldbedragen te besteden aan woningen waarvan het duidelijk was dat zij ook na herstel, niet meer zouden voldoen aan de eisen die men aan een woning mocht stellen gelet op de woontechnische waarde van de woningen.

1966

Hoe groot was de wijk?

De Voort telde 269 woningen waarin 296 gezinnen en 24 alleenstaanden waren gehuisvest. De totale bevolking telde ongeveer 1200 personen. Hiervan was 46,7% jonger dan 20 jaar.

Bezinning over nieuwbouw

In het jaar 1966 vond al een bezinning plaats op de vraag naar de mogelijkheden van nieuwbouw en de daarmee samenhangende problemen.

Op aandringen van het bestuur werd een uitgebreide inventarisatie opgemaakt, die uitgewerkt werd in het rapport “Aspecten van de maatschappelijke onaanangepastheid in de Voort, Nieuwenhagen”. Dit rapport zou moeten dienen als basismateriaal in de bestuurlijke pogingen om voor de stichting een erkenning als G.G.W.W.-instelling te krijgen. Als G.G.W.W.-instelling zou het mogelijk zijn extra subsidiegelden los te krijgen van het ministerie waardoor meer personeel in het buurthuis werkzaam zou kunnen zijn.

Toestand van het buurthuis

Het buurthuis lag midden tussen de twee gedeelten van de wijk, de bovenste Voort en de onderste Voort. Het gebouw voldeed niet meer aan de ruimtelijke- en kwaliteitseisen. Men vond de indeling ongunstig, waardoor men het overzicht verloor wanneer meerdere groepen tegelijk gebruik maakten van het gebouw. Men had in 1966 ook al verschillende reparaties gehad aan het gebouw, maar het gebouw bleef vochtig. Het bestuur bestudeerde dan ook de mogelijkheid om tot nieuwbouw te komen. De gemeentelijke overheid had haar toezegging op eventuele medewerking reeds gedaan door middel van reservering van het honorarium voor de schetsontwerpen van de architect.

Ook de kwaliteit van de inventaris liet te wensen over. Bijna alle meubilair was aan vervanging toe. De verwarming van het gebouw moest verbeterd worden. Drie lokalen werden verwarmd door in slechte staat verkerende kolenkachels. Het was te gevaarlijk om deze nog te gebruiken.

Veel activiteiten

Binnen heet groepswerk werden activiteiten als manuele- en verbale expressie, gezelschapsspelen, teamspel, sport en spel wekelijks georganiseerd voor een 200 tal kinderen uit de buurt. Naast de wekelijkse activiteiten werden ook de meer algemene activiteiten georganiseerd en werd er deelgenomen aan een carnavalsmiddag met een eigen optocht. Er werd door de buurt een tentoonstelling georganiseerd waarin zelfgemaakte werkstukken door de kinderen tentoongesteld werden.

Ook werden 3 bivakweken in St. Odiliënberg georganiseerd gedurende de laatste week van juli en de eerste twee weken van augustus. Hieraan namen toentertijd 65 kinderen in de leeftijd van 7 t/m 14 jaar deel.

Bivak met het buurthuis de Voort 1966

65 jongens en meisjes amuseren zich tijdens het bivak in oddienberg

Binnen het buurtwerk kwam in het jaar 1966 een “samenwerkingsorgaan” tot stand, waarin naast de functionarissen van het buurthuis enige bestuursleden van de voetbalclub Sylvia, de Speeltuinvereniging en het Fluit- en Tamboerkorps Wilhelmina zitting hadden. Het doel van het orgaan was tot meer onderlinge samenwerking te komen en, mede als manifestatie daarvan, enkele keren per jaar gezamenlijke ontspanningsavonden te organiseren voor alle mensen uit de Voort. Er werd door dit samenwerkingsorgaan dertien keer vergaderd en er werden drie drukbezochte kienavonden en een geslaagde fancyfair gehouden.

Door het plaatselijke Groen Kruis werden gratis moedercursussen georganiseerd in het buurthuis. Voor de ouden van dagen was er de traditionele dagtocht per autobus.

1967

Het rapport de Voort

In oktober 1966 vond er een huis aan huis enquête plaats door de dames J. Huyben en J. Paes, woningmaatschappelijke werksters in dienst van de Vereniging Ons Limburg. Zij inventariseerden de Voort en brachten in maart 1967 een uitgebreid rapport uit over het wel en wee in de buurt en de gemeenschap uit.

Het rapport “De Voort” gaf enkele aspecten weer van de woonsituatie in de onderste Voort, alsmede in dat deel van de bovenste Voort dat gevormd werd door de woningen aan de Doornkampstraat 1 t/m 49 en de Voortstraat 27 t/m 67.

Waarom dit onderzoek?

De redenen waarom en de vormgeving van het gehouden onderzoek verwees naar het in april 1966 uitgebrachte rapport “De Koelweg”. Uit het rapport bleek, dat de Vereniging Ons Limburg richtlijnen wilde maken voor het opzetten van een verhuis- en verhuurbeleid. *“Zulk een beleid dient de gehele gemeente Nieuwenhagen te omvatten omdat bij een sanering de hele plaatselijke samenleving betrokken is. Het meest direct echter degenen, die wonen in de af te breken buurten en straten en naar wier toestemming in deze niet wordt gevraagd. Zij hebben er dan ook recht op, zoveel als enigszins mogelijk, gerespecteerd te worden in hun wensen, levensstijlen, gewoonten etc.”*, aldus drs. J.J.M. Mijers van de dienst Sociaal Woononderzoek van genoemde vereniging.

De Voort als leefgemeenschap

Men onderzocht de buurt als leefgemeenschap. De sfeer in de buurt werd gekenmerkt door een geringe scheiding tussen straat en woning. Zo werden de woningmaatschappelijk werksters zeer gemakkelijk bij de huisbezoeken ontvangen. De bewoners spraken vrij vlot en zonder reserve, aldus beide dames. De contacten met de burens werden voornamelijk op straat onderhouden. Men kende elkaar en wist alles van elkaar, zonder ernstige kritiek. Men aanvaardde iedereen zoals hij was. Van achterklap, het opzettelijk vertellen van allerlei schandpaaltjes was weinig gebleken.

Opmerkelijk was dat in de Voort, in vergelijking tot andere woninggroepen, door de kinderen weinig op straat werd gespeeld. Van het omliggende bos en heide werd daarentegen bijzonder veel gebruik gemaakt. Het buurthuis werd door de jeugd goed bezocht. Dit vond men nogal typisch omdat het gebouw waarin men zich moest vermaken, geheel uit de tijd bleek te zijn. Zo vermoedden de onderzoekers dat het sterk georiënteerd zijn van de jeugd op het buurthuis kwam door de activiteiten die hier werden aangeboden. Zij vormden een compensatie voor hetgeen men thuis miste aan gezelligheid, aanspraak en samen bezig kunnen zijn. De laatste tijd werden minder goede gezinnen in de Voort gehuisvest. Dit werd echter door de oude bewoners niet als zodanig ervaren.

Onderlinge acceptatie

De onrust die men in andere groepen bij dergelijke inbreng kon vaststellen, ontbrak hier. In de Voort werden nieuwe bewoners geaccepteerd en na korte tijd behoorden zij erbij. Er waren meerdere gezinnen uit de Voort die datgene wat zich in de buurt als minder gewenst of ongewenst afspeelde aanvaardden zonder de buurt hierom als minderwaardig te beschouwen.

In de Voort voelde men zich thuis. Men voelde er een zekere geborgenheid tegen de wereld erbuiten, die hen over het algemeen bestempelde als zijnde van minder gehalte. De bewoners van de Voort leunden tegen elkaar aan. De een zag dag de ander niet beter was dan hijzelf en niet meer presteerde, echter zonder te proberen er zelfs iets van te maken.

Het leven was goed en ging niet boven het alledaagse uit. Men nam het leven zoals het kwam zonder zorg voor morgen en zonder behoefte om “de loop der dingen” te beïnvloeden. Men onderzocht enkele aspecten van de leefpatronen. De bewoners hadden een passieve instelling. Zij namen de dag zoals deze kwam. De vrouwen hadden het werk al vroeg aan de kant. De rest van de dag gebruikte men om deel te nemen aan het straatleven dan wel voor familiebezoek, gezellig babbelen of “werkjes” thuis zoals breien.

Gemoedelijk leven

Van orde en planning van leefregels, viel in de meeste huishoudend niet veel te bespeuren, aldus de maatschappelijk werkers. Zo waren er bijvoorbeeld in veel huishoudend geen vaste uren waarop de maaltijden werden gebruikt. Acute behoefte bepaalde de activiteiten ter zake van de huishoudvoering. De afwezigheid van planning mocht veelal blijken uit het feit dat weinig in voorraad werd gekocht. Men ging naar de winkel op het moment dat men thuis om iets verlegen zat.

Bezoek kwam echter niet snel ongelegen, zelfs niet op de normale etenstijd.

Het leven ging er gemoedelijk aan toe, zich bijzonder inspannen was er niet bij. Wanneer iets hinderde werd het ronduit gezegd. Desnoods ging men op de vuist, maar dan was het ook “uitgevochten” of “uitgesproken”. Deze gemoedelijke, ook weinig om de toekomst bezorgd zijnde instelling verklaarde wellicht, waarom zo opvallend weinig mensen last hadden van “zenuwen” in de zin van constante nervositeit, aldus het rapport.

De geschetste leefwijze zou tevens kunnen verklaren waarom het veel voorkomende verschijnsel van inwoning geen bijzondere moeilijkheden met zich meebracht.

De gemoedelijke wijze van leven, het zorgeloos zijn, is van zodanige aard dat men direct voor enige tijd “van de kaart was” wanneer men onverwacht voor een moeilijke situatie kwam te staan.

De indruk bestond dat de mannen aan de arbeid zodanig geen vreugde beleven. De arbeid was enkel een middel tot het verdienen van geld, dat weer gemakkelijk werd uitgegeven aan eten, drinken en vermaak. Niet meer geld verdienen dan, bij wijze van spreken, nodig was voor vandaag en morgen. Een behoefte tot sparen ten einde eventualiteiten te kunnen opvangen, was er niet. Dit verklaarde misschien ook dat er, in tegenstelling tot in andere woongroepen, vrijwel niet vernomen werd over bijverdiensten, overuren of in loondienst werkende gehuwde vrouwen (slechts 7 vrouwen).

De sociale waardering was niet, zoals in een industriële samenleving, gebaseerd op activiteiten en inkomen. Werkloosheid of een gering inkomen waren voor de bewoners moeilijke, maar geen beschamende verschijnselen. Men maakte gemakkelijk gebruik van allerlei vormen van sociale voorzieningen, hulpverlening en burenhulp, wanneer de mogelijkheid hiertoe voorhanden was.

Evenzoveel illustraties, dat de weg van de minste weerstand een vertrouwde weg was.

Onbezorgdheid voor de toekomst

Tot hun 15^e jaar bleven de contacten van de jeugd voornamelijk beperkt tot de Voort. Een belangrijke indicatie hiervan was het feit, dat de jeugd niet deelnam aan het (traditionele) organisatieleven in Nieuwenhagen. In die gevallen dat men lid was van een vereniging, was dit ook nog een vereniging uit Voort. Waarschijnlijk door afwezigheid van relaties buiten de Voort, leefde bij de jeugd niet het verlangen iets meer in de wereld te bereiken.

De grootste levensbehoefte van de Voorter jeugd was dan ook zo vlug mogelijk geld te verdienen, dat, te beoordelen naar uiterlijke omstandigheden, slechts diende om uitgegeven te worden. Zij hadden van hun ouders niets anders gezien of gehoord. De onbezorgdheid voor hun toekomst, een zeker gemis aan een zich actief inzetten voor een meer verwijderd doel, moge onder meer blijken uit de situatie met betrekking tot het onderwijs.

Opvallend is namelijk dat slechts één jongen een hogere studie aan de TH in Aken en slechts 2 jongens middelbaar onderwijs genoten aan de MAVO-ULO, aldus het gerapporteerde. Zolang men leerplichtig was volgden de jongens in het gunstigste geval de Ambachtsschool. De meisjes volgden “enkel” huishoudonderwijs. Men stelde zich dan ook de vraag of men deze vormen van onderwijs ook zou volgen, indien er geen leerplicht bestond tot 15 jaar. In elk geval was zeker dat van de ouders met betrekking tot het volgen van verder onderwijs na de lagere school geen stimulerende invloed uitging en dat voor de meisjes slechts aan één perspectief werd gedacht: trouwen en huishouden. Studeren was voor meisjes in die tijd weggegooid geld.

De meeste mensen willen graag in de Voort blijven wonen

82 huishoudens wonen graag in de Voort. Slechts in 15 gevallen voelde men zich in deze buurt niet thuis, terwijl men in 5 gevallen onverschillig was waar men woonde.

Door 50 huishoudens werd de waardering voor de gegeven woonsituatie nader aangegeven met de opmerking, dat men reeds zo lang in de Voort woonde, dat men met deze buurt totaal vergroeid was. Er waren gezinnen bij die het al dan niet kunnen blijven wonen in de Voort beleefden als een kwestie van leven of dood. Met name de oudere mensen spraken in dit verband over het stokpaardje van “een oude boom ...”. Het zo lang wonen ging dikwijls terug tot de jeugdjaren van de man of vrouw of beiden. Er werd dan aan toegevoegd: “wij zijn hier gewend, hebben nooit ergens anders gewoond”, of “wij zouden in Nieuwenhagen niet willen wonen”. Dit laatste duidde erop, dat men de buurtsfeer in de Voort anders aanvoelde dan de overige bewoners van Nieuwenhagen. Men vond het gezellig wonen omdat men elkaar kon en de mensen er hartelijk waren en graag bereid elkaar te helpen indien dat nodig mocht zijn. In de onderste Voort werd het “graag wonen” sterk mede bepaald door het feit, dat de woningen aan de Parkstraat en het laatste gedeelte van de Voortstraat aan de voorzijde ruim gelegen waren, met op de achterzijde een vrij uitzicht.

Elders werd reeds opgemerkt dat het leven in de Voort vrij was van wat men zou kunnen noemen “de concurrentiesfeer”. Omdat men elkaar accepteerde zoals men was, zonder iets anders te verwachten, leerde er niet de behoefte om zich uit te werken boven het gegeven

niveau. Het rollenspel was eenvoudig, men behoefde zich nergens tegen af te zetten omdat men er niet op beducht hoefde te zijn “zijn gezicht te verliezen”.

Een verhuizing naar elders zou betekenen een verloren gaan van de vertrouwde sfeer met zijn geborgenheid en ongecompliceerde leefwijze. Men wist dat de Voort en zijn bewoners niet gewaardeerd werden. Verhuizen zou derhalve betekenen dat men terechtkwam in een anders gerichte sfeer, waarin men zich zou moeten waarmaken, waarin men het gedrag naar buiten toe zou moeten wijzigen, wilde men enige kans op aanvaarding maken; waarin men bloot zou staan aan kritiek. Het onderzoek gaf de indruk dat veel bewoners van de Voort het centrum van Nieuwenhagen zoveel als mogelijk vermeden. Voor veel inkopen ging men naar Brunssum of Heerlen omdat men in deze plaatsen niet als Voort-bewoners werden tegemoet getreden. Men was zich er terdege van bewust, dat de Voort geen goede naam had in Nieuwenhagen.

Dat het merendeel van de huishoudens bijzonder graag in de Voort woonde betekende niet, dat er geen aanknopingspunt gevonden zou kunnen worden voor de door de woningvereniging voorgenomen sanering. In 25 gevallen bestond namelijk tegen afbraak geen bezwaar, mits men door te verhuizen zijn woonsituatie kon verbeteren tegen een op te brengen huur. 17 huishoudens (waaronder 7, die graag in Voort woonden) hadden reeds besloten om te verhuizen. 50 huishoudens hadden duidelijk uitgesproken wens naar voren gebracht tenminste in de buurt (hieronder werd verstaan de hele Voort en/of Nieuwenhagen) te kunnen blijven wonen, indien onverhoopt toch tot afbraak zou worden besloten.

De wooncultuur in de Voort

Ook werd er een onderzoek gedaan naar de wooncultuur in de Voort.

Op enkele uitzonderingen na werden de woningen goed bewoond en onderhouden. In dit opzicht week de Voort niet belangrijk af van de doorsnee situatie in de vooroorlogse woninggroepen in de oostelijke Mijnstreek.

De inrichting van de woningen daarentegen was in het algemeen eenvoudig met weinig of geen luxe. De meubilering van de bovenverdieping was beperkt tot het meest noodzakelijke, zonder enig spoor van gezelligheid.

Ofschoon het niveau bepaald niet slechts was te noemen, gold anderzijds wel, dat de wooncultuur in de Voort achterlag bij vergelijkbare woninggroepen. Dit bleek volgens het rapport uit de volgende aspecten.

- De na de oorlog gegroeide nieuwe inzichten met betrekking tot meubelkeuze en plaatsingen waar aan de Voort voorbij gegaan. Meubilair werd niet gauw vernieuwd. “Deze koop je voor het leven”, terwijl speciaal de woonkamer traditioneel was ingericht. In de woningen met een woonkeuken werd het kleine voorkamertje nog vaak gebruikt als pronkkamer, opgetuigd met plastic bloemen en sierpoppen. Kitsch wordt er door de maatschappelijk werksters van de stichting in sterke mate aangetroffen.
- Het aantal gevallen, waarin door de bewoners zelfs aan de woningen verbeteringen zijn aangebracht, is relatief niet veel minder dan in andere woongroepen. Zo is bijvoorbeeld in 29 woningen in de onderste Voort (50%) een doorverlichting gemaakt. Dat dit aantal in de bovenste Voort slechts 6 bedraagt (13%) hield verband met het feit, dat het woningtype in de Doornkampstraat veel moeilijker te “moderniseren” was. Na het maken van een doorverlichting was in de bedoelde

woningen namelijk geen afgesloten gelegenheid meer om te kunnen koken en spijzen te bereiden. De kwaliteit van de gemaakt doorverlichting was echter stukken minder dan elders. Bovendien werd de grotere ruimte, welke ontstaat door het wegslaan van de tussenwand, niet benut voor een betere plaatsing van het meubilair, noch gaf het aanleiding tot het aanschaffen van nieuw meubilair.

- De betrokken woningen dateerden uit de jaren 1921-1922. Het behoeft dan ook niet verwonderen, dat deze woningen, in loontechnisch opzicht uit de tijd waren. De bewoners zelf echter waren met de woningen tevreden. Er was geen aanleiding voor de veronderstelling dat de beleving van de bewoners van de Voort het sociaal aspect van wonen, de relatie naar buiten, alle accent kreeg. Omdat men namelijk graag in de Voort woonde werd er over de woningen zodanig praktisch niet gesproken. Klachten over de woningen waren er dan ook weinig; ook over de ongemakken die zo'n oude woning met zich meebracht werd weinig gezegd. Zo was bijvoorbeeld sporadisch een bezwaar geuit tegen het niet aanwezig zijn van een geschikte handwasgelegenheid in de woning, alhoewel er toch verscheidene gezinnen met opgroeiende jongens en meisjes woonden, waarvoor het dagelijks toilet, alsook het baden, moeilijkheden moest opleveren. Bij een enkel gezin leefde wel het verlangen naar een douchecel, maar voor een woning met een dergelijke voorziening wilde men toch niet de Voort verlaten.

Opmerkelijk was ook dat de meer volwassen kinderen niet aandrongen op een woning met meer comfort.

“We vinden de woningen gezellig, droog en warm”

Men uitte dus volgens de beide maatschappelijk werksters weinig of geen kritiek op de woningen. Integendeel, men noemde deze oude woningen “gezellig, droog en warm”. Nieuwbouw werd in veel gevallen van de hand gewezen als zijnde minder goed gebouwd. Een moderne woning was een onwennig begrip en lag duidelijk buiten de aspiratiesfeer. Door de bewoners werd in het kader van de waardering voor woning en woonomgeving niet gesproken over de lage huren. Het was echter waarschijnlijk, dat ook deze factor aan de bestaande waardering niet vreemd was. Bovendien viel op dat in het bijzonder degenen, die niet uit de Voort weg wilden, zo sterk een positieve waardering voor de bestaande woningen naar voren brachten. Vermoedelijk zo concludeerde men in het rapport verwachtte de bewoners dat de geplande afbraak door een dergelijke houding kon worden tegengehouden.

De Doornkampstraat maakte volgens het rapport de meest slechte indruk. Zo schreef men: “mogelijk wordt het beeld ietwat overtrokken door het feit, dat de straat smal is en de huizen aan één kant, 23 in een rij, zonder voortuin aan de stoep liggen. Het straatbeeld wordt er bovendien niet beter op die oude auto's di er steeds geparkeerd staan”. Verder vervolgde men: “Hier wordt nog meer na buiten geleefd dan in de onderste Voort. Men treft hier bijzonder veel vrouwen aan op straat, slecht gekleed, op pantoffels, vaak met krulspelden in

het haar, aan de deur pratend enz. De sfeer in de lawaaierige straat wordt mede bepaald door een dronken man (incl. veel ruzies), een publieke vrouw en een dorpsype dat alles weet en alles aan elkaar kletst”.

Achterzijde Ravetsmaarsstraat.

Kinderen v.l.n.r.: Ari Reumkens, Hanni Lamers, Jan Reinders, Nel Knuit, Trius Knuit, Kris Knuit, Rinus Knuit, Hendriks, ?, Rika Knuit, Timi Knuit

Tenslotte werd er nog op een aspect binnen de wooncultuur gewezen namelijk dat voor 24 van de 102 huishoudens de huur door de mijnonderneming werd ingehouden op het loon. Van de resterende 78 huishoudens, die zelf de huur moesten afdragen, hadden per 1 januari 1967 10 huishoudens een huurachterstand van meer dan een maand.

Nooit naar een flat

Over flats was men in het geheel niet te spreken. De bewoners hadden een grote aversie tegen flatbouw. Vrijwel iedereen wees de mogelijkheid om in een flat te gaan wonen zonder mee van de hand. Als eerste bezwaar werd steeds genoemd, het trappenlopen. Wezen de dames dan op de mogelijkheden dat een flat voorzien kon zijn van een lift, werden andere bezwaren zoals, ziekten, verlies van vrijheid, gemis aan ruimte rond de woning en gemis van tuin voor de kinderen naar voren gebracht. Vaak werd een flatwoning ook als een belemmering voor het uitoefenen van een hobby gezien, vooral voor het houden van dieren. Men ging er dan ook vanuit dat Nieuwenhagen nog geen ervaring had met hoogbouw en dat de spontane afwijzing van de flat voor een belangrijk gedeelte verband hield met de slechte ervaringen welke waren opgedaan met de in de jaren 1949-1952 in de Irenestraat en Beatrixstraat gebouwde middelhoge bouw. Bij de bewoners van de Voort was een van de belangrijkste factoren bij de afwijzing van flatbouw, volgens het rapport de grote hechtheid

aan het straatleven Samen met het feit, dat een eventuele verhuizing naar een flat ook een zware mentale omschakeling zou betekenen (andere leefwijze, minder geborgenheid, e.d.) werd begrijpelijk dat alleen al de gedachte aan het wonen in een flat aanleiding gaf tot zwaar emotioneel getinte commentaren zoals bijvoorbeeld: “ik wil er nog niet eens in begraven worden” of “Kruip nog liever in een stal of in een hutje op de hei”.

Verhouding huurprijs en inkomen

Uit het betreffende rapport werden ook enkele financiële gegevens van de bewoners van de Voort uit 1967 zichtbaar. Vooraf vermeldde men: “In deze paragraaf wordt verondersteld dat de voornamelijk van de huisvrouwen verkregen inlichtingen met betrekking tot het netto-inkomen van de gezinshoofden, juist zijn”. Dit waarschijnlijk omdat en twijfelde aan de juistheid van de informatie.

Zo hadden 64 gezinshoofden (63%) een netto-maandinkomen beneden de f. 600,00. Hierbij kwam dat de bewoners gewend waren aan een lage maandhuur, deze lag rond de f. 30,00 op enkele uitzonderingen na variërend van 4 tot 9% van het netto-maandinkomen. Voor een gemeente als Nieuwenhagen zou als norm voor een redelijke maandhuur 15% van het netto-inkomen van het gezinshoofd gehanteerd kunnen worden. Toepassing van deze norm zou voor 75% van de betrokken huishoudens minstens een verdubbeling betekenen van het percentage dat men thans aan huur werd betaald. De huren van de nog te bouwen huizen in Nieuwenhagen zouden echter voor het overgrote merendeel van de bewoners van de Voort aanmerkelijk hoger komen te liggen dan 15% van het inkomen. Dit was dan ook waarschijnlijk een achterliggende reden om niet uit de oude bestaande woningen te willen verhuizen.

Jan Gerards bij de grote steen op het voetbalterrein Sylvia.

Nu duidelijk werd dat in principe departement, gemeente en woningvereniging zich hadden uitgesproken voor afbraak van de vooroorlogse woninggroepen, mede aan de hand van een door de gedane onderzoeken verkregen resultaten een “saneringsplan” opmaken. Een dergelijk plan zou o.m. moeten bevatten:

- De fasering voor de afbraak, in welke straten achtereenvolgens de betrokken woningen afgebroken zouden worden;
- Richtlijnen met betrekking tot het onderhoud en beheer van die woningen, die eerst aan het eind van de saneringsperiode zouden worden afgebroken;
- Richtlijnen met betrekking tot te nemen maatregelen in de hiervoor in aanmerking komende maatschappelijke sectoren, gericht op een zo evenwichtig mogelijke integratie van de te verplaatsen gezinnen in hun nieuwe leefomgeving;
- Richtlijnen voor een te volgen huurbeleid waarin de sanering van de betrokken woninggroepen geplaatst werden tegen de achtergrond van de totale voorraad binnen de sociale woningbouw;
- Richtlijnen voor een op te zetten gezinscartotheek;

Men ging ervan uit dat het samenstellen van een saneringsplan zou kunnen worden toevertrouwd aan een commissie waarin de verschillende maatschappelijk sectoren vertegenwoordigd zouden zijn.

Door beide dames werd met behulp van meerdere maatschappelijke instanties een uitgebreide gezinscartotheek samengesteld waarin nauwkeur en zorgvuldig alle gegevens van de gezinnen in de Voort werden bijgehouden.

Als aanzet hiertoe werden een aantal individuele gegevens vastgelegd in een 102-tal gezinsrapporten. Daarnaast werd voor intern gebruik met betrekking tot de bezochte huishoudens verzamellijsten samengesteld. Hierin werden naast de gegevens en kwalificaties ook adviezen gegeven met betrekking tot de meest wenselijk geachte wijze van huisvesting buiten de buurten en straten waarin men destijds woonde.

Bronnen hoofdstuk 6

- Aangifteformulier van de gemeente Nieuwenhagen van schade veroorzaakt door geallieerde militairen en niet ontstaan ten gevolge van oorlogshandelingen. De bevrijding van U.O.W. 1944 O.C.G.L.
- Ken Landgraaf deel 1, wegkruisen en kapellen
- Limburgs Dagblad 15 juni 1946. Dubbele moord op den Ravetsmaarberg
- Limburgs Dagblad 22 juni 1946
- Limburgs Dagblad 19 september 1946. Tweede dader roofmoord te Nieuwenhagen in arrest
- Limburgs Dagblad 13 april 1948. Dubbele moord te Nieuwenhagen
- Kleikoel Koerier, 3^e jaargang, 4 april 1973, blz 13
- Limburgs Dagblad 11 maart Nieuwenhagerheide “Amor in de pastorie”.
- Limburgs Dagblad 26 april 1947. O.L. Vrouw van de Vrede
- Schrijven welstandscommissie Zuid-Limburg nr. G.N.a.B. 29 juli 1946
- Brief J.P. Pauwels, Heerlen 20 september 1946
- Afschrift besluit van de gemeente Nieuwenhagen 31 oktober 1946
- Kleikoel Koerier, 8^e jaargang, 8 oktober 1978, blz. 7
- Limburgs Dagblad 1950 SHC Maastricht
- Limburgs Dagblad Nieuwenhagenaar ging jeugdboeken schrijven, 5 juni 1952
- Schrijven van B&W van Nieuwenhagen nr. 3141 aan de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting, 30 maart 1955
- Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort, jaarverslag 1965
- Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort, jaarverslag 1956
- Nieuwe Limburger 4 mei 1956
- Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort, jaarverslag 1957
- Het Vrije Volk Dr. J. Tans, 17 september 1957
- De Nieuwe Limburger het Goede Huis, bouw van 33 woningen vraagt een half miljoen gulden, 12 november 1957
- Schrijven van de gemeente Nieuwenhagen aan de minister van 13 november 1948
- Schrijven gemeente Nieuwenhagen aan het ministerie 5 maart 1960
- Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort jaarverslag 1965
- Kleikoel Koerier 5 mei 1972 blz. 9
- Kleikoel Koerier 5 mei 1979 blz. 7
- Jaarverslag Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort 1963-1964
- Dhr. P. Phillipsen, Trefpunt 1970 blz. 276-278
- Kleikoel Koerier 8^e jaargang 5 mei 1978 blz. 2
- Jaarverslag Stichting Bijzondere Sociale Zorg Voort 1966
- Drs. J.J.M. Wijers. De Voort, enkele aspecten van de woonsituatie, Heerlen maart 1967.

Hoofdstuk 7

Sanering en afbraak.

Inleiding.

Op 5 juni 1967 verschijnt er een werknota met als uitgangspunt het ontwikkelen van een plan om de Voort in stukjes te saneren. De periode 1968 – 1978 wordt gekenmerkt als een tijdperk waarin de Voort langzaam maar zeker aan zijn einde komt.

De eerste huizen aan de Ravetsmaarstraat zijn inmiddels afgebroken. Het plan voorziet een enorme verschuiving van de Nieuwenhaagse bevolking omdat 10% van het woningbestand nu in de komende 10 jaar zal worden afgebroken.

Het buurthuis de Voort neemt een belangrijke plaats in om de belangen van de Voortenaars zoveel mogelijk te behartigen. Doormiddel van een bewonersonderzoek probeert men nu een beeld te krijgen van de wijk en de behoefte van haar bewoners.

Als in 1978 de laatste woningen aan de Dwarsstraat/Voortstraat en het woonhuis aan de Ravertsmaar 27 verdwijnen is er een einde gekomen aan 57 jaar Voort.

De werknota

Op 5 juni 1967 verschijnt er een werknota, bedoeld als uitgangspunt om te kunnen komen tot een fazenplan voor de afbraak van woninggroepen I, de 65 woningen gelegen aan de Doornkampstraat (25), Voortstraat (21), Achter de Hoven (9) en Dorpstraat (10). De afbraak van woongroep II, de 26 woningen gelegen aan de Koelweg en een gedeelte van woongroep III, de 58 woningen gelegen in de onderste Voort aan de Dwarsstraat, Voortstraat en Parkstraat. Het rapport was samengesteld in overleg met de technische en administratieve dienst door de dienst Sociaal Woningonderzoek van de vereniging "Ons Limburg"

Bij het opzetten van het rapport ging men uit van de volgende factoren:

- de onderhoud toestand van de woningen;
- de woon technische waarde van de woningen;
- het stedenbouwkundig karakter van de betrokken –straat of groep woningen;
- de financiële consequenties om de exploitatie;
- de bereidheid van verhuizing en de binding aan de straat;
- het sociaal niveau van de betrokken bewoners en de hiermee verbonden sociale waardering;
- Op het door afbraak vrijkomen van terreinen aan Achter de Hoven, Dorpstraat en Onderste Voort ligt, in het raam van de bestaande bestemmingsplannen, een bouwverbod;
- Enkel de door afbraak in de Doornkampstraat en de Voortstraat (nr. 27 t/m 67) vrijgekomen terreinen zouden direct voor nieuwbouw benut kunnen worden.

Er werd een grote betekenis toegekend aan een "werkschema", waardoor geleidelijk aan de nodige ervaring op gedaan kon worden met betrekking tot het oplossen van de aan de sanering verbonden veelsoortige vraagstukken.

Er moest rekening gehouden worden met de mogelijkheid, dat in Nieuwenhagen voorlopig de behoefte bleef bestaan aan een groep min of meer afzonderlijk gelegen en goedkope woningen. Indien men voorlopig woningen zou moeten handhaven voor het onderbrengen van moeilijke gevallen, zou uit stedenbouwkundig en maatschappelijke overwegingen de keuze vallen op Koelweg en de Parkstraat. Tenzij zo vermeldde men *"voorzieningen getroffen worden zullen aan de woningen aan de Koelweg (o.a. geen waterspoeling) om technische redenen echter niet voor genoemd doel gereserveerd kunnen worden, zodat de Parkstraat als enige mogelijkheid overblijft. De woningen aan de Parkstraat boden overigens meerdere woontechnische voordelen t.a.v. de woningen aan de Koelweg o.a. ruimtelijke indeling, en een centraal gelegen verkeersruimte"*.

Deze factoren leidden tot het opzetten van een fazenplan voor de afbraak waarin de woningen gelegen aan de Koelweg, Achter de Hoven, Dorpstraat, Doornkampstraat - Voortstraat en de onderste Voort zouden betrokken worden.

Voor de Doornkampstraat - Voortstraat kwamen de volgende negatieve aspecten naar voren:

- Veel klachten over vocht, slechte plafonds en slecht houtwerk;
- De oude woningen aan de Doornkamstraat en Voortstraat "deprimeerden" de overige woningen, en daardoor het totaalbeeld van de straat, mede door hun ligging in een aaneengesloten rij direct langs het trottoir en door de aan- en bij bouwsels achter de woningen.

Men vond dan ook dat de afbraak van de woningen in de Doornkampstraat gelijktijdig moest geschieden met de woningen aan de Voortstraat gelet op de slechte situatie achter deze woningen.

Groepsfoto van de voetbalvereniging SVVIA voor het buurthuis aan de Kleikoeienweg.

v.l.n.r.: Reintjes, Rinkens, Doek, Welvaart, ?, Spies, ?, Scheepers, Timmers, Schuncken, Peelen, Debets, ?, Reintjes en Niels.

Rij 2: Driver, Klippelaar, ?, Wenkens, Zweiphenning, Prusken, ?, Doek, Frois, Kool, ?, Nacken, Kohlen, v Elseren, Pitzack, ?, Hansen,

Poeters. Rij 3: v Voordkaal, v Beckem, Wijnands, Bisschops, Heerings, Peelen, Biter, ?, v Last, Das, Paneck, Langster, Bruusken, Germer en v Loo.

In de onderste Voort constateerde men in de buurt een sterke eenheid. Mede hierdoor concludeerde de werknota zetten de bewoners zich dan ook in het algemeen scherp af tegen de rest van Nieuwenhagen. Een en ander in combinatie met de lange woonduur van menig bewoner zou dan ook vermoedelijk leiden tot vele sociale moeilijkheden bij een afbraak. Mede gezien de omstandigheden dat de woningen in de onderste Voort relatief de beste waren, de Parkstraat als een prettig aandoende "woonstraat" ervaren werd en er geen directe stedenbouwkundig aanleiding voor afbraak aanwezig was opperde men dat de onderste Voort tot het laatste bewaard zou kunnen blijven.

Men zou dan ook het voordeel kunnen hebben dat geleidelijk de nodige ervaring zou kunnen worden opgedaan met betrekking tot de aan gedwongen verhuizing veelal verbonden sociale problematiek, welke in de onderste Voort het zwaarste lag. Men voorzag dan ook gezien de leeftijdsopbouw van de onderste Voort, in een aantal huishoudens de sanering problematiek op natuurlijke wijze tot een oplossing zou kunnen worden gebracht. Met andere woorden door de vergrijzing zou op den duur de onderste Voort langzaamaan kracht verliezen en uitsterven.

*Ravetsmaarsstraat.
Achterzijde Voortstraat, in het onderaan gelegen huis woonde de Fam. Heldens.*

In een samenvatting van de Werknota werd met betrekking tot de fasering van de sanering geadviseerd tot de volgende volgorde van afbraak. Op de eerste plaats de Koelweg, dit omdat woontechnische, stedenbouwkundige en financiële redenen, terwijl tevens van een verplaatsing van de bewoners de minste moeilijkheden werden verwacht. Hierna zou de Doornkampstraat - Voortstraat (Bovenste Voort) volgen, gezien de onderhoud gebreken, de situering en de woon- en leefwijze kwamen na de Koelweg de woningen aan de Doornkampstraat voor afbraak in aanmerking. De materiële en sociale openheid, welke hierdoor zou ontstaan, kwam volgens de werknota de directe omgeving ten goede. Direct na of gelijktijdig met de afbraak van de woningen aan de Doornkampstraat, omwille van de situatie achter de woningen, waren de woningen aan de Voortstraat (Nrs. 27 t/m 67 oneven) voor afbraak aan de beurt. Bij de Dorpsstraat en Achter de Hoven in het bijzonder, omdat diverse omstandigheden de voorkeur deed uitgaan naar een "toewerken-naar-de-onderste Voort".

Begin van de sanering

In het jaar 1968 begon de grote sanering van de arbeidersbuurt De Voort. Dit grootscheepse project werd landelijk inmiddels vanuit de betreffende ministeries gecoördineerd. 10% van het totale huizenbestand zou moeten verdwijnen, mensen zouden een onderkomen moeten zoeken in andere gedeelten van Nieuwenhagen hetgeen voelbaar zou worden binnen de gehele gemeente Nieuwenhagen.

Achterzijde van het huis Heldens, aan de overzijde ziet men de Parkstraat

Nieuwenhagen gaat ingrijpend saneren, tien procent woningbestand afbreken.

De sanering van 149 woningen, daterend uit de twintiger jaren, in Nieuwenhagen - een tiende van het woningtotaal in de gemeente - zal, als eerste project in Limburg, begeleid worden door een commissie met vertegenwoordigers uit de sectoren maatschappelijk werk en volkshuisvesting, van de gemeente Nieuwenhagen, de woningvereniging Het Goede Huis en de vereniging Ons Limburg. Het saneringsplan heeft grote belangstelling van overheidswegen; vertegenwoordigers van de provinciale bureaus maatschappelijk werk en volkshuisvesting zijn als adviseurs aan de commissie toegevoegd. Het project kan als testcase dienen voor saneringsplannen elders in de toekomst.

De sanering was noodzakelijk, omdat de vereiste woningverbetering economisch niet verantwoord was. Voor zover niet door de bewoners zelf bijgebouwd, missen de betrokken woningen, behalve licht en lucht, o.a. bad of douche en een deel ervan zelfs riolering. Woontechnisch was verbetering van de woningen een onmogelijkheid. Anderzijds zou een

doorberekening van te maken kosten het huidige huurbedrag (Fl. 30,- - Fl. 32,-) enorm opschroeven.

Vertrouwen

De commissie heeft volledig vertrouwen in het slagen van het plan, mede gezien de grote bereidheid tot medewerking van de overheidsinstanties: voor zover het de gemeente betreft is die bereidheid onder meer gebaseerd op de gedachte, dat het plan verkrotting in de toekomst voorkomt, dit houdt onder meer een kostenbesparing in voor de toekomst in de sector maatschappelijk werk.

De commissie, die het saneringsplan adviserend en stimulerend begeleidt in zaken van verhuurbeleid, bouwbeleid, maatschappelijke opvang en de daarmee gepaard gaande financiële problemen, wordt met verschillende moeilijkheden geconfronteerd. Vandaar ook de vertegenwoordigingen uit vele sectoren in de commissie.

Röntgenfoto

In een sociale röntgenfoto van de gehele gemeente Nieuwenhagen en daarbij behorende rapporten heeft de commissie veel van deze problemen vastgelegd; niet alleen de mensen maar ook de woningen krijgen er de nodige aandacht in. Bij de sanering zal immers de hele woningvoorraad van Nieuwenhagen in beweging moeten komen. Enerzijds denkt de commissie aan een redelijke verdeling van de woningen "per portemonnee", anderzijds wil zij zoveel mogelijk voorkomen, dat de mensen die nu noodgedwongen moeten verhuizen, over tien jaar opnieuw hun koffers moeten pakken. Vandaar dat er op gelet dient te worden welke woningen over een tiental jaren gesaneerd moeten worden. Met een zo continu mogelijke nieuwe vestiging voor ogen, blijft het overigens niet uitgesloten dat een bepaalde gezinsgroep een tijdelijk onderdak zal moeten aanvaarden.

Speciale bouw

De commissie denkt verder aan speciale bouw ten bate van deze gezinnen. Hindernissen op de weg die de commissie gaat, acht zij voorts het ministerieel plan om eind 1969 de doorstroomregeling op te heffen, het gebrek aan kennis bij de Limburger omtrent de doorsnee huur in Nederland en zijn geringe bereidheid om geld uit te trekken voor woongenot.

Aandacht besteedt de commissie vooral aan de wijziging in leef- en woonsituatie voor de bewoners van de te saneren huizengroepen. Uitvoerig bestudeert zij woon- en leefstijl. De vertrouwelijkheid met hun woning, de buurt en de buurtbewoners.

Huurstijging

Met het oog op de sterke huurstijging waarmee de gezinnen uit de saneringswoningen geconfronteerd worden werkt de commissie voor financiële faciliteiten. Woningvereniging Het Goede Huis, hoopt het saneringsplan binnen een vijftal jaren te kunnen uitvoeren.

Dierenpark

Op 6 april 1968, is het dierenpark gelegen aan de voet van het voetbalveld van de voetbalvereniging Sylvia een juridisch een vereniging.

Coördinator amovering

Om samenwerking tussen de verschillende belanghebbende en stichtingen stelde men een coördinator-amovering in dienst, deze was werkzaam binnen de Stichting Bijzonder Sociale Zorg de Voort en gaf mede vorm aan het beleid d.m.v. adviserend werk in de afbraak van de wijk. Over de afbraak van de Voort verschenen verschillende uitvoerige rapporten en verslagen over de werkzaamheden; de rapporten”

- Woningamovering Nieuwenhagen 1 oktober 1967 tot juni 1968,
- Woningamovering Nieuwenhagen 1 juni 1968 tot 1 januari 1970 en
- Woningamovering 1 januari 1970 tot juni 1972,

lagen voor geïnteresseerde bewoners ter inzage in het buurthuis.

1970

Nieuwe straatnamen

Op 11 november 1970 kwam er een voorstel van de burgemeester en wethouders van Nieuwenhagen op advies van de verordeningscommissie om enkele straatnamen te veranderen. De afbraak van de Voort was reeds voor een groot deel voltooid en bouwpercelen werden ter beschikking gesteld aan een de nieuwe Voortbewoners. De aanleg van wegen en de bouw van de bungalows in het uitbreidingsplan “Ravetsmaar” waren zo gevorderd dat het wenselijk was deze wegen van namen te voorzien. De commissie stelde voor de bestaande naam Exdellerweg te wijzigen in Exdel. De straat, die begon aan de Exdel, aanvankelijk lopende in zuidelijke richting, dan afboog naar het oosten en vervolgens in noordwestelijke richting liep en uitkwam op de Exdel, de naam "Ravetsmaar" te geven. De namen Vlekkenkampweg en Ravetsmaarstraat, gelegen ten zuiden van de Exdel tot aan de grens met de gemeente Schaesberg, te vervangen door "Aan de beuk".

1971

Wijkcentrum “De Kleikoel”

Het oude buurthuis aan de Kleikoeleweg werd nu gesloten. Er werd er een nieuw wijkcentrum gebouwd aan de 1213 Laan, waar op 5 februari 1971 de Meiden op geplaatst werd. Voor de bouwvak was het gebouw klaar en op 1 augustus 1971 konden de bewoners er hun intrek nemen. Het gebouw was nu niet meer alleen voor de oude bewoners van de Voort, maar ook voor de bewoners van een geheel nieuwe wijk de Oude Heide. Veel bewoners van de gesaneerde woningen hadden een nieuw onderkomen gevonden in deze nieuwe wijk. Het gebouw kreeg de functie van wijkcentrum en uit een wedstrijd werd de nieuwe naam voor

het gebouw door een jury gekozen. De reden waarom het nieuwe wijkcentrum niet in de Voort maar in de wijk Oude heide gebouwd werd had als rede dat de bevolking uit het isolement zou komen waarin het momenteel verkeerde.

Parkstraat nr. 1, het huis van de woningopzichter Konsten.

Afbraak van de gesloten gemeenschap.

Steeds meer mensen trokken nu weg uit de Voort en voor een derde maal kwam er veel leegstand waardoor de wijk een troosteloze aanblik had. Ditmaal was het definitief de genade stoot voor de wijk. De eens zo bruisende wijk sloot langzaam haar ogen met het dichtslaan van ieder huis. Mede door de leegstand was de wijk dermate onderkomen dat er geen redding meer mogelijk was. De wijk was lang geleden reeds ingehaald door de tijd en kon zich niet meer handhaven aan de normen die men stelde aan het naoorlogse woonniveau.

Vele families werden verspreid over de gemeente en zouden met een melancholisch hart terugkijken naar de vreugde maar ook de ellende welke men beleefd had in hun wijk. Een woongemeenschap waar gemeenschapszin, tolerantie en saamenhorigheid als schild tegen die buitenwereld had gediend. Het schild was nu doorbroken en door de Voortenaars te verspreiden over de gehele gemeente was het mogelijk de wijk af te breken tot het laatste huis toe. Het was een van de grootste amoveringsprojecten van de provincie Limburg. Ja, zelfs uniek in Nederland. Er waren maar 5 van deze grootscheepse projecten tot nu toe in Nederland geweest waarvan twee in Limburg, resp. De Voort en Maastricht.

In vele gevallen spreekt men nu nog, 40 jaar, na het begin van de sanering over de wijk waar men graag heeft gewoond en waar men graag naar terug kijkt. Gezien de negatieve aspecten

die het wonen hier met zich mee bracht, heeft het voor vele een enorm gevoel van vrijheid gegeven.

Jan Drijver in de tuin aan de Ravetsmaarsstraat 8, de huizen aan de achterzijde zijn gelegen aan de Parkstraat behoren tot de Fam. Logister, Blazka en Adams.

Het rapport dat destijds door de Stichting Bijzondere Zorg de Voort was opgesteld vermeldde deze grote drang naar vrijheid en het landelijk leven waar de bewoners behoefte aan hadden. Dit zou nu alles verloren gaan en men moest zich voegen naar de nieuwe situatie. Een nieuwe leefwereld werd voor hen gecreëerd. Een uniek monument, des levens zou met de grond gelijk gemaakt worden. Een symbool van het Limburgse mijnwerkersleven zou verdwijnen in een vaag verleden. Opgeroepen herinneringen op oude prenten en foto's. Vergeten verhalen van lang vervlogen jaren. Vrijwel niets zou meer herinneren aan wat er ooit had gestaan.

De sanering was een feit en de Voort was niet meer wat het was. Vreemde mensen trokken nu in de nieuwbouwwoningen en doorbraken de gelederen van samenhang. Vervreemding nam de overhand en alleen een enkeling was in staat te blijven wonen op de voormalige wijk. Ook de betrokkenheid van het wijkcentrum binnen de wijk vervaagde en

de stichting concentreerde zich nu op andere prioriteit gevallen binnen de gehele gemeente Nieuwenhagen.

1972

Werkelijkheid of spel “D'r Sheriff”.

Iedere avond nog voor het slapen gaan liep Sheriff Hein door de straten van de Voort. Controleerde of orde en de rust was teruggekeerd. Geheel verkleed met cowboyhoed en pistolen liep hij zijn dagelijkse rondes. Na velerlei oproepen om zijn huur te betalen stuurde men hem een dwangbevel van de deurwaarde. De sheriff hing deze brief aan het woonkamerraam aan de voorzijde van het huis met de tekst “Deurwaarder ben je levensmoe”, het geheel werd kracht bijgezet met een enorme bijl die boven de brief werd gehangen.

Het was is in die tijd dat de sheriff een beloning uithing van tienduizend dollar, voor diegene die aanwijzingen kon geven die leidden tot de opsporing van zijn ontvoerde vrouw. Hub Heinrichs en Leo Wijkmans beloofde Hein dat ze de dader snel zouden vinden, deze zou dan openlijk terecht gesteld worden midden op het plein voor café Wilhelmina aan de Voortstraat, Helseviersweg. Dag en nacht werd er gewerkt aan een schavot en tribunaal. Vermomd als boef zou de schaapherder Otto Koedam worden gevangen en door de beide kornuiten aan de sheriff voorgeleid worden. De nacht voor het spektakel echter kreeg Otto Koeman het echter met de angst te doen, waardoor er een nieuwe boef gevonden moest worden. “Hub, ich doa dat nit, dea hingt mich echt op!” Aldus Koedam. Hub Heinrichs, niet bang, trok de “stoute kleren” aan en verklede zich op de bewuste dag als boef. Alvorens met enkele biertjes ietwat moed ingedronken te hebben bij Café Hartman kwam deze tevoorschijn. Men Admiraal had het paard gehaald en de boef werd geboeid achter het

paard gebonden en afgevoerd naar de het huis van de sheriff. Deze bracht Hub Heinrichs naar de galg, welke midden op het pleintje was opgebouwd. Een enorme mensenmassa was reeds bij elkaar gestroomd om het spectaculaire schouwspel te kunnen bekijken. Van ver buiten de gemeentegrenzen was er belangstelling voor het spectaculaire schouwspel, zelfs verschillende kranten zoals de Telegraaf en het Limburgs Dagblad schreven artikels in hun ochtendeditie.

De boef werd voorgeleid aan de Jury, bestaande uit enkele bewoners uit de Voort. Deze hadden de boef al snel schuldig bevonden. De straf; dood door verhangning! Hetgeen dan ook symbolisch geschiedde. De rust keerde weder in de Voorter gemeenschap. En de Sheriff die zorgde zoals van oudsher voor orde en rust in de Voort.

Slag op Slag

De Vinkenvereniging " Slag op Slag" vierde in augustus 1972 zijn 10-jarig bestaan, de bestuursleden waren op dat moment de heren Joep Kohlen, Leenders en Quaedackers, zij werden ondersteund door de verzorgers de heren Sjef Fober en Harrie van der Wouw. De vereniging had een enorme bloei ondergaan en hen werd door de gemeente een stuk grond ter beschikking gesteld om een grote volière en hertenkamp te realiseren bij het dierenparkje aan de Puddelerweg.

28 nieuwe woningen

In september werd op het terrein tussen de Voortstraat en de Doornkampstraat een begin gemaakt met grondwerkzaamheden. Er zouden hier 23 nieuwe eengezinswoningen worden gebouwd door de woningvereniging "Het Goede Huis".

Adriaan Fens.

In september 1972 verscheen in de Kleikoel Koerier het levensverhaal van Adriaan Fens. Adriaan kwam uit een Brabants gezin van 5 kinderen. Zijn vader stierf in 1938 toen Adriaan nog maar een kind was. Harde tijden had Adriaan gekend, waardoor hij een harde strijd heeft moeten leveren met zichzelf en zijn omgeving. Na enkele jaren heel diep in de put gezeten te hebben, brak zijn gouden tijd aan. De magere jaren waren nu voorbij, want hij was, zoals hij het zelf zei, een oppassend man en geen karwei is hem te veel.

Speciaal het schoonhouden van de straten. Na enige tijd gezworven te hebben kwam hij uiteindelijk naar Nieuwenhagen. Hij bezat niets anders dan een "pungeltje" en de kleren die hij aanhad. Adriaan was een bekend persoon binnen de Voort en Oude Heide en werd graag gezien

Terugblik staf wijkcentrum

In een Werkverslag door de staf van het wijkcentrum de Kleikoel wordt in 1973 een terugblik gegeven naar de invloed en de aanpak van de Stichting Bijzonder Opbouw werk Nieuwenhagen. Hierin gaven zij overzicht aan diverse gebeurtenissen die volgens hen “niet in een jaar te persen waren”.

Zo waren er veranderingen voor de Stichting Bijzondere Sociale Zorg de Voort. Sinds de oprichting was de buurtschap De Voort het werkgebied geweest van de stichting, na de amoverings projecten werd er grenzend aan het werkgebied v.d. Stichting midden in de uitstekende weilanden het bestemmingsplan Oude Heide gerealiseerd. Verschillende gezinnen uit de voormalige oude kolonie kwamen hier te wonen. Door begeleiding van deze gezinnen, ontstonden ook contacten met andere gezinnen, het werk van de stichting bleef al heel snel niet meer beperkt tot het officiële werkgebied. Het buurthuis werd Wijkcentrum en het woordje "sociale zorg" werd nu opbouwwerk. De stichting Bijzondere Sociale Zorg de Voort was nu Stichting Bijzonder Opbouwwerk Nieuwenhagen geworden.

Een project dat werd opgezet vanuit het wijkcentrum De Kleikoel was de Speelweide; in de wijk werd vaak geklaagd over vernielingen en overlast van kinderen. Met een groep mensen werden de problemen geïnventariseerd en werd er naar een oplossing gezocht voor dit probleem. Zo kwam men op het idee van de speelweide voor de opgroeiende jeugd. Dit kon de werkgroep niet alleen af en daarom werd de gemeente erbij betrokken. De gemeente deed graag mee.

In oktober 1971 was de verhuizing van het buurthuis van de Kleikoeleweg naar de 1213 Laan klaar. Het bracht veel veranderingen met zich mee, zo veranderde ook de naam van het wijkblad dat toentertijd een oplage kende van 1200 exemplaren. Het wijkblad vertelde over wat leefde binnen de gemeenschap De Voort en werd vrijwel geheel door medewerkers en vrijwilligers vervaardigd en verspreid. Voor het "Wijkblad Voort en Oude Heide" werd een nieuwe naam gezocht. Enkel twee lezers reageerden hierop en stelden voor het nieuwe wijkblad “Kleikoelbulletin” of “Kleikoelkoerier” te noemen. De laatste naam werd uiteindelijk door de redactie gekozen zodat per januari 1972 een geheel nieuw blad in de Voort en oude Heide werd verspreid.

Einde dikke beuk

Dat niet alles zijn eeuwigheid bezit werd duidelijk in februari 1973. Aan de Kleikoeleweg werd als gevolg van werkzaamheden aan de weg de oude “dikke beuk” zwaar geschadigd zodat deze geveld moest worden. Hierdoor verdween een aan ieder dierbare oude boom waarvan de legende zegt dat er bokkenrijders aan opgehangen werden.

Slag op Slag

Vanaf april 1973 nam de Stichting Recreatiebelangen de zorg over van de Vinkenvereniging "Slag op Slag" over het vogel- en dierenpark gelegen aan de Puddelerweg. Veel vrijwilligers onderhielden het dierenpark en financiële middelen werd gezocht bij de bevolking van Nieuwenhagen. Vanwege de enorme onkosten die de verzorgen van het dierenbestand meebracht, werd er contact gezocht met de Gemeente Nieuwenhagen. Hierdoor werd het bestuur van het Dierenpark medewerking aangeboden d.m.v. materiaal verstrekking, hetgeen geheel door de medewerkers van de stichting in de vrije uren werd verwerkt om de kwaliteit van onderkomens voor de dieren te realiseren. Men hoopte men dat men voor een subsidie in aanmerking kon komen om lang gekoesterde wensen te realiseren.

1974

Nieuwe woningen

In februari 1974 werden de eerste nieuwe woningen aan de Doornkampstraat en Voortstraat bewoond, veel mensen uit de onderste Voort namen ook hier nu intrek.

In maart werd een proces gevoerd tegen de Firma Lindenlauf, gelegen aan de Kleikoeleweg. Vier jaar lang (vanaf 1970) werden de straten van de Voort door ernstige vervuiling van het vrachtverkeer van de Firma Lindenlauf geteisterd. Uit het verslag van Dhr. W. Slapak, stagiaire maatschappelijk werk in het wijkcentrum de Kleikoel, kwam het volgende naar voren:

"De ligging van het slikbedrijf drukt voor een deel het stempel op het leefgenot in Voort- en Dwarsstraat. Als voetganger komende uit de richting Kleikoeleweg, zijn de woningen aan de Voort- en Dwarsstraat onbereikbaar zonder dat men zijn kleding vervuult. Voor bromfietzers en wielrijders zijn deze woningen al evenmin te bereiken, tenzij met het slik tot in de nek. Men is aan een totale wasbeurt en verschoning toe als men zijn woning bereikt heeft. Was

drogen aan de achterzijde van die woningen kan men beter niet doen, want sneller als Dash het vuil eruit haalt, jaagt het slikbedrijf de grauwsluijer er weer in. Ik kan mij de moedeloosheid van de moeders der schoolgaande kinderen voorstellen, die hun kinderen in het met slik besmeurde kleren van school terugkrijgen. Een keer de voeten niet vegen bij binnenkomst in een der woningen, levert vele uurtjes zwoegen op teneinde de vloerbedekking schoon te krijgen".

Sinterklaas opweg naar cafe v. Veenendaal voor de kinderen uit de Voort en omstreken.

Speeltuinseizoen

Op 18 april begon het nieuwe speeltuinseizoen voor dat jaar. Oppasser is dit jaar de heer Thibaudier. De contributie bedroeg f7,- Per jaar incl het jaarlijkse sinterklaasfeest. Voor niet leden is de entreeprijs f0,25 per dag¹⁰

Opa Herpers tijdens de inning van de entree gelden. Kinderen f0,25; volwassenen moeten f0,50 betalen.

Speeltuinseizoen

Op 18 april begon het nieuwe speeltuinseizoen voor dat jaar. Oppasser is dit jaar de heer Thibaudier. De contributie bedroeg 7,00 gulden per jaar inclusief het jaarlijkse sinterklaasfeest. Voor niet leden is de entreprijs 25 cent per dag.

Miets Bemelmans

Met ingang van 1 Mei had Mej. Bemelmans een functie aanvaard bij het Woonwagenwerk in Maastricht en omgeving. Zij verliet de Kleikoel. Miets Bemelmans stapte op 15 oktober 1966 als jeugdleider het buurthuis de Voort aan de Kleikoeleweg binnen. In dat kille, toen nog met kolen en olie verwarmde gebouw, nam zij het jeugdwerk over om het geleidelijk uit te bouwen. Met een enorme inzet, 60 werkuren per week waren geen grote uitzondering, organiseerde zij clubs, instuiven, kampen en bivakken en begeleidde zij vrijwillige medewerkers. In die afgelopen 71/2 jaar hadden de kinderen van de Voort en omstreken deelgenomen aan vooral door haar georganiseerde activiteiten. Tientallen vrijwilligers werden door haar aangeworven en geïnstrueerd. Verschillende nieuwe medewerkers werden door haar ingewerkt en geïnspireerd. Bij de ontwikkeling van het nieuwe wijkcentrum was zij nauw betrokken. Zij had een groot aandeel aan de uitwerking van nieuwe ideeën zoals het organiseren van vakantiewerk voor heel Nieuwenhagen en het tot stand komen van 2 peuterspeelzalen. Mej. Bemelmans was niet het type dat graag op de voorgrond stond, des te harder werkte ze achter de schermen en was zij een stuwende kracht die nooit vergat dat zij met mensen werkte. Zij toonde grote belangstelling voor iedereen met wie zij te maken kreeg. Voor velen, niet alleen jeugdigen, is zij in de loop der jaren een grote steun geweest.

Sport en spel

Op 1 juni werd er op de speelweide aan de Kleikoeleweg een Sport- en Spelweek georganiseerd. De organisatie sprak van een schitterend geslaagde week. Alle deelnemers waren enthousiast. Mede hierdoor wilde men voor het volgende jaar een gelijk evenement op touw zetten. Van de verschillende activiteiten werd een film gemaakt. De werkgroep Recreatiebelangen had aan de exploitatie van een dranktentje tijdens de Sport- en Spelweek een bedrag van 323,- Gld. Overgehouden. Van dit geld werden drie dwerggeitjes aangeschaft.

Amovering laatste woningen

In een schrijven van de gemeente Nieuwenhagen van 1 oktober 1974 aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening sprak zij haar bezorgdheid uit over complex IV, de 23 overgebleven woningen aan de Voortstraat – Dwarsstraat in de onderste Voort. De woningen waren overgebleven in de laatste fase van het amoveringsplan en verkeerden zowel qua onderhoud als woongerief in een deplorabele toestand.

“Ter zake mogen wij U mede verwijzen naar het in 1968 door de commissie opgestelde rapport, waaruit o.a. blijkt dat renovatie van het onderhavige complex op technische en economische gronden onmogelijk is.

De enige overblijvende mogelijkheid is dan ook, dat de exploitatie zo spoedig mogelijk beëindigd wordt, dat de woningen worden afgebroken en dat op de vrij te komen terreinen herbouw wordt gerealiseerd.

Voor amovering pleiten nog de volgende omstandigheden:

- a. *de sloop resp. herbouw van dit complex vormt een sluitstuk van de sanering van de buurtschap De Voort. In een eerder stadium werden nl. de in deze buurt gelegen woningen van complex 1 (V-1516) en complex 3 (V-2456) afgebroken, terwijl op de vrijgekomen terreinen gedeeltelijk nieuwbouw werd gerealiseerd. De resterende terreinen werden door de gemeente overgenomen voor de realisering van een stedenbouwkundige reconstructie.*
- b. *Voor de huisvesting van de bewoners van de te slopen woningen behoeft geen beroep te worden gedaan op woonruimte elders in de gemeente”.*

Speeltuin 20 jaar

Op 7 en 8 december vierde de speeltuin De Voort het 20-jarige jubileum. Op 7 december werden alle leden verast op een middag met poppenkast en een grote zak snoep, die door Sinterklaas werd uitgereikt.

‘s Zondags werd receptie gehouden, die jammer genoeg niet zo druk bezocht werd. Volgens het bestuur lag dit vermoedelijk aan de lokale krant want "Daarin stonden de verkeerde gegevens". Na de receptie volgde een groot kinderfeest. Er kon worden geflipperd, tafelvoetbal en er werd een talentenjacht georganiseerd. De voorzitter van de Speeltuin St. Tarcisius draaide de hele middag film, zodat elk kind aan zijn trekken kon komen. Tegen half zes werden de prijzen van een opstelwedstrijd en andere wedstrijden uitgereikt, waarmee aan deze gezellige middag een waardig einde kwam, aldus de Kleikoelkoerier.

*Aan de voet van de Ravetsmaarberg aan de achterzijde van de Parkstraat.
v.l.n.r.: Tamara en Adrian v.d. Mierden met hun zonen John en Cor.*

Dierenpark

In December kreeg het dierenpark van de “Vereniging Recreatie Belangen” de beschikking over een dagverblijf en bergschuur voor dieren. Het gebouw dat hiervoor gebruikt werd had op het voormalige SIDVA-terrein gestaan en werd door het gemeentebestuur overgedragen aan de voorzitter van de vereniging de heer J. Kohlen. De wederopbouw van de schuren werd gedaan door de heren D. en W. van Veenendaal. Zij kregen hierin ondersteuning van de heren H. Gerards, H. Peeter, H. Leenders en H. Leenders Jr. Het vervoer werd verzorgd door de heer E. Heiligers.

Wielersesdaagse

Dat het verenigingsleven niet samen met de wijk verdwenen was bleek uit de vele activiteiten die nog georganiseerd werden voor de verenigingen uit de Voort. Van 1 tot en met 7 februari 1976 werd er een wielersesdaagse op hometrainers georganiseerd ten bate van voetbalvereniging Sylvia. Onder grote belangstelling moesten de renners steeds in groepen van vier op de fiets stappen. Eerst moesten vijfhonderd meter weggetrapt worden, hierna volgde de duizend meter. Verder was er in de zaal van het Dorpscentrum een rad van avontuur en er kon een hapje gegeten worden. Toen de renners hun programma hadden afgewerkt, begonnen de zogenaamde “uitdagingsritten”, waarvan velen gebruik maakte. Deze wielersesdaagse was een groot succes. Het woord hometrainer was hier niet geheel juist, daar het normale fietsen waren, lopend over zware rollen welke verbonden aan een tijd en een afstandsmechanisme. In de perfectionering hiervan waren door het actiecomité kosten nog moeite gespaard. Voor de “Gentlemen en uitdagingsritten” had hier menig Nieuwenhaagse prominent zijn toezegging gedaan. Dit alles riep herinneringen op aan de kermisfeer van weleer, aldus de organisatie. De organisatie hoopte dan ook dat vele verenigingen in de toekomst zulk evenementen zouden organiseren. Het geheel werd op zondag 7 februari besloten met een daverende feestavond waarbij tevens de prijsuitreiking plaats vond.

Nieuw project

In februari 1976 schreef John Smeets het artikel “Opbouwwerk start nieuw project” in de Kleikoelkoerier.

“Als opbouwwerker heb ook ik gehoord van de plannen om de 23 vooroorlogse woningen aan de Voortstraat, Dwarsstraat af te breken. Verder hoorde ik dat de woningvereniging, eigenaresse van deze woningen, ter vervanging 20 nieuwe woningen wil bouwen op het terrein van het slikbedrijf Lindelauf. Afbraak van je woning en dus ook verhuizing, betekent nogal wat voor een gezin. Daarom vroeg ik mij af: willen de mensen dat eigenlijk wel? Hebben zij al een idee van de gevolgen? Heeft men er geen behoefte aan om zich te organiseren om zodoende voor woningvereniging en gemeente een betere gesprekspartner te zijn? Tot nu toe ben ik bij acht gezinnen op bezoek geweest. En na een aanvankelijke

aarzeling (wat hebben we eigenlijk te willen) vonden deze mensen het een goed idee om eens een keer in vergadering bijeen te komen. Ondertussen ben ik ook wat feiten nagegaan. Ik vond dit: in 1968 werden de woningen bij een onderzoek erg slecht bevonden. Dit soort onderzoek is inmiddels overigens verouderd en wordt nergens meer gehouden. In november 1974 vroeg ons gemeentebestuur aan de directie voor Volkshuisvesting toestemming om de genoemde woningen af te breken. (Het administratienr. van deze woningen is V3227). In februari 1975 kreeg de gemeente deze toestemming. Nu wil ik erbuiten blijven of deze afbraak nu wel of niet terecht en noodzakelijk is. Dat is, vind ik, een zaak tussen eigenaar en huurders. Wat ik wél wil, dat is de bewoners helpen zich te organiseren om zodoende te bereiken: A. Dat men weet dat men wel degelijk het recht heeft vragen te stellen aan de overheid; B. Dat men weet wát men moet of kan vragen; C. Dat men eensgezind en als Eén groep de problemen die nu ongetwijfeld gaan komen, probeert op te lossen. Iedereen is het erover eens dat de betreffende woninggroep niet best is. Ik hoop daarom dat het zal lukken om in goed overleg tussen overheid en bewoners de best mogelijke oplossing te vinden” aldus John Smeets.

Begin 1976 kwam bij de gezinnen van de Voortstraat en Dwarsstraat de opbouwwerker van de Kleikoel op bezoek. Deze deelde toen mede dat de huizen waarschijnlijk werden afgebroken. Daarom werd besloten om een bijeenkomst te houden en wel op 26 februari bij de fam. S. met een goede opkomst van de huurders. Er werden die avond goede en vooruitdenkende punten naar voren gebracht mede door de opbouwwerker. De vraag rees waar wilde men heen? Waar bleven de hobby's? Hoe moest de nieuwe woning volgens de nieuwe bewoners worden? Waren er kamers genoeg? Verwarming? Enz.

Na alles te hebben doorgenomen werd besloten om een comité te vormen. Dit comité bestond uit de heren A. Rijmsus, M. Balter en Th. Habets. Er op die avond besloten om een volgende bijeenkomst te houden in het wijkcentrum de Kleikoel en wel op 6 mei met de woningvereniging Het Goede Huis. De huurders stelden voor dat de heer A. Rijmsus het woord deed. Tijdens deze avond kwamen een aantal punten naar voren: de situering van de nieuwe woningen, de nieuwbouwplannen, de ontruimingsprocedure en de financiële regelingen die eventueel van toepassing waren daar de bewoners nu een zeer lage huur betaalde. Tijdens deze bijeenkomst was ook de architect met de tekeningen van de nieuwe woningen. Men probeerde in eerste instantie de bewoners te motiveren om in het Hoefveld een woning te accepteren, deze konden direct ter beschikking gesteld worden. Hier maakte inmiddels drie gezinnen gebruik van en een gezin verhuisde naar de Bosheide.

Moeilijke tijden voor het verenigingsleven

Er kwamen moeilijke tijden voor de verenigingen in de Voort, nu bijna iedereen vertrokken was. De kinderrijke samenleving die van oudsher niet participeerde in het Nieuwenhaagse verenigingsleven, maar binnen haar buurtgrenzen het vermaak zocht, was verleden tijd. Het was voor de verenigingen moeilijk het hoofd boven water te houden. Het bleef dan ook niet uit om zich te oriënteren op Nieuwenhagen.

Parkstraat.

Aan het einde van de groenvoorziening staat een kruis opgericht door de buurtvereniging ter bescherming van de wijk.

Speeltuin

Speeltuin de Voort melde in de Kleikoel Koerier van maart 1976 dat de contributie verhoogd zou moeten worden naar Fl. 10, - per gezin per jaar. De dagkaarten gingen dat jaar Fl. 0,50. kosten. Het bestuur had dit besloten vanwege stijgende kosten en om op een lijn te zijn met speeltuin St. Tarcisius in Nieuwenhagen. Voor het komende jaar zou de heer Driessen fungeren als oppasser in de speeltuin. De voorzitter, penningmeester en secretaris waren dat jaar de heren L. Rutjens en H. Lamers. De overige bestuursleden: J. Steyvers, A. Klein, J. Kool en J. Starmans.

Instemming met afbraak?

Tijdens de bestuursvergadering van de Stichting Bijzonder Opbouwwerk van 8 juni stond als punt 4 op de agendalijst de ontwikkelingen binnen het opbouwwerk t.b.v. woninggroep IV aan de Voortstraat - Dwarsstraat in de onderste Voort. De heren van den Goor en Smeets assisteren momenteel de bewoners van woninggroep IV. Deze bewoners hadden een afschrift gekregen van de ministeriële goedkeuring tot afbraak van hun woningen. *“Daarin stelde de staatssecretaris echter dat afbraak slechts mocht geschieden mits de bewoners instemden met deze afbraak en in goed overleg gezorgd zou worden voor vervangende en passende woonruimte”* aldus de stichting Opbouwwerk. Dit overleg zou echter nooit plaats vinden. *“Naar aanleiding van een en ander hadden het bewonerscomité een enquête gehouden ten einde de meningen te peilen. De uitslag hiervan was dat de meeste bewoners in elk geval niet tegen afbraak waren”*.

Op 19 augustus hield het comité een bijeenkomst in de Kleikoel. Het was voor het comité van belang om samen met de woningvereniging de momentele woonsituatie te bespreken. De 11 overgebleven gezinnen wilden in de Voort blijven wonen onder elke omstandigheid. Er moest ruimte gegeven worden aan het uitvoeren van hobby's, maar het aller belangrijkste was dat er een plan werd samengesteld waaruit bleek welke woningen eerste te ontruimen en te bepalen wie naast wie kwam wonen in de nieuwe woningen.

Op 9 september werd tijdens de bijeenkomst tussen comité en Woningvereniging Het Goede Huis medegedeeld dat de nieuwbouw nog dit jaar van start zou gaan.

De bouw van de nieuwe woningen vond plaats in de achtertuinten van de gesaneerde woningen. Velen moesten hun tuin afstaan aangezien hier de nieuwe woningen op werden gebouwd.

Wat volharding oplevert.

Op 28 september 1976 is men van start gegaan met de bouw van de 12 eengezinswoningen in het saneringsplan De Voort. Nog circa 12 gezinnen die de volharding opbrachten om in de Voort te blijven wonen verhuisden nu naar hun nieuwe woning. Alle bewoners die in de oude woningen in de Voort hadden gewoond trokken nu in de nieuwe huizen. De ruime woningen, twee onder een kap, werden gecreëerd met een voor- en achtertuint. Het was mogelijk om de stalling uit te bouwen tot een garage. De bovenverdieping werd voorzien van drie slaapkamers en een ruime badkamer. Een beslagen zolder zou plaats bieden aan een enorme hobbyruimte. De huren waren in overleg met de bewoners gesteld op Fl. 395,- per maand, zonder individuele huursubsidie. Dit alles was bereikt door de volharding en saamhorigheid onder de Voortse gelederen, door de inspraak en het overleg dat gevraagd was. Ook de woningvereniging en de plaatselijke autoriteiten hadden offers moeten brengen en belangen moeten laten vallen voor de realisatie van de nieuwe Voort.

Voorterhökke

De bewoners van de Voort hadden reeds nagedacht over de naam die hun nieuwe straat ging krijgen. *“Doordat de nieuwe huizen min of meer rond een plein liggen, ging onze gedachten uit naar de naam Voorterhökke. De beslissing ligt echter niet aan onze kant”* volgens de oude bewoners van woninggroep IV. *“Wel hopen wij dat ook de inspraak voor het kiezen van een naam voor onze nieuwe woongemeenschap ons niet wordt onthouden, tot slot spreken wij de wens uit dat onze nieuwe Voort zo snel mogelijk een feit zal zijn.”*

Dierenpark

Aan het einde van het jaar zouden vereniging Recreatie Belangen aan hun begunstigers en aan alle inwoners van Nieuwenhagen een kort overzicht willen geven van de activiteiten van deze vereniging. In de eerste plaats hadden zij het park verrijkt met een aantal nieuwe dieren. Verder had men de gehele omheining verstevigd door een houten omheining, dit ter

bescherming van de dieren. Om het dierenpark gezond te houden stonden de dieren onder geregelde controle van de dierenarts Dr. Schiffelers uit Brunssum. De plannen om te komen tot een mooie vijver, zodat de eenden en zwanen, hun rondje kunnen maken waren deze winter helaas in het water gevallen. Er werd alles in het werk gesteld om in het voorjaar een vijver klaar te krijgen. Verder wilde het bestuur mededelen dat het financieel beleid ieder jaar door een gemeente accountant werd gecontroleerd.

1977

Speeltuinbestuur in Nieuwenhaagse carnavalsoptocht

(Februari-maart 1977) Tijdens carnaval 1977 had het bestuur van de speeltuin De Voort besloten mee te doen aan de kinderoptocht van Nieuwenhagen. Deze zou gehouden worden op carnavalsdinsdag. Het bestuur riep de jeugd van Nieuwenhagen op om deel te nemen aan dit gebeuren. *“Zo zal onze speeltuin, aldus het bestuur, met een wagen vanaf de speeltuin vertrekken. Men vraagt leden en niet leden met hen mee te doen. Bedenk iets leuks, verkleed je en neem iets mee in de optocht zoals: spandoeken met een of andere wens of afbeelding, toeters, trommels of blikken bussen voor op te slaan. Maak iets waar jezelf de meeste zin in heb. De kinderoptocht moet groot zijn. Kinderen en groepen die met ons mee willen trekken moeten om halftien aanwezig zijn aan de speeltuin De Voort.”* Aldus een der bestuursleden.

Eenmaal nog luidde men de noodklok en zouden de bewoners hun samenhang laten zien aan de bewoners van Nieuwenhagen. In een stille protestmars tijdens de plaatselijke carnaval optocht in 1977 lieten de mensen weten dat een echte Voortenaar nooit de Voort verlaten zou. *“Och al is de Voet nit mie, vuur blieve hei toch spoeke”* werd op spandoeken geschreven en verkleed als spoken liepen de oud bewoners mee in de carnavalsoptocht.

Voortershof

Op 26 oktober 1977 doet de toenmalige burgemeester Mr. E.W.M. Meijer een voorstel aan de gemeenteraad, betreffende de naamgeving in de buurtschap de Voort. Men is nu begonnen aan met de bouw van een aantal woningen, welke dienen ter vervanging van de nog aanwezige afbraakpanden. Gelet op de situering van deze nieuwe woningen acht het college het noodzakelijk aan de hier te leggen straat een naam te geven. Door de huidige bewoners van de woningen, die moeten verdwijnen, is gesuggereerd aan deze nieuwe straat de naam "Voortershof" te geven.

Aldus het voorstel is het college van mening aan deze wens tegemoet te komen en stelt de raad dan ook voor door vaststelling van bijgevoegd concept besluit hierin mee te gaan. Dit voorstel zal tijdens de openbare vergadering van 10 november 1977 dan ook aan de orde komen.

Het gouden bruidspaar Lexoux-Rosenberg

Op 16 juni 1978 vierde dhr. En mevr. Ledoux-Rsoenberg hun gouden trouwdag. 50 jaar geleden werd hun huwelijk te Terwinselen kerkelijk ingezegend. Dhr. Ledoux werd in 1899 in Gulpen geboren. Hij werd slager van beroep waarbij niet onvermeld mag blijven dat hij gedurende de oorlog noodgedwongen bij de L.T.M. moest werken. In zijn vrijetijd was hij een verwoed sportman. Zo heeft hij 60 jaar geleden de voetbalclub MINOR uit Nuth opgericht en was hij medeoprichter van de S.V.N. Ook is hij voorzitter geweest van oud-Sylvia. In de duivensport is hij ook geen onbekende. Hij speelt al ruim 60 jaar. Een andere hobby van hem is om anderen in het ootje te nemen. Zijn echtgenote zag in 1901 in Kerkrade het levenslicht. Zij ging later werken in de slagerij Brull te Eygelshoven. Na haar huwelijk werkte zij natuurlijk in de eigen zaak.

Het terrein van slikbedrijf Lindenlauf aan de Kleikoelenweg grenst aan de woningen van de Dwarsstraat Voortstraat.

Nieuwenhagen koopt slikbedrijf Lindelauf. “Zieke plek uit gemeente verdwenen”.

Eindelijk is er een einde gekomen aan de ... rond het slikbedrijf van de B.V. Stebenex, beter bekend als het slikbedrijf Lindelauf aan de Voortstraat en de Kleikoeleweg in Nieuwenhagen. Burgemeester Meyer van Nieuwenhagen verklaarde, zichtbaar verheugd tijdens de vergadering gisteravond; “De meest zieke plek uit de gemeente gaat weg”. Voor het raadslid Beckers was deze mededeling “het beste voorstel en het meest plezierige in heel zijn raadsperiode”.

Twee dagen voor Pasen is de transactie gesloten. Het slikbedrijf Lindelauf is steeds een doorn in het oog geweest van de bewoners van de wijk De Voort. Reeds in 1974 heeft de gemeente het stopzetten van het slikbedrijf geëist. Het werd zelfs een rechtszaak. Nieuwenhagens burgemeester Ed Meyer heeft toen beloofd het bedrijf te zullen opkopen om milieuvervuiling een krachtig halt toe te roepen.

Voor Fl. 850.000,- heeft de gemeente nu de terreinen gekocht. De voorwaarde is dat het terrein opgeschoond moet worden en vrij van opstallen moet worden opgeleverd. Binnen 9 maanden na datum van goedkeuring door gedeputeerde staten moet dit gebeurd zijn, op straffe van een boete van Fl. 1000,- per week als het niet gebeurt. Volmondig en zichtbaar opgelucht gaf de raad de toestemming voor aankoop.

Slotwoord

Met het gereedkomen van de Voortershof en het opheffen van het slikbedrijf Lindelauf is de oude Voort definitief verdwenen. Er wonen wel nog oude bewoners in de wijk, nog heel wat, maar de gemeenschap met haar veilige beslotenheid, haar tolerantie, haar eigen normen en waarden is er niet meer, met de oude straten en huizen is ze geleidelijk verdwenen. De Voortershof is een symbool van een andere tijd met andere mensen die wel nog van harte en met liefde de herinneringen van vroeger bewaren, waarheen ze niet meer terug willen. Het verdwijnen van de firma Lindelauf kan als symbool gezien worden van het verdwijnen van de talrijke ongemakken en tekorten uit de oude Voort: geen riolering, gebrekkig sanitair, onpraktische inrichting van de huizen, een opeenstapeling van aanbouwtjes en stalletjes. Wat blijft en gebleven is zijn de herinneringen en de weemoed waarmee ze worden opgehaald. Velen dragen ze mee en verheugen zich als er weer eens een gelegenheid is om met de oude Voortenaars bijeen te komen, dan komt iets terug van toen, dan heet het “... wat hadden we het goed met elkaar” en ook “hoe hebben we in die omstandigheden kunnen leven?”

*Tafelberg
Mama Scherf met kinderen: Fam. Houtman*

Bronnen hoofdstuk 7

- Dienst Sociaal Woningonderzoek; Werknota Vereniging Ons Limburg, Heerlen, 5 juni 1967.
- Limburgs Dagblad, 24 januari 1968.
- Kleikoel Koerier, 9de jaargang, No. 8, oktober 1979, Blz. 19-20.
- Gemeente Nieuwenhagen; gemeentebblad 1970, Afd. A, Nr. 86, Gemeente Archief Landgraaf.
- Kleikoel Koerier, 2e jaargang, No. 5, mei 1972, Blz. 7-9.
- Kleikoel Koerier, 2e jaargang, No. 8, september 1972, Blz. 5.
- Kleikoel Koerier, 2e jaargang, No. 8, september 1972, Blz. 8-9.
- Kleikoel Koerier, 4e jaargang, No. 1, januari 1974, Blz. 3.
- Kleikoel Koerier, 4e jaargang, No. 3, maart 1974, Blz. 17.
- Kleikoel Koerier, 3e jaargang, No. 4, april 1973, Blz. 20.
- Kleikoel Koerier, 4e jaargang, No. 4, april 1974, Blz. 7.
- Kleikoel Koerier, 4e jaargang, No. 6, juni 1974, Blz. 17 en 21.
- Schrijven van de Gemeente Nieuwenhagen aan het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening te Maastricht, 1 oktober 1974.
- Kleikoel Koerier, 4e jaargang, No. 10, december 1974, Blz. 14-15.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, Nr. 2, februari 1976, Blz. 17.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, Nr. 2, februari 1976, Blz. 13-14.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, No. 7, september 1976, Blz. 7.
- Kleikoel Koerier, 6e jaargang, No. 3, maart 1976, Blz.2.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, No. 6, juni 1976, Blz. 25.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, No. 7, september 1976, Blz. 7.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, No. 7, september 1976, Blz. 7.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No. 8, oktober 1977, Blz. 25-27.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No. 8, oktober 1977, Blz. 27.
- Kleikoel Koerier, 6de jaargang, No. 10, december 1976, Blz. 3.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No.1, januari 1977, Blz.2-3.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No. 1, januari 1977, Blz. 23.
- Kleikoel Koerier, 7e jaargang, No. 2, februari 1977, Blz. 15.
- Openbare raadsvergadering der gemeente Nieuwenhagen, 26 okt. 1977. Archief gemeente Landgraaf.
- Gemeente Nieuwenhagen; Gemeentebblad 1977, Afd. A, No. 109, Archief Gemeente Landgraaf.
- Limburgs Dagblad, 28 maart 1978, Paaseirapen werd massaal feest voor jeugd Nieuwenhagen.
- Limburgs Dagblad, 31 maart 1978, Nieuwenhagen koopt slikbedrijf Lindelauf.
- Limburgs Dagblad, 5 mei 978, Fikse brand in Nieuwenhagen.

- Limburgs Dagblad, 20 mei 1978, Wielerzesdaagse in Nieuwenhagen.
- Kleikoel Koerier, 8e jaargang, No. 5, mei 1978, Blz. 25.
- Kleikoel Koerier, 9de jaargang, No. 10, december 1979, Blz. 15.

Bewonerslijsten

- **Kampstraat**
- **Voortstraat**
- **Kleikoeleweg**
- **Dwarsstraat**
- **Ravetsmaarstraat**
- **Parkstraat**

Kampstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 1	Linders e/v Gillisen	Maria	/18/1928	5/8/52	
Kampstraat 1	Van der List	Johannes	3/24/45	3/15/59	
Kampstraat 1	Lindelauf	Hubert	4/1/59	10/12/59	
Kampstraat 1	Gansweid w/v Lindelauf	Maria, K.	10/12/59	9/25/68	
Kampstraat 1	Halfkann e/v Uerlings	Theresia	12/1/50	1/21/52	
Kampstraat 1	Lindelauf	Hubert, P	8/18/60	7/26/62	
Kampstraat 1	Lindelauf	Anna, M	4/1/59	9/25/68	
Kampstraat 3	Adriolo	Johann, K	5/10/26	9/1/66	
Kampstraat 3	Adriolo	Karl M. J.	7/4/47	12/9/49	
Kampstraat 3	Adriolo	Frans J.W	2/26/54	7/5/54	
Kampstraat 3	van Horck	Arnold M.	3/16/65	9/17/68	
Kampstraat 3	Bories w/v Adriolo	Wilhelmina	9/1/66	9/17/68	
Kampstraat 3	Adriolo e/v Pelzer	Henriette	11/12/54	12/10/54	
Kampstraat 3	Pelzer	Peter, J.	12/10/54	7/4/56	
Kampstraat 3	Adriolo e/v Horck	Christel W.R.	6/7/63	3/16/65	
Kampstraat 3	Tsdries	Gotthold	8/29/66		
Kampstraat 5	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	6/12/31	9/5/53	
Kampstraat 5	Lindelauf	Hubert	10/1/53	3/31/59	
Kampstraat 5	Nacken	Adreas H.	5/16/59	5/31/68	
Kampstraat 5	Lindelauf	Hubert, J.	8/4/50	1/4/52	
Kampstraat 5	Lindelauf	Anna, M	10/1/53	4/1/59	
Kampstraat 7	van Middendorp	Klaas	10/2/40	9/23/48	
Kampstraat 7	Berendsen w/v Gerrist	Hendrika	10/2/40	9/6/48	
Kampstraat 7	De Rechter	Hendrik A	10/16/48	10/1/53	
Kampstraat 7	Rochmann w/v Simons	Josepha	11/3/48	11/15/57	
Kampstraat 7	Logister e/v Thomassen	Ida H	1/1/54	10/22/54	
Kampstraat 7	Kebeck	Hugo	9/3/55	8/12/60	
Kampstraat 7	Reinders	Jozef	10/6/58	4/4/59	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 7	Peltzer	Johann J	9/4/60	10/8/68	
Kampstraat 7	Gerrist	Johan	2/4/43	7/7/55	
Kampstraat 9	Rochmann w/v Simons	Josepha	7/7/38	11/3/48	
Kampstraat 9	Stroecken	Johann P.H.	1/8/47	3/13/55	
Kampstraat 9	Henry e/v Stroucken	Emma	3/13/99	1/22/65	ev. Ditthe
Kampstraat 9	Bisschops	Peter, J.L.	2/1/65	11/13/68	
Kampstraat 9	Stroucken	Hubert	2/22/49	3/25/50	
Kampstraat 9	Stroucken	Gertrud M.A.	7/19/49	6/30/50	
Kampstraat 9	Stroucken e/v Gussen	Gertrud M.A.	1/31/51	9/8/51	
Kampstraat 9	Stroucken	Peter, J	11/27/53	5/22/54	
Kampstraat 9	Stroucken e/v Erkens	Maria	4/6/56	11/20/57	
Kampstraat 9	Stroucken	Johan, P.H.	2/20/57	11/4/57	
Kampstraat 9	Stroucken e/v Palthe	Jozephina E.	5/4/62	12/3/62	
Kampstraat 11	Landers w/v Timmers	Maria C	10/12/46	9/1/61	
Kampstraat 11	Klauwers	Renier	3/7/47	6/17/50	
Kampstraat 11	Hanssen	Hubert J.P.	4/15/55	8/19/60	
Kampstraat 11	Rinkens	Johan J	9/15/61	10/18/62	
Kampstraat 11	van Rens	Frans G.	10/18/62	11/4/68	
Kampstraat 11	Timmers e/v Logister	Louisa	4/22/49	5/1/49	
Kampstraat 11	Timmers e/v Spies	Maria	10/7/49	4/7/51	
Kampstraat 11	Timmers	Eugene	9/12/52	1/1/54	
Kampstraat 11	Timmers e/v Hunter	Colletta	2/18/55	2/24/55	
Kampstraat 11	Timmers e/v Hanssen	Marie	2/25/55	4/15/55	Echthg. V. Hanssen, Hube
Kampstraat 11	Van Rens e/v Janssen	Gertrud	3/3/68	6/17/68	
Kampstraat 13	Bisschops	Peter, J	3/1/45	6/1/51	
Kampstraat 13	Janssen	Hubertus	5/29/51	2/11/57	
Kampstraat 13	Peizer	Peter, J	7/4/56	1/15/69	
Kampstraat 13	Janssen	Mathieu	5/29/51	2/11/57	
Kampstraat 15	Panek	Ladislaus	3/31/41	8/23/53	
Kampstraat 15	Verkoyen	Hendrik	8/21/53	3/28/58	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 15	Wetzels	Arnold	6/1/58	9/1/61	
Kampstraat 15	Fiegen	Johan, Josef	9/1/61	12/30/68	
Kampstraat 15	Corvers e/v Loesberg	Mechtildis	9/25/63	9/10/64	
Kampstraat 15	Loesberg e/v Wijnants	Johan	9/1/62	9/10/64	
Kampstraat 15	Fiegen e/v Herpers	Mechtildis	8/2/65	8/19/68	
Kampstraat 17	Hell e/v Smeets	Johanna	4/30/47	10/2/48	
Kampstraat 17	Smeets	Johan H	10/2/48	11/15/55	
Kampstraat 17	Kersten	Wilhelmus	12/22/55	11/26/68	
Kampstraat 17	Doveren	Egidius	12/19/58	10/7/59	
Kampstraat 17	Doveren	Winand	11/18/60	7/9/62	
Kampstraat 17	Doveren	Herman	8/24/62	10/11/63	
Kampstraat 19	van de Venne	Johannes	7/1/43	10/26/53	
Kampstraat 19	Hodenus	Heinrich	11/1/53	6/15/61	
Kampstraat 19	Zweiphennig	Hendrik	6/15/61	8/10/68	
Kampstraat 19	Offermann	Jozef	12/3/55	1/27/56	
Kampstraat 19	Notten w/v Abeelen	Maria	9/7/64	9/10/64	
Kampstraat 21	Fober	Jozef	3/20/45	3/31/70	
Kampstraat 21	Coenen	Theodor	6/26/52	1/18/56	
Kampstraat 21	Fober e/v Sormani	Maria	7/30/65	7/26/66	
Kampstraat 23	Ligthart	Hendrik	6/17/25	10/21/68	
Kampstraat 23	Horsch	Jacob	7/14/48	10/21/68	
Kampstraat 23	Ligthart e/v Griens	Antonia	3/13/53	8/26/53	
Kampstraat 25	Steijvers	Renier	1/30/30	10/4/49	
Kampstraat 25	Balter	Hubert	10/15/49	5/1/51	
Kampstraat 25	Erkens	Nicolaas	5/1/51	12/1/52	
Kampstraat 25	Pronk	Hendrik	11/29/51	7/4/60	
Kampstraat 25	Hendriks	Hubert	8/5/60	7/8/65	
Kampstraat 25	van der Wauw	Hendrik	7/8/65	12/18/70	
Kampstraat 25	Hofstee e/v Smeets	Aaltje	8/16/54	1/18/55	
Kampstraat 27	Kouw	Johannes	6/1/46	8/30/49	

Speeltuin de Voort, H. Dock, L. Rutjens en J. Starmans, mannen van het eerste uur.

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 27	Bronneberg	Jozef	8/30/49	9/27/54	
Kampstraat 27	Schmitz	Jozef	9/20/54	1/21/64	
Kampstraat 27	Glezer	Petrus	5/20/55	2/5/57	
Kampstraat 27	Tilburgs	Wilhelmus	1/24/64	2/14/67	
Kampstraat 27	Cörvers	Jan	4/14/67	2/16/71	
Kampstraat 29	Tilburgs	Franciscus	12/5/40	1/15/50	
Kampstraat 29	Pelzer	Wilhelmus	1/20/50	5/15/71	
Kampstraat 29	Pelzer	Peter	11/12/54	12/10/54	
Kampstraat 29	Pelzer	Harrie	8/17/56	12/19/58	
Kampstraat 29	Pelzer e/v Block	Maria	8/9/57	10/15/59	
Kampstraat 29	Pelzer e/v Quaedackers	Gertruda	2/14/58	8/17/59	
Kampstraat 29	Pelzer e/v Zweiphennig	Josephina	8/14/59	3/31/61	
Kampstraat 29	Zweiphennig	Hendrik	3/31/61	6/15/67	
Kampstraat 29	Pelzer e/v Salden	Elisabeth	3/2/62	5/16/62	
Kampstraat 29	Pelzer	Peter	4/8/65	3/17/66	
Kampstraat 31	Kool	Jozef	8/31/42	1/13/69	
Kampstraat 31	Jordans e/v Kool	Elisabeth	1/13/69	4/8/71	
Kampstraat 31	Kool e/v Kölker	Maria	10/24/52	9/15/53	
Kampstraat 31	Kool	Nicolaas	4/12/57	5/14/59	
Kampstraat 33	Hooiveld w/v Gotje	Geeske	2/4/41	1/14/52	
Kampstraat 33	Odekerken	Johannes	1/23/51	8/5/57	
Kampstraat 33	Pruisscher	Johannes	8/5/57	12/13/70	
Kampstraat 33	Steert	Jan	3/25/45	6/27/50	
Kampstraat 33	Odekerken	Elisabeth	5/17/57	8/15/57	
Kampstraat 35	van der Wouw	Wilhelm	11/1/44	9/3/51	
Kampstraat 35	van Saanen e/v v.d. Wou	Elisabeth	9/3/51	1/17/58	
Kampstraat 35	Vogelaar	Laurens	6/17/58	2/8/58	
Kampstraat 35	Moerkerk	Antoon	2/8/58	7/3/67	
Kampstraat 35	Ringers	Peter	7/21/67	12/1/69	
Kampstraat 35	van der Wouw e/v Quaed	maria	12/19/51	7/9/52	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 35	Vogelaar	Laurens	1/6/54	1/17/58	
Kampstraat 35	Offermann	Leonard	8/1/67	5/23/69	
Kampstraat 37	van Veenendaal	Alexander	10/15/30	12/1/53	
Kampstraat 37	De Rechter	Hendrik	10/1/53	7/13/62	
Kampstraat 37	Schepers w/v De Rechte	Johanna	7/13/62	5/16/63	
Kampstraat 37	Vogelaar	Laurens	5/16/63	7/23/69	
Kampstraat 37	van de Wouw	wilhelm	5/16/63	12/1/65	
Kampstraat 37	Schepers	Johannes	7/21/55	11/16/56	
Kampstraat 37	Vroemen	Karel	10/7/67	7/23/69	
Kampstraat 39	Danen	Marinus	5/24/46	7/18/53	
Kampstraat 39	Kok	Wouter	7/8/53	11/13/57	
Kampstraat 39	Huisman	J.	12/6/57	1/16/69	
Kampstraat 41	Bronneberg	Jozef	3/8/41	8/30/49	
Kampstraat 41	Logister	Guillaume	9/13/49	5/29/70	
Kampstraat 41	Pruisscher	Johannes	3/19/54	10/17/54	
Kampstraat 41	Bours	Arnoldus	12/11/64	7/31/67	
Kampstraat 41	Logister e/v Pruisscher	Maria	7/31/53	3/19/54	
Kampstraat 41	Mormen	Heinrich	10/19/54	2/12/61	
Kampstraat 41	Logister e/v Thomassen	Ida	2/6/53	1/1/54	
Kampstraat 41	Logister e/v Janssen	Hubertina	2/6/59	1/6/60	
Kampstraat 41	Janssen	Leonardus	1/6/60	10/19/60	
Kampstraat 41	Logister e/v Bours	Magdalena	10/30/64	12/11/64	
Kampstraat 43	Ter Hark	Berend	11/18/40	10/12/48	
Kampstraat 43	Ringens e/v Doveren	Maria	11/17/48	4/24/52	
Kampstraat 43	Langius	Johannes	10/15/48	7/8/69	
Kampstraat 43	Weber	Johannes	11/18/40	10/15/48	
Kampstraat 43	Langius e/v Schrijnemak	Colletta	5/23/58	11/19/59	
Kampstraat 43	Langius e/v Pokona	Barbara	8/7/59	9/29/60	
Kampstraat 45	Opgenhaffen	Jan	4/14/25	12/10/56	
Kampstraat 45	Lennaarts	Lambert	1/3/57	11/11/57	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 45	Hendriks	Peter	12/14/57	7/16/70	
Kampstraat 45	Oppenhaffen	Antonius	8/27/54	12/23/57	
Kampstraat 47	Kockelkorn	Martin	6/3/42	10/5/57	
Kampstraat 47	Jetten	Johan	10/24/57	8/10/62	
Kampstraat 47	van der Heijden	Wilhelmus	8/13/62	10/15/69	
Kampstraat 49	Eggenhuizen w/v Schepe	Hendrina	2/7/24	7/8/66	
Kampstraat 49	Hofman	Wilhelm	7/22/54	1/19/57	
Kampstraat 49	Hofman	Arnold	7/8/66	12/13/68	
Kampstraat 49	Schepers	Petrus	4/30/48	10/15/48	
Kampstraat 49	Schepers	Hendrikus	9/28/50	7/7/51	
Kampstraat 49	Schepers e/v Niftrik	Wilhelmina	10/29/50	7/15/53	
Kampstraat 49	Schepers	Arnoldus	5/10/52	4/1/53	
Kampstraat 49	Schepers e/v Hofman	Maria	4/10/53	7/22/54	
Kampstraat 49	Schepers	Wilhelmus	7/7/61	8/28/62	
Kampstraat 49	Hofman	Arnold	5/9/66	7/8/66	
Kampstraat 49	Eggenhuizen w/v Schepe	Hendrika	7/8/66	12/27/67	

Kleikoeleweg

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kleikoeleweg 22	Baerts	Johannes	4/1/54	6/6/57	
Kleikoeleweg 22	Hilz	Manfred	7/13/57	6/6/58	
Kleikoeleweg 22	Rijksen	Gerrit	6/30/58	6/1/61	
Kleikoeleweg 22	Klippelaar	Albertus	6/16/61	9/17/73	
Kleikoeleweg 22	Wiekens	Anna	8/28/58	10/20/58	
Kleikoeleweg 24	Steegemans	Peter	2/27/54	2/24/55	
Kleikoeleweg 24	Doom	Gijsbertus	3/8/55	1/19/56	
Kleikoeleweg 24	Jaspers	Cornelus	1/21/57	10/20/61	
Kleikoeleweg 24	Bronneberg	Johan	12/8/61	1/15/69	
Kleikoeleweg 24	Monetti	Angelo	11/16/71	3/23/73	
Kleikoeleweg 24	Luten	Wilhelmina	3/23/73	10/4/73	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Alexander	10/1/53	6/15/59	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	2/9/56	1/21/57	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Johannes	6/15/59	10/25/71	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	7/7/59	8/14/63	
Kleikoeleweg 14	Sormani	Bernard	7/26/66	7/31/71	
Kleikoeleweg 14	de Bree	Johan	3/27/72	4/28/79	
Kleikoeleweg 14	Medema	Harm	4/28/79	12/24/82	
Kleikoeleweg 14	Hakze	Martinus	1/4/83		
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Wilhelmina	6/18/54	6/18/54	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Albert	7/20/57	2/7/58	
Kleikoeleweg 14	Bos	Leendert	6/15/59	4/14/60	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	7/7/59	6/7/63	
Kleikoeleweg 14	van Niftrik e/v Van Vehm		8/14/63	8/27/63	
Kleikoeleweg 14	de Bree	Johan	8/1/80	12/24/82	
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus	3/3/25	2/7/49	
Kleikoeleweg 2	van Doorn	Gijsbertus	10/12/45	3/8/55	
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus P	2/7/49	4/22/50	Zoon van van den Over,

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Kleikoeleweg 2	Swinkels	Maria	4/22/50	4/25/50 Echtgenote van van den
Kleikoeleweg 2	Reumkens	Peter	5/25/50	10/30/56
Kleikoeleweg 2	Gouders	Pieter	5/7/57	12/17/65
Kleikoeleweg 2	Dormans	Hubertus	4/21/66	2/17/67
Kleikoeleweg 2	Kantoor Vascomy		4/21/68	
Kleikoeleweg 2	Hinskens	Karel	7/4/72	6/21/80
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus P	6/23/48	2/7/49
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus	2/7/48	5/5/51
Kleikoeleweg 2	Wetzels	Maria	1/20/54	11/5/54
Kleikoeleweg 2	Snel	Michael	6/25/75	8/15/75
Kleikoeleweg 2	Rutten	Herbert	11/4/75	11/7/75
Kleikoeleweg 2	Rutten	Herbert	11/19/75	12/2/75

Voortstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 27	de Schepper w/v De Rec	Josephina	8/30/17	1/15/66	
Voortstraat 27	De Rechter w/v De Recht	Hendrika	5/4/48	10/16/48	
Voortstraat 27	Welvaart	Harmen	2/24/55	5/3/68	
Voortstraat 27	Welvaart	Theophilus	5/3/68	6/15/68	
Voortstraat 27	De Rechter		9/1/50	12/1/50	
Voortstraat 27	Welvaart	Theophilus	5/20/66	5/3/68	
Voortstraat 29	Welvaart	Harmen	5/21/39	2/24/55	
Voortstraat 29	Sangers	Theodorus	10/15/46	8/4/49	
Voortstraat 29	Schillings w/v Kunst	Maria	12/15/50	11/5/54	
Voortstraat 29	Schillings e/v Ritzen	Maria	11/15/54	11/17/54	
Voortstraat 29	Purschel	Jozeph	12/1/54	3/15/69	
Voortstraat 29	Mathissen w/v Schillings		12/15/50	10/5/52	
Voortstraat 29	Schillings	Johan	12/13/50	11/17/54	
Voortstraat 29	Purschel w/v Welvaart	Maria	2/18/66	3/14/66	
Voortstraat 31	Van Rens	Mathijs	5/12/30	12/24/68	
Voortstraat 31	Van Rens e/v Kiers	Helena	4/22/49	5/2/49	
Voortstraat 31	Van Rens	Gerard	12/4/59	6/13/60	
Voortstraat 31	Van Rens e/v Slenink	P.	11/26/60	11/27/61	
Voortstraat 31	Van Rens	Mathijs	10/25/63	11/4/63	
Voortstraat 33	Zschukon	Dimitri	3/5/25	9/15/60	
Voortstraat 33	Dost	Matthias	9/30/50	3/1/54	
Voortstraat 33	van Gestel	Franciscus	10/1/60	10/19/68	
Voortstraat 33	Zschukon	Maria	8/11/50	9/30/50	
Voortstraat 33	Pakbier e/v Ortmans	Leonie	11/30/66	12/21/66	
Voortstraat 35	Hanssen	Gerard	6/11/42	3/27/57	
Voortstraat 35	Hodinius	Heinrich	7/17/47	11/1/53	
Voortstraat 35	Fröls	Johan	3/27/57	9/25/68	
Voortstraat 37	Stormen	Martin	5/19/20	7/21/55	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 47	Rautert e/v Reumkens	Hedwig	8/29/47	10/22/49	
Voortstraat 47	Rautert	Johannes	3/13/53	6/8/53	
Voortstraat 47	Rautert	Johannes	2/5/54	4/1/54	
Voortstraat 47	Mulders	Maria	7/15/57	12/15/64	
Voortstraat 47	Mulders e/v Steinbusch	Gertruda	7/15/57	6/3/68	
Voortstraat 49	Halfkann	Heinrich	11/14/36	8/19/68	
Voortstraat 49	Halfkann e/v Timmers	Maria	9/12/52	1/1/54	
Voortstraat 51	Ringens	Martin	12/16/15	9/5/49	
Voortstraat 51	Peeters	Hendricus	9/5/49	12/16/53	
Voortstraat 51	Ringens	Martin	3/14/52	9/1/54	
Voortstraat 51	Wojcik	Antoni	9/1/54	1/18/68	
Voortstraat 51	Ringens e/v Wojcik	Gertrud	1/18/65	2/23/70	
Voortstraat 51	Dost	Johan	7/1/49	9/5/49	
Voortstraat 51	Ringens	Martin	9/5/49	3/14/52	
Voortstraat 51	Dost	Johan	9/5/49	10/11/49	
Voortstraat 51	Dost	Mathias	8/11/50	9/30/50	
Voortstraat 51	Ringens e/v Rijmsmus	Hubertina	1/16/53	12/21/53	
Voortstraat 51	Ringens e/v Wojcik	Gertrud	8/13/54	9/1/54	
Voortstraat 51	Ringens	Martin	9/1/54	2/23/70	
Voortstraat 51	Ringens	Peter	9/1/54	4/19/63	
Voortstraat 53	Van Ree	Willem	3/24/41	1/10/49	
Voortstraat 53	Lammers	Anton	1/15/49	10/31/52	
Voortstraat 53	van Marwijk	Heinrich	10/31/52	10/22/54	
Voortstraat 53	Logister e/v Thomassen	Ida	10/22/54	2/10/55	
Voortstraat 53	Leijten w/v van Niftrik	Anna	10/22/54	9/18/68	
Voortstraat 53	Thomassen	Hendrik	2/10/55	3/15/57	
Voortstraat 53	Balter w/v Schunken	Maria	6/18/57	9/18/68	
Voortstraat 53	Van Vehmendahl	Kors	9/7/66	1/20/67	
Voortstraat 55	van Niftrik	Theodorus	3/22/34	7/22/49	
Voortstraat 55	Leijten w/v van Niftrik	Anna	7/22/49	7/15/53	

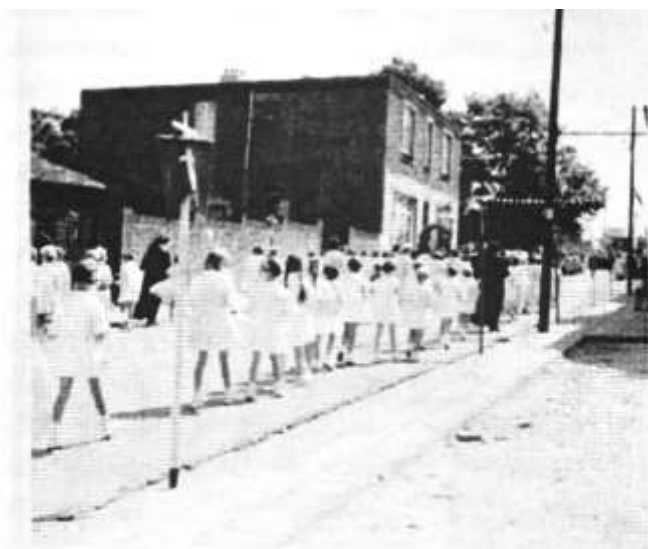
<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	9/5/53	3/15/55
Voortstraat 55	Glezer	Petrus	3/15/55	5/20/55
Voortstraat 55	Paulssen	Anthonius	8/19/55	3/6/57
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	3/6/57	9/21/68
Voortstraat 55	Schneider	Franz	10/30/61	6/17/64
Voortstraat 55	van Niftrik e/v Dost	Maria	7/1/49	10/11/49
Voortstraat 55	van Niftrik	Petrus	8/19/53	1/8/54
Voortstraat 55	Glezer	Petrus	10/29/54	3/16/55
Voortstraat 55	Glezer e/v Paulssen	Hendrika	11/28/54	1/3/55
Voortstraat 55	van Niftrik e/v Vehmenda	Petronella	3/21/52	9/19/52
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	3/15/55	3/6/57
Voortstraat 55	America	Mathieu	9/2/57	6/25/58
Voortstraat 55	Glezer e/v Schneider	T	6/23/61	10/30/61
Voortstraat 57	Duijkers	Johan	10/23/45	10/25/49
Voortstraat 57	Duijkers	Hendrik	1/8/47	12/6/48
Voortstraat 57	Haenen	Hendrik	10/21/49	9/9/68
Voortstraat 57	Haenen e/v Olejniczak	Maria	6/17/60	7/7/60
Voortstraat 57	Haenen	Hendrikus	11/24/61	12/16/63
Voortstraat 57	Haenen	Jozef	4/29/66	4/27/67
Voortstraat 59	Kathagen	Wilhelmus	11/2/42	7/8/69
Voortstraat 59	Heerings	August	2/1/47	12/15/48
Voortstraat 59	Heerings	August	9/30/54	3/15/59
Voortstraat 59	Schuljeren	Heinrich	5/8/59	7/1/68
Voortstraat 59	Kathagen	Antonius	2/2/51	2/19/52
Voortstraat 59	Gielen	Catharina	5/5/59	7/25/58
Voortstraat 61	Schiffliers	Frans	6/29/45	9/30/49
Voortstraat 61	Derks	Anton	10/5/45	10/1/68
Voortstraat 61	Derks e/v Buitenhuis	Sofia	2/7/57	2/8/57
Voortstraat 61	Derks	Josef	8/6/65	10/4/66
Voortstraat 63	Scheffer	Joseph	1/22/34	3/9/54

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 63	Boers	Jan	3/9/54	11/15/68	
Voortstraat 63	Spork	Theresia	9/21/55	12/15/55	
Voortstraat 63	Maka	Lucia	9/30/59	3/10/60	
Voortstraat 63	Boers	Johan	6/19/64	10/14/65	
Voortstraat 63	Boers	Willem	11/24/66	7/15/67	
Voortstraat 65	Klippelaar	Francies	3/22/26	9/2/50	
Voortstraat 65	Clevers	Maria	9/2/50	2/12/53	
Voortstraat 65	Dam	Hendricus	2/16/53	10/25/68	
Voortstraat 65	Klippelaar e/v Clevers	Francisca	8/19/49	9/2/50	
Voortstraat 65	Klippelaar	Francies	9/2/53	5/30/64	
Voortstraat 65	Klippelaar	Albertus	10/13/54	11/30/54	
Voortstraat 65	Klippelaar e/v Hensgens	Agnes	11/28/52	2/12/53	
Voortstraat 67	Juggebur	Hendrik	4/15/46	3/22/49	
Voortstraat 67	Juggebur	Johan	3/19/48	12/17/48	
Voortstraat 67	Vooren w/v Juggebur	Anna	12/9/48	8/24/64	
Voortstraat 67	Juggebur	Wilhelm	4/15/46	12/9/48	
Voortstraat 67	Vondenhoff	Andreas	8/24/64	5/18/71	
Voortstraat 67	Kronenberg	Wilhelmus	9/12/66	12/1/69	
Voortstraat 67	Juggebur	Caspar	2/26/54	10/15/54	
Voortstraat 67	Juggebur	Egidius	12/20/57	6/1/59	
Voortstraat 67	Caelen	Joseph	3/25/63	2/19/64	
Voortstraat 67	Juggebur e/v Vondenh	J.	7/10/64	8/24/64	
Voortstraat 67	Vooren w/v Juggebur	Anna	8/24/64	5/5/66	
Voortstraat 38	Enkelmans w/v Reumken	Anna	7/1/17	2/15/68	
Voortstraat 38	Schuijren	Heinrich	12/29/53	1/22/54	
Voortstraat 38	Reumkens	Arnold	3/18/58	3/20/59	
Voortstraat 38	Reumkens	Willem	2/15/63	7/2/54	
Voortstraat 38	Reumkens	Christiaan	9/29/47	10/22/49	
Voortstraat 38	Reumkens	Herman	11/12/51	11/23/53	
Voortstraat 38	Reumkens e/v Schuijren	Anna	3/18/51	12/29/53	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 38	Reumkens e/v Kuipers	Bertha	7/30/54	3/15/57	
Voortstraat 38	Reumkens	Arnold	1/30/58	3/11/58	
Voortstraat 38	Reumkens	Willem	7/2/64	7/17/64	
Voortstraat 44	Harmerdam	Thijs	2/12/43	6/17/48	
Voortstraat 44	Sleijvers	Henri	5/11/45	7/20/53	
Voortstraat 44	Fröls	Johan	7/28/48	2/15/50	
Voortstraat 44	van Niftrik	Theodorus	12/16/44	9/19/49	
Voortstraat 44	Dost	Johannes	10/11/49	9/27/54	
Voortstraat 44	Zirbil	Pellegrino	11/22/54	12/7/57	
Voortstraat 44	Tummers	Eugene	1/1/54	11/6/54	
Voortstraat 44	Bruls				Winkelpand
Voortstraat 44	van Niftrik	Franciscus	11/12/45	12/30/51	
Voortstraat 75	Pompl	Josef	3/9/22	2/20/63	
Voortstraat 75	Meeuwissen w/v Pompl	Anna	2/20/63	12/5/66	
Voortstraat 75	Erens	Leonard	12/27/66	7/1/68	
Voortstraat 75	Hofman	Reinder	8/7/68	6/23/76	
Voortstraat 75	Pompl	Jozef	1/11/57	11/1/57	
Voortstraat 77	Heiligers	Ernst	4/11/47	11/1/78	
Voortstraat 77	Heiligers	Ernst	2/26/66	4/1/66	
Voortstraat 77	Heiligers e/v Smeets	Marianna	9/15/67	10/24/67	
Voortstraat 77	Heiligers	Peter	5/13/69	6/19/69	
Voortstraat 77	Heiligers	Manfred	12/1/76	12/17/76	
Voortstraat 77	Heiligers e/v Schumans	Vera	1/28/77	1/31/77	
Voortstraat 77	Schumans	Hendrik	1/31/77	11/1/78	
Voortstraat 79	Damen	Johannes	10/1/40	9/22/53	
Voortstraat 79	Vonken	Jan	9/22/52	4/6/59	
Voortstraat 79	Danziger e/v Lamers	Martha	4/17/59	3/3/69	
Voortstraat 79	Sijstermans	Hubert	3/3/69	10/18/77	
Voortstraat 79	Bovens	Gerard	7/21/44	9/22/52	
Voortstraat 79	Sijstermans	Johan	9/15/60	4/28/61	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 79	Sijstermans	Johan	9/4/61	6/15/62	
Voortstraat 79	Sijstermans	Hubert	4/26/62	3/3/69	
Voortstraat 81	Benden	Frans	1/8/47	10/17/53	
Voortstraat 81	Damen	Willem	10/21/47	11/17/53	
Voortstraat 81	Mulder	Walter	12/1/53	5/26/64	
Voortstraat 81	Pillich	Johan	5/13/64	3/15/67	
Voortstraat 81	Cörvers	Jean	5/9/67	12/18/67	
Voortstraat 81	Rijsmus	Arthur	1/8/68	10/16/78	
Voortstraat 83	van Elteren	Gerhard	1/8/47	1/15/50	
Voortstraat 83	de Jong w/v van Elteren	Alida	1/15/50	9/1/50	
Voortstraat 83	van Muhlenberg	Hendrik	9/1/50	11/30/68	
Voortstraat 83	Adriolo	Frans	11/30/68	7/1/76	
Voortstraat 83	van Elteren	Jan	4/21/50	9/1/50	
Voortstraat 83	van Muhlenberg	Maria	9/1/50	5/31/54	
Voortstraat 83	van Muhlenberg	Lamberlus	7/14/67	5/17/68	
Voortstraat 85	Lony	Guillaume	1/19/46	4/1/77	
Voortstraat 85	Lony e/v Lataster	Adelina	12/31/69	1/6/70	
Voortstraat 85	Göttgens	Sylvia	1/23/74	5/6/74	
Voortstraat 85	Lony	Bernard	3/8/74	5/22/74	
Voortstraat 85	Lony	Bernard	1/16/76		
Voortstraat 87	Rook	Jan	10/8/27	3/13/56	
Voortstraat 87	Bruiskens	Arnoldus	12/28/49	9/17/56	
Voortstraat 87	Siebers	Gerhardus Hub	3/21/56	5/16/60	
Voortstraat 87	Clarke	Henry	5/23/60	11/4/63	
Voortstraat 87	Dirks	Helena	11/4/63	10/1/74	
Voortstraat 87	Lamers	Hubert	10/15/74	3/7/77	
Voortstraat 87	Rook	Franz	3/29/49	11/9/54	
Voortstraat 87	Rook e/v Bruiskens	Christina	10/21/49	12/28/49	
Voortstraat 87	Rook	Hendrika	11/23/50	12/4/50	
Voortstraat 89	Gerards	Hubert	5/25/44	12/21/56	

*Processie in de Voortstraat
links café Wilhelmina*

Processie van de communicantjes in de Parkstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 89	Overeem	Simon	1/18/57	12/1/75
Voortstraat 89	Dirks	Anna	10/3/45	12/21/56
Voortstraat 89	Logister	Hubert	7/30/41	4/6/49
Voortstraat 89	Overeem e/v Dieck	Geertuis	6/1/62	
Voortstraat 89	van Malde	Karel	7/7/64	10/17/66
Voortstraat 91	Hogendom w/v van Elter	Maria	6/1/48	4/20/49
Voortstraat 91	van Elteren	Jacobus	5/9/37	11/15/61
Voortstraat 91	Barth	Achim	11/20/61	7/7/66
Voortstraat 91	Rufjens	Godfried	7/15/66	11/1/78
Voortstraat 91	van Elteren	Willem	3/10/49	4/5/49
Voortstraat 93	Leenders	Willem	8/18/36	6/16/66
Voortstraat 93	van Elteren w/v Leenders	Adeleida	6/16/66	12/30/68
Voortstraat 93	Leenders	Jan	3/18/49	8/26/50
Voortstraat 93	Splierings	Pieter	6/4/51	7/1/52
Voortstraat 93	Leenders e/v Heinen	Maria	4/20/55	10/18/56
Voortstraat 95	Starmans	Jan	12/9/40	5/1/71
Voortstraat 95	Starmans	Franciscus	12/8/42	10/18/49
Voortstraat 95	van Elteren	Hendrikus	9/11/53	12/3/53
Voortstraat 95	Starmans e/v van Elteren	Anetta	5/30/29	9/11/53
Voortstraat 95	Starmans	Franciscus	3/6/50	6/29/59
Voortstraat 95	Starmans e/v Doveren	Antoinette	11/18/60	7/9/62
Voortstraat 95	Starmans e/v Streug	Anna	10/30/62	11/16/62
Voortstraat 95	Starmans e/v Dörenberg	Francisca	6/14/65	3/6/68
Voortstraat 95	Starmans e/v Bosma	José	4/26/68	2/27/70
Voortstraat 95	Starmans e/v Hendriks	Maria	2/8/68	5/20/68
Voortstraat 97	Dirks	Renier	1/18/40	12/19/56
Voortstraat 97	Melchers	Jozef	12/15/56	10/4/68
Voortstraat 97	Dirks e/v Clarke	Helena	2/10/56	3/23/56
Voortstraat 97	Dirks	Theodorus	4/28/56	7/7/59
Voortstraat 97	Melchers	Johanna	8/23/64	9/8/66

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 97	Melchers e/v Kokkelkorn	Josephina	5/7/65	3/21/66	
Voortstraat 97	Melchers	Johannes	6/23/67	9/2/67	
Voortstraat 97	Melchers	Johanna	11/29/67	3/18/68	
Voortstraat 97	Melchers e/v Mannens	Maria	3/10/68	6/6/68	
Voortstraat 99	Halfkann e/v Das	Josephina	8/19/47	3/7/61	
Voortstraat 99	Schoonewille	Fake	3/20/59	8/18/65	
Voortstraat 99	Das w/v Schoonewille	Maria	8/18/65	12/24/71	
Voortstraat 99	Halfkann	Josef	10/3/50	6/23/52	
Voortstraat 99	Das e/v Schoonewille	Maria	4/17/53	3/20/59	
Voortstraat 99	Das	Antoon	5/25/55	9/1/57	
Voortstraat 101	Bitter	Corneles	1/17/44	10/1/53	
Voortstraat 101	Blaauw w/v Timmers	Femkje	6/13/44	12/10/48	
Voortstraat 101	Timmer	Dirk	12/10/48	4/24/64	
Voortstraat 101	Eden	Gerrit	5/15/64	3/18/69	
Voortstraat 101	Timmer	Dirk	9/11/48	12/10/48	
Voortstraat 101	Eden e/v Gaertner	Hubertina	4/23/65	2/1/66	
Voortstraat 101	Eden	Johanna	5/15/64	11/5/65	
Voortstraat 103	Peters	Johan	3/19/45	4/16/71	
Voortstraat 103	Peters e/v Meyers	Elisabeth	11/16/60	2/12/62	
Voortstraat 103	Heipers	Theodoor	10/2/62	4/16/71	
Voortstraat 103	Peters e/v Grond	Maria	9/25/64	3/2/65	
Voortstraat 103	Peters	Peter	9/21/67	1/18/68	
Voortstraat 103	Peters	Johan	10/13/67	3/7/68	
Voortstraat 105	Hylkema	Lykale	10/25/40	3/14/50	
Voortstraat 105	Gerards	Jan	5/19/50	9/8/53	
Voortstraat 105	Schoots	Johannes	9/1/53	11/30/68	
Voortstraat 105	Schoots	Johannes	12/29/65	12/22/67	
Voortstraat 107	Reumkens	Hubert	9/16/46	1/17/49	
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	1/18/49	9/30/68	
Voortstraat 107	Gaertner	Elbert	7/3/51	7/13/51	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 107	Gaertner	Johanna	12/24/55	10/1/56
Voortstraat 107	Hendriks	Peter	10/1/56	2/14/57
Voortstraat 107	Janssen	Aalt	7/11/58	3/18/59
Voortstraat 107	Gaertner	Antonius	3/7/58	6/13/59
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	7/24/59	11/16/60
Voortstraat 107	Janssen	Aalt	5/5/61	3/30/62
Voortstraat 107	Deguelle	Francois	3/1/61	12/18/61
Voortstraat 107	Gaertner	Herman	11/20/63	3/12/65
Voortstraat 107	Gaertner	Albert	5/15/64	8/1/64
Voortstraat 107	Gaertner	Lambertus	4/23/65	2/1/66
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	10/9/63	9/30/68
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	9/9/40	4/15/52
Voortstraat 109	Vondenhoff	Andreas	4/15/52	6/15/53
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Vondenhof	Yvonne	6/15/53	4/17/59 Echtgenote van Vondenh
Voortstraat 109	Brinkerink	Yvonne	4/17/59	2/19/60
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Schuncken	Yvonne	2/19/60	7/14/60
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	2/14/60	6/24/63
Voortstraat 109	Jeronimus	Johan	6/20/63	11/19/65
Voortstraat 109	van der Wouw	Wilhelm	12/1/65	7/1/68
Voortstraat 109	Bruijstens	Hendrikus	8/2/68	9/4/68
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Vondenhof	Yvonne	7/6/51	8/15/52
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	4/15/52	7/14/60
Voortstraat 109	van der Kruijssen	Maria	11/3/64	6/14/65
Voortstraat 111	Jongen	Peter	1/27/22	12/7/57
Voortstraat 111	Balter w/v Jongen	Anna	12/7/57	6/28/63
Voortstraat 111	Voncken	Christiaan	11/18/63	9/12/66
Voortstraat 111	Hodiamont	Johan	9/23/66	10/16/69
Voortstraat 113	Hommies w/v Hofmann	Maria	7/13/34	6/12/52
Voortstraat 113	Lammers	Rudolf	6/1/48	7/1/53
Voortstraat 113	Martens	Martin	7/1/53	7/5/71

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 113	Martens	Theodorus	11/25/66	11/8/67	
Voortstraat 113	Kamps	Anna	11/15/67	5/8/68	Gehuwd met Martens, Pet
Voortstraat 113	Martens	Peter	3/3/63	5/28/69	
Voortstraat 115	Martens	Martin	11/8/40	7/1/53	
Voortstraat 115	Maumair	Alois	11/12/52	9/1/55	
Voortstraat 115	Lammers	Rudolf	7/1/53	10/1/71	
Voortstraat 117	Baller e/v Bock	Maria	5/14/32	2/19/49	
Voortstraat 117	Bock	Peter	2/19/49	9/27/54	
Voortstraat 117	Geenen	Johannus	9/28/54	3/16/59	
Voortstraat 117	Cörvers	Jean	5/19/59	9/14/61	
Voortstraat 117	Voncken	Hubert	9/14/60	1/9/75	
Voortstraat 117	Bock e/v Frijns	Maria	3/9/49	5/23/49	
Voortstraat 117	Baller e/v Voncken	Maria	9/28/54	10/25/57	
Voortstraat 117	Cörvers	Jan	9/9/50	9/14/61	
Voortstraat 117	Voncken	Jan	10/23/65	1/30/67	
Voortstraat 117	Voncken	Theodoor	4/25/69	4/15/73	
Voortstraat 117	Steenstra	Wilhem	3/12/73	4/19/73	
Voortstraat 119	Voncken	Jan	2/12/31	6/29/50	
Voortstraat 119	Voncken	Jan	2/13/50	1/3/52	
Voortstraat 119	Baller	Maria	6/29/50	1/3/52	Weduwe van Voncken, Ja
Voortstraat 119	Voncken	Hubert	1/26/53	4/17/59	
Voortstraat 119	Timpen	Geert	4/17/59	10/1/59	
Voortstraat 119	Gielen e/v Timpen	Anna	10/14/59	2/1/60	Echtgenote van Timpen,
Voortstraat 119	Timpen	Geert	2/1/60	6/12/62	
Voortstraat 119	Gielen e/v Timpen	Anna	6/12/62	3/26/68	
Voortstraat 119	Timpen	Hendrikus	3/28/68	4/11/68	Bij Moeder
Voortstraat 119	Timpen	Frances	3/28/68	4/11/68	Bij Moeder
Voortstraat 119	Voncken	Jan	9/3/48	2/13/50	
Voortstraat 119	Voncken e/v Geenen	Maria	8/18/50	1/3/52	
Voortstraat 121	Koster	Heinrich	3/19/37	2/15/74	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	9/5/53	3/15/55
Voortstraat 55	Glezer	Petrus	3/15/55	5/20/55
Voortstraat 55	Paulssen	Anthonius	8/19/55	3/6/57
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	3/6/57	9/21/68
Voortstraat 55	Schneider	Franz	10/30/61	6/17/64
Voortstraat 55	van Niftrik e/v Dost	Maria	7/1/49	10/11/49
Voortstraat 55	van Niftrik	Petrus	8/19/53	1/8/54
Voortstraat 55	Glezer	Petrus	10/29/54	3/16/55
Voortstraat 55	Glezer e/v Paulssen	Hendrika	11/26/54	1/3/55
Voortstraat 55	van Niftrik e/v Vehmenda	Petronella	3/21/52	9/19/52
Voortstraat 55	Fontaine w/v Glezer	Mathilda	3/15/55	3/6/57
Voortstraat 55	America	Mathieu	9/2/57	6/25/58
Voortstraat 55	Glezer e/v Schneider	T	6/23/61	10/30/61
Voortstraat 57	Duijkers	Johan	10/23/45	10/25/49
Voortstraat 57	Duijkers	Hendrik	1/8/47	12/6/48
Voortstraat 57	Haenen	Hendrik	10/21/49	9/9/68
Voortstraat 57	Haenen e/v Olejniczak	Maria	6/17/60	7/7/60
Voortstraat 57	Haenen	Hendrikus	11/24/61	12/16/63
Voortstraat 57	Haenen	Jozef	4/29/66	4/27/67
Voortstraat 59	Kathagen	Wilhelmus	11/2/42	7/8/69
Voortstraat 59	Heerings	August	2/1/47	12/15/48
Voortstraat 59	Heerings	August	9/30/54	3/15/59
Voortstraat 59	Schuljeren	Heinrich	5/8/59	7/1/68
Voortstraat 59	Kathagen	Antonius	2/2/51	2/19/52
Voortstraat 59	Gielen	Catharina	5/5/59	7/25/58
Voortstraat 61	Schiffliers	Frans	6/29/45	9/30/49
Voortstraat 61	Derks	Anton	10/5/45	10/1/68
Voortstraat 61	Derks e/v Buitenhuis	Sofia	2/7/57	2/8/57
Voortstraat 61	Derks	Josef	8/6/65	10/4/66
Voortstraat 63	Scheffer	Joseph	1/22/34	3/9/54

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 63	Boers	Jan	3/9/54	11/15/68	
Voortstraat 63	Spork	Theresia	9/21/55	12/15/55	
Voortstraat 63	Maka	Lucia	9/30/59	3/10/60	
Voortstraat 63	Boers	Johan	6/19/64	10/14/65	
Voortstraat 63	Boers	Willem	11/24/66	7/15/67	
Voortstraat 65	Klippelaar	Francies	3/22/26	9/2/50	
Voortstraat 65	Clevers	Maria	9/2/50	2/12/53	
Voortstraat 65	Dam	Hendricus	2/16/53	10/25/68	
Voortstraat 65	Klippelaar e/v Clevers	Francisca	8/19/49	9/2/50	
Voortstraat 65	Klippelaar	Francies	9/2/53	5/30/64	
Voortstraat 65	Klippelaar	Albertus	10/13/54	11/30/54	
Voortstraat 65	Klippelaar e/v Hensgens	Agnes	11/28/52	2/12/53	
Voortstraat 67	Juggebur	Hendrik	4/15/46	3/22/49	
Voortstraat 67	Juggebur	Johan	3/19/48	12/17/48	
Voortstraat 67	Vooren w/v Juggebur	Anna	12/9/48	8/24/64	
Voortstraat 67	Juggebur	Wilhelm	4/15/46	12/9/48	
Voortstraat 67	Vondenhoff	Andreas	8/24/64	5/18/71	
Voortstraat 67	Kronenberg	Wilhelmus	9/12/66	12/1/69	
Voortstraat 67	Juggebur	Caspar	2/26/54	10/15/54	
Voortstraat 67	Juggebur	Egidius	12/20/57	6/1/59	
Voortstraat 67	Caelen	Joseph	3/25/63	2/19/64	
Voortstraat 67	Juggebur e/v Vondenh	J.	7/10/64	8/24/64	
Voortstraat 67	Vooren w/v Juggebur	Anna	8/24/64	5/5/66	
Voortstraat 38	Enkelmans w/v Reumken	Anna	7/1/17	2/15/68	
Voortstraat 38	Schuijren	Heinrich	12/29/53	1/22/54	
Voortstraat 38	Reumkens	Arnold	3/18/58	3/20/59	
Voortstraat 38	Reumkens	Willem	2/15/63	7/2/54	
Voortstraat 38	Reumkens	Christiaan	9/29/47	10/22/49	
Voortstraat 38	Reumkens	Herman	11/12/51	11/23/53	
Voortstraat 38	Reumkens e/v Schuijren	Anna	3/18/51	12/29/53	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 38	Reumkens e/v Kuipers	Bertha	7/30/54	3/15/57	
Voortstraat 38	Reumkens	Arnold	1/30/58	3/11/58	
Voortstraat 38	Reumkens	Willem	7/2/64	7/17/64	
Voortstraat 44	Harmerdam	Thijs	2/12/43	6/17/48	
Voortstraat 44	Sleijvers	Henri	5/11/45	7/20/53	
Voortstraat 44	Fröls	Johan	7/28/48	2/15/50	
Voortstraat 44	van Niftrik	Theodorus	12/16/44	9/19/49	
Voortstraat 44	Dost	Johannes	10/11/49	9/27/54	
Voortstraat 44	Zirbil	Pellegrino	11/22/54	12/7/57	
Voortstraat 44	Tummers	Eugene	1/1/54	11/6/54	
Voortstraat 44	Bruls				Winkelpand
Voortstraat 44	van Niftrik	Franciscus	11/12/45	12/30/51	
Voortstraat 75	Pompl	Josef	3/9/22	2/20/63	
Voortstraat 75	Meeuwissen w/v Pompl	Anna	2/20/63	12/5/66	
Voortstraat 75	Erens	Leonard	12/27/66	7/1/68	
Voortstraat 75	Hofman	Reinder	8/7/68	6/23/76	
Voortstraat 75	Pompl	Jozef	1/11/57	11/1/57	
Voortstraat 77	Heiligers	Ernst	4/11/47	11/1/78	
Voortstraat 77	Heiligers	Ernst	2/26/66	4/1/66	
Voortstraat 77	Heiligers e/v Smeets	Marianna	9/15/67	10/24/67	
Voortstraat 77	Heiligers	Peter	5/13/69	6/19/69	
Voortstraat 77	Heiligers	Manfred	12/1/76	12/17/76	
Voortstraat 77	Heiligers e/v Schumans	Vera	1/28/77	1/31/77	
Voortstraat 77	Schumans	Hendrik	1/31/77	11/1/78	
Voortstraat 79	Damen	Johannes	10/1/40	9/22/53	
Voortstraat 79	Vonken	Jan	9/22/52	4/6/59	
Voortstraat 79	Danziger e/v Lamers	Martha	4/17/59	3/3/69	
Voortstraat 79	Sijstermans	Hubert	3/3/69	10/18/77	
Voortstraat 79	Bovens	Gerard	7/21/44	9/22/52	
Voortstraat 79	Sijstermans	Johan	9/15/60	4/28/61	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kampstraat 45	Hendriks	Peter	12/14/57	7/16/70	
Kampstraat 45	Oppenhaffen	Antonius	8/27/54	12/23/57	
Kampstraat 47	Kockelkorn	Martin	6/3/42	10/5/57	
Kampstraat 47	Jetten	Johan	10/24/57	8/10/62	
Kampstraat 47	van der Heijden	Wilhelmus	8/13/62	10/15/69	
Kampstraat 49	Eggenhuizen w/v Schepe	Hendrina	2/7/24	7/8/66	
Kampstraat 49	Hofman	Wilhelm	7/22/54	1/19/57	
Kampstraat 49	Hofman	Arnold	7/8/66	12/13/68	
Kampstraat 49	Schepers	Petrus	4/30/48	10/15/48	
Kampstraat 49	Schepers	Hendrikus	9/28/50	7/7/51	
Kampstraat 49	Schepers e/v Niftrik	Wilhelmina	10/29/50	7/15/53	
Kampstraat 49	Schepers	Arnoldus	5/10/52	4/1/53	
Kampstraat 49	Schepers e/v Hofman	Maria	4/10/53	7/22/54	
Kampstraat 49	Schepers	Wilhelmus	7/7/61	8/28/62	
Kampstraat 49	Hofman	Arnold	5/9/66	7/8/66	
Kampstraat 49	Eggenhuizen w/v Schepe	Hendrika	7/8/66	12/27/67	

Kleikoeleweg

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Kleikoeleweg 22	Baerts	Johannes	4/1/54	6/6/57	
Kleikoeleweg 22	Hilz	Manfred	7/13/57	6/6/58	
Kleikoeleweg 22	Rijksen	Gerrit	6/30/58	6/1/61	
Kleikoeleweg 22	Klippelaar	Albertus	6/16/61	9/17/73	
Kleikoeleweg 22	Wiekens	Anna	8/28/58	10/20/58	
Kleikoeleweg 24	Steegemans	Peter	2/27/54	2/24/55	
Kleikoeleweg 24	Doom	Gijsbertus	3/8/55	1/19/56	
Kleikoeleweg 24	Jaspers	Cornelus	1/21/57	10/20/61	
Kleikoeleweg 24	Bronneberg	Johan	12/8/61	1/15/69	
Kleikoeleweg 24	Monetti	Angelo	11/16/71	3/23/73	
Kleikoeleweg 24	Luten	Wilhelmina	3/23/73	10/4/73	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Alexander	10/1/53	6/15/59	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	2/9/56	1/21/57	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Johannes	6/15/59	10/25/71	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	7/7/59	8/14/63	
Kleikoeleweg 14	Sormani	Bernard	7/26/66	7/31/71	
Kleikoeleweg 14	de Bree	Johan	3/27/72	4/28/79	
Kleikoeleweg 14	Medema	Harm	4/28/79	12/24/82	
Kleikoeleweg 14	Hakze	Martinus	1/4/83		
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Wilhelmina	6/18/54	6/18/54	
Kleikoeleweg 14	van Veenendaal	Albert	7/20/57	2/7/58	
Kleikoeleweg 14	Bos	Leendert	6/15/59	4/14/60	
Kleikoeleweg 14	Van Vehmendahl	Kors	7/7/59	6/7/63	
Kleikoeleweg 14	van Niftrik e/v Van Vehm		8/14/63	8/27/63	
Kleikoeleweg 14	de Bree	Johan	8/1/80	12/24/82	
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus	3/3/25	2/7/49	
Kleikoeleweg 2	van Doorn	Gijsbertus	10/12/45	3/8/55	
Kleikoeleweg 2	van den Oever	Nicolaus P	2/7/49	4/22/50	Zoon van van den Over,

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Kleikoelweg 2	Swinkels	Maria	4/22/50	4/25/50 Echtgenote van van den
Kleikoelweg 2	Reumkens	Peter	5/25/50	10/30/56
Kleikoelweg 2	Gouders	Pieter	5/7/57	12/17/65
Kleikoelweg 2	Dormans	Hubertus	4/21/66	2/17/67
Kleikoelweg 2	Kantoor Vascomy		4/21/68	
Kleikoelweg 2	Hinskens	Karel	7/4/72	6/21/80
Kleikoelweg 2	van den Oever	Nicolaus P	6/23/48	2/7/49
Kleikoelweg 2	van den Oever	Nicolaus	2/7/48	5/5/51
Kleikoelweg 2	Wetzels	Maria	1/20/54	11/5/54
Kleikoelweg 2	Snel	Michael	6/25/75	8/15/75
Kleikoelweg 2	Rutten	Herbert	11/4/75	11/7/75
Kleikoelweg 2	Rutten	Herbert	11/19/75	12/2/75

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 89	Overeem	Simon	1/18/57	12/1/75
Voortstraat 89	Dirks	Anna	10/3/45	12/21/56
Voortstraat 89	Logister	Hubert	7/30/41	4/6/49
Voortstraat 89	Overeem e/v Dieck	Geertuis	6/1/62	
Voortstraat 89	van Malde	Karel	7/7/64	10/17/66
Voortstraat 91	Hogendom w/v van Elter	Maria	6/1/48	4/20/49
Voortstraat 91	van Elteren	Jacobus	5/9/37	11/15/61
Voortstraat 91	Barth	Achim	11/20/61	7/7/66
Voortstraat 91	Rufjens	Godfried	7/15/66	11/1/78
Voortstraat 91	van Elteren	Willem	3/10/49	4/5/49
Voortstraat 93	Leenders	Willem	8/18/36	6/16/66
Voortstraat 93	van Elteren w/v Leenders	Adeleida	6/16/66	12/30/68
Voortstraat 93	Leenders	Jan	3/18/49	8/26/50
Voortstraat 93	Splierings	Pieter	6/4/51	7/1/52
Voortstraat 93	Leenders e/v Heinen	Maria	4/20/55	10/18/56
Voortstraat 95	Starmans	Jan	12/9/40	5/1/71
Voortstraat 95	Starmans	Franciscus	12/8/42	10/18/49
Voortstraat 95	van Elteren	Hendrikus	9/11/53	12/3/53
Voortstraat 95	Starmans e/v van Elteren	Anetta	5/30/29	9/11/53
Voortstraat 95	Starmans	Franciscus	3/6/50	6/29/59
Voortstraat 95	Starmans e/v Doveren	Antoinette	11/18/60	7/9/62
Voortstraat 95	Starmans e/v Streug	Anna	10/30/62	11/16/62
Voortstraat 95	Starmans e/v Dörenberg	Francisca	6/14/65	3/6/68
Voortstraat 95	Starmans e/v Bosma	José	4/26/68	2/27/70
Voortstraat 95	Starmans e/v Hendriks	Maria	2/8/68	5/20/68
Voortstraat 97	Dirks	Renier	1/18/40	12/19/56
Voortstraat 97	Melchers	Jozef	12/15/56	10/4/68
Voortstraat 97	Dirks e/v Clarke	Helena	2/10/56	3/23/56
Voortstraat 97	Dirks	Theodorus	4/28/56	7/7/59
Voortstraat 97	Melchers	Johanna	8/23/64	9/8/66

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 97	Melchers e/v Kokkelkorn	Josephina	5/7/65	3/21/66	
Voortstraat 97	Melchers	Johannes	6/23/67	9/2/67	
Voortstraat 97	Melchers	Johanna	11/29/67	3/18/68	
Voortstraat 97	Melchers e/v Mannens	Maria	3/10/68	6/6/68	
Voortstraat 99	Halfkann e/v Das	Josephina	8/19/47	3/7/61	
Voortstraat 99	Schoonewille	Fake	3/20/59	8/18/65	
Voortstraat 99	Das w/v Schoonewille	Maria	8/18/65	12/24/71	
Voortstraat 99	Halfkann	Josef	10/3/50	6/23/52	
Voortstraat 99	Das e/v Schoonewille	Maria	4/17/53	3/20/59	
Voortstraat 99	Das	Antoon	5/25/55	9/1/57	
Voortstraat 101	Bitter	Corneles	1/17/44	10/1/53	
Voortstraat 101	Blaauw w/v Timmers	Femkje	6/13/44	12/10/48	
Voortstraat 101	Timmer	Dirk	12/10/48	4/24/64	
Voortstraat 101	Eden	Gerrit	5/15/64	3/18/69	
Voortstraat 101	Timmer	Dirk	9/11/48	12/10/48	
Voortstraat 101	Eden e/v Gaertner	Hubertina	4/23/65	2/1/66	
Voortstraat 101	Eden	Johanna	5/15/64	11/5/65	
Voortstraat 103	Peters	Johan	3/19/45	4/16/71	
Voortstraat 103	Peters e/v Meyers	Elisabeth	11/16/60	2/12/62	
Voortstraat 103	Heipers	Theodoor	10/2/62	4/16/71	
Voortstraat 103	Peters e/v Grond	Maria	9/25/64	3/2/65	
Voortstraat 103	Peters	Peter	9/21/67	1/18/68	
Voortstraat 103	Peters	Johan	10/13/67	3/7/68	
Voortstraat 105	Hylkema	Lykale	10/25/40	3/14/50	
Voortstraat 105	Gerards	Jan	5/19/50	9/8/53	
Voortstraat 105	Schoots	Johannes	9/1/53	11/30/68	
Voortstraat 105	Schoots	Johannes	12/29/65	12/22/67	
Voortstraat 107	Reumkens	Hubert	9/16/46	1/17/49	
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	1/18/49	9/30/68	
Voortstraat 107	Gaertner	Elbert	7/3/51	7/13/51	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 107	Gaertner	Johanna	12/24/55	10/1/56
Voortstraat 107	Hendriks	Peter	10/1/56	2/14/57
Voortstraat 107	Janssen	Aalt	7/11/58	3/18/59
Voortstraat 107	Gaertner	Antonius	3/7/58	6/13/59
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	7/24/59	11/16/60
Voortstraat 107	Janssen	Aalt	5/5/61	3/30/62
Voortstraat 107	Deguelle	Francois	3/1/61	12/18/61
Voortstraat 107	Gaertner	Herman	11/20/63	3/12/65
Voortstraat 107	Gaertner	Albert	5/15/64	8/1/64
Voortstraat 107	Gaertner	Lambertus	4/23/65	2/1/66
Voortstraat 107	Gaertner	Wilhelmus	10/9/63	9/30/68
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	9/9/40	4/15/52
Voortstraat 109	Vondenhoff	Andreas	4/15/52	6/15/53
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Vondenhof	Yvonne	5/15/53	4/17/59 Echtgenote van Vondenh
Voortstraat 109	Brinkerink	Yvonne	4/17/59	2/19/60
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Schuncken	Yvonne	2/19/60	7/14/60
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	2/14/60	6/24/63
Voortstraat 109	Jeronimus	Johan	6/20/63	11/19/65
Voortstraat 109	van der Wouw	Wilhelm	12/1/65	7/1/68
Voortstraat 109	Bruijstens	Hendrikus	8/2/68	9/4/68
Voortstraat 109	Brinkerink e/v Vondenhof	Yvonne	7/6/51	8/15/52
Voortstraat 109	Schäfer w/v Brinkerink	Anna	4/15/52	7/14/60
Voortstraat 109	van der Kruijssen	Maria	11/3/64	6/14/65
Voortstraat 111	Jongen	Peter	1/27/22	12/7/57
Voortstraat 111	Balter w/v Jongen	Anna	12/7/57	6/28/63
Voortstraat 111	Voncken	Christiaan	11/18/63	9/12/66
Voortstraat 111	Hodiamont	Johan	9/23/66	10/16/69
Voortstraat 113	Hommies w/v Hofmann	Maria	7/13/34	6/12/52
Voortstraat 113	Lammers	Rudolf	6/1/48	7/1/53
Voortstraat 113	Martens	Martin	7/1/53	7/5/71

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 113	Martens	Theodorus	11/25/66	11/8/67	
Voortstraat 113	Kamps	Anna	11/15/67	5/8/68	Gehuwd met Martens, Pet
Voortstraat 113	Martens	Peter	3/3/63	5/28/69	
Voortstraat 115	Martens	Martin	11/8/40	7/1/53	
Voortstraat 115	Maumair	Alois	11/12/52	9/1/55	
Voortstraat 115	Lammers	Rudolf	7/1/53	10/1/71	
Voortstraat 117	Baller e/v Bock	Maria	5/14/32	2/19/49	
Voortstraat 117	Bock	Peter	2/19/49	9/27/54	
Voortstraat 117	Geenen	Johannus	9/28/54	3/16/59	
Voortstraat 117	Cörvers	Jean	5/19/59	9/14/61	
Voortstraat 117	Voncken	Hubert	9/14/60	1/9/75	
Voortstraat 117	Bock e/v Frijns	Maria	3/9/49	5/23/49	
Voortstraat 117	Baller e/v Voncken	Maria	9/28/54	10/25/57	
Voortstraat 117	Cörvers	Jan	9/9/50	9/14/61	
Voortstraat 117	Voncken	Jan	10/23/65	1/30/67	
Voortstraat 117	Voncken	Theodoor	4/25/69	4/15/73	
Voortstraat 117	Steenstra	Wilhem	3/12/73	4/19/73	
Voortstraat 119	Voncken	Jan	2/12/31	6/29/50	
Voortstraat 119	Voncken	Jan	2/13/50	1/3/52	
Voortstraat 119	Baller	Maria	6/29/50	1/3/52	Weduwe van Voncken, Ja
Voortstraat 119	Voncken	Hubert	1/26/53	4/17/59	
Voortstraat 119	Timpen	Geert	4/17/59	10/1/59	
Voortstraat 119	Gielen e/v Timpen	Anna	10/14/59	2/1/60	Echtgenote van Timpen,
Voortstraat 119	Timpen	Geert	2/1/60	6/12/62	
Voortstraat 119	Gielen e/v Timpen	Anna	6/12/62	3/26/68	
Voortstraat 119	Timpen	Hendrikus	3/28/68	4/11/68	Bij Moeder
Voortstraat 119	Timpen	Frances	3/28/68	4/11/68	Bij Moeder
Voortstraat 119	Voncken	Jan	9/3/48	2/13/50	
Voortstraat 119	Voncken e/v Geenen	Maria	8/18/50	1/3/52	
Voortstraat 121	Koster	Heinrich	3/19/37	2/15/74	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 121	Koster	Hendrik	5/12/41	10/20/67
Voortstraat 121	Koster e/v Mertens	Anna	7/9/52	11/17/54
Voortstraat 121	Koster e/v Voncken	Elisabeth	4/21/61	11/18/63
Voortstraat 121	Koster	Hendrik	10/10/67	8/22/68
Voortstraat 123	Fröhlings	Josef	12/4/40	11/8/54
Voortstraat 123	Mertens	Johannes	11/17/54	9/15/66
Voortstraat 123	Peters	Melchior	10/29/66	1/18/74
Voortstraat 125	Debets	Pierre	1/7/47	4/2/73
Voortstraat 125	Debets e/v Koster	Verginie	6/11/54	8/2/54
Voortstraat 125	Debets e/v Helsen	Maria	7/1/55	8/4/55
Voortstraat 125	Debets	Pierre J.	6/24/59	8/6/59
Voortstraat 125	Debets e/v Franck	Anna	3/4/60	5/1/60
Voortstraat 125	Debets	Ernest	10/7/66	10/28/66
Voortstraat 125	Debets e/v Balter	Gerda	10/4/68	12/20/68
Voortstraat 125	Debets	Eugene	12/19/69	4/24/70
Voortstraat 127	van Haandel	Petrus	11/22/45	11/2/49
Voortstraat 127	Soudant	Ludovicus	11/4/49	11/15/62
Voortstraat 127	Baumanns e/v Soudant	Waltraut	11/15/62	3/27/63 Echtgenote van Soudant,
Voortstraat 127	Soudant	Ludovicus	3/27/63	8/7/70
Voortstraat 127	Knuif	Hendrik	8/7/70	9/8/70
Voortstraat 127	Soudant	Ludovicus	8/7/70	11/7/72
Voortstraat 127	Knuif	Hendrik	9/1/71	10/12/72
Voortstraat 127	Soudant e/v Knuif	Louise	10/12/72	10/12/72 Echtgenote van Knuif,He
Voortstraat 127	Soudant	Werner	11/7/72	2/14/74
Voortstraat 127	Soudant	Ludovicus	8/7/70	9/8/70
Voortstraat 127	Soudant	Ludovicus	11/7/72	2/12/74
Voortstraat 129	Balter	Pieter	1/2/41	10/15/73
Voortstraat 129	Balter	Hubert	10/4/68	12/20/68
Voortstraat 129	Crombach w/v Extra	Anna	3/1/70	10/15/73
Voortstraat 131	Stormen	Theodorus	11/7/44	2/2/59

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Voortstraat 104	Rejack	Nicolaas	10/1/79	8/1/80
Voortstraat 104	Menten	Eugene	8/1/80	1/19/81
Voortstraat 104	Franssen	Jacobus	3/8/71	9/24/71
Voortstraat 104	Balter	Johan	1/30/76	8/8/77
Voortstraat 104	Rutten	Margaretha	8/13/76	12/8/77
Voortstraat 104	Rejack	Nicolaas	10/1/76	10/1/79
Voortstraat 104	Lemmens e/v Zwier	Agnes	10/10/78	10/10/78
Voortstraat 104	Menten	Eugene	6/20/79	8/1/80
Voortstraat 102	Michalski	Stanislaus	11/13/40	2/21/61
Voortstraat 102	Jägers	Mathieu	5/2/41	3/1/54
Voortstraat 102	Maertzdorf	Andreas	10/28/43	1/14/52
Voortstraat 102	van Laanen	Fransiscus	8/14/54	11/1/57
Voortstraat 102	Klein	Jacobus	2/21/61	5/17/63
Voortstraat 102	Bruijstems	Henricus	5/17/63	11/18/65
Voortstraat 102	Rutjens	Lambertus	11/19/65	5/11/70
Voortstraat 102	Houben	Bernardus	12/7/70	7/29/71
Voortstraat 102	Wind	Franklin	12/7/70	8/31/71
Voortstraat 102	Balter	Johan	3/29/71	1/24/74
Voortstraat 102	Askamp	Adrianus	9/2/71	2/28/72
Voortstraat 102	Voncken	Bernard	9/9/71	12/12/72
Voortstraat 102	Houben	Bernardus	3/6/72	3/1/73
Voortstraat 102	de Jong	Jakob	7/22/74	2/19/75
Voortstraat 102	de Jong	Jakob	8/1/74	2/19/75
Voortstraat 102	Dirks	Peter	6/14/46	7/13/49
Voortstraat 102	van Laanen e/v Thomas	J	8/14/54	10/11/56
Voortstraat 102	van Laanen	Hendrik	8/6/56	10/31/57
Voortstraat 100	Ledoux	Francois	3/17/29	2/2/79
Voortstraat 100	van dert Kleij	G	10/8/42	2/23/49
Voortstraat 100	Ledoux	Frans	8/19/53	10/2/53
Voortstraat 100	Hills	Reginald	5/29/54	3/16/55

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Voortstraat 100	Franken	Hendrik	10/18/57	3/15/59	
Voortstraat 100	Zweiphennig	Joseph	12/20/57	10/26/62	
Voortstraat 100	Jägers	Nicolaas	10/17/62	11/22/66	
Voortstraat 100	Ledoux	Jan	9/8/64	4/15/83	
Voortstraat 100	Handels	Johann	3/23/66	3/1/68	
Voortstraat 100	Nieuwenhuis	Johannes	6/4/68	1/18/72	
Voortstraat 100	van Rooij	Peter	2/3/72	7/25/72	
Voortstraat 100	Kooke	Robert	9/19/72	9/12/74	
Voortstraat 100	Wilkens	Arend	5/6/83	5/1/85	
Voortstraat 100	Hohl e/v Wilkens	Patrizia	5/6/83	5/1/85	
Voortstraat 100	Kleuters	Anna	6/21/85	11/14/85	
Voortstraat 100	Ijpelaar	Paul	11/14/85	12/2/87	
Voortstraat 100	Kleuters e/v Ijpelaar	Anna	4/9/87	12/2/87	
Voortstraat 100	Raabe	Brigitte	8/23/88		
Voortstraat 100	Rosenberg	Maria	1/6/44	3/30/53	
Voortstraat 100	Ledoux e/v Franken	Maria	7/31/53	2/24/55	
Voortstraat 100	Hanssen	Gertruda	9/7/55	9/7/55	
Voortstraat 100	Ledoux	Marselle	3/23/56	11/1/56	
Voortstraat 100	Ledoux e/v Zweiphennig	Leonie	5/2/56	12/20/57	
Voortstraat 100	Ledoux e/v Das	Virginnie	6/7/57	9/22/58	
Voortstraat 100	Ledoux	Gerardus	8/6/58	9/8/58	
Voortstraat 100	Ledoux	Lambertus	4/17/64	6/5/64	
Voortstraat 100	Ledoux	Jan	7/3/64	9/8/64	
Voortstraat 100	Ledoux	Jacobus	7/3/64	9/8/64	
Voortstraat 100	Rosenberg w/v Ledoux	Anna	2/2/79	5/29/81	
Voortstraat 100	Ijpelaar	Paul	10/30/85	11/14/85	
Voortstraat 100	Kleuters	Anna	11/29/85	4/9/87	

Dwarsstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 1	Diependaal	Willem	1/7/47	8/2/54	
Dwarsstraat 1	Peltzer	Peter	8/16/54	12/2/57	
Dwarsstraat 1	Steijvers	Jozef	1/23/58	10/26/78	
Dwarsstraat 3	van den Brom	Johannes	4/3/44	9/7/53	
Dwarsstraat 3	Gerards	Jan	9/8/53	7/10/59	
Dwarsstraat 3	Hunter	Jack	8/6/59	1/14/64	
Dwarsstraat 3	Eden	Geert	1/20/64	4/14/67	
Dwarsstraat 3	Kohlen	Hendrik	4/25/67	3/9/70	
Dwarsstraat 3	Doek	Jan	4/1/70	12/22/76	
Dwarsstraat 3	Frins	Hendrik	12/22/76	12/22/76	Zie Doek, Jan
Dwarsstraat 3	van den Brom	Wilhelmina	1/2/53	9/7/53	
Dwarsstraat 3	Gerards e/v Lamers	Rosalie	2/4/55	8/9/55	
Dwarsstraat 3	Lamers	Clemens	2/4/55	8/9/55	
Dwarsstraat 3	Frins	Hendrik	6/1/71	12/22/76	
Dwarsstraat 5	Houben	Jan	8/21/41	6/11/52	
Dwarsstraat 5	Bero	Peter	10/30/47	3/1/49	
Dwarsstraat 5	Schoonbrood w/v Hoube	Catharine	6/11/52	11/22/57	
Dwarsstraat 5	Meijer	Joseph	11/11/54	8/20/60	
Dwarsstraat 5	Klein	Jacobus	8/20/60	2/21/61	
Dwarsstraat 5	Michalski	Stanislaus	2/21/61	4/28/73	
Dwarsstraat 5	Obiegala w/v Michalski	Leokadja	4/28/73	7/9/76	
Dwarsstraat 5	Berg	Willy	9/23/49	6/15/50	
Dwarsstraat 5	Berg	Hubert	2/12/53	9/3/53	
Dwarsstraat 5	Krawick	Johannes	3/20/70	6/19/70	
Dwarsstraat 7	Geerts	Derk	1/7/47	2/6/51	
Dwarsstraat 7	Voorjans	Johannes	2/9/51	5/25/59	
Dwarsstraat 7	Penders	Hubert	6/25/59	9/17/68	
Dwarsstraat 7	van den Berg	Bernard	10/1/68	3/15/74	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 9	Mulder	Walter	10/24/40	12/1/53	
Dwarsstraat 9	Mulder	Carolus	12/1/53	4/1/57	
Dwarsstraat 9	Pilich	Jozef	2/15/57	4/25/62	
Dwarsstraat 9	Drijver	Jan	6/21/62	3/1/73	
Dwarsstraat 9	Houben	Bernardus	3/1/73	8/2/76	
Dwarsstraat 9	Mulder e/v Melchers	Hermine	8/11/50	10/29/53	
Dwarsstraat 9	Mulder	Carolus	1/21/53	12/1/53	
Dwarsstraat 11	Lamers	Wilhelm	10/8/24	11/21/55	
Dwarsstraat 11	Gerards	Hendrikus	11/21/55	3/15/59	
Dwarsstraat 11	Houben	Willem	4/1/59	7/7/76	
Dwarsstraat 11	Lamers	Wilhelm	6/16/54	11/21/55	
Dwarsstraat 11	Lamers	Clemens	2/4/55	8/9/55	
Dwarsstraat 11	Houben	Bernardus	2/9/68	5/7/68	
Dwarsstraat 11	Houben e/v Augustinus	Maria	3/6/70	3/12/70	
Dwarsstraat 11	Houben	Bernardus	8/6/70	12/7/70	
Dwarsstraat 11	de Jong e/v Houben	Maria	7/23/70	8/6/70	
Dwarsstraat 11	Houben	Gerardus	9/25/73	3/29/74	
Dwarsstraat 13	van Groen	Jacobus	9/4/40	9/14/68	
Dwarsstraat 13	Weber	Heinrich	3/8/65	1/2/68	
Dwarsstraat 13	Bruistens	Adrianus	9/14/68	3/5/69	
Dwarsstraat 13	Mastnak e/v Bruistens	Angela	3/5/69	10/1/69	
Dwarsstraat 13	Bruistens	Adrianus	10/1/69	11/15/78	
Dwarsstraat 13	van Groen e/v Eijk	Elisabeth	9/12/52	6/19/53	
Dwarsstraat 13	van Groen	Johannes	4/19/56	10/18/57	
Dwarsstraat 13	van Groen	Johannes	9/15/58	11/3/59	Gehuwd met gezin
Dwarsstraat 13	Jaspers	Johannes	11/18/59	6/28/60	
Dwarsstraat 13	van Groen	Johannes	10/4/60	6/30/61	
Dwarsstraat 13	van Groen e/v Weber	Hermine	5/3/63	3/8/65	
Dwarsstraat 13	van Groen	Johannes	8/27/65	9/14/68	
Dwarsstraat 13	Mastnak	Raimund	10/15/69	4/26/74	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Dwarsstraat 13	Bruistens	Johannes	11/7/72	1/30/73
Dwarsstraat 13	Bruistens	Johannes	5/30/73	5/30/74
Dwarsstraat 13	Bruistens	Johannes	1/10/75	3/3/75
Dwarsstraat 15	Geerts	Johannes	9/18/34	1/1/48
Dwarsstraat 15	Muhlenberg	Hendrik	2/24/47	9/1/50
Dwarsstraat 15	van Vliet	Gerardus	5/1/47	12/2/49
Dwarsstraat 15	de Jong w/v van Elteren	Alida	9/1/50	7/2/56
Dwarsstraat 15	van Elteren	Jan	2/28/56	4/9/57
Dwarsstraat 15	Drijver	Rink	7/31/56	11/9/59
Dwarsstraat 15	Doek	Jan	11/18/59	10/21/66
Dwarsstraat 15	Nacken	Johannes	11/4/66	1/3/73
Dwarsstraat 15	Adams w/v Nacken	Maria	1/8/73	11/1/73
Dwarsstraat 15	Bogers	Johannes	11/5/73	11/8/78
Dwarsstraat 15	Muhlenberg e/v Tijssen	Maria	2/17/50	9/1/50
Dwarsstraat 15	van Elteren	Jan	9/1/50	2/16/56
Dwarsstraat 15	van Elteren e/v Cichochi	Maria	2/12/51	10/7/53
Dwarsstraat 15	van Elteren e/v Lankhors	Elisabeth	11/7/52	2/25/54
Dwarsstraat 15	Lamers	Martin	10/15/57	2/6/59
Dwarsstraat 15	van der Velde	Jacob	11/4/66	5/1/70
Dwarsstraat 15	van Gemert	Peter	3/16/73	11/1/73
Dwarsstraat 15	Nacken	Andreas	7/30/73	10/12/73
Dwarsstraat 17	Ligthart	Johannes	3/6/42	12/11/53
Dwarsstraat 17	Elzinga	Jan	12/23/53	10/2/54
Dwarsstraat 17	Zirbi	Wilhelm	10/15/54	11/15/78
Dwarsstraat 17	Zirbi e/v Scholsmans	Anna	8/5/66	8/9/66
Dwarsstraat 17	Zirbi e/v Muris	Etfrieda	7/14/72	7/17/72
Dwarsstraat 19	Balter	Theodoor	12/14/42	11/9/49
Dwarsstraat 19	Theunissen	Johannes	11/9/49	4/28/54
Dwarsstraat 19	Dijkstra	Sjoerd	6/1/54	2/3/78
Dwarsstraat 19	Lamers	Martin	4/18/59	11/21/60

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 19	Dijkstra e/v Budding	Petronella	7/22/66	3/16/67	
Dwarsstraat 19	Dijkstra e/v Theelen	Sibilla	3/6/70	5/8/70	
Dwarsstraat 19	Dijkstra e/v Janssen	Helena	7/31/70	4/2/71	
Dwarsstraat 19	Dijkstra e/v Limbach	Catharina	8/4/72	8/24/72	
Dwarsstraat 19	Dijkstra e/v Maschino	Wilhelmina	8/3/73	11/21/73	
Dwarsstraat 21	Danen	Johan	7/15/41	2/4/52	
Dwarsstraat 21	Geenen	Johannus	2/4/52	2/28/54	
Dwarsstraat 21	Bruistens	Adrianus	9/29/54	12/5/62	
Dwarsstraat 21	Mastnak e/v Bruistens	Angela	12/5/62	5/21/63	
Dwarsstraat 21	Bruistens	Adrianus	5/21/63	10/21/66	
Dwarsstraat 21	Doek	Jan	10/24/66	4/1/70	
Dwarsstraat 21	Balter	Theodoor	4/1/70	4/23/74	
Dwarsstraat 21	Pizzolato	Francesco	4/1/75	10/23/78	
Dwarsstraat 21	Balter e/v Voncken	Maria	2/4/52	9/28/54	
Dwarsstraat 21	Bruistens e/v Doek	Irene	1/24/58	11/18/59	
Dwarsstraat 21	Mastnak	Raimund	3/2/64	12/17/65	
Dwarsstraat 21	Bruistens	Johannes	7/24/64	7/16/65	
Dwarsstraat 21	Balter	Frans	5/31/69	4/10/70	
Dwarsstraat 21	Balter	Hubert	9/25/70	3/29/71	
Dwarsstraat 21	Balter e/v Goerkens	Petronella	9/29/72	4/23/74	
Dwarsstraat 21	Balter	Johan	1/24/74	4/15/74	
Dwarsstraat 23	Lousberg	Andreas		1/1/52	
Dwarsstraat 23	Kleuters	Johan	1/28/54	2/17/61	
Dwarsstraat 23	Meztschik w/v Kleuters		2/17/61	2/1/64	
Dwarsstraat 23	Kleuters	Paul	2/1/64	5/24/71	
Dwarsstraat 23	Habets	Theo	7/16/71	11/1/78	
Dwarsstraat 23	Kleuters	Paul	6/8/58	7/17/59	
Dwarsstraat 23	Kleuters e/v Reitsma	Maria	10/24/58	2/5/59	
Dwarsstraat 23	Kleuters e/v Fayaars	Maria	4/24/59	6/18/59	
Dwarsstraat 23	Heerings e/v RenkenFay	Anna	7/27/60	12/30/60	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 23	Kleuters	Paul	2/7/63	2/1/64	
Dwarsstraat 23	Quadackers	Leonard	4/9/65	12/21/65	
Dwarsstraat 23	Balter	Theodoor	10/11/76	12/28/76	
Dwarsstraat 25	Gerards	Jan	7/27/45	12/15/47	
Dwarsstraat 25	Leenders e/v Gerards	Maria	12/15/47	3/15/48	
Dwarsstraat 25	Gerards	Jan	3/15/48	4/24/59	
Dwarsstraat 25	Jongen	Johannes	5/28/59	4/29/61	
Dwarsstraat 25	Enninga w/v Jongen	Jozefina	4/29/61	3/23/62	
Dwarsstraat 25	Kebeck	Peter	5/18/62	3/22/67	
Dwarsstraat 25	Budding	Gerrit	3/16/67	1/29/74	
Dwarsstraat 25	Dijkstra e/v Budding	Petronella	1/29/74	8/13/74	
Dwarsstraat 25	Balter	Johan	4/15/75	10/11/78	
Dwarsstraat 25	Balter	Johan	4/15/75	6/30/76	
Dwarsstraat 27	Knuit	Christiaan	2/11/30	2/11/74	
Dwarsstraat 27	Vos e/v Knuit	Sirena	2/11/74	5/28/78	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v Smeekens	Petronella	1/21/48	2/12/49	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v Korach	Petronella	11/11/49	6/20/50	
Dwarsstraat 27	Vos	Regneris	1/13/50	8/6/54	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v Meijers	Catharina	7/20/53	1/1/56	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v Plum	Hendrika	8/11/53	4/22/54	
Dwarsstraat 27	Knuit	Reinierus	2/1/57	6/3/57	
Dwarsstraat 27	Knuit w/v Winckers	Geertuida	5/17/57	8/13/57	
Dwarsstraat 27	Knuit	Christiaan	5/17/57	12/15/58	
Dwarsstraat 27	Knuit w/v Winckers	Geertuida	1/22/59	12/11/58	
Dwarsstraat 27	Knuit w/v Winckers	Geertuida	7/6/60	6/13/61	
Dwarsstraat 27	Knuit	Andreas	9/29/61	8/28/62	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v de Groot	Susanna	2/14/64	5/5/64	
Dwarsstraat 27	de Groot	Michiel	10/5/64	3/5/65	
Dwarsstraat 27	Knuit e/v Kalkhoren	Susanna	3/5/65	10/1/74	
Dwarsstraat 27	Fuhren	jan	5/31/77	8/1/77	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Dwarsstraat 20	Latten	Johann	7/30/35	1/5/48
Dwarsstraat 20	Fiala e/v Latten	Maria	1/5/48	2/19/49
Dwarsstraat 20	Latten	Johann	2/19/49	1/21/50
Dwarsstraat 20	Fiala e/v Latten	Maria	1/21/50	2/5/51
Dwarsstraat 20	Latten	Johann	2/5/51	4/18/58
Dwarsstraat 20	Schoolts	Johannus	5/24/58	12/29/65
Dwarsstraat 20	Schunken	Hendrik	1/16/66	10/9/70
Dwarsstraat 20	Gerards	Joseph	11/10/70	5/15/73
Dwarsstraat 20	Latten e/v Förster	Elisabeth	4/28/55	3/7/57
Dwarsstraat 18	Boer	Marinus	8/2/45	1/15/49
Dwarsstraat 18	Onstein	Karl	3/7/47	3/30/49
Dwarsstraat 18	Haan	Joseph	4/13/49	2/16/53
Dwarsstraat 18	Kebeck w/v Haan	Ida	2/16/53	8/13/69
Dwarsstraat 18	Schormans	Hendrik	6/25/60	8/18/60
Dwarsstraat 18	Kleuters	Rene	9/14/62	12/19/62
Dwarsstraat 16	Haan	Wilhelm	12/30/40	5/9/56
Dwarsstraat 16	Hinskens	Karl	5/9/56	5/2/60
Dwarsstraat 16	Meijers	Jacob	9/8/60	7/22/69
Dwarsstraat 16	Janssen e/v Scheuven	Theodora	1/16/59	9/1/59
Dwarsstraat 14	Otto	Gerhard	8/5/40	9/27/54
Dwarsstraat 14	Stevelmans	Johan	6/1/45	8/30/49
Dwarsstraat 14	Bruijstens	Hendricus	9/27/54	5/17/63
Dwarsstraat 14	Klein	Jacobus	5/17/63	11/4/66
Dwarsstraat 14	Knuit w/v Klein	Petronella	11/4/66	8/19/68
Dwarsstraat 14	Bruijstens	Arnoldus	10/21/49	12/28/49
Dwarsstraat 14	Bruijstens	Hendricus	4/14/50	9/27/54
Dwarsstraat 12	Konings	Hendrik	1/7/47	3/10/51
Dwarsstraat 12	Janssen	Fredrik	3/13/51	10/16/53
Dwarsstraat 12	Janssen	Bernard	10/20/53	6/28/71
Dwarsstraat 12	Haan w/v Rademacher	Theresia	4/18/47	3/9/50

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 12	Janssen e/v Bruijstens	C	7/24/64	12/31/64	
Dwarsstraat 12	Janssen e/v van der Mier	Alberta	9/18/70	9/28/70	
Dwarsstraat 10	Roelofs	Hendrikus	5/9/40	6/26/62	
Dwarsstraat 10	Huigergans	Wilhelmus	8/18/47	1/25/49	
Dwarsstraat 10	Kathagen w/v Roelofs	Anna	1/26/67	8/1/67	
Dwarsstraat 10	Gerards	Joseph	10/2/67	11/10/70	
Dwarsstraat 10	Roelofs	Joseph	5/30/52	11/15/53	
Dwarsstraat 10	Roelofs	Gerardus	10/26/56	12/20/56	
Dwarsstraat 10	Gerards e/v Keularts	Maria	11/8/68	4/28/69	
Dwarsstraat 8	Maurmair	Alois	11/29/40	11/2/49	
Dwarsstraat 8	Marwijk	Heinrich	11/4/49	10/31/52	
Dwarsstraat 8	Lamers	Antoon	10/31/52	11/4/63	
Dwarsstraat 8	Blaska	Johan	11/14/63	8/16/68	
Dwarsstraat 8	Beckers w/v Lamers	Petronella	8/8/56	4/12/59	
Dwarsstraat 6	Schoonewille	Fake	10/31/29	10/9/53	
Dwarsstraat 6	Schoonewille	Grietes	5/5/47	6/18/52	
Dwarsstraat 6	Engels w/v Schoonewille	Pieterkje	10/9/53	4/18/55	
Dwarsstraat 6	Balter	Theodoor	4/18/55	4/1/70	
Dwarsstraat 6	Schoonewille e/v Roekel	Pietje	7/24/53	8/11/53	
Dwarsstraat 6	Schoonewille	Fake	4/17/53	9/19/53	
Dwarsstraat 6	Haan	Catharina	3/11/64	2/2/65	
Dwarsstraat 6	Balter	Peter	10/8/65	8/1/66	
Dwarsstraat 6	Balter	Gerrit	11/5/65	12/23/66	
Dwarsstraat 6	Balter e/v Mettler	Theodora	12/15/67	3/25/68	
Dwarsstraat 6	Mettler	Kurt	3/25/68	10/11/68	
Dwarsstraat 6	Balter	Johan	1/24/69	4/1/70	
Dwarsstraat 6	Balter	Frans	5/31/69	4/10/70	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Thomas	9/10/28	11/25/62	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Thomas	1/30/48	9/24/48	
Dwarsstraat 4	Kollewski w/v Wojterek	Anna	11/25/62	5/1/71	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Dwarsstraat 4	Herzog	Inge	2/13/52	1/7/54	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Elisabeth	2/13/52	1/7/54	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Theodor	3/22/52	1/7/54	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Theodor	1/12/59	5/28/59	
Dwarsstraat 4	Wojterek	Theodor	8/27/59	5/1/70	
Dwarsstraat 2	van Elteren	Goosen	1/16/40	1/3/52	
Dwarsstraat 2	Pilich	Jozef	6/1/47	2/1/50	
Dwarsstraat 2	Brujstens	Adrianus	12/14/51	9/29/54	
Dwarsstraat 2	Balter	Theodoor	9/30/54	4/18/55	
Dwarsstraat 2	Loesberg	Peter	4/18/55	4/21/55	
Dwarsstraat 2	Muhlenberg w/v Loesber	Maria	4/21/55	6/30/55	
Dwarsstraat 2	Koets	Arend	2/15/56	1/21/67	
Dwarsstraat 2	Hofman	Reinder	2/4/67	8/7/68	
Dwarsstraat 2	Postma	Trijntje	2/15/56	9/16/60	
Dwarsstraat 2	Postma	Trijntje	5/31/57	7/17/57	
Dwarsstraat 2	Postma	Rindert	9/30/58	10/1/58	
Dwarsstraat 2	Postma	Fokke	11/25/59	12/8/61	
Dwarsstraat 2	Postma	Gerrit	6/28/63	10/6/65	

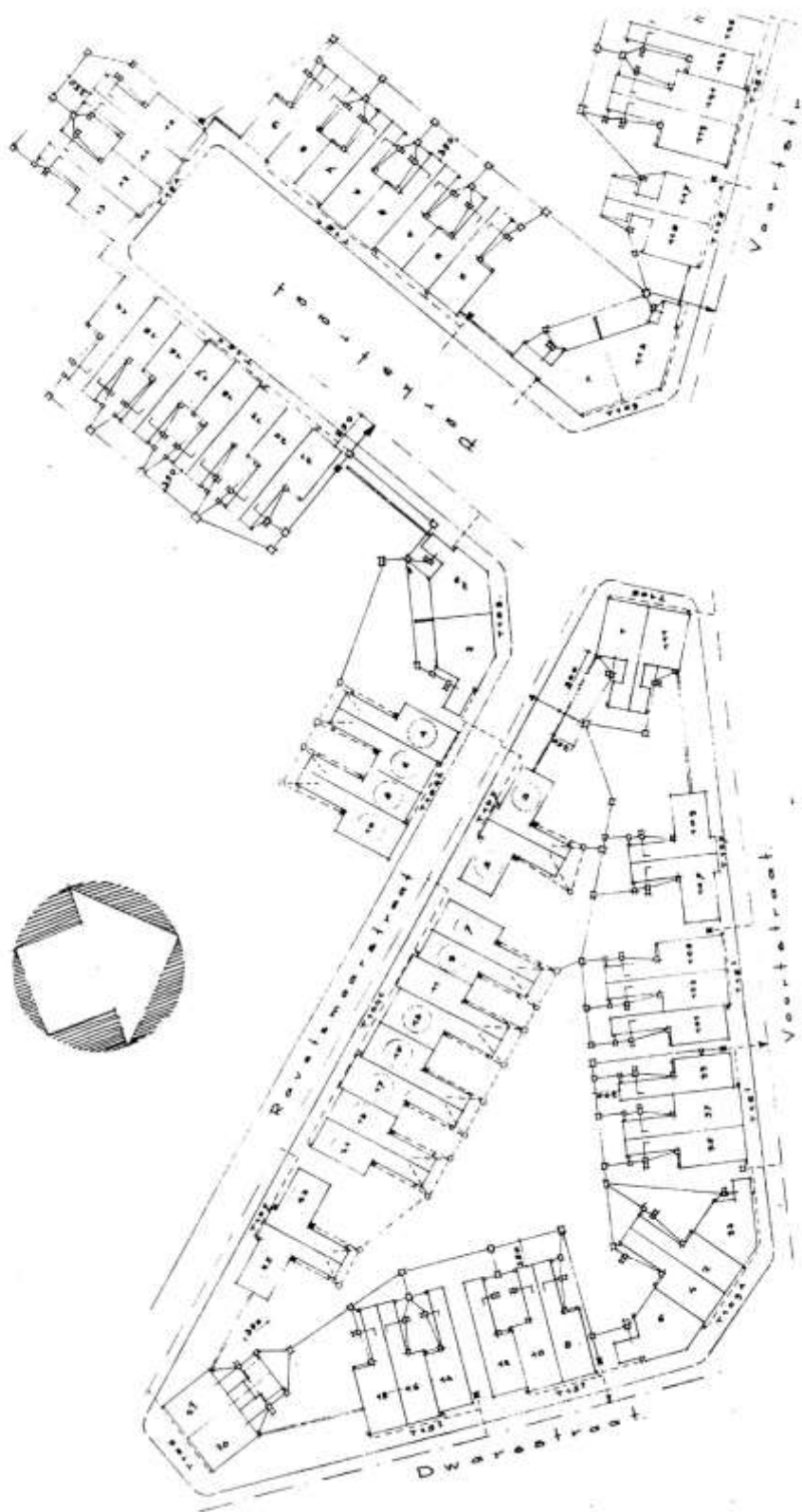

Ravetsmaarstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Ravetsmaarstraat 2	Reinders	Jan	4/3/36	5/15/71	
Ravetsmaarstraat 2	Römkens	Christiaan	11/30/44	6/14/50	
Ravetsmaarstraat 2	van Elteren e/v Schoots	Alberdina	9/28/51	6/14/52	
Ravetsmaarstraat 2	Reinders e/v Vogt	Johanna	4/30/54	1/28/55	
Ravetsmaarstraat 2	Reinders	Jan	8/21/64	6/28/66	
Ravetsmaarstraat 4	Römkens	Hendrik	10/23/46	6/1/50	
Ravetsmaarstraat 4	van der Mierden	Adrianus	12/15/46		
Ravetsmaarstraat 6	Drijver	Willem	12/18/40	1/18/57	
Ravetsmaarstraat 6	Drijver	Rink	5/20/55	5/27/55	
Ravetsmaarstraat 6	Drijver	Rink	4/18/56	7/31/56	
Ravetsmaarstraat 6	Drijver	Harm	9/23/55	12/22/56	
Ravetsmaarstraat 6	Drijver	Harm	4/5/41	9/20/48	
Ravetsmaarstraat 8	de Gouw e/v Drijver	Barbara	9/20/46	11/21/52	
Ravetsmaarstraat 8	Nacken	Gerardus	11/15/52	8/3/53	
Ravetsmaarstraat 8	Pillich	Jozef	8/5/53	2/15/57	
Ravetsmaarstraat 10	Römkens	Frans	11/11/21	2/26/56	
Ravetsmaarstraat 10	Houben	Willem	4/5/56	3/31/59	
Ravetsmaarstraat 10	Römkens e/v Dautzenber	Anna	1/9/53	7/3/53	
Ravetsmaarstraat 1	Bleska	Jaroslav	8/13/24	6/15/65	
Ravetsmaarstraat 1	Wennekes	Lambertus	2/1/47	3/10/54	
Ravetsmaarstraat 1	Heldens	Antonius	6/30/65	1/22/73	
Ravetsmaarstraat 3	van Krieken	Anton	5/17/41	2/21/57	
Ravetsmaarstraat 3	Hendriks	Peter	2/14/57	12/14/57	
Ravetsmaarstraat 3	Jongen	Johannes	3/25/58	5/28/59	
Ravetsmaarstraat 5	Overeem	Simon	10/1/40	1/18/57	
Ravetsmaarstraat 5	Penders	Hubert	1/21/57	6/25/59	
Ravetsmaarstraat 7	Blaak	Hendrik	5/1/41	9/14/50	
Ravetsmaarstraat 7	Dirks	Peter	11/23/47	1/15/57	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Ravetsmaarsstraat 7	Schoots	Johannes	6/14/52	9/11/53
Ravetsmaarsstraat 7	Wind	Frederik	1/28/57	3/12/59
Ravetsmaarsstraat 9	Schoots	Johannes	4/3/44	5/24/58
Ravetsmaarsstraat 9	Schoots	Johannes	9/28/51	6/14/52
Ravetsmaarsstraat 9	Schoots	Leonardus	11/16/56	11/29/57
Ravetsmaarsstraat 11	Langius	Christiaan	10/22/46	12/12/55
Ravetsmaarsstraat 11	Langius	Johannes	1/20/47	10/15/48
Ravetsmaarsstraat 11	Dietz e/v Langius	Frieda	12/12/55	1/3/56 Echtgenote van Langius,
Ravetsmaarsstraat 11	van Elteren	Jan	2/16/56	2/28/56
Ravetsmaarsstraat 11	Lamers	Martin	2/28/56	7/11/57
Ravetsmaarsstraat 11	Sistermans	Peter	7/11/57	6/17/58
Ravetsmaarsstraat 11	Danziger e/v Lamers	Martha	2/8/58	4/17/59
Ravetsmaarsstraat 11	Sabel e/v van Elteren	Barabara	4/21/50	9/1/50
Ravetsmaarsstraat 11	Dietz	Otto	5/11/57	8/13/53
Ravetsmaarsstraat 11	Sabel e/v van Elteren	Barbara	6/16/51	2/16/56 Echtgenote van van Elter
Ravetsmaarsstraat 11	Sabel e/v Gerstner	Frieda	7/28/53	9/15/53
Ravetsmaarsstraat 11	Sabel	Catharina	10/27/54	1/3/56
Ravetsmaarsstraat 11	Sistermans	Peter	12/28/56	7/11/57
Ravetsmaarsstraat 13	de Lange	Wijnand	12/30/40	12/9/50
Ravetsmaarsstraat 13	Classen	Anna	12/9/50	3/16/59 Weduwe de Lange, Wijn
Ravetsmaarsstraat 13	Pillich	Anton	11/3/50	5/17/51
Ravetsmaarsstraat 13	Pillich	Anton	11/13/51	10/15/52
Ravetsmaarsstraat 13	Pillich e/v Duda	Maria	4/9/54	12/28/54
Ravetsmaarsstraat 13	Pillich	Joseph	2/28/57	3/16/59
Ravetsmaarsstraat 13	Pillich	Anna	3/28/58	3/16/59
Ravetsmaarsstraat 15	Doek	Heinrich	12/23/40	1/7/57
Ravetsmaarsstraat 15	Doek e/v van der Putten	Mathilda	7/10/53	8/4/53
Ravetsmaarsstraat 17	van Marwijk	Heinrich	1/16/43	11/4/49
Ravetsmaarsstraat 17	Rinkens	Hendrik	1/5/50	2/1/54
Ravetsmaarsstraat 17	Lousberg	Andreas	1/1/54	10/1/54

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Ravetsmaarsstraat 17	Melchers	Josef	10/13/54	12/15/56	
Ravetsmaarsstraat 17	Willems	Hubert	12/13/56	10/24/57	
Ravetsmaarsstraat 17	Geurts	Johannes	1/1/48	10/9/50	
Ravetsmaarsstraat 17	Rinkens	Herman	10/25/53	1/19/54	
Ravetsmaarsstraat 19	Schunken	Willem	7/24/42	11/9/54	
Ravetsmaarsstraat 19	Plum	Peter	11/27/54	12/13/56	
Ravetsmaarsstraat 19	Jetten	Johan	12/15/56	10/24/57	
Ravetsmaarsstraat 19	Nagel	Johannes	10/8/56	12/13/56	
Ravetsmaarsstraat 21	Theunissen	Johannes	8/17/40	11/9/49	
Ravetsmaarsstraat 21	Balter	Theodoor	11/9/49	9/30/54	
Ravetsmaarsstraat 21	Moerkerk	Antoon	10/23/54	1/24/57	
Ravetsmaarsstraat 23	Lousberg	Peter	1/23/40	6/10/53	
Ravetsmaarsstraat 23	Lousberg	Hendrik	6/10/53	12/24/56	
Ravetsmaarsstraat 23	Fiegen	Johan	11/19/54	12/24/56	
Ravetsmaarsstraat 23	Lousberg	Peter	6/10/53	9/27/54	
Ravetsmaarsstraat 23	Lousberg	Johanna	6/10/53	12/24/56	
Ravetsmaarsstraat 25	van Veenendaal	Dirk	5/2/41	4/5/52	
Ravetsmaarsstraat 25	Rutjens	Leonardus	4/5/52	12/10/56	
Ravetsmaarsstraat 27	Grond	Peter	5/5/41	2/8/50	
Ravetsmaarsstraat 27	Lamers	Hubert	2/13/50	12/15/56	
Ravetsmaarsstraat 27	Rutjens	Leonardus	12/10/56	11/18/63	
Ravetsmaarsstraat 27	Melchers	Hubertina	11/18/63	10/26/78	
Ravetsmaarsstraat 27	Rutjens	Godfried	10/23/64	7/15/66	
Ravetsmaarsstraat 27	Rutjens	Joseph	4/6/73	4/24/73	
Ravetsmaarsstraat 27	Melchers	Cornelus	9/17/74	3/27/75	
Ravetsmaarsstraat 27	Melchers	Cornelus	4/29/75	2/9/76	
Ravetsmaarsstraat 27	Rutjens e/v Debets	Elisabeth	4/22/77	1/24/78	
Ravetsmaarsstraat 27	Debets	Harold	1/24/78	2/1/78	
Ravetsmaarsstraat 27	Rutjens e/v Rinkens	Josephina	12/9/77	6/12/78	

Parkstraat

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Parkstraat 1	Konsten	Joseph	1/1/29	12/21/56	
Parkstraat 1	Loesberg	Hendrik	12/24/56	7/21/65	
Parkstraat 1	Fiegen	Johan	12/24/56	9/1/61	
Parkstraat 1	Schrijen	Johan	7/15/65	5/15/71	
Parkstraat 1	Loesberg	Johanna	12/24/56	9/1/62	
Parkstraat 1	Homief e/v Oudorp	Maria	7/13/64	11/12/64	
Parkstraat 1	Homief	Hubertina	11/12/64	2/8/65	
Parkstraat 2	Duijkers	Nicolaas	2/15/45	12/21/56	
Parkstraat 2	Doek	Heinrich	1/7/57	12/21/73	
Parkstraat 2	Doek	Jan	1/24/58	11/18/59	
Parkstraat 2	Doek	Hendrik	7/9/65	12/15/65	
Parkstraat 2	Doek e/v Franken	Helena	8/5/66	1/24/67	
Parkstraat 2	Doek	Antoon	2/9/67	12/11/67	
Parkstraat 2	Doek	Hubertus	7/7/67	8/9/67	
Parkstraat 3	van den Broek	Reinhold	9/10/40	2/1/73	
Parkstraat 3	Boltong	Hubert	11/28/47	9/8/49	
Parkstraat 3	van den Broek e/v Debet	Mathilde	10/7/66	10/28/66	
Parkstraat 4	Fröhlings	Hermann	9/18/38	9/27/54	
Parkstraat 4	Rook	Johann	7/2/46	12/9/49	
Parkstraat 4	Logister	Johann	10/1/54	5/15/71	
Parkstraat 4	Spaubeek	Hubertus	9/21/61	10/2/71	
Parkstraat 4	Geenen	Johannes	9/30/48	1/23/50	
Parkstraat 4	Fröhlings	Johan	3/23/51	9/27/54	
Parkstraat 4	Logister e/v Spaubeek	Hubertina	5/30/58	9/21/61	
Parkstraat 4	Logister e/v Peters	Hubertina	12/9/60	2/1/61	
Parkstraat 4	Logister	Guillaume	12/6/60	4/11/61	
Parkstraat 5	Wennekes	Lambertus	1/14/46	9/27/54	
Parkstraat 5	Elzinga	Jan	10/2/54	12/27/73	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Parkstraat 5	Wennekes	Theodorus	6/1/50	11/28/51	
Parkstraat 5	Wennekes	Jacobus	7/15/50	10/31/52	
Parkstraat 5	Wennekes e/v Wojtas	Maria	9/11/53	9/27/54	
Parkstraat 5	Elzinga	Tjeerd	2/25/60	3/7/60	
Parkstraat 5	Elzinga e/v van der Werf	Grietje	10/18/63	2/26/64	
Parkstraat 5	Elzinga e/v Glenz	Aleida	10/18/63	4/1/64	
Parkstraat 5	Elzinga	Tjeerd	11/2/65	3/20/67	
Parkstraat 5	Elzinga	Johannes	12/22/72	5/9/73	
Parkstraat 6	Schiefer	Joseph	7/19/33	9/27/54	
Parkstraat 6	Lousberg	Andreas	10/1/54	2/13/74	
Parkstraat 6	Tiemann e/v van der Loo	Gertrud	7/19/33	1/6/53	
Parkstraat 6	Tiemann e/v Proenings	Maria	9/18/47	4/15/54	
Parkstraat 6	Lousberg	Peter	8/11/60	9/7/61	
Parkstraat 6	Lousberg e/v Tashman	Maria	4/19/63	6/12/63	
Parkstraat 6	Lousberg e/v Sijstermans	Hubertina	2/11/66	6/2/66	
Parkstraat 6	Lousberg e/v Damwijk	Margaretha	8/28/70	10/9/70	
Parkstraat 6	Damwijk	Hendrik	4/19/71	5/17/71	
Parkstraat 7	Rijmsmus	Artur	7/1/40	9/18/71	
Parkstraat 7	Wetzels e/v Rasch	Maria	5/11/62	8/28/62	
Parkstraat 7	Rijmsmus e/v Senger	Elisabeth	10/5/62	3/11/63	
Parkstraat 7	Sengen	Gerhard	3/11/63	7/3/63	
Parkstraat 7	Wetzels e/v Rasch	Maria	4/16/63	7/3/63	
Parkstraat 7	Senger	Annie	3/3/64	2/22/65	
Parkstraat 7	Rijmsmus	Elisabeth	2/22/65	8/4/65	
Parkstraat 7	Rijmsmus	Arthur	2/17/67	1/8/68	
Parkstraat 7	Senger	Annie	3/21/67	12/30/70	
Parkstraat 7	Rijmsmus e/v Doek	Josephina	7/7/67	8/9/67	
Parkstraat 7	Rijmsmus	Joseph	7/17/70	5/14/71	
Parkstraat 8	van Bezouwen	Johannes	4/5/40	2/5/57	
Parkstraat 8	Janssen	Hubertus	2/11/57	3/31/59	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In</i>	<i>gifte Uit</i>	<i>Aantekeningen</i>
Parkstraat 8	Voncken	Hubert	4/10/59	9/14/60	
Parkstraat 8	Rouleaux	Heinrich	9/18/60	5/4/71	
Parkstraat 8	van bezouwen e/v van G	Maria	8/21/53	4/13/54	
Parkstraat 8	Janssen	Mathieu	2/11/57	3/31/59	
Parkstraat 8	Houben	Gerit	1/18/62	5/28/62	
Parkstraat 9	Koets	Andreas	8/13/40	11/14/57	
Parkstraat 9	Eikhuis w/v Koets	Gerritje	11/14/57	9/2/64	Weduwe van Koets, Andr
Parkstraat 9	Postma	Ate	10/4/63	9/6/68	
Parkstraat 9	van den Broek	Antonius	9/18/68	6/1/71	
Parkstraat 9	Koets e/v Paostma	Maria	11/3/48	3/23/49	
Parkstraat 9	Koets	Jantina	8/11/45	12/17/48	
Parkstraat 9	Kok	Pieter	12/17/48	12/23/48	
Parkstraat 9	Koets	Johan	12/23/49	3/18/50	
Parkstraat 9	Koets	Johannes	12/23/49	3/18/50	
Parkstraat 9	Koets e/v Spierings	Gezina	11/6/52	3/24/54	
Parkstraat 9	Koets e/v Postma	Anna	2/18/54	3/16/54	
Parkstraat 9	Koets	Arend	12/5/54	2/15/56	
Parkstraat 10	Extra	Jan	2/21/29	12/7/55	
Parkstraat 10	Crombach w/v Extra	Anna	12/7/55	3/1/70	Weduwe van Extra, Jan
Parkstraat 10	van Rens	Gerard	6/13/60	11/8/63	
Parkstraat 10	Balter	Johan	4/1/70	12/15/71	
Parkstraat 10	Balter w/v Voncken	Maria	10/25/57	4/14/60	
Parkstraat 11	Balter w/v van der Mierd	Maria	10/12/23	10/1/53	
Parkstraat 11	van der Mierden	Willem	10/1/53	2/1/72	
Parkstraat 11	van der Mierden	Petrus	12/9/49	7/4/53	
Parkstraat 11	van der Mierden	Willem	7/10/53	10/1/53	
Parkstraat 11	Balter w/v van der Mierd	Maria	10/1/53	2/1/72	
Parkstraat 12	Bisschops	Jan	6/18/46	8/27/49	
Parkstraat 12	Steevelmans	Johan	8/30/49	2/3/50	
Parkstraat 12	van Rooselaar	Jan	6/1/50	12/12/68	

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Parkstraat 12	Rijksen e/v Breemen	Gijsberta	9/8/54	1/9/57
Parkstraat 12	van Rooselaar e/v Arend	Helena	4/9/64	9/10/64
Parkstraat 12	van Rooselaar	Roel	4/29/66	10/17/67
Parkstraat 13	Mertens w/v Mertens	Anna	3/4/48	12/15/57
Parkstraat 13	Mertens	Mathieu	3/4/48	8/15/57
Parkstraat 13	Mertens	Hendrik	12/15/57	10/15/68
Parkstraat 13	Velroij	Augustinus	2/15/68	12/24/68
Parkstraat 13	Velroij	Augustinus	1/3/69	
Parkstraat 13	Mertens	Mathieu	10/9/47	3/4/48
Parkstraat 14	Wind	Frederik	10/4/33	8/14/62
Parkstraat 14	van der Veen e/v Wind	Ymkjen	8/14/62	12/21/62
Parkstraat 14	Wind	Frederik	12/21/62	5/15/71
Parkstraat 14	Keuterman e/v Wind	Gerritina	12/8/47	9/8/49
Parkstraat 14	Wind e/v Degen	Frederika	8/21/48	11/14/49
Parkstraat 14	Wind e/v Wind	Albertina	1/13/56	1/18/56
Parkstraat 14	Wind	Frederik	9/9/55	1/28/57
Parkstraat 14	Wind	Gerardus	5/24/56	5/26/56
Parkstraat 14	Wind	Rudolf	2/22/57	10/5/57
Parkstraat 14	Wind e/v Kowalczyk	Juliana	12/20/57	2/20/58
Parkstraat 14	Wind e/v Kowalczyk	Juliana	4/28/58	7/19/58
Parkstraat 14	Wind e/v Lawera	Anna	8/16/58	4/25/60
Parkstraat 14	Lawera	Wladyslaw	4/25/60	8/8/60
Parkstraat 14	Krauweel	Rosa	6/28/62	1/11/63
Parkstraat 15	Bonten	Jan	12/6/43	6/1/53
Parkstraat 15	Danen	Marius	7/18/53	9/27/54
Parkstraat 15	Pillich	Anton	9/27/54	4/24/62
Parkstraat 15	Pillich	Jozef	4/25/62	12/21/68
Parkstraat 15	Pillich e/v Beukhof	Sibilla	9/15/67	11/28/67
Parkstraat 16	Bruijstems	Adrianus	11/2/46	11/26/47
Parkstraat 16	Joosten	Jacob	10/20/44	9/22/52

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Parkstraat 16	Mastnak e/v Bruijstens	Angela	11/26/47	6/10/48
Parkstraat 16	Bruijstens	Adrianus	6/10/48	11/16/48
Parkstraat 16	Mastnak e/v Bruijstens	Angela	11/16/48	12/27/48
Parkstraat 16	Bruijstens	Adrianus	12/27/48	12/14/51
Parkstraat 16	Logister	Hubert	9/22/50	3/15/59
Parkstraat 16	Vonken	Jan	4/6/59	
Parkstraat 16	Vonken e/v Peters	Maria	10/13/67	3/7/68
Parkstraat 17	Vonken	Hubert	1/8/47	1/26/53
Parkstraat 17	Nacken	Johannes	12/1/46	12/21/48
Parkstraat 17	Adams e/v Nacken	Maria	12/21/48	10/25/50
Parkstraat 17	Nacken	Johannes	10/25/50	4/6/51
Parkstraat 17	Maertzdorf	Andreas	1/14/52	5/13/66
Parkstraat 17	Nacken e/v Glezer	Maria	5/13/66	12/4/70 Bij man
Parkstraat 17	Glezer	Franciscus	12/4/70	12/1/71
Parkstraat 17	Nacken e/v Vonken	Cato	9/3/48	2/13/50
Parkstraat 17	Geenen	Johannes	1/23/50	1/3/52
Parkstraat 17	Nacken	Gerardus	8/4/50	4/6/51
Parkstraat 17	Nacken	Andreas	2/2/51	4/6/51
Parkstraat 17	Maertzdorf e/v Geartner	Gonda	5/15/64	8/1/64
Parkstraat 17	Maertzdorf	Willem	8/20/64	8/31/64
Parkstraat 17	Maertzdorf e/v Doek	Marianne	7/9/65	12/15/65
Parkstraat 18	Balter	Johan	7/21/41	3/29/71
Parkstraat 18	Doek	Hubertus	8/9/67	10/1/71
Parkstraat 18	Boulboulle	Johan	10/12/59	7/28/61
Parkstraat 18	Balter e/v Janssen	Adriana	9/10/65	4/25/68
Parkstraat 19	Adams	Peter	10/20/42	11/14/55
Parkstraat 19	Nacken	Gerardus	11/14/55	4/16/71
Parkstraat 19	Adams	Johan	4/25/41	11/14/55
Parkstraat 19	Nacken e/v Berendsen	Maria	9/2/70	4/16/71
Parkstraat 20	Logister	Guillaume	8/30/40	4/18/58

<i>Adres</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Voornamen</i>	<i>gifte In gifte Uit Aantekeningen</i>	
Parkstraat 20	van der Mierden	Adrianus	12/1/57	7/16/71
Parkstraat 20	van der Mierden	Johannes	12/24/69	5/6/70
Parkstraat 20	van der Mierden	Cornelius	12/18/70	9/28/70
Parkstraat 21	Logister	Johan		10/1/54
Parkstraat 21	Blaszka	Johann	1/13/47	9/20/52
Parkstraat 21	Logister e/v Blaszka	Josephina	9/20/52	5/13/60
Parkstraat 21	Huisintveld	Albertus	5/17/60	1/2/68
Parkstraat 21	Habets	Theo	1/27/68	7/16/71
Parkstraat 21	Logister	Ferdinand	2/19/54	10/4/54
Parkstraat 21	van der Woudt	Petronella	7/21/59	7/21/59
Parkstraat 21	Blaszka	Johann A	7/21/59	10/19/60
Parkstraat 22	Niels	Johannes	10/5/23	2/15/54
Parkstraat 22	Niels	Hubertus	9/26/45	5/15/71
Parkstraat 22	Niels e/v Haan	Hubertina	4/25/52	5/5/52
Parkstraat 22	Haan	Jozef	5/5/52	10/19/53
Parkstraat 22	Smeets e/v Niels	Maria	10/21/66	7/25/67
Parkstraat 22	Niels	Johannes	4/28/67	6/12/67
Parkstraat 22	Niels e/v Moonen	Maria	10/3/69	11/23/70

Slagerij Hanssen

Smeets met groentekar

